YENİDEN GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ
VE GENİŞLETİLMİŞ YENİ BASIM

e YAYINLARI

JERZY KOSINSKI

ŞEYTAN AĞACI

2. BASKI

ŞEYTAN AĞACI
JERZY KOSINSKI
Çeviren: Belkıs Çorakçı
The Devil Tree-Jerzy Kosinski-1973/1981

Yayın Hakları: Bantam Books
Onk Ajans, e yayınları 1977

Birinci Baskı : Ağustos 1977
İkinci Baskı : Mart 1990

Kapak Filmi : Ebru Grafik
Kapak Baskı : Çetin Ofset
Dizgi-İç Baskı : Gözlem Matbaacılık
Cilt : Dursun Ünlü

ROMAN DİZİSİ

E YAYINLARI
Klodfarer Cd. İletişim Han No: 7 Kat: 2
34400 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 518 54 42 Fax: 638 11 12

JERZY KOSINSKI

ŞEYTAN AĞACI

Çeviren:
Belkıs Çorakçı

Katherina ve annemin anısına

YAZARIN NOTU

Bu romanı ilk yazdığımda, konunun kendi son on yılımı yaşadığım çevreye çok yakın olması beni sınırlamıştı. Romanın ilk baskısındaki iğneliyici tonun nedeni bu olabilir.

Şimdi yıllar geçince, gözden geçirilmiş ve genişletilmiş baskıyı hazırlarken, Jonathan James Whalen'i sevdiklerine bağlayan tüm ek bağları da vurgulamakta kendimi özgür hissediyorum.

JERZY KOSINSKI

JERZY KOSINSKI

ŞEYTAN AĞACI

Tüm acıların ve kaygıların ötesinde öz-düşüncenin en önemli maddesi, yani kendi varlığımın değeri yatmaktadır. Kendi yüreğimde varlığımı özgün, eşi görülmemiş, paha biçilmez ve son derece değerli görürüm ve onun anlamıyla kumar oynama düşüncesine karşı direnirim.

ABRAHAM JOSHUA HESCHEL,
İnsan Nedir?

Baobab ağacına yerliler "şeytan ağacı"derler, çünkü bir zamanlar şeytanın bu ağacın dallarına takılıp kaldığına, bu yüzden ağacı cezalandırmak için onu başaşağı çevirdiğine inanırlar. Yerlilerin gözünde, kökler şimdi dallar olmuştur, dallar da kökler olmuştur. Yeni baobab'lar yetişmesini istemeyen şeytan tüm genç fidanları da yok etmiştir. Yerliler, işte bu yüzden dünyada yalnızca yetişkin baobab ağaçları kaldı, demektedirler.

JERZY KOSINSKI
Şeytan Ağacı

Jonathan Whalen sokağın sonundaki çelik korkuluğa yaslanıp parlak güneş altında ışıldayan nehre baktı. New York'un eskiden beri bildiği görünümü, yeni eklenen birkaç gökdelenle pek değişmemişti. Nehrin karşı tarafında La Guardia havaalanında jetler kalkıyor, arkalarında inececik egzos çizgileri bırakarak uzaklaşıyorlardı. Bu yakadan bir helikopter havalandı, nehrin tepesinde bir süre durdu, sonra o da uzaklaştı, giderken gölgesi suların üzerinden kaydı. Bir başka helikopter inip tekerlerini yere değdirdi, pistin üzerinde titreyerek durmaya savaştı.

Whalen helikopter pistine doğru yürüdü. Pistin bir platformunda yeni boyanmış bir helikopter duruyordu. Koca bir levhada iri harfli yazılar okunmaktaydı. "EXECUTIVE HELIWAYS ŞTİ, MANHATTAN'I HAVADAN SEYREDİN. ELİVEN FİYATLI GEZİLER". Whalen bilet gişesine yürüdü, gişedeki adam onu tepeden tırnağa süzdü.

"Manhattan'ı görmek istiyorum," dedi Whalen.

"Metroya binsen olmaz mı?" Gişedeki memurun gözleri Whalen'in eski gömleğinde, pantolonunda, soyuk çizmelerinde geziniyordu.

"Manhattan metrodan gözükmez."

"Otobüsü dene o zaman da."

"Çok yavaş gider. Turistik uçuş daha iyi değil mi?"

Memur tezgâha abandı. "Bak, burası Executive Heliways, burada

avanta yok, tamam mı?"

"Tamam." Whalen bir deste gıcır gıcır para uzattı. Levhada yarım saatlık uçuş ücreti olarak belirtilen para kadar. "Bu yeter mi?"

Memur tedirgin tedirgin kıpırdanarak paraya baktı. "Pilota bir sorayım," diye mırıldanarak arka odaya geçti, sonra hemen, yanında gri üniformalı biriyle döndü.

"Uçmak isteyen adam bu," dedi.

Pilot, Whalen'e baktı. "Bak evlât..."

"Ben senin evlâdın değilim." Whalen bunu söylerken paraları memura doğru itti.

Pilot kararsız gibiydi. "Havalanmadan önce üstünü bir aramak zorundayım."

"Uçurduğun herkesi arar mısın?"

"Eh... gerekli görürsem."

"Ara o halde," dedi Whalen.

"Ellerini kaldırsan daha kolay olur." Pilot yavaşça yaklaştı, Whalen ellerini kaldırdı, beriki hızla onun gömleğini, ceplerini şöyle üstten yokladı. "Çizmelerini çıkar", dedi. Whalen denileni yaptı, çizmeler muayene edildikten sonra tekrar giydi. Pilot güven kazanmış olmalı ki, "Haydi, binelim,", dedi, ikisi birlikte platforma doğru yürüdüler.

Helikoptere yerleştiklerinde pilot, Whalen'e döndü. "Her yanı dolaşacağız," dedi. "Siyah Harlem'in de, beyaz Gramercy Park'ın da, sarı Çin mahallesinin de, yoksul Bowery'nin de, zengin Park Caddesinin de, doğu kıyısının da, batı yakasının da, apartmanların da, iş hanlarının da üzerinden geçeceğiz." Levyeyi itti, motor öksürdü, titredi, yerden yükseldi.

Whalen, Empire State binasının tepesinden dürbünlerle kendilerini seyreden turistlere bakarak, "Helikopter bana bir özgürlük duygusu veriyor," dedi. "Ama yine de ne zaman binsem, yerde duran birinin uzaktan kumandayla yönettiği bir oyuncakmışım gibi hissediyorum."

Greenwich Village'in konak tipi evleri üzerinden geçtiler. Pilot, "Şimdi sana büyük paraların nerede olduğunu göstereyim," deyip helikopteri Borsa binasına doğru döndürdü.

Whalen, "Şu binanın üzerinde biraz yavaşlayabilir misiniz?" diyerek parmağıyla Wall Street'in eski bir gökdelenini gösterdi. "Babamın yazıhanesi o binanın en üst katındaydı. Çocukken onu ziyarete gittiğimde pencerede durur, diğer binalara tepeden bakardım. Şimdi onun yukarısında olmak, ona tepeden bakmak garip bir duygu."

Pilot, Whalen'e soru soracakmış gibi baktı ama bir şey söylemeden helikopteri çevirdi, binanın tepesinde dolaştırdı. Sonra Battery Park üzerinden tâ Özgürlük Anıtı'na uçtu. Oraya varınca, bir süre dev bir tankerin bıraktığı köpüklü dalgaları izleyip tekrar Manhattan'a doğru döndü. "Tamam, evlât," dedi. "Dönüyoruz artık."

Helikopter pistinde, iniş platformunun yanıbaşında bir polis arabası duruyordu. Whalen inerken polis de ona doğru yürüdü. Heliways'in memuru biraz ötede durmaktaydı.

"Eller yukarı," dedi polis. Whalen ellerini kaldırdı. Polis onun üstünü aradı, cüzdanını buldu, içindeki parayı saydı. "Şu işe bak," diye mırıldandı. "Bu herif iki bin dolardan fazla para taşıyor." Whalen'e döndü. "Nereden geldi bu para?"

"Bankadan," diye karşılık verdi Whalen. "Demin üzerinden uçtuğumuz bir bankadan."

Polis ona boş boş baktı. "Neden söz ediyorsun sen?"

Whalen, "Bu parayı bankamdan çektim," dedi.

"Niçin?"

"Şey, öldürmek ..."

Polis gerginleşti. "Ne öldürmek..."

"Vakit öldürmek," dedi Whalen.

Polis bunu hiç komik bulmamıştı. "Nerede oturuyorsun?" diye sordu.

"Hiçbir yerde. Daha yeni geldim."

"Nereden?"

"Yurt dışından."

"Kimliğin falan var mı?"

"Yalnızca para. Yetmez mi? Kimlik taşımayı zorunlu kılan bir yasa yok."

"Bana yasaları anlatmayı kesmezsen bu geceyi kodeste geçirirsin. Ailen nerede."

"Öldüler."

Polis kafasını inanmaz bir ifadeyle salladı. "Bir tek şansın kaldı," diye meydan okudu. "Bu parayı nereden buldun?"

Whalen omuzlarını kaldırdı. "Bankamdan... National Midland Bankası'nın Wall Street şubesinden." Bekledi. "Bana inanmıyorsanız bankanın başkanına, Bay George Burleigh'e telefon açın. Ona benim kente döndüğümü söyleyin. O size paramın nereden geldiğini anlatır. Adım Jonathan James Whalen."

Polis telefon etmek üzere büroya girdi. Döndüğünde cüzdanı Whalen'e uzattı. "Bu olanlar için özür dilerim, Bay Whalen." Dudaklarından tedirgin bir gülüş kurtuldu. "Biliyorsunuz, ortalıkta pek çok..." Kekeledi. "... pek çok kuşkulu tipler dolaşıyor." Sustu. "Sizi gideceğiniz yere bırakabilir miyim?"

"Şu anda gideceğim bir yer yok," dedi Whalen. Döndü, büroya yürüdü. Pilot orada madeni bir sandalyeye oturmuş, kahve içip dinleniyordu. Whalen ona, "Biz havadayken kaç pilot New York üzerinde uçuyordu dersiniz?" diye sordu.

"Beş falan," dedi pilot.

"Toplam kaç kişi taşıyorlardı?"

"Belki onbeş kadar."

"On beş kişi, ön iki milyon kişiye tepeden bakıyor!" diye mırıldandı Whalen. "Yaman bir oran."

Pilot öne doğru eğildi. Sorduğum için bağışlayın ama sizin mesleğiniz ne? Herhalde bir sırrı olmalı..."

"Var," dedi Whalen. "O sırrın adı para. Benimkini demin üzerinden uçtuğumuz banka, ben belli bir yaşa gelene kadar saklıyor."

"Sahi mi?" dedi pilot. "Ne zaman o?"

"Yarın," diye karşılık verdi Whalen.

Akşam olmuştu. Whalen Doğu yakasının kıyısından yürürken hangi yana baksa genç kadın ve erkeklerin kaldırım kahvelerinde, barlarda oturmakta, ayakta durmakta olduklarını görüyordu. Kimi motosikletine, motorlu bisikletlerine, arabasına dayanıp çene çalıyor, kimi

gülüyor, kimi öpüşüyordu. Hepsi de kendileriyle ve karşılarındakiyle barış içinde, rahat gibiydiler. Eninde sonunda Whalen de onların arasına karışmak zorundaydı. Bazılarıyla tanışacak, o onları, onlar onu yargılayacak, arkadaş olacaklardı.

Bir karar vermesi gerektiğinin farkındaydı. Acaba bu insanların arasına eşitleri olarak mi katılmalıydı? Bunu yaptığı anda kendisiyle ilgili, onu ayıran pek çok şeyden utanç duyması gerekecekti elbette. Ya da belki aralarına enlem ve boylam pozisyonu farklı biri olarak... Kendi işine dönük biri olarak katılabilirdi.

Bir kız, etekleri sallanarak, uzun, yanık bacakları görünerek ona doğru yürüdü. Whalen heyecanlanarak ona baktığında, ikisinin arasında kalan mesafede arzularının tomurcuklandığını farketti. Bu mesafe öyle basit bir irade hareketiyle aşılamazdı. Kız onu farketse, ona gülümsese, belki peşine takılacak cesareti bulur, hatta bir randevu koparırdı. Ama o baktığında kız ona bakmadı. Whalen içinden, acaba yine de onu izlesem mi, diye geçirdi. Ama izlemedi.

Bir lokantaya girdi. Kristal avizelerin ışığını yansıtan aynalar kalabalık salonun en karanlık köşelerinde bile pırıltılı prizmalar oluşturuyordu. Tek başına oturup Karen'i düşündü.

Bulabildiğim en küçük ses kayıt makinesini aldım. Kibrit kutusu kadar bir şey. Bir dakikalık talimattan dört saatlık sohbete kadar her şeyi kaydedebiliyor. Şarj edilebilen bataryası var, onunla çalışıyor, sesle veya elle hareketle geçebiliyor, görünmez bir mikrofonu var, koskoca bir konferans salonunda bile uzaklığa göre kendini ayarlayabiliyor. Cebimde taşıyorum.

Belki bir gün Karen'in evinde bırakırım onu. Sonradan, unuttum derim. Ertesi günü alırım.

Bir Amerikalı arkadaşım bir zamanlar Arjantin'li kız arkadaşıyla dört ay boyunca aynı evi paylaşmış, ama İspanyolcayı su gibi bildiğini kıza söylememiş. Minyatür ses kayıt makinesini evdeyken üzerinde taşır, sokağa çıkarken evin bir tarafına saklarmış. Böylelikle sevgilisinin İspanyolca bilen arkadaşlarıyla telefonda veya yüzyüze yaptığı konuşmaları kaydedermiş. O arkadaşların çoğu hiç İngilizce bilmiyormuş. Sevgilisi bu konuşmalarda hep onu ne kadar çok sevdiğini anlatıyor, ne kadar iyi, ne kadar düşünceli bir insan olduğundan söz ediyormuş. Ama arada sırada Buenos Aires'li çok yakın bir kız ar-

kadaşıyla telefonda konuşurken sevişmelerini, yataktaki davranışlarını da ayrıntılarıyla tarif ettiği oluyormuş. Arkadaşımın cinsel tutkularını, hayallerini, fetişlerini anlatıyor, bunlardan bazılarını biraz garip bulduğunu, kendi zevkine uygun bulmadığını söylüyormuş. Yokluğunda kaydedilen sayısız bantları dinledikten sonra arkadaşım kızın kendisine âşık olduğuna, hayatında başka erkek bulunmadığına karar vermiş. Ama yine de, kızın kendisiyle ilgili bazı sivri, batıcı sözlerini bir türlü unutamıyormuş. Zamanla, onunla sevişirken utanç duymaya başlamış. Sonunda yalnız tutuklaşmakla kalmamış, iktidarsızlaşmış. Bir gece sevgilisini okşarken kulağına kusursuz bir İspanyolcayla, onu kandırdığı için ne kadar üzgün olduğunu fısıldamış, sonra da ses kayıt makinesini anlatmaya koyulmuş. Kız şoka kapılmış, ağlamaya başlamış. Ertesi gün, kendini aldatılmış hissettiğini söylemiş. Aylardır gözetlenmiş olduğunu bir türlü unutamadığını, üstelik bunu yapanın da ömründe sevdiği ve güvendiği tek erkek olduğunu söylemiş. Çok geçmeden arkadaşımla tüm ilişkisini kesip Buenos Aires'e geri dönmüş.

"Bak, arkadaş, ben dostça söylüyorum, o kadar. Demin bankadaki kuyrukta, senin arkanda duruyordum, tamam mı? Bir kâğıt parçası çıkarıp üzerine 'beş bin dolar' diye yazdığını gördüm. Normal çekle değil, banka formuna falan da değil... sıradan, dört köşe, beyaz bir kâğıt parçasıydı. Sonra da altına 'J. J. Whalen' diye imza attın... öyle değil miydi adın? Whalen'di, değil mi? Bu kâğıdı kasaya uzattın. Herif o uyuz kâğıt parçasını sanki altın sikkesiymiş gibi aldı. Az sonra sırıta sırıta döndü, tuttu sana gıcır gıcır paralarla beş tane bini saydı! Yahu, arkadaş, bak, söylüyorum sana, ben bankalara az girip çıkmadım ama senin gibi bir numara daha görmedim. O bankada yaman bir arkan olmalı! Üstünde 'J. J. Whalen' yazılı bir kıytırık kâğıt parçasına beş kafa! Kimsin sen, yeraltı kumar krallarından biri falan mı?

"Ama bak, Whalen, seni bu banka veznedarı denilen itoğulları konusunda uyarayım ki günün birinde tepene inmesinler. Bunların numarasını biliyorsun, değil mi? İçlerinden bazıları... demin sana pas veren şu dev anası siyah karı gibileri, şişkin hesabı olan her yaşlı kadının, her dulun, yalnız yaşayan her homonun, her zengin ukalânın adını bir kenara yazıyorlar. Sonra bu isimleri, böyle varlıklı tiplerin nerede oturduğunu bilmek isteyen bazı heriflere satıyorlar. O heriflerden bazıları iyi bir isme ve adrese, yüz papele kadar para vermeye

hazır!

"Hem, inan bana Whalen, o herifler satın aldıkları bilgiyi değerlendirmesini de iyi biliyorlar. Günün birinde sigortacı kılığında, iki dirhem bir çekirdek, hastalıklı bir ihtiyar kadının evine damlıyorlar, kadını kulağından yakalayıp sürükleye sürükleye, evde sakladıkları tüm parayı, tüm altın haçları, tüm antika elmas küpeleri vermeye razı ediyorlar. Neden kalkıp o kadının peşine düştüklerini de bilen hiç kimse olmuyor.

"Ya hele şu 'ruh kurtarma' numarasından yağ çıkaran kabadayıları biliyor musun? Fazla yapışkanlaşan o piliçten ebediyen kurtulmak istiyorsan tek yapacağın, belli bir telefon numarasını çevirmek, her türlü belâdan kurtulmak. O numarayı arıyorsun, cevap veren, bir ruhun kurtarılmasını istediğini söylüyorsun, o da sana karıyı ne zaman nereye getirmen gerektiğini söylüyor. Sen pilice, ikiniz için yeni bir ev aradığını söylüyorsun, o verilen adrese gidip içeriye girdiğiniz, kapıyı kapadığınız an, itoğlu kabadayılar ortaya çıkıyor... çok da iri yarı herifler. Sana kızgınmış gibi şöyle itiyorlar, kadınla oynaşmaya başlıyorlar. Öpüşmeler, okşamalar falan filan... sonunda sen onlarla kavga etmeye kalkıyorsun... kadına ondan yana olduğunu göstermek için. Kabadayılar seni kaptıkları gibi ora dan çıkarıyorlar, ama ayrılmadan önce kadını onlara getirdin diye sağlam bir yüzlük falan tosluyorlar.

"Sen gittikten sonra pilice çok sert davranmaya başlıyorlar. Hele de tanışmadığı hariflere bacaklarını açmakta çekingen davranıyorsa. İnan bana, Whalen, altından girip üstünden çıkıyorlar... ta ki bu eşsiz kentte gerçek aşkın ne anlama geldiğini öğrenene kadar. Ondan sonra iri kıyım, iyi yürekli bir kabadayı onu alıp Cadillac'ına bindiriyor. Kız yumuşak başlıysa, yeni babasının emrettiği gibi kaldırımlarda çalışmaya razı oluyor, gerçek aşkın getirdiği tüm paraları da herife veriyorsa, herif de ona gül gibi bakıyor. Anladın mı?

"Bak Whalen, kulak ver bu dediğime... senin o bankadaki adamınla benim kabadayılar arasındaki adamımı birleştirdik mi... ikimiz köşeyi döndük gitti demektir.

"Dur bir dakika. Cebinde oynayıp durduğun o şey ne öyle? Kaset mi o, ulan? Aynasızlara falan mı çalışıyorsun, Whalen? Bir daha ağzımı açarsam... hem lâflan söylemek kanıt sayılmaz, sefil herif. Ben hemen toz oluyorum buradan."

Yeni yapılmış ulusal çapta bir araştırmaya göre bu ülke yetişkinlerinin dörtte biri, yıldızların pozisyonunun kendi hayatlarını etkilediğine inanıyorlarmış. Bu insanlar düzenli olarak gazetelerdeki astroloji köşelerini okuyor, kendi burçlarının yorumunda bir amaç ve anlam buluyorlarmış. Amerikan Doğal Tarih Müzesi'nin girişindeki Astro Biyoritm bilgisayarına bir dolar atıp hangi günün hangi dakikasında doğduğumu bildirince bana şu yazıyı çıkardı.

Sabit burcunuz Satrun. Satrun ayrılık ve uzaklaşma (soğuklaşma) duygularını simgeler. Başkalarının komik bulmadığı şeyleri komik bulabiliyorsunuz. Tanıdık çevrelerden uzaklaşmak sizin kaderinizin bir parçası olabilir. Satrun ayrıca kendinize katı davranmanıza da yol açıyor. İçgüdüsel hareket eden, bir konuda sebat etmekte güçlük çeken birisiniz. Sabır ve istikrar niteliklerini geliştirmeniz gerek. Zihinsel, fiziksel ve mali kaynaklarınızı korumalısınız. Büyük yetenekleriniz var; onları ziyan etmeyin.

İşte kaderimin bilgisayar yorumu bu kadar.

Bu konuda kendi bildiklerime gelince: Kendinin farkında olmak bir enerji kaynağı mıdır, yoksa bir iktidarsızlık kaynağı mıdır, karar veremiyorum. Gerçek benliğim antisosyal... mahzende zincirlerle bağlı bir çılgın. Ben orada homurdanır, yerleri yumruklarken ailemin geri kalan üyeleri, yani saygın olanları, yukarı katta oturuyor, bu gürültüleri duymamazlıktan geliyorlar. İçimdeki o deliyi ne yapayım, bilmiyorum. Onu yok mu edeyim, mahzende kilit altında mı tutayım, yoksa serbest mi bırakayım?

Evden ayrıldığımdan beri başıboş geziyorum, dışarı itiliyorum, her an şimdiki zamanda yaşıyorum. Zaman zaman, Katolik olarak büyütülmediğim için pişmanlık duyuyorum. İçimden günah çıkarmak geliyor, kırık iç özerkliğimi ikibin yıllık ahlâkî yetki müessesesiyle birleştirip betonlaştırmak, perçinlemek geliyor. Ama en mistik kilisenin veya inancın bile, can varlığıma yönelik son tehdide karşı beni koruyamayacağını, varlık bilincimi kaybetme tehlikesinden beni kurtaramayacağını da biliyorum. Demek ki şimdi artık eve döndüğüme

göre geçmişimle yüzyüze gelmekten kaçmamam. Karen bana, başka insanların geçmişlerine imrendiğini söylemişti... ama benim geçmişime imrendiğini söylememişti.

Hayatımın herhangi bir ânına, hatta daha yeni yaşanıp bitmiş bir ânına bile yeterince yoğun bir dikkat yönelterek bakarsam, kendimle ilgili bilmek isteyebileceğim her şeyi bana teleskop gibi gösterir, şimdiki zamana dönük şansımın ne kadar olduğunu, geleceğe ait beklentilerimin neler olduğunu hemen ortaya serer. Tek bilmeye lâyık şey geçmişimdir... ben de o geçmişin tek yıldızıyım. O geçmiş tepemizdeki gökyüzü kadar yoğun ve esrarengizdir, fırlatılıp bir kenara atılmasına da olanak yoktur.

Keyfim yerindeyken bazen Bangkok dışındaki kavşakta durur, köylülerin arabalarıyla pazar yerinden dönmelerini beklerdim.

Bütün gün afyon içip duran köylüler evin yolunu bulmakta eşeklerine güvenirlerdi. Bu yüzden de, araba benim bulunduğum yere vardığında kendileri uyumuş olurlardı. Her araba yaklaşırken sessizce otomobilimden iner, sürücüyü uyandırmaksızın eşeği yavaşça gerisingeri çevirirdim. Sonra da hayvanın arabayı çekip götürüşünü seyrederdim. Bir keresinde tam yirmi arabanın yolunu çevirmiştim. Ben mi o sürücülerin kaderini etkiliyordum, yoksa onlar mı benimkini?

Afyon içenlerin bazısı ham mal içer, bazısı onu bir şeylerle karıştırır, bazısı da benim gibi her iki türlüsünden de hoşlanır. Afyonun başka uyuşturuculara benzemeyen yanı, kişinin zevk alabilmek için dozu sürekli yükseltmek zorunda olmayışıdır. İster katkılı olsun ister saf, afyon bana bir bilgelik ve denge duygusu verir, onu tatmadan önce hiç bilmediğimi bir ruhsal huzur sağlar. Afyonu bıraktığımdan bu yana da tadamadığım bir ruhsal huzur.

Gerçi afyon insana işlerin yolunda olduğu, her şeyin güvenli ve beklendiği gibi gideceği yolunda bir güven duygusu sağlar, ama afyonun kendisi çılgın bir şeydir. Denize yakın yerde hiç yanmaz, kar altında gücünü kaybeder, hava nemliyse şıpır şıpır damlar, gücü bir günden bir güne sürekli olarak değişir. Başka garip şeyler de yapar afyon. Erkeklerin seks dürtüsünü yavaşlatırken kalp atışlarını

hızlandırır. Kadınlarda kan dolaşımını yavaşlatır, sevişme temposunu hızlandırır. Zaman artık sizin hücre gardiyanınız olmaktan çıkınca, her içim sizi biraz daha serbest bırakır, çağlayanların buz tuttuğu, buzun taş olduğu, taşın ses haline geldiği, sesin renk olduğu, rengin beyaz olduğu, beyazın da su olduğu bir alanda bulursunuz kendinizi.

Afyonun etkisi bu kadar kestirilemez olduğu için, on içimden ancak bir tanesi sizin istediğiniz etkiyi sağladığı için, elinizi piponuza uzatırken kendinizi uyuşturucu müptelâsı gibi hissetmezsiniz. Edemezsiniz, çünkü bu seferki içim size zevk vermeyebilir. Benim gibi afyonu bıraktığınızda ise, eski bir müptelâ değil de, afyonu terketmiş biri sayılırsınız.

Rangoon'da Princeton Üniversitesini bitirmeden bırakmış Barbara adında bir kızla tanıştım. Ben onu afyonla tanıştırdım, o da beni Bangkok'a yerleşmiş birkaç Amerikalı ve İngilizle tanıştırdı. Bunlar arasında Bayan Llewellyn diye biri vardı. İngiltereden memuriyetle gelmiş olan kocası ölünce kadın burada kalıp yerleşmişti. Günlerden bir gün bu Bayan Llewellyn, Barbara'yla beni evine öğle yemeğine çağırdı. Martaban koyuna bakan bir tepede, ulu ağaçlar arasında bir ev.

Sofrada Barbara kaldığımız otelden şikâyet edince Bayan Llewellyn de bize bir öneride bulundu. Birkaç günlüğüne başka bir kentteki hasta bir arkadaşını ziyarete gidecekti. O süre içinde kendi evinde kalabileceğimizi söyledi. Biz de sevinçle kabul ettik. Eve haftada bir Birmanyalı bir hizmetkârla yardımcısı geliyor, bahçeyi, yüzme havuzunu da temizliyorlardı. Onun dışında yalnız olacaktık.

Bayan Llewellyn'in arabasını yolculuk için hazırlamasına yardım ettim, ertesi gün yola çıktı. Barbara'yla ikimiz evin balkonundan limandaki gemileri, koyda dolaşan yatları seyrettik.

O gece yatakta Barbara, "Bu ev bizim olsa ne iyi olurdu," dedi. "Burada yaşar, pipolarımızı içerdik, kimse de bizi rahatsız etmezdi."

"Bayan Llewelyn'den kurtulmayı kolayca sağlayabilirim," dedim.

"Ne demek istiyorsun?"

Omuz silktim. "Bilmem... yaşlı ve yalnız bir kadın. Akrabası yok, dostları da pek yok. Arada sırada böyle yolculuklara da çıktığına göre, geri dönmediğini hiç kimse farketmez."

Barbara güldü. "Saçmalama. Hollywood korku filmi mi

yapıyoruz? Uyumana bak."

Daha sonra onunla sevişmeye çalıştım. Ama yatmadan hemen önce bir pipo içmiş olmasına rağmen karşılık vermedi.

Bayan Llewellyn'in döneceği günü geceyarısını geçene kadar yatmayıp bekledik, saat birde hâlâ gelmediğini görünce yattık. Bir saat sonra bir araba sesiyle uyandık. Barbara'ya uyumasını söyledim, yaşlı kadının bavulları taşımasına yardım edeceğimi anlattım.

Sabah uyandığımda Barbara kalkmış, giyinmişti. "Bayan Llewellyn nerede?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedim. "Daha dönmedi."

"Ama gece geldiğini duydum. Sen inip yardım edeceğini söyledin. Şimdi odasında yok. Arabası da kapıda değil."

"Sana gelmedi diyorum," diye direndim. "Duyduğumuz başkasının arabasıymış, o kadar."

Barbara fena halde kızdı. "Benimle oyun oynamaktan vazgeç. Nerede Bayan Llewellyn?"

"Herhalde bir yerdedir. Herkes mutlaka bir yerdedir." Kelimelerin üstüne basa basa devam ettim. "Senin yerinde olsam onu artık pek düşünmezdim. Geri dönmediğini kimse farketmez. Ev bizim artık."

Barbara evden hızla fırlarken ön kapıyı olanca gücüyle çarptı. Yatak odasının penceresinden kızın bahçe yolunda lastik izleri aradığını gördüm. Bahçenin her tarafını da inceledi. Döndüğünde gözle görülür bir tedirginliği vardı. "Nerede kadın?" diye sorup duyuyordu. "Ne yaptın ona, Jonathan?"

Ben sakin bir sesle, "Kes artık, haydi gidip yüzelim," dedim.

Barbara ellerini iki omuzuma dayadı. "Ne yaptın ona?" diye sordu bir daha.

"Lütfen unut artık bunu." Onu kendime çekip kulağının içini öptüm.

Beni yavaşça yatağa doğru itti. "Ama nasıl...? Hızlı mı... çabucak mı oldu?" diye fısıldadı. "Ya cesedi bulurlarsa?"

"Ondan söz etmeyi kes. Hollywood korku filmi yapmıyoruz."

"Senin ciddi olduğunu bilseydim asla ağzımı açıp da..."

"Gidip yüzelim," dedim.

Sudan çırılçıplak çıktığımızda parmağımla oradaki kabanayı gösterdim, Barbara peşim sıraya oraya girdi. Sabırsızlık içinde, elindeki havluları yere yaydı, üzerine uzanıp bacaklarını açtı, kollarını bana uzattı. Diz çöküp oyluklarını okşadım, tenini hissetmeye çalıştım. Heyecan içindeydi. Titriyor, sarsılıyordu. Hareketleri hızlanırken belini kavislendirip yerden kaldırdı, indirdi, tekrar kaldırdı.

"Yumuşak davranma," diye inledi. "Sert ol lütfen, Jonathan." Sevişmelerimizde ilk defa olarak afyonun arttırdığı arzuları bastırmaya çalışmıyor, vücudumu yokluyor, altımda kıpırdıyor, saçlarımı çekiyor, beni kavrıyor, omuzumu ısırıyordu. Orgazmları birbirini izlemeye başladı, ancak ben de orgazma vardıktan sonra sakinleşti.

Artık Bayan Llewellyn'in dönmesini beklemediğimiz için pek rahat iki münzevi oluverdik. Afyon içmek bizim gözümüzde bir esaret değil, hayatın temposuna uyan bir törendi.

Sabahları iki, öğlende bir, öğleden sonraları iki, akşam üstü bir, gece boyunca da iki veya üç kere içiyorduk. Aralarındaki zamanı uyumakla, yemek yemekle, oynaşmakla geçiriyorduk. Hizmetimize, bana afyon satan adamın iki oğlu bakmaktaydı. Pipolarımızı hazırlıyorlar, lambaları yakıyorlar, yemekleri pişiriyorlardı. Hayatımız pek sakin, pek çabasız, fiziksel olarak pek rahat bir hale gelmişti.

Barbara afyonun verdiği coşkuyla beni sık sık tahrik ediyor, uzanıp husyelerimi kavrıyor, canımı acıtacak kadar sıkıyor, benim kendisine tokat atmamı bekliyordu. Tokadı yiyince kendisi de bana vuruyor, haykırarak hakaretler savuruyor, duvara dayanıp duruyor, çıplak vücudumda dudak rujuyla ayıp kelimeler yazıyordu. İsteğini hiç saklamaksızın, kendisine saldırmaya yöneltiyordu beni. Ben onu bacaklarından yakalayıp aşağıya çekiyordum. Üzerime düştüğünde boğuşuyor, birbirimizi altetmeye çalışıyorduk. Yorgunluktan hareket edemez, ses çıkaramaz hale geldiği zaman bırakıyordum onu. Sabah olduğunda bana vücudundaki çürükleri gösteriyor, canını yakmamın karşılığında ona Bayan Llewellyn'i nasıl yok ettiğimi anlatmamı istiyordu.

Afyon sarhoşluğu içindeyken, ona daha önce anlattığım bir şeyi

sık sık hatırlamaktaydı. Bir keresinde kent dışında bir genelevc gitmiştim. Etrafımı makyajla büyük gözükmeye çalışan yeni yetme kızlar, yine makyajla yeni yetmeye benzemiş genç kadınlar almıştı. Bir ara mama benim yaşlı bir kadına baktığımı farketti. Kadının suratı şişmiş, buruşmuştu. Vücudu afyon iptilâsının etkisiyle eğri büğrü bir hale gelmişti. Mama parmağıyla o kadını göstererek bana, "O mu hoşuna gitti, bayım?" diye sordu. Ben, "Ona acıdım," dedim. "Herhalde bir zamanlar o da bu kızlar kadar körpe ve güzeldi." "Öyleydi," dedi mama. "Güzelliği kalmadı ama inan bana, yatakta hâlâ onlara taş çıkarır." Sonra eğilip fısıldadı. "Söylesene delikanlı," derken parfümlü soluğu boynumu ısıtıyordu. "Sen hiç ömründe bir orospuyu sevişmekten öldürdün mü?" Yaptığı teşbihe güldüm. "Gülme!" dedi. "Burada yapabilirsin. İki yüz Amerikan doları daha verdin mi, o kadına ne istersen yaparsın. Ne istersen." Durakladı. "Hani siz İngilizcede 'Ölüm bizi ayırana kadar' diyorsunuz ya... eğer ondan hoşlandınsa, onu öylece ayırabilirsin. Hiç değilse böyle çürüyüp gitmez, insan gibi ölür, para da insan gibi bir cenazeye yeter. Aşağıda ideal bir bodrum var. Böyle bir ayrılışa çok uygun."

Barbara şimdi o yaşlı kadını hatırlıyor, belki Bayan Llewellyn'i de o bodruma götürmüşümdür, diye düşünüyordu. "Onu orada mı öldürdün?" diye soruyordu bana. "Sevişerek mi öldürdün? Cesedi yok etsin diye o mamaya para mı verdin?"

Barbara benden çok afyon aldığı için uykusuzluk çekmeye başladı. Pipolar onun hayatı olmuştu artık. Sabah ile akşam arasındaki sürenin içinde dakikalarla saatlerin farkını ortadan kaldırmıştı. Çevresinde görünmez bir çit varmış gibi yaşıyordu. Beni o çitin içine yalnızca kendisiyle sevişeyim diye alıyordu. Sevişirken bile, seks rollerinin sınırlamalarını unutma çabasındaydı. Hem yemleyen, hem yemlenen olmak istiyordu. Teslim olmayı isteyişi, sevgilisinin isteğine boyun eğerek kendi isteğinin alanını genişletmek içindi. Sonra birden rolleri değiştiriyor, arkama geçip ellerimi kendi çoraplarından biriyle bağlıyor, beni yüzüstü çeviriyor, dudaklarını, dilini omurgamın dibinde dolaştırıyor, tam orgazmımdan önce duruyordu. Ben devam etsin diye yalvarınca bu sefer benim ona aynı şeyi uygulamamı istiyordu.

Afyonla seks en sevdiğimiz şeylerdi. Ama afyon daha baskındı. Bizi düzenli tempoya zorluyordu. Hareket ve uykuya ayrılan zamanlar, yemek zamanları, pipolarımızı tüttürme zamanları düzenliydi.

Seks bu tempoyu altüst ediyordu. O yüzden afyona ihanet ediyorduk, afyon da bizi o ihanetimizden ötürü cezalandırıyordu. İçimleri kesmek zamanı gelmişti.

Bir sabah bahçe yolunda bir araba sesi duyduk, sürüklenerek yataktan kalkıp pencereye gittik. Bayan Llewellyn koca bavulunu itc kaka ön kapıya taşımaya uğraşıyordu. Barbara öfkesini bastırmaya çalıştı. "Neden bana söylemedin?" diye bağırdı.

"Neyi?" dedim. "Kadına İngiltere'de tatil yapsın diye para verdiğimi mi?"

Otele döndüğümüzde vücudumu soğuk terler kaplamıştı. Her yanım kaşınıyordu. Durmadan titriyordum. İshal ve kusma krizleri arasında gidip gelmekteydim. Barbara'nın suratı kıpkırmızı, gözbebekleri irileşmişti. Onun da vücudu ter kaplıydı. Bana dokunduğu zaman tenimde soğukluk, ıslaklık hissediyordum. Öpüştüğümüzde dili şiş gibiydi. Benim gibi hastaydı o da. Kafam karışık olduğundan ilk başta yardım istemem gerekdiğini kavrayamadım.

Birkaç gün sonra hastaneye telefon ettim, bizi alacak bir cankurtaran istedim.

Vücudumdaki zehir yıkanıp hastaneden taburcu edildiğimde Barbara'yı bırakmadılar. Boğazına kadar çekilmiş çarşafın altında, giderek çekip küçülüyor gibiydi. Başı vücudundan ayrıymış gibi görünüyordu.

Yüzü şiş, vücudu ufacıktı. İnce boynu başını taşıyamazmış gibi bir izlenim yaratıyordu. Göz kapakları yavaş yavaş iniyor, sanki gözlerine yapışıyordu.

Mırıldanarak ölmek istediğini söylüyordu. Bir şiş bulup yüreğine saplamak, onu beceremezse yüksek bir pencereden atlamak istiyordu.

En iyi doktorları bulup dünya kadar para ödedim ama Barbara yine de bir ay sonra iptilâsının komplikasyonları nedeniyle öldü. Nebraska'daki akrabalarının hiçbirinde cenazeye gelecek kadar para yoktu. Onların isteğiyle cesct yakıldı, külleri evine yollandı. Papaz kısa bir tören yaptı. Törene Barbara'nın doktorlarından biri, iki hemşire, bayan

Llewellyn ve hizmetkârları, Amerikan konsolosluğundan da küçük bir memur katıldı. Adam kim olduğumu bildiğinden, bana durmadan saklayamadığı bir ilgiyle bakıp duruyordu.

Papaz yaşlıca, kır saçlı bir Amerikalıydı. Hareketleri bana babamı hatırlatıyordu. Konuşması sırasında düşeği cehenneme serenlerin, selâmeti inançlarında aramaktan mutluluk duyamayanların ebediyen kaybolacağını söyledi.

İnsan hayatının esası tıpkı bir vaazdaki, bir kitaptaki derin anlam kadar gizlidir, dedi. İyilikle kötülük, hakkaniyetle haksızlık, sevgiyle nefret kadar. Hayatın esası açıkca ortaya serilemez, ancak ima edilebilir, hareketlerle gösterilebilir, dedi.

Tek ruhsal pusulamızın bilincimiz olduğunu söyledi. Zaman ve mekân ancak özel hayatımıza bir çerçeve oluşturur, dedi. Bizim tek gerçeğimiz, o hayatın içindeki acılar, fedakârlıklar, umutlar, sevinçler ve üzüntülerdir, dedi. Biz Tanrı'nın varlığını ancak, inancımızı görünmez, dünyayı da onun ifadesi kabul ederek anlayabiliriz, dedi. Tanrı görünür bir evrenin gerisindeki görünmez güçtü. Zaman ve mekân tıpkı bizim için olduğu gibi, onun için de ruhsal birer ifade biçimiydi.

Papazı dinlerken kafamda tek bir düşünce vardı. Ben hayata ihanet etmek, onunla alay etmek konusunda izin vermiştim kendime. Kendi öz varlığımın esasıyla saklambaç oynamaya kalkmıştım. Anlamadığım nedenlerle, Protestan soyumdan kehanet ve yaratıcılık gerçeklerini alıp benimseyememiştim. Yaşadığım sürece her durumda, insani varlığımın çarpıklığına ve sınırlılığına itiraz etmek zorundaydım. Buna kendi hayatımın, yapımın çarpıklığı ve sınırlılığı da dahildi. Ama böyle bir itirazda hem ruhsal açıdan yeniden doğma umudum, hem ahlâkî dirilişim, hem de kişisel karmaşıklığımın ve güvensizliğimin tehlikeleri yatıyordu. Şu ana kadar bana yönelik kutsal çağrıya arkamı dönmüş, ona ihanet etmiştim.

Birden anladım ki o çağrıya cevap vermek için işe kendimden, kendi hayatımdan başlamam gerek. Eve dönmek zorundaydım.

Ne zaman Karen'le kalabalık bir yerde, yabancılar arasında kalsam, içimden ona dokunmak, sahibi olduğumu onaylatmak gelir. Aynı zamanda, o ânın gerçeği dışında ikimizi en olmayacak biçimde sevişiyor gibi

düşünürüm. Toplumun tabularına da, her ikimizin de hâlâ boyun eğdiği kurallara da meydan okuyarak. Kendi varlığıma dışardan bakabilmenin tetiğini bir tek Karen çekebilir.

Fotoğrafçılık hiçbir zaman ilgimi çekmemiştir. Bu yüzden de kendi fotoğraflarımı biriktirecegim yerde, yazdığım anıları, izlenimleri biriktiririm. Karen'in de aynı şeyi yapmasını beklerim. Çünkü... o mankenlik resimleri bana onun hakkında ne söyleyebilir ki?

Karen'in bir zamanlar bana yazmış olduğu bir mektubu hâlâ saklıyorum.

Giz içinde yaşamak, kendinden korkmak demek, varlığını reddetmek demektir, Jonathan. Sen hayatını öyle karmaşık bir labirent haline getirdin ki, artık sana neyin doyum verdiğini bilmiyorsun. Kendi yarattığın bir yerde, sürgünde yaşıyorsun. Hemen hemen herkesi hayatından dışlıyor, kendin de dışarı yalnız 'keşfetme' ve 'genişleme' aşkına çıkıyorsun.

Psikolojin senin kendi esir kampın, afyon tutkunu Barbara da senin esirin. Bir erkeği, uğrunda kendi hayatını verecek kadar çok seven, ama karşılığında kendisine aşk değil, onun yerine seks verilen bir kadın, için için ölüyor demektir.

Senin aklını bu kadar keskin, hayatını da bu kadar acıklı hale getiren şey, sevgini seksten ayırmış olman. Pek çok şeyi tehlikeye attın, ama görünüşe göre kalbini asla tehlikeye atmadın. Oysa kalbi tehlikeye atmak rizikoların en büyüğüdür. Ben onu biraz tehlikeye attım. Seninle yaptığım şey kalbimle kumar oynamak oldu... tabii kalbim kırıldı. Sen gidince, sanki hiç burada olmamışsın gibi hissediyorum. Bir keresinde bana, sen kırılamazsın, demiştin, ondan sonra da bu söylediğinin doğru olmadığını kanıtlamaya kalkmıştın. Eh, sonunda ben teslim oldum, sen de beni kırılmaz olmadığım için suçladın. Seni sevdiğim için, senin de beni sevmeni istediğim için suçladın. Bu sefer, Whalen'i Tanrı verir, Tanrı alır oyununu oynamaya koyuldun. Elbiselerini giy, gidiyorsun; yo, özür dilerim, sana ihtiyacım var, kalıyorsun; hayır kalmıyorsun, hemen gidiyorsun. Bir keresinde bana, benden daha kafasız biri karşısında "duygusal sahtekârlık" yapmak zorunda kalacağını söylemiştin. Bana,

"ruhsal gerçeğini" ayırdığını söylemiştin. O da, bence, zihninin durmadan öyle acıması ya da değişmesi. Yani açıkcası, seni seviyorum, Jonathan. Kendi yüreğinin ihmal edildiği, yok farzedildiği, çarpıtıldığı hiç aklına geldi mi acaba? Belki de kalbin artık Whalen oyunları oynamak istemiyordur, belki yalnızca sevilmek istiyordur.

Bana zevk veren, hoşuma giden nedir, biliyorsun: Mankenliğim, bu meslekte en iyi ve en çok para alan insan oluşum, seyahatlarım, çikolatalı bisküvilerim, sevdiğim bir insanla yatışım... seninle... ve bir gün esirin olmayı kabul edersem bana neler yapmak istediğini anlatan sesini dinleyişim. Ama bir an geldi, büyüyüp sütten kesildim, fıstık ezmesiyle reçel yaşına geldim, sonra tuzlulara geçtim. Görüş sahibi bir bebeğim ben. Hiçbir zaman esir olmak üzere, yalnızca düzülmek üzere yaratılmamışım. Yapamıyorum. Ne demek olduğunu bilemiyorum. Amerikan zürriyetinin Don Juan'ı olan Bay Uzatma, tek isteği bir kadının ya "Daha!" diye, ya da "Yeter artık!" diye bağırdığını duymak olan bir erkek beni korkutuyor, nutkumun tutulmasına yol açıyor. Ben sesimi ancak ana sütüyle, şefkatle, sıcaklıkla, destekle bulabiliyorum.

Karen aşkı dayanma süresiyle ve yoğunlukla ölçüyor. Gerçek âşıkların birbirine olan ruhsal sadakati onun gözünde cinsel sadakatle aynı şey değil. Cinsel sadakati, kıskançlığın, ruhsal zincirlerin, seks konusundaki doldurmaları kabul etmiş olmanın zorla getirdiği, dürüstlükten uzak bir durum sayıyor.

Karen'le ikimizin New Haven'de çimenlere uzanıp öpüştüğümüz, kitap okuduğumuz, otları kopardığımız o ilkbahar gününü hatırlıyorum. Rüzgâr ağaçların uzun kanatlı tohumlarını uçurup suratımıza çarpıtıyor, üzerimizdeki elbiseleri dalgalandırıyor, Karen'in saçlarını benim yüzüme değdiriyordu. Derken Karen bana birdenbire, aramızda her şeyin bittiğini söyledi. Beni bir daha görmek istemediğini söyledi.

Yanımda doğrulup otururken, "New York benim için önemli," dedi. "Büyümek ve eğlenmek için fırsatım o benim. Planlarım var, Jonathan. Moda mankeni olmak istiyorum. Gelmiş geçmiş en iyi moda

mankeni. Nisan'da Paris'e Noel'de Monako'ya uçacak, İtalya ve İsviçre'de kayak yapacak, Madrid'de kara Goya'ları seyredecek kadar özgür olmak istiyorum. İngiltere'den, Almanya'dan, Fransa'dan gelme erkekler tanımak istiyorum. Dublin pub'larında sıcak bira yudumlamak, Roma'daki otel suitime dostları yemeğe davet etmek istiyorum.

"Seninle ikimiz hep bağımsızlığa ihtiyacımız olduğunu düşünüp duruyoruz. Sen beni, ben de seni serbest bırakmaya uğraşıyoruz. Birden anladım ki, artık senin için üzülmekle vakit ziyan etmek istemiyorum. O acemi aşkımız için de. Bütün suçu bana yükleme, Jonathan. Bu konuda ben de senin kadar mantıklıyım."

O bu duyuruyu yapmadan önce saatlerce onun arabasıyla dolaşıp durmuştuk. Bir tepeyi aşıp inerken benzinimiz bitmiş, ben bir elimde bidon, öbür elimde naneli-çikolatalı penguenle gerisingeri tepeye tırmanmak zorunda kalmıştım.

Karen bunu söyledikten sonra, günün birinde benim servetimin ona istediği kadar özgür olmayı sağlayabileceği aklıma geldi... kendi kimliğini yaratacak kadar, hayatının tüm olaylarını düzene sokmasına yetecek kadar özgürlük. Ama bunu ona benim vermemi kabul ederse, bu sefer de hayatında benim varlığımı kendi seçimi olarak göremeyecekti. O zaman yeni hayatını kendisinin değil, esas olarak benim yaptığım bir seçimin hesaplı sonucu olarak görecekti. Böyle bir armağanın zalim paradoksu, onu kabul etmenin otomatik olarak kişinin özgürlüğünü azaltmasıydı. Bana ilişkin özgürlüğünü.

Bir süre sonra, ben gölün çevresinde yalınayak dolaşırken Karen'i ayakta gördüm. Saçları omuzlarına dökülmüş, pembe beyaz bluzunun düğmeleri yarıya kadar açılmıştı. Arabasına yürüdü, kapı çarparak kapandı, Karen sürdü gitti. Ben hâlâ göle bakıp duruyor, keşke bu suların içinde eriyip gitsem diye düşünüyordum.

Küçükken babamın sigaralarının mantar filtrelerini toplar, bunların söylenmemiş düşünce ve duyguları içerdiğine inanırdım. Şimdi de anılarımı topluyor, bu anılar arasında bazı bağlantılar bulmaya çalışıyorum.

Yazın sonu geliyordu. Central Park'da yapraklar henüz sararmamıştı ama havada bir çürüme kokusu vardı. Kentin üzerinde kat kat gri bulutlar epey alçaktan dolaşıyordu.

Whalen arabasını Hudson Nehri kıyısı boyunca sürdü, transatlantiklerin yanaştığı rıhtımı geçti, kentin aşağı kesiminde bir iskeleye varınca arabayı parkedip indi. Gözleriyle kıyı boyunu taradı, sonunda aradığını buldu. Rıhtımın tâ kenarına, suyun yanına kadar yürüdü, New Jersey tarafındaki apartmanlara baktı.

Yıllar önce bir kış tatilinde annesiyle babası New York'a Broadway'deki tiyatroları görüp birkaç yardım balosuna katılmaya gelmişlerdi. Jonathan da onlarla gelmiş, annesiyle babası Peter'i de ona arkadaş olsun diye davet etmişlerdi. Peter, Jonathan'ın ilkokul arkadaşlarından biriydi. Bir gece Whalen'in annesiyle babası evden çıkınca iki çocuk "Ölümün Adını Hiç Anma" adlı kitabı bir sınavdan geçirmek istemişlerdi. Daha önce okumuş oldukları bu kitap, Sahra'da kaybolmaktan, Ruslarla bozkırlarda savaşmaya kadar her durumda sağ kalmanın yollarıyla ilgiliydi. Sınav olarak Jonathan gece vakti Hudson Nehri'ni aşmayı seçti. Üstlerine kat kat kazaklar, içlerine kalın çamaşırlar giyen iki çocuk bir taksiye binip terkedilmiş bir iskeleye gittiler. Jonathan bir gün önceki keşif gezileri sırasında oraya bağlanmış salaşpur bir kayık keşfetmişti. Belki de rıhtım işçilerinden birine aitti.

Nehir buzdan dalgalarla yükselip alçalıyordu. Çocuklar sisin arasında New Jersey kıyısının ışıklarını arasıra görebilmekteydiler.

Jonathan sandalı çözdü, iki eliyle dengelemeye çalıştı, Peter içine atlayıp dümenin başına oturdu. Ardından Jonathan da sandala bindi. Akıntı onları kapıp kıyıdan uzağa sürüklerken Jonathan bacaklarını kastı, kürekleri ödlek bir tavırla sulara daldırdı, eğile kalka telâş içinde kürek çekmeye koyuldu. Karanlıkta hızla kayarlarken kırık buz parçaları tekneye gürültüyle çarpmaktaydı. Özgürlük Anıtı'nın ışıklarını görüp Staten Adası vapurunun düdüğünü duyunca Whalen açık denize sürüklenmekte olduklarını anladı. "Ölümün Adını Hiç Anma" kitabında, karanlık ve sisli bir gecede Atlas Okyanusu'na fırlayan ufacık bir sandalın tayfalarını kurtarmak konusunda hiçbir talimat yoktu.

Güçlü akıntı onları Manhattan Adası'nın kıyısı boyunca sürüklerken Jonathan sandalı kontrol edemiyordu. Yorgun ve korku

içinde kürekleri kavrayan pençeleri gevşedi, onun teslim olduğunu hisseden Peter bir çığlık attı, sandalın dengesini bozdu. Sandal yan yattı, sonra alabora oldu, çocukları içinde buzlar yüzen dalgalara atıverdi. Teknenin kenarına sarılmış durumda, hızla sürüklendiler, sonra bir kaya yığınına tosladılar. Jonathan kayalara asılıp kendini sudan yukarı çekerken Peter hemen arkasındaydı ama vücudu paçavra gibiydi. Jonathan çabucak onu da nehirden çekti, ikisi birlikte ıslak kayalara serildiler.

Sonra yamacı tırmandılar, soğuktan titreyerek Batı Yakası otoyoluna koştular, karşıya geçtiler. Karşı taraftaki bir sokağa dalıp ikiyüz metre kadar daha koştuklarında, sislerin arasından bir benzincinin neon ışığı belirdi.

Onun arkasında, diğer binalardan çok yüksekte başka ışıklı yazılar da farkeden Jonathan, bu yazılar arasında babasının şirketinin amblemini de gördü. Bir gökdelenin tepesinde. Daha önce babasını orada iki kere ziyarete gitmişti.

Peter'i kolundan sürükleyerek, sendeleyen adımlarla benzinciye daldı, oradaki görevliden kendilerine bir taksi çağırmasını istedi. Görevli uykulu bakışlarıyla Jonathan'a şöyle bir bakıp gözlerini kırpıştırdı. Jonathan yüksek sesle kendini Horace Sumner Whalen'in oğlu olarak tanıttı, parmağıyla ilerideki binanın tepesindeki ışığı gösterdi. Görevli hemen yerinden kalkıp taksiyi çağırdı. İki çocuk eve vardıklarında Jonathan'ın annesiyle babası daha eve dönmemişlerdi bile. Ama onu izleyen günlerde çocukların ikisi de ateşlendi, serüvenlerini ikisi de sır olarak sakladı. Hudson Nehri'ni geçmek Jonathan'ın ilk kahramanca girişimiydi. Başarısızlığa uğramıştı. İkinci girişimi de askere alınmaktan kurtulmaktı.

Whalen arabasına binip kuzeye yöneldi. Şafak sökerken Connecticut'un çayırları, gölcükleri arasından geçiyordu. Otoyoldan sapıp toprak bir yoldan bataklıklar arasından ilerledi. Güneş çayırlara çöken sisi dağıtmaya başlıyordu. Lastikler kum üzerinde ağır ağır dönmekteydi. Yolun yan tarafında çam ağaçları vardı. Güneş ışığı çam yaprakları arasından süzülüp arabanın tepesine dökülmekteydi. Jonathan direksiyon başında kendini görünmez hissediyor, güvende hissediyordu.

"Annen seni yurt dışında tutmaya uğraşıyordu, Jonathan. Hatta buna umutsuzca uğraşıyordu." Doktor onun yüzüne bakmaktan kaçınır gibiydi. "Kabus gördüğü zaman seni meçhul asker olarak gömülmüş görüyordu. Sen askere çağırılma kağıdı gelmeden önce ülkeden ayrılma kararı verdiğinde bu yüzden sevindi. Kendisi ve şirketin mütevelli heyeti senin yerini bilmediği sürece, çağrı kâğıdı sana ulaştırılamazdı ve sen de teknik olarak, gidip teslim olmak zorunluluğundan kurtulurdun. Ama annen aslında senin yerini bilmemekten çok rahatsız oluyordu."

"Askerlik şubesine gitmek zorunda kalmamak için sürekli yer değiştirmem, geride kalanlara da adres vermemem şarttı."

"İşte işin tatsız tarafı da oydu. Annen seni gözünün önüne getirdiğinde, saçlarını uzatmış, sakal bırakmış halini düşünüyordu. Üzerinde hippi kılığı, uyuşturucu çekmiş durumda, otostopla Birmanya'yı, Hindistan'ı ya da Afrika'yı dolaşırken düşünüyordu seni. Bir tek sırt çantası ve elinde bir gitarla". Doktor elini kaldırıp boynunu kaşıdı. "Senin yerini öğrenmeye çalıştık. En iyi dedektifler aylarca uğraştı. Arasına yerini yaklaşık olarak anlıyorduk, çünkü muhabir bankaların şubelerinden beyaz kâğıt imzalayarak para çekip duruyordun." Doktor sırıtarak Jonathan'a baktı. "Hatırladığıma göre son o tür çeki Ankara'da yazmıştın... yoksa Trablus'ta mıydı? Otuz bin dolar falandı galiba. Her neyse, o sıra senin harçlık hesabında o kadar fazla para yoktu. Ama sanıyorum daha önceki iki üç ayı o paranın yarısından azıyla geçirmiştin. Bu yüzden mütevelli heyet çekin ödenmesine izin verdi. Ondan sonra bindiğin safari cipini terkedilmiş durumda buldular. Annen deliye döndü. Seni kaçırdılar sandı. Benim önerim üzerine bir kere daha dedektifler tuttu, seni aratmaya başladı."

"Nasıl buldular beni?"

"İzini Nepal'daki bir grup Amerikalı hippi'ye kadar sürdüler. anlaşıldığına göre bir tapınağa hakaret etmiştin. Ya içeriye çıplak girdin, ya girdikten sonra soyundun herhalde. Yanında da bir kız olduğunu öğrendik. National Midland Bankası'yla iş gören bir Nepal bankası seni hapisten çıkarmayı başarmış. Ondan sonra senin Rangoon'a yerleştiğini öğrendik. Çok geçmeden de hastalandın. Ya hâlâ afyon içiyordun, ya bırakmaya çalışıyordun, ya da ikisini birden yapıyordun."

Doktor sigarasını söndürdü. "O yıl içinde annen birkaç kere hastaneye kaldırıldı. Gereksiz haber yayılmasından kurtulmak için, bir kriz tehlikesi belirince yanındaki hemşire bize telefon ediyordu. Ben de gidip onu buraya, hastaneye kendim getiriyordum. Ama annen çoğu zaman tedavi konusunda işbirliği yapmıyordu. Tedavinin şart olduğunu bildiği halde. bu yüzden bazen onu..." Doktor durakladı, uygun bir kelime aradı. "... sakinleştirmek zorunda kalıyorduk. Ama aslında burayı çok seviyordu. Hiç ayrılmak istemiyorum, diyordu. Ben ve hastane görevlileri senin hakkında bu kadar çok şey biliyorsak, bu yüzdendir, Jonathan. National Midland'dan ve mütevelli heyetten bana sık sık telefon geliyordu. Annen de senden öyle sevgiyle söz ediyordu ki ! Başucu masasında senin resmin vardı."

"Hangi resmim?"

"Çocukluk resmin. Whalenburg'da, babanın yanında ayakta dururken çekilmiş."

"Nasıl öldü annem?"

Doktor gözlerini düşünceli bir tavırla kıstı. "Aslında bir kazaydı," dedi.

"Kendini mi öldürdü?"

"Babanın ölümünden beri annen sık sık depresyona giriyordu," diye sözlerini sürdürdü doktor. "Reçetelere yazdığım bütün ilaçları, üzeri etiketli minik şişeler içinde, yatak odasındaki özel buzdolabında saklardı. Bir gün hizmetçi dolabı eritirken şişeler ıslanmış, etiketlerden bazıları kayıp düşmüş. O gün annen dozajları karıştırmış ve gereğinden fazla ilaç almış. ölümü acıklı bir kazaydı."

"Otopsi yapıldı mı?"

"Hasta saygın bir doktorun bakımı altındayken ölürse, yasa otopsi yapılmasını şart koşmaz. Ölümü sırasında annen benim bakımımı altındaydı."

"Annem neden sizin bakımınıza ve o kadar çok kuvvetli ilaca ihtiyaç duysun?"

"Baban ölünce annen artık uğrunda yaşayacağı şeylerin bitmiş olduğuna inandı. Birdenbire depresyona girdi. Çünkü artık kimse kendisine ihtiyaç duymaz olmuştu."

"Ben duyuyordum," dedi Whalen.

"Eh, evet. Ama başarısızlık sonucu okulu bırakmıştın, askerlik gelmiş çatmıştı, sonra da uzaklara gittin. Annenin gözünde, kendisini terketmiş oldun. O da öldü... yapayalnız."

Karen'in üniversite yatakhanesindeki oda arkadaşlarından birinin annesiyle babası bir öğle yemeği partisi vermişlerdi, hatırlıyorum. Yemekten sonra annelerle babalar kulübe, kâğıt oynamaya, golf oynamaya gittiler. Öteki öğrenciler havuzda yüzüyorlardı. Ben Karen'le yalnız kalmıştım. Karen kapıda durmuş, arabaların uzaklaşmasını seyrediyordu. Elimle saçlarını arkaya itip boynunu öptüm. Öylece durdu, hiçbir şey söylemedi. Öpmeyi kestim, birbirimize baktık. Gözleri tembel tembel saçlarımda, alnımda, gözlerimde, dudaklarımda dolaştı. Ellerimi bluzunun altına uzattım, tenini hissettim, göğüslerini tuttum. Bana yaslandığında dudakları titriyordu. Sonra çabucak kendini kurtardı, ani bir kararla elimi tutup beni konuk yatak odalarından birine götürdü. Benim kontrol yeteneğimi deniyormuş gibi, yavaşça kapıyı kilitledi, pancurları kapattı, duvardaki telefonun fişini çıkardı, yatağın örtüsünü çekip dikkatle katladı.

Tekrar ona uzandım. Tam dudaklarından öpeceğim sırada yine kendini kurtardı. Bilinçli hareketlerle soyunmaya başladı. Elbisesi, külotu aşağıya kaydı, adımını atıp onların içinden çıktı, ayakkabılarını birer tekmeyle uzaklaştırdı. Birkaç saniye içinde çırılçıplak kalmıştı. Yatakta sırtüstü yatıyor, göğüsleri inip kalkıyordu. Dizlerini hafif bükmüştü. Tedirgin hareketlerle soyundum. Pantolonumla külotumu çıkarırken onun bana bakmakta olduğunu hissediyordum.

Onun üzerine uzandım. Diri vücudu benimkine dayalıydı. Öpüştük. Karen benim dudaklarımı ısırır, dilimi yalarken ben onun heyecanını, arzusunu hissedebiliyordum. Tam ağırlığımı üzerinden çekip sevişmeye başlayacağım sırada bana durmamı söyledi. Doğum kontrol hapı alamadığını, ilacın yan etkilerinin onu hasta ettiğini anlattı. Yanında diyafram da yoktu. Göğüslerini öptüm, elimi karnı üzerinde kaydırdım, beni içinde hissetmesini ne kadar çok arzuladığımı söyledim. Orgazmdan önce geri çekilebilirim, dedim. Ama o karşı koydu. Fısıltıyla kulağıma, benim geri çekilmemi bekleyip durursa içindeki tüm zevkin öleceğini söyledi. Ben aşağıya kayarken o kalçalarını yukarı itti, onu okşadım, öptüm, ama sonra kendini çekti,

yastığı yüzünü kapayıp ağlamaya başladı. Biraz sakinleşmesini bekledim, sonra neden doyuma varamadığını sordum.

Önce bir şey söylemedi. Sonra, baskı altındayken doyuma varamayan bir tip olduğunu kabullendi. Benimle olduğunda çok hesapçı davrandığını, beni mutlu etmek için, ne kadar çok istediğini göstermek için çok uğraştığını söyledi.

Afrikalı bir öğrenciyi anlattı bana. Söylediğine göre, yumuşak huylu, alçak sesle konuşan siyah bir çocuk. Aylarca Karen'i utangaç bakışlarla izleyip durmuş, konuşmaya bile cesaret edememişti. Neden sonra, keyif verici bir şey alıp birlikte kendilerinden geçmeyi önermişti. Bir akşam ikisi çocuğun odasına gitmişlerdi. Kokaini çekip beyaz, şekersi bir şey yutmuş, birkaç dakika içinde uçuyor gibi olmuşlardı. Karen, dünyası parçalanır, iradesi yıkılırken sırtüstü serilmiş, siyah çocuk ise sanki daha sağlamlaşmış, daha gürültücü, daha heyecanlı bir hale gelmişti. Önce giyinik, sonra soyunuk, Karen'in her yanındaydı. Gözleri yuvalarında dönüyor, Karen'e yavaşça dokunuyor, ona ne kadar güzel olduğunu fısıldıyordu. Karen de bu arada hayalinde benim gelip çocuğun önünde onun ırzına geçtiğimi canlandırıyor, sonra çocuğun benimle kavga etmek zorunda kaldığını düşlüyordu.

Çocuğun teri yağlıydı. Ekşi ekşi kokuyordu. Karen katılaşmış, kendini kasmış, bacaklarını çaprazlamıştı. Çocuk onunla cebelleşirken yere devrilmişlerdi. Sonunda Karen onun soluk soluğa doruğa vardığını duyunca kendini güvende hissetmiş, rahat bırakmış, hemen o da doruğa varmıştı. Ondan sonra ne olduğunu hatırlayamıyordu. Ama ömründe ilk defa olarak iki değişik türlü orgazmı birbirinden ayırma olanağı bulmuş oluyordu. Biri o acı veren ritmik temponun heyecanı artırmasından, biri de yumuşak dokunuşlardan.

Sabah olduğunda gebe kalmaktan korkarak kamu sağlık servisinin acil bölümüne gitmiş, doktora yaşlı bir erkekle seks yapmaya zorlandığını söylemiş, doktor da ona "ertesi sabah hapı" vermiş, muayene etmişti.

Bu anlattıklarını dinlerken içimi, her şeyin boşuna olduğu yolunda bir duygu dolduruyordu. Çünkü ben Karen'in geçmişindeydim. Her zaman geçmişinde olacaktım. Hiçbir zaman yeni bir sevgili gibi etkileyemeyecektim onu. Onun geçmişinden çıkmak için dayanılmaz bir istek duydum.

Sırtüstü yatıp onu aşağıya doğru ittim. "Sev beni," diye emrettim. "İstesen de istemesen de."

Elleri vücudumda gezindi. Pençeleri tenime battı, dudakları üzerimde dolaştı. O da kendini kendi ritmine kaptırmıştı. Sonra çekildi, yüzünü yastığa gömdü, ama ağlamadı.

Şimdi artık yabancı diyarlardaki yolculuklarım sırasında karaladığım tüm notları Karen'e verdiğimde göre, acaba geçmişimden bir şey onun benim hakkımdaki düşüncelerini değiştirir mi, diye merak ediyorum. O şeyin nasıl bir olay olabileceğini düşünemiyorum, ama keşke iç bulandıran, çılgınlık yansıtan, kötü, sıkıcı ve bayağı şeyleri hiç yazmasaydım, diyorum.

Yaşıyor olmanın duygularını tatma düzeyinden, o duyguları ifade etme düzeyine doğru düzenli biçimde ilerledim ben. Sanki ifade etmek o duygunun kendisiymiş, ben de onu hâlâ hissedebilirmişim gibi. Ama lisan herkesin malı olduğu için, kelimelere döktüğüm her şeyin hayali anlatım olduğunu seziyorum. Beni anlatan, ama başkalarını da anlatan bir şey. Kelimelerin ötesinde bir yer daha olmalı. Salt ve katıksız tecrübenin yeri... keşke oraya dönebilsem.

Onca kere Karen'le beraber olduğum, onca kere onunla sevişti̇ğim halde onu hâlâ o kadar çok istiyorum ki, her buluşmamızdan önce, ya gelmezse diye telaşlanıyorum. O yanımdayken, yanıma uzanmak üzere soyunurken, ona dokunma, okşama, tatma, onu bilme isteklerimi güçlükle kontrol edebiliyorum. Ağzım kuruyor, midem düğüm düğüm oluyor, kafamı bir tek düşünce esir alıyor: ona sahip olmak, çabucak sahip olmak, çabucak ve uzun süre sahip olmak. Zaman denilen amansız nöbetçinin izin vermeyeceği kadar uzun süre. O gitmeye hazırlanırken yine telaşlanıyorum. O gidince kendimi bomboş ve amaçsız hissediyorum. Enerjim tükeniyor. Onu tekrar görmeyi istiyorum. O zamana kadar kaygılarım beni öldürmesin diye kendimi oyalamaya bakıyorum.

Karen'in geçen gün verdiği kokteyl partide. duyduğum gerilimden terlemeye başladım. İçimde bir mücadele yer alıyordu. Bir an, kendini kontrol edebilen sahip bir yetişkin oluyordum, ertesi an, avaz

avaz bağıran bir çocuk. Kadının biri bana yatını anlatıyordu. Bir adam yaptığı yatırımları anlatıyordu. Annemi tanıdıklarını söyleyen bir çiftle konuştum. Ama ben yalnız Karen'in sesini duyabiliyordum. "Seni unutacağım. Tek hatırlayamadığım aşk senin aşkın olacak," diyordu. Garsonun uzattığı tepsiden bir kanape aldım, viskimi yudumladım.

Küçüklüğümde yere yatar, gözlerimi kapardım. Ben görmeyince, insanların da beni görmeyeceğini, orada yattığımı farketmeden geçip gideceklerini umardım. Ama babamın uşağı Anthony gerçekten bana aldırmadan geçince ne kadar canımın sıkıldığını hatırlıyorum. Ya Anthony beni artık sevmezse, diye düşündüm. Korktuğum insanlara karşı görünmez olmak, ama beni sevenler tarafından görülebilmek istiyordum.

Bir keresinde de babamın dosya çekmecesinin arkasına saklanıp bağırdım. Babam, "Jonathan bağırdı," dedi. Annem ise, "Kimse bağırmadı," diye karşılık verdi. "Geç kaldık, gidelim haydi." Tekrar bağırmak üzere ağzımı açtım. Beni bulsunlar diye. Ama sesim çıkmadı: ya annem sesimi duymak istemiyorsa? Ne kadar bağırırsam bağırayım, duymak istemiyorsa?

Yine de hiçbir zaman kendimi kaybedemedim. Kendimin birini kaybetsem, öteki kendim hemen onun yerini almaya hazırdı.

Şimdi iyice göze gözüken biriyim. Kim olduğum bilindiği için. Varlığımı güven altına almak amacıyla yüzlerce insan çalışıyor. Yokmuşum gibi davrananlar yalnızca annemle babam oldu.

Babamın kutsal kitapta en sevdiği dualardan biri, "Korkuların ve güzelliklerin bileşimiyle yapıldım!" diyordu. Bir başkası, "İnsan ne ki onu bu kadar inceliyorsun?" diye soruyordu. Ama babamın en sevdiği ansiklopedi olan *Britannica* insanı yalnızca, "Mümkün olan en az enerjiyi harcayarak mümkün olan en çok rahatlığa varmayı arayan," diye tanımlamaktaydı. Eğer benim için önemli olan tek şey rahatlıksa, o zaman bir amipten farkım ne? Ya ruh ne olacak? İnsanoğlunun varlığının tek esrarengizliği ve mucizesi olan ruh?

Bağımlılıktan kurtulmak amacıyla hastanede yatarken doktorlardan biri bana Abraham Joshua Heschel'in eserlerini verdi. Heschel Amerikalı Yahudi bir ilâhiyatçıydı. İnsanoğlu hakkında onun görüşü de şöyleydi:

Dünyanın gözünde... ben sıradan bir insanım. Ama kendi gözümde sıradan insan değilim. Çok büyüğüm. Sürdürmek zorunda olduğum mücadele, kişiliğimin o sessiz büyüklüğünü nasıl gerçekleştireceğimin, nasıl somutlaştıracağımın mücadelesi.

Bütün acıların ve kaygıların ötesinde, özdüşüncenin en önemli maddesi yatıyor: Kendi varlığımın değerliliği... ve onun anlamıyla kumar oynama fikrine karşı direniyorum.

Amerika Birleşik Devletleri'nde dünya nüfusunun yalnızca yüzde altısı yaşıyor. Ama dünyanın tüm doğal kaynaklarının üçte birinden fazlasını tüketiyoruz. Ülke içinde ulusun yarısının geliri, nüfusun beşte birinegidiyor.

Böylece benim durumum da daha geniş bir ekonomik ve sosyal oransızlığın uzantısı oluyor. Şirkette ben okuyayım diye gazetelerden Amerikan zenginleriyle ilgili bazı yazıları kesen araştırmacı, ortaya bazı ilginç gerçekler çıkardı: Yarım milyondan fazla Amerikalının varlığı bir milyon dolar veya daha fazla. İşin hoş yanı da bunların hemen hemen yüzde altmışının New York'da oturuyor olması.

Görünüşte benim kadar zengin ancak birkaç Amerikalı daha var. Son zamanları kadar içlerinden üçü benim kadar gençti. Birinin işi ev hayvanlarına yiyecek ve aksesuar satmaktı. İşi Almanya'da doğmuş olan babası kurmuştu. New York'a geldiğinde bir 'pet shop' açan baba, Kanal Sokağı'ndaki bu dükkâna kanaryalar doldurarak başlamıştı işe. O çocuğun Amerika'nın büyüklüğüne katkısı da bu kadardı işte. İkinci zengin genç, traş kremi dalının prensiydi. Hastalıklı kaçık bir tipti. İkide bir servetini yoksullara dağıtacağını duyurur, kapısına binlerce kişi birikip dilenmeye başlayınca vazgeçer, haşhaş çekip sarhoş olurdu. Geçen yıl bir av tüfeğiyle kendi beynini patlattı.

Üç genç zenginin en genci, köklü bir bankacılık servetinin varisi. O da sağlıklı yaşam ve doğa manyağı. Chicago'nun en yüksek binasının dört katına yerleşmiş, orayı toprakla, canlı hayvanlarla, gübreyle, yemle, saksılarla, bitkilerle dolu bir solaryum haline getirmiş, en modern bahçıvanlık âletlerini almış. Karen'e birkaç kere asıldı. Bir keresinde evinde bir koktcyl parti verirken Karen'e yatak odası diye

kullandığı serayı gezdirmeyi teklif etmiş. Karen gitmemiş. "Bok koklamak en sevdiğim şeylerden değildir," dedi bana sonradan.

İşte zenginler zengini olan bizler böyleyiz. Amerikan Devi'nin alt familyası. Herhalde her birimiz zaman zaman, nasıl büyük insan olacağımızı düşünüyoruzdur. Çünkü zengin olmasına zaten zenginiz. Ama örneğin, Horace Sumber Whalen'in oğlu olan ben, önce başarıyı tatmadan nasıl büyüklüğe varabilirim? Thakeray başarıya, "Büyük adamların esas yeteneği," diyor. Ama benim elde edebileceğim ne başarı kalmış ki? Kim olduğum ve nelere sahip bulunduğum beni zaten başarılı saydırmıyor mu?

Son zamanlarda yayınlanan Meslekler Sözlüğü'nde, Amerika'da geçerli olan yirmi binden fazla meslek sayılmış... milyonerlik onların arasında yok.

Kültürümüz ortaya heyecan verici, hatta arzu edilen prototipler çıkarıyor: Politikacılar, Kâşifler, Sanatçılar. Ermişler, Deliler, Peygamberler, Katiller, Âşıklar, Savaşçılar, Sporcular, Mesih'ler, Dâhiler. Ama milyoner prototipini nerede buluruz? Belki olsa olsa *Titanic*'te.

Oscar Wilde'in dediği gibi, "Milyoner örnekleri zaten yeterince seyrek rastlanan bir şeydir. Ama örnek milyonerlere ondan da seyrek rastlanır!"

Eğer *Titanic*'e o renkli milyonerler değil de, yoksul göçmenler doluşmuş olsaydı, gemiinin batışını kollektif belleğimiz acaba bu kadar hatırlar mıydı?

Ama beri yandan, milyoner örnekleri zaten bizim geleneğimizin, popüler kültürümüzün içinde gizli. O kültür zengin olmanın rahat olmak demek olduğunda direniyor. Yoksulluktan daha iyi değilse bile, en azından daha rahattır, diyor. Zengin kelimesinin eş anlamlılarına baktığımız zaman şunları görüyoruz: bağımsız, kapitalist, atak, üretici, verimli, saygın, üstün, estetik, zarif, ince, lezzetli, uyumlu. Yoksul kelimesinin eş anlamlıları ise şunlar: utanmış, alçalmış tükenmiş, sıkıntı içinde, aşağı, önemsiz, üzgün, iğrenç, kusurlu değersiz, bayağı, âdi, yetersiz, yeteneksiz, aksak, bayat, çaresiz acınacak durumda.

Paramın gücü ne kadar fazlaysa ben o kadar güçlüyüm... O halde ne olduğum ve ne yapabileceğim hiç de benim bireyselliğim tarafından saptanmıyor. Ben çirkinim ama en güzel kadını satın alabiliyorum. Demek ki çirkin değilim. Çünkü çirkinliğin etkisi itici güçtür ve o güç de paranın etkisiyle sıfıra iner... Ben kötüyüm, namussuzum, kaygısız, budala bir bireyim, ama paraya saygı gösterilir, dolayısıyla ona sahip olana da saygı gösterilir. Para denilen şey malların en yükseğidir. Demek ki, ona sahip olan da iyidir. Ayrıca, para beni namussuzluk etmek zahmetinden de kurtarır. Bu nedenle benim dürüst olduğum varsayılır. Bende kafa yok. Ama eğer para her şeyin beyniyse, ona sahip olan nasıl beyinsiz olabilir? Para sayesinde insanların isteyebileceği her şeye sahip olabilirim. O halde bende insan yeteneklerinin hepsi var sayılmaz mı? Para benim tüm yetersizliklerimi tersine çevirmiyor mu?

Bu satırlar Karl Marx'dan.

Acaba ben kendi kendimin prototipi miyim? Herhangi bir zamanda kendini kendinin karşıtı haline getirebilen bir adamın prototipi miyim?

İnsan kendi kendinin prototipi olarak yaşadığında, ortamı şimdiki zaman olan sanatsal bir yaratık demekse, o zaman ben de diğer sanat eserleri gibi ne yapacağı kestirilemez, kontrol edilmez durumda kalabilirim, böyle kalmayı kabullenebilirim.

O halde neden kendimi sporcu yapmayayım? New York'daki lüks yemek davetlerinden birinde, eskiden Olimpiyat kayak hocasıyken emekli olmuş biriyle konuştum. Bir mevsim içinde kendimi yetiştirip ertesi yıl Amerikan slalom yarı-finallerine kalabilecek hale gelir miyim, diye sordum.

"Spora o kadar yatkın değilimdir," diye durumumu açıkladım. "Biraz hantalımdır, teke tek yarışmalardan da hoşlanmam. Bana öyle bir spor gerekli ki, beni kendi hızı ve enerjisiyle çabuklaştırsın. Afrika'da dalış konusunda hayli çalıştım ama surf'te durumum berbat. Yale'deyken tenis eskrim ve hendbol'da da berbattım," dedim.

"Bir sorum var, Bay Whalen," dedi kayak hocası. Heyecan-

lanmıştı. "Neden kayak? Neden planör, araba yarışı, tekne yarışı değil?"

"Çünkü en iyi, en gelişmiş planörü, arabayı, tekneyi alacak param olduğunu herkes bilir."

"Peki, neden slalom?"

"Çünkü hilesi yok. İnsanoğlu kendisiyle ve doğayla başbaşa."

"Ülkenin en iyi kayakçılarına karşı yarışmayı gerçekten istiyor musunuz?"

"Karşı değil. Ama onlarla. Ne diyorsunuz?"

Adam ayağa kalkıp dolaşmaya başladı. "Cesaretinizi kırmak istemem, Bay Whalen," dedi. "Ama böyle hızlı bir çalışma programı için size bir ortopedistle bir fizyoterapistin de yardımı gerekli. Ayaklarınızın, bacaklarınızın ve karın kaslarınızın güçlendirilmesi gerek. Hızlı kayışlara yazın, Şili'nin Porfirio bölgesinde başlarız, sonra sonbahar başlarında Avrupa'ya gideriz. Ancak uçakla veya helikopterle ulaşılabilen buzulların diyarına. Kış gelince Chamonix'ye, St. Moritz'e, Crans-Montana'ya, Cortina'ya inceriz. Bu türlü hızlı eğitim için, düştüğünüzde sizi koruyacak özel yapılmış giysiler giymelisiniz. aküyle çalışan bir jiroskopunuz olmalı. Bisiklet tekerinden iri olmayan bir şey. Kayarken onu taşımanız gerekir. Onu hemen ısmarlamak şart. Dönüşleri öğrenmenize yardımcı olur. Eğitiminiz sırasında iki yardımcı kullanırız. İki de video kameramanı. Bunların hepsi de usta kayakçı olmalı. Her kayışta çeşitli açılardan filminiz çekilmeli. Gelişmenizin analizini yapıp durumu taşınabilir bir video setinde izleyebilmeliyiz. Her akşam o filmleri geniş bir ekranda seyretmeniz, kendinizi büyütülmüş olarak, ayrıntıları farkedebilecek biçimde görebilmeniz gerekir.

"Aksi bir kaza ihtimalini saymazsak, bahar geldiğinde eski slalom finalistlerinden birkaçını kiralar, onlara ayak uydurmaya çalışırsınız. Ondan sonra en iyi Fransız, Avusturyalı, İsviçreli profesyonel slalomcuları tutarız. Eski Olimpiyat ve Dünya Kupası yıldızlarını. Onlara karşı... ya da isterseniz onlarla birlikte diyelim... yarışırsınız." Sustu. Kendi sözleriyle kendisini inandırmayı başarmıştı. "Evet, Bay Whalen, bence yapılabilir... emrinizdeyim."

Şiddete karşı duyduğum korkular, küçüklüğümde yatakta yatıp babamın ölkesini dinlerken başladı. Dayanamıyordum. Sanıyorum herkes, bu arada annem, dadım, hatta Anthony bile benimle aynı durumdaydı. Birkaç kere babamla aynı kanıda olmadığımı belirtmek cesaretini gösterdiğimde beni tokatladı. Etrafta insanlar varken bile. Bir gece, yazlık evimizde, köpeğim Mesabi'nin ulumasıyla uyandım. Robdöşambrımı giyip dışarı çıktım. Bahçede küçük köpeğim Mesabi'yi bulduğumda hayvanın arka ayakları birbirine bağlanmıştı. Babam tepesine dikilmiş duruyor, hayvanı durmadan tekmeliyordu. Beni görünce, hayvanın söz dinlemediği zaman cezalandırılması gerektiğini anlattı, duyduğu acı bir daha sahibinin sözünü dinlemeyi öğretir ona, dedi. Ben sessizce seyrettim. Köpeğin duyduğu acı yüzünden içim burkulurken babama karşi öfke, kendi zayıflığıma karşı da nefret duyuyordum. O olaydan sonra zayıflığıma karşı savunma yolu olarak, galip olduğum bir dünyaya çekilip kapanma yöntemini geliştirdim. Oyuncak askerler toplamaya başladım. Daha sonra asker ve komando çakıları, bıçakları, süngüleri toplar oldum. Bunların arasında Nazilerden ve Sovyet askerlerinden gelme bir yığın İkinci Dünya Savaşı kalıntısı vardı. *Kader Askeri, Profesyonel Serüvenciler Dergisi* gibi yayınlara abone oldum, büyük politikacıların, komutanların, iş dünyasında başta gelenlerin biyografileriyle ünlü serserilerin, yasa kaçaklarının, hainlerin hikâyelerini okumaya başladım. Bunlar arasından yalnızca öksüz büyüyenlere, babasız olan, babasız kalanlara hayranlık duydum.

Çocukluğumuzda Karen'le ikimiz seksi birlikte keşfettik. Cinsel organlarımıza isimler taktık. Onunkine *çink*, benimkine bobolink. Karen bana, ben bisiklete binerken *bobolink*'imin nerede olduğunu sordu. Selenin üzerinde mi yatıyordu, yoksa yandan aşağıya mı sarkıyordu? Yüzüstü yattığımda yassılıyor muydu? Ben de onun çink'inin ne kadar derin olduğunu, yüzerken içinin suyla dolup dolmadığını merak ediyordum. Bir bantla yapıştırılıp kapatılabilir miydi? Oraya para saklanabilir miydi? Bir keresinde ormanda öbür çocuklarla oynarken çink'ine bir dal parçası soktuğumu Karen hâlâ hatırlıyor. Çocuklardan biri annesine söylemiş, Karen dayak yemişti. Bir başka seferinde Karen'e çink'ine sokması için verdiğim madeni elli sent'i annesi almış, bu para pis bir çocuğun pis bir iş için verdiği pis bir para demişti. Bir keresinde de ben Karen'in çink'ini elimle derinleştirmeye çalışırken o da benim bobolinkimi yakalamıştı. Önce bağırdı, sonra sesi kesildi, bana baktı. Birbirimize doku-

nurken arzunun ne demek olduğunu keşfettik. Bu bize o güne kadar denediğimiz her şeyden daha fazla zevk veriyordu. Arzu sürekli ve ısrarlıydı. Çıkan her öpüşme ve okşama fırsatında daha da ısrarlı hale geliyordu. Birbirimizi keşfetme, duygularımızı ifade etmek istememize yol açtı. Aşk veya bağlılık için gerekli olan lisanı henüz öğrenmemiş ya da geliştirmemiştik. Bu yüzden, duygularımıza tiyatro katabilmek için kendimizi hayali bir masalın kahramanları olarak görmeye çalıştık. Karen, zor memnun edilen güzel Leydi Forsythia'ydı. Ben de Lord Willow of the Brook'dum. Onun gururlu ama utangaç sevgilisi ve koruyucusu.

Karen sesini değiştirerek benim evime Leydi Forsythia olarak telefon ediyordu. Sonunda mürebbiyem Bayan d'Arcy, arkadaşlarımı tanımanın kendi sorumluluğu olduğunu düşünerek bu Leydi Forsythia'yla nasıl tanıştığımı sordu. "Onu bana arkadaşı Lord Willow of the Brook tanıştırdı," dedim. "İkisi sevişiyorlar, biliyorsunuz."

Bayan d'Arcy daha da meraklanmıştı. "Peki, bu Lord Willow of the Brook'u nereden tanıdın?"

"Elbette ki Yugo Slav'ın evinde."

"Peki, bu Bay Slav kim?"

"Yugo Slav mı? Yugoslavya'dan gelme tatlı bir adam. Leydi Forsythia'ya o da âşık."

Bayan d'Arcy pek kaygılıydı. "Çok gençsin... amayinedehayli garip insanlar tanıyorsun, Jonathan," diye inledi.

Karen rahatça kendinden söz edilebilen, ne türlü seksin hoşuna gittiğini söyleyebilen biriydi ama ben öyle değildim. Genellikle yalnızca onun sorduğu sorulara evet veya hayır demekle yetinir, ya da hiç konuşmadan onu öpmeye başlar, ellerimi yavaşça omuzlarının, göğüslerinin üzerinden kaydırarak karnına, bacaklarına inер, okşardım. Ya da ayak ucunda oturur, baldırlarını okşar, dizlerinin iç tarafını öper, onu okşar dururdum. Sonunda o beni zorlamaya başlar, dokunuşlarımın temposunu ve yönünü o verirdi.

Bir keresinde Karen bana, eğer kız işe başlarken ne kadar ileriye gideceğini bilmiyor da, sonradan korkup bir sınır çiziyorsa durum başka olur, demişti. Ama kız daha işin başında parmak oynaşması istiyorsa, karşılığında da hiçbir şey vermek istemiyorsa, o da başka olur,

diye açıklama yapmıştı. Ben o zaman, "Belli bir erkekle sevişmek istemiyorsan, yine de onunla parmak oynaşmasına yanaşır mısın?" diye sormuştum.

"Neden olmasın?" diye karşılık vermişti Karen. "O kadarıyla orgazm kurabiliyorsam, o zaman gerçek sevişmeye ihtiyacım yok demektir". Benimleyken yalnızca bir tek kere utanç ve korku duyduğunu anlatmıştı. Kumsaldaki ilk gecemizde. Ama parmak işi ona zevk vermiş, utancını unutmuştu. İlk orgazmının gecesiydi o gece.

Motelde geçirdiğimiz bir geceyi hatırlıyorum. Karen bir bardak sek votka yuvarlamış olduğundan kendini çok özgür ve yalnız hissediyor, onunla sevişmemi istiyor, banyoya bile peşimden geliyordu. Birbirimize ne yapıyorsak yüksek sesle söylememizi istedi. Yalnız o kadar değil, benim ona yapmamı istediklerini de, hiçbir zaman yapamayacağımı sandıklarını da. Bu saldırganlığı başlangıçta beni heyecanlandırdı, sonra söndürdü, sonra da çabucak tüketti. Benim utancım ve değişik türlerde sevişmekteki isteksizliğim onu büsbütün sıktı. Birdenbire beni kendinden uzağa itti. "Benden bir şey saklıyorsun, Lord hazretleri," dedi.

"Neymiş o?" diye sordum.

"Cam kapta bir fosil... yani kendini saklıyorsun." Yüzünde garip bir gülümsemeyle sözlerini sürdürdü. "Nasıl öldüğünüzü hatırlıyor musunuz, efendi hazretleri? Savaşta mıydı, zaferde mi, yoksa esir alınıp ölene kadar işkenceye mi uğradınız? Ya da daha beteri, kalıtımsal rahatsızlıktan mı öldünüz?"

Karen'in elinde ilk yenilgiye uğrayışımdı o. Bir daha da o olayın etkisinden kurtulamadım. O günden sonra her şey doğallığını kaybetti, duyguları ölmüş bir çocuğun hesapçı hareketlerine dönüştü. Karşılık veremeyince, kendi ölmüşlüğünü bana bulaştırdığını hissetmeye başladım.

Düşünmeye koyuldum. Neden kendini veremeyen bir kadın seçmiştim? Sevgisi içimde rekabet duyguları uyandıran, sonra da beni geri çekilmeye zorlayan bu kadını neden seçmiştim? Kafamda iğrenç bir hayal canlanıyordu. Vakit geceyarısını geçmişti. Servet, Sağlık, Kudret ve Özgürlük Limited Şirketi'nin kır saçlı, vaktinden önce yaşlanmış patronu Jonathan James Whalen, saray gibi evinin yatak

odasında tek başına yatıyordu. O gün ruh hekimiyle konuşurken öğünmüş, ömründe hiçbir kadına boyun eğmediğini anlatmıştı. Ama hayatta arzuladığı tek kadın olan karısı Karen yıllardır geceleri ayrı odada yatmayı yeğliyordu.

Karen'in verdiği partilerden birinde orta yaşlı, güzel bir kadınla konuştum. Bir kadın dergisinin yazarlarındandı. Bana derginin haftalık olarak yayınladığı cinsel raporun sorumlusu olduğunu söyledikten sonra, "Senden uzak durayım, çünkü Karen senin benimle sevişti̇ğini sanır," demişti. Bir saat kadar sonra holde karşılaştığımızda yanımdan geçerken uzanıp yanağımı öptü, "Sanırım bilmen gerekir, ben seni yalnız seks için istiyorum, sosyete hayatını Karen'e bırakalım, o işi çok iyi başarıyor!" demişti. Kadın bana hiç çekici gelmiyordu. Ama onun beni çekici bulması, tahrik olmama yetti. Onu dudaklarından öptüm. O sırada Karen hole çıktı, ikimize şöyle bir baktı, dönüp gitti.

Konuklar gitmek bilmiyordu. Bira içip gecenin ikisine kadar birbirimize hikâyeler anlattık. Karen bu süre içinde ben hiç yokmuşum gibi davrandı. Sonunda herkes gidince bana döndü, "Ne duruyorsun, git seviş o şirfintiyle," dedi.

Yatağa girdiğimizde Karen'in duygusal durumunu değiştirebileceğimden emindim. Onu kucakladım. Doğrulup oturdu, suratıma bir tokat attı. "Kes artık," diye bağırdı. "Yoksa tekmeyi yersin! Bırak da uyuyayım." Kendimi küçük düşmüş hissettim. Karen'in tokadı aklıma eskiden tanıdığım bir fahişeyi getirmişti. Kadına aldığı paranın gösterdiği marifete göre yüksek olduğunu söylediğimde o da tokat atmıştı bana. Karen o sert, boşveren tutumuyla üzerimde cinsel bir kontrol sağlıyordu. Boyun eğen bir kadının asla sağlayamayacağı bir kontrol. Onu giderek daha çok arzuluyordum.

Ertesi gün telefonda Karen, beni görmeyi sürdürüp sürdürmemek konusunda kararsız olduğunu söyledi. Besbelli kadın yazarla aranda ciddi bir şey var, dedi. Hayatımı onunki gibi dopdolu göstermek amacıyla yalan söyledim, evet var, dedim. O kadına âşık olup olmadığımı sordu, "Değilim ama ilgisiz de değilim," dedim. Onunla olmanın, onunla sevişmenin, onun tenini tenimde hissetmenin ilgisizliğe fırsat tanımadığını söyledim, anlattım da anlattım.

Amerika'dan ayrılmamdan önce Karen'in çevresinde başka erkekler vardı. Onlardan biri de David'di. Ek marifetleri olan bir aktördü David. Önüne gelenle yat, nerede olursa olsun, masa üzerinde, halı üzerinde, duvarda, damda seviş de seviş... işte David böyle biriydi. Bir keresinde Karen çektiği esrardan sarhoş, benim duyabileceğim kadar yüksek sesle David'e, "Seninle sevişmek istiyorum tatlım," dedi, sonra yarı şakacı bir tavırla onu kaldırıp banyoya sürükleyerek, kapıyı çarparak kapatmıştı. Birkaç dakika sonra ikisi banyodan gülerek çıktılar. Karen adama, "Seni bir daha görebilecek miyim?" diye sordu, adam da, "Bilmem," dedi. "Ne kadar çok istediğine bağlı." Ben oracıkta durmuş, bakakalmıştım.

Çocukken bir keresinde babam bana duygularla ilgili bir not yazmıştı.

Galiba mürebbiyene, şirket uçağıyla Washington'a, beni görmeye gelmene izin vermediğim zaman duygularının incindiğini söylemişsin, Jonathan. Sen de, ben de biliriz, "incinmiş duygular" sözü kendi istediğini başkalarına zorla kabul ettirme özründen başka bir şey değildir. Senin duyguların da başkalarının duygularından daha kolay incinmez.

Karen hemen hemen gözümün önünde sayılabilecek şekilde David'le seviştiğinde resmen kötüydü. Ama bazı ilâhiyatçılara göre kötülük zaten ruhsallığın ham maddesiymiş. Karen'in hareketi acaba beni öfkelendirmeye, kontrolumu kaybettirip küçük düşürmeye mi yönelikti, yoksa beni daha da ölgünleştirip saf dışı bırakmaya mı çalışıyordu? Arzusuna mı teslim oluyordu yoksa umutsuzluğuna mı?

Limuzinimin arka kanepesinden baktığımda Karen'i Madison Caddesi'nin kaldırımında yürür gördüm. Şoföre yavaşlamasını söyledim, bir süre Karen'in yürüyüşünü seyrettim. Arasıra vitrinlerde kendi hayaline hızla göz atarak dimdik yürüyordu. Adımları dengeli, omuzları kalkık, göğsü dik, ağırlığını öne vermiş durumda, kolları ve elleri rahattı. Arasıra alnından, boynundan saçlarını geriye itiyordu. Onu tanıdığımdan bu yana Karen hep kendi görünüşünü, imajını kontrol eder durur. Sanki imajının kendi iradesi varmış da

günün birinde onu bırakıp gidebilirmiş gibi. Sokakta da, evde de, diskoda da, fotoğrafçının stüdyosunda da, Karen hep kendi yüzeyiyle ilgili ve o yüzeye hayrandır. Görsel çağımızın kusursuz bir simgesidir bu kız.

Diskoda her adım atışında aynalar onun görüntüsünü parçalar, büyütür, çoğaltır. Eğer Karen diskoda dansetmeyi seviyorsa, bunun tek nedeni kendini gösterme olanağı bulurken bir yandan da kendini inceleme olanağı bulabilmesidir. O sonu gelmez ritmin konuşma olanağı tanımaması vız gelir ona. Zaten kavalyesi de tıpkı Karen gibi kendi imajıyla meşguldür nasıl olsa. Benim için dans aslında başlangıç flörtünün bir ifadesidir. İradeyi kullanıp cinselliğe hakim olmanın kaba bir yapmacığıdır. Teşhirciliğin kamuoyunca izin verilen bir türüdür. Dans etmekten her zaman nefret etmişimdir, şimdi artık hiç dans etmiyorum. Ama başkalarının dansını seyretmeye itirazım yok. Hele de Karen'in. İnsanlar sırf ben eğleneyim diye tepinip duruyorlarmış gibime geliyor.

Mürebbiyem televizyonu haftada ancak beş saat seyretmeme izin verirdi. Yeni yetmeliğimin çoğunu televizyonsuz geçirdim sayılır. Oysa Amerikalı yaşıtlarımın çoğu daha liseyi bitirirken yirmi bin saat televizyon seyretmiş oluyorlar. Yani dokuz yıl işe gidip gelme süresine denk. Bunun sonucu olarak, güzel konuşmasını bilmiyorlar, sohbetten hemen yoruluyor, usanıyorlar. Yeni yetmeliklerinde bu tür eğlendirilmeye alıştıklarından, sessizliği, okumayı, tek başına oturup düşünmeyi 'sıkıntı' kelimesiyle eş anlamlı sayıyorlar. İnsan ilişkilerinin gürültülü bir mezarlığı olan diskolar onların televizyon tiryakiliğini bırakma kliniği haline geliyor. Disko onların ideal oyun bahçesi. Hem lisanı öldürüyor, hem zamanı küçültüyor, hem de uyanıklığı yok ediyor.

Hindistan'daki dostlarımın bir çoğu mistik tiplerdi. Kişinin kendi özünü ancak fiziksel, mânevi ve duygusal tecrübelerle keşfedebileceğine inanırlardı. Öz demenin, yakınlık demenin ne demek olduğunu da.

Bir erkeğin orgazmsız ejakülasyona uğrayabileceğini onlardan öğrendim. Ejakülasyonsuz orgazma varabileceğini de. Peşpeşe birkaç orgazma varabileceğini de. Böyle bir özgürlük ve kontrol edinebilmek için kalça kaslarımı kasıp gevşetme tekniklerine çalıştım.

Ejakülasyonu tam ânında durdurup doruğu serbestçe aşmayı, fakat gerilimle sertliği korumayı öğrendim.

Karen'le birkaç kere bunu da denedim. Bana bu kendimi tutma becerimin, tıpkı bu iş için gereken kontrol kadar karanlık bir şey olduğunu söyledi.

Artık beni cinsel açıdan yavaşlatmak için afyona bağımlı olmadığıma göre, bu cinsel duygularımı öldürmeyi öğrenmeden Hindistan'dan ayrıldığım için pişmanlık duyuyorum. Gerçi seks içimde bir kuyu, ben ondan çektikçe o da boşalıyor. Ama çocukluğumdan bu yana gün boyu defalarca enerjimi emip tüketmesine izin vermişimdir.

Bir gece Karen bana uzandığında, ihtiyacının ne olduğunu tam anlayamadığım için tepki göstermedim. Hemen arkasını döndü, "İyi uykular, buz parçası," dedi. "Belki gece boyunca yüzerken birbirimize tokuşuruz." Kendisinin kaç kere beni reddettiğini unutmuş gibiydi. Bu dünyada yaşayan en kontrollu, en kendine dönük yaratık olduğunu unutmuş gibiydi.

Belki bilmek hoşuna gider, Jonathan, bu hafta yönetim kurulumuzun iki üyesi, yani senin mütevellilerinden ikisi, Washington'da yüksek görevlere çağrıldılar. James Abbott, Avrupa işleriyle görevli Bakan Yardımcısı oldu, Charles Sothern de Başkan tarafından Maliye Bakanlığına aday gösterildi. Yönetim Kurulunun diğer üyelerinin hayatlarında da değişiklikler oldu. Walter William Howmet bir zamanlar babanın en yakın yardımcısı, şirketimizin büyümesinin mimarı, şu ana kadar da yönetim kurulu başkanıyken, şimdi Genel Müdürlük görevini üstlendi. Babanın diğer bir yakın arkadaşı ve yönetim kurulunun da üyesi olan Stanley Kenneth Clavin emekli olmaya karar verdi. Şirketin her bölümünün başına gençler geldiğine göre, aralarında bir ekip kurup çalışmakta özgür olmalılar diyor. Yerine PeterBaudleyMacauleygeçecek.

Walter Howmet'in sekreterinden gelen bu mektubun amacı beni kızakta tutmak mı, yoksa şirket işlerinden haberdar etmek, ilgimi çekmek mi? Hangisi olursa olsun ben Amerikan hayallerinin veliahtı olarak yüzbinlerce kadın ve erkeğin hayatını değiştirebilecek bir gücü

climde tutuyorum.

Üstelik bütün bu serveti ve kudreti, hayatımı tehlikeye atmadan, bir savaşa, bir başkaldırıya bulaşmadan, cesaret göstermeden, korkaklık göstermeden, ihanet etmeden, acı çekmeden, özveride bulunmadan edindim. Bu yüzden bir kahraman olarak ne Shakespeare'de, ne Dostoyevski'de, ne de Stendhal'da köklerim var. Acaba ben yalnızca Amerikan yaşamındaki kudret ve servet âdiliğinin bir örneği miyim?

Metroda karşımda dişsiz, yaşlı bir siyah adam oturuyordu. Keşlerden olduğu pek belliydi. İki polis bindiğinde ihtiyar bana göz kırptı, mırıldandı: "Burada kendimi öyle iyi hissediyorum ki, evlât, öyle iyi hissediyorum ki! Sen koruyorsun beni." Oturduğu yerde ileri geri sallandı, polisin dikkatini kendi üzerine çekti. Polislerden biri bize yürüdü, ihtiyara bir sonraki durakta inmesini söyledi. İhtiyar, "Ben evime gidiyorum," diye itiraz etti. "Yalnızca evime gidiyorum." Bir sonraki durakta kapılar açılıp da ihtiyar yerinden kalkmayınca polis onu iterek vagondan dışarı çıkardı. Benim ineceğim durak da orasıydı. İndim, platformda peşlerinden yürüdüm. Polisler yolda adamı itip kakıyorlardı. Yere düşüp de kalkamayacağını söylediği zaman iki kolundan yakalayıp platform üzerinde sürüklüyorlardı. Onu savunmak geçti aklımdan. Zorbalarla arasına girmek geçti. Ama yapmadım. Zaten yararı olmazdı. Polis o zaman yenilenmiş, tazelenmiş bir zalimlikle ikimize karşı dönerdi. İhtiyarın bir pabucu ayağından düştü, polislerden biri sopasıyla onu yerden aldı, rayların üstüne fırlattı. Benim peşlerinde olduğumu ikinci polis ancak o anda farketti. Dönüp ne istediğimi sordu. "Size ne?" diye sordum. Polislerden biri sinsi sinsi gülümseyerek, "Beni tehdit etti," dedi. Sonra uzaklaştılar, ihtiyarı yerde sırtüst yatar durumda bıraktılar. Suratı kanlarla, gözyaşlarıyla sırılsıklamdı.

Aşağıya, rayların üzerine atlayıp pabucu aldım, getirdim. Ama adam kıpırdamıyordu. "Beni rahat bırakmıyorlar, hep beni bekliyorlar, her yerde," diye bağırdı. Platformun üzerinde doğrulup dizüstü oturdu, yine öne arkaya sallanırken ellerindeki kanlara baktı.

Polisi şikâyet edebileceğim geldi aklıma. Ama hangi mahkemeye gidersek gidelim, eskiden uyuşturucu kullanmış olmam, askerden de kaçmış olmam beni hiç de inanılır bir tanık gibi göstermeyecekti. Bu esrarkeşe kalacak bir yer bulmayı, tedavi giderlerini üstlenmeyi de düşündüm. Ne var ki böyle bir jest olsa olsa zengin adam kaprisi olabilirdi. Eşitsizliğin ek bir kanıtı olurdu. Adaletsiz sosyal düzenimizi

adaletsiz sosyal düzenimizi yıkmaya çalışan siyasal partilerden birine de yazılmak geçti aklımdan. Ama gireceğim parti ancak Marksist bir parti olabilirdi. Benim gibi zengin çocuğunun Marksizm'le ne ilgisi olabilirdi? Marks özel serveti "sanayinin harem ağası" diye nitelendiriyordu. "Bu servetin gerçek standartında ne salim karar ne de yontulmuşluk vardır," diyordu. "Özel servetin idealleri ancak fantazi, kapris ve tutkular olabilir," diyordu.

Karen'in bir fotoğrafı, "Amerikan Şampanyası" alt başlığıyla *Life* dergisine kapak oldu. O resim Karen'in ömrümde gördüğüm en güzel, en baştan çıkarıcı, en çekici resmiydi. Onu toplumsal şehvetin yıldızı yapan tüm mıknatısı yansıtıyordu. Resim yayınlandıktan kısa bir süre sonra Celebrities Cuisine'den aslında amatör fotoğrafçı olan biri, fotoğrafı kendisinin çektiğini, imza sahibi kimsenin çekmediğini iddia etti.

İmza sahibi fotoğrafçı Karen'in yakın bir arkadaşıydı. Ben de birkaç kere karşılaşmıştım onunla. Yaşı kırkların ortalarında, karısı ölmüş, usandırıcı, tedirgin, gaddar bir nörotikti. Suratı da hırçın bir atmacaya benzerdi. Karen'le epey zamandır tanışıyorlardı. Aralarında bir şeyler geçtiği de belliydi. Beni asıl hırslandıran da, adamın Karen'e arka çıkıyormuş gibi davranmasıydı. Bir zamanlar yazarlığa kalkışmış, ama sanayi toplumunun cinsel yaşamıyla ilgili o paranoit romanları ona entel dünyada bir yer kazandıramamış, o da hayatını eski meraklarıyla, kadın portreleri ve başka fotoğraflar çekip satmakla kazanmaya başlamıştı. Şimdi geriye doğru bakınca, bu konuda gerçekten yetenekli bir sanatçı olduğu su götürmüyor. Fotoğrafçılığa ilk başladığında sıradan kadınların resimlerini çekmekte direnmişti. Sokaklarda rastladığı yoksul ve sefil kadınların. Bu kadınların çoğunun yıllar boyunca resimlerini çekmiş durmuştu. Bazılarının yirmi yıl boyunca. Üçer dörder aylık aralarla. Yeni yetmelik yaşlarından başlayarak. Sıradan kadınlara olan bu tutkusu sayesinde zaman zaman her canlıyı diğerlerinden ayırdeden o inanılmaz güzelliği de yakalamayı başarmıştı. Zamanla gezete ve dergiler ondan portrenin Kafka'sı, nü'lerin Gogol'ü diye söz eder olmuşlar, reklamcılar ve sanat yöneticileri peşine düşmüşlerdi. Ondan sonra tutkuları, ilgi alanları değişmişti adamın.Şimdi artık yalnızca ender şartlanan güzellerin resmini çekiyordu. Toplumun süper mankenleri, artistleri falan. Ama hepsi ne kadar güzel de olsalar (ki Karen de onlardan biriydi) adamın

sanatı bu sefer onların özgün yanlarını yakalamayı başaramadı. Resimlerde hepsi kusursuz görünüyorlardı ama hepsi biraz birbirine benziyor, sıradan bir havaya giriyorlardı.

Cuisine'in adamı benimle görüşmeyi kabul etti. Tabii ancak Karen'in çok yakın bir arkadaşı olduğumu söylediğim için kabul etti. Polonya'da doğmuş bir adamdı. Sıska, yaşlanmaya yüz tutmuş, kesik kesik, garip bir aksanla konuşan biri. Hayatının ihtirası profesyonel fotoğrafçı olmaktı. Ama kazandığı para profesyonel mankenler tutmaya yetmiyordu. Karen'in resmini çekinceye kadarki mankenleri, o çıplaklıklarına, egzotik hallerine, iri göğüslerine rağmen, aslında erkekler. Transseksüel veya transvesti'tiler. Lâf olsun diye poz vermişlerdi ona. Kendisi sergi açmaya kalkışmış, başlangıçta resimlerini konuklar da, eleştirmenler de çok beğenmişti. Eserlerinden üçü, *Kadın I, Kadın II ve Kadın III* tam Century dergisinde yayınlanacağı sırada birisi, belki de mankenlerinden biri, fotoğraflardaki kadınların aslında biyolojik bakımdan erkek oldukları bilgisini sızdırmıştı. Dergi o zaman gülünç düşmekten korkarak planını değiştirmiş, resimleri reddetmiş, sanatçının profesyonel fotoğrafçı olma şansi da yeni baştan sıfıra inmişti. Derken bir akşam Celebrities Cuisine'in sunduğu bir yemeği denetlerken Karen'i konuklar arasında görmüştü. *Life* dergisinden biri Karen'i izliyor, fotoğraflarını çekiyordu. Bir ara *Life*'ın adamı arabasını parkedecek daha iyi bir yer bulmak üzere partiden ayrılırken film takılı fotoğraf makinesini ona emanet etmişti.

Bu arada Karen de çevredekilerin teşvikiyle bir şişe şampanyayı açmaya uğraşıyordu. Mantar fırlayınca Karen birden şampanya köpükleriyle sırılsıklam olmuştu. Adam da elindeki emanet makineyle onun birkaç resmini çekmeden edememişti. *Life*'ın fotoğrafçısı döndüğünde makineyi geri vermiş, hiçbir şey de söylememişti.

Kısa bir süre sonra Karen'in şampanyalar içindeki resmi *Life*'ın kapağında çıkıp da derginin uzun tarihinin en başarılı kapağı olarak nitelendirilince, adam iddiasını seslendirmeye karar vermiş, Karen'in kendisine tanıklık edeceğini ileri sürmüştü. İddia kabul edilirse, hayatının özlemi olan profesyonel fotoğrafçılığa da kavuşacaktı.

Sanatların çoğunda sanatçı, fiziksel olarak işin dışında kalır. Yazar işe kelimelerle, besteci seslerle başlar. Her ikisi de doğa olarak soyuttur, ama okurda veya dinleyicide somut imajlar ya da duygular uyandırır. Oysa fotoğrafçı işe somut yandan başlar. Elindeki fotoğraf

makinesi, resmini çektiği şeyle temas ettiğinde, soyut daha doğmamıştır. Bu yüzden, yiyecek içecek işinde çalışan bu adamın, o temasın reddedilmesi karşısında neden bu kadar kırıldığını ve üzüldüğünü anlamak kolaylaşıyor.

Her neyse, *Life*'ın fotoğrafçısı o akşam Karen'in bütün resimlerini kendisinin çekmiş olduğunda direndi. Karen ve diğer konuklar da öteki adamın şimdi üne kavuşmuş olan resmi çektiğini hatırlamayınca, ya da hatırlamak istemeyince, olay bir kenara bırakıldı, adamın fotoğrafçılığı meslek edinme hayalleri de onunla birlikte yattı.

Karen'in *Life*'a kapak olması, otuz saniyelik bir TV reklamını peşinden sürükleyip getirdi. Reklamda Karen bir şişe şampanyayı açıyor, seyredenlerin bakışları altında sırılsıklam oluyordu. Reklam çok başarılı olunca Karen'e *Totem Tabu* adlı Hollywood filminde küçük bir rol teklif edildi.

Kapak resmini çekenin aslında o ikinci adam olduğundan emindim ama bunu kanıtlama şansının da sıfır olduğunun farkındaydım. "Bir fotoğraf stüdyosuna sahip olmayı her zaman istemişimdir," dedim ona. "Eğer bir tane satın alır, işletmesini de finanse edersem, orada çalışmayı, bağımsız yaratıcılık yeteneklerinizi ortaya koymayı taahhüt eden bir anlaşma imzalar mısınız?"

Yüzüme inanmaz bakışlarla baktı. "Ama neden... niye yapasınız böyle bir şeyi? Dünya kadar para tutar. Dünya kadar planlama gerektirir, üstelik borcumu asla ödeyemeyebilirim."

"Olsun!" dedim. "Benim gelecekle ilgili planlarım hep geçmiş uğruna olmuştur zaten."

Bir ay sonra Manhattan'ın kibar bir semtinde stüdyo sahibiydim. Yiyecek içecek mesleğindeki o adam orayı tecrübeli bir profesyonel gibi yönetmeye başladı. Adamın arkasında büyük para desteği olduğu dedikodusu kentte yayıldı, çok geçmeden müşteriler kapısına yığılmaya başladı. İşin gizli tutulmasına çok direndiğim için, bereket versin hiç kimse, hatta Karen bile, stüdyonun sahibinin ben olduğumu bilmiyordu. Yeni fotoğrafçının başarısını kanıtlayan şey, Karen'in bir hareketi oldu. Karen benim o adamla bir kere karşılaştığımı hatırlamış, benden kendisini onunla tanıştırmamı istemişti. Adam bu

mésleğin en iyi portre fotoğrafçısı olma yolundaydı. Tıpkı Karen'in en iyi manken olması gibi. İkisinin birbirini tanıma zamanı da gelmişti.

"Senin gibi iyi yetişmiş bir gencin babasının mezarı başında dua etmeye gelmesi beni çok sevindirdi, Jonathan. Ruhu şad olsun. Ama, biliyor musun, Jonathan, artık mezarlıklar bile eskisi gibi değil. Daha dün kadının biri burada, mezarlıkta, bir adamla ne oynaştı, ne oynaştı, inanılmaz! Ben burada çalışmaya başlayalı pek çok insanın pek çok türlü duygu sergilediğini gördüm. Genellikle ağlarlar, ya da üzgün dururlar. Ama bu kadın cnikonu azmıştı. Yaşı yirmi falan, vücudu güzel, saçları uzundu. Yanında yirmi beşlik bir delikanlı vardı. Belki o kadar bile değildi yaşı. Yas falan tuttukları yoktu, tamam mı? Babanın mezarının hemen yanıbaşındaydılar, Tanrı ruhunu şad etsin. Adamın bir eli kadının memesinde, öbür eli de kalçasındaydı. Gözlerime inanamadım. O kızı öyle kudurmuş durumda görmek insanı uyarıyordu. O göğüslere dokunmak ne gibi bir duygu verir acaba, diye merak ettim. Oracıkta masturbasyon yapmak geldi içimden... Umarım baban bu sözlerimi bağışlar, çünkü doğrusu bu."

Geçenlerde Karen bir şey söyledi. Hiçbir mesleğin beni daha zengin yapamayacağına, ama kumarbazlık mesleğinin herhalde daha fakir yapabileceğine değindi. Karen'in kumardan hoşlandığını bilirim. Zengin dostlarının arasıra Atlantic City'deki, Las Vegas'taki, Avrupa'daki gazinolarda onu şans oyunlarına kattıklarını da bilirim.

Ama benim gözümde kumarbaz yine de yürüyen bant başında çalışan montaj işçisi kadar ehliyetsiz işçi sayılır. O işçi nasıl ürünün tasarımını değiştiremezse, kumarbaz da kartların ya da tekerleğin ortaya çıkaracağı sonucu etkileyemez. Her ikisi de aynı kısa hareketleri anlamsız biçimde tekrarlar dururlar.

On sekizinci yüzyılda kumarı daha çok soylular oynardı. Serüven dolu, ne olacağı kestirilmez bir hayat yaşadıklarından, belki de kumardaki o habire tekrarlanan hareketler onlara bir istikrar duygusu, bir güvenlik veriyordu. Bugün ise kumar esas olarak çalışan sınıfın işi. Onlar da kumarda tıpkı işlerindeki gibi bir tekdüzelik buldukları için rahat ediyorlar. Ama bir yandan da kendi varlıklarından kaçıp daha az güvenilir bir yaşama geçmek için kumardan medet umuyorlar.

Bugünlerde hayatımın ayrıntılarını düzenli, hemen hemen önceden kestirilebilecek biçimde yönetiyorum. Yemeklerimi düzenli yiyorum. Ya otelde, ya da en iyi lokantalarda. Otelin jimnastik salonunda ya da yüzme havuzunda beden eğitimimi yapıyorum. Ergenliklerim de geçti. Tüm randevularımı bir takvime yazıyorum, yapmam gereken, satın almam gereken şeyleri oraya liste halinde not ediyorum, yapıp bitirince üstünü çiziyorum.

Artık bana kalan mirasın tümünü kontrolum altında tutuyor, işlerimin ayrıntılarını düzenlemek için yarım düzine avukatla görüşmeler yapıyorum. İlk toplantımızda farkına vardım ki, bordromun bu köleleri arasında Protestan, Katolik ve Yahudi oranı eşit durumda. Amerikalı çocukların üçte birinin, gelir düzeyi ortalamanın altında olan aileler içinde yaşadığı, temel sağlık hizmetlerinden, aşılardan, önleyici hekimlikten yararlanamadığı bu çağda, Yale, Harvard veya Princeton mezunu olan bu avukatlar kendilerini eğiten okulların koşullandırması yüzünden hâlâ beni iş ahlâkının normal bir sonucu olarak görüyor, milyonların mirasçısı olarak, yani iş ahlâkının bir istisnası olarak görmüyorlardı. Her neyse, geçmişimin ayrıntılarını bildikleri halde, Horace Sumner Whalen'in oğlunun böylesine ahlâklı bir Protestan olarak yetişmesine şaştıklarını hissedebiliyordum.

Oturup birbirimizi terbiyeli terbiyeli süzdük. Avukatların ilk görevinin, tıpkı şirket yöneticileri gibi, bu ülkedeki başarılı iş adamlarını temsil etmek olduğunu bana hatırlattılar.

Calvin Coolidge avukatlıktan gelme ABD başkanlarındandı. Bir keresinde, "Amerika'nın işi, iş dünyasıdır," demişti. Babam da kendi şirketini tanıtan şeyin çalıştırdığı adamlar olduğunu söylerdi. Ama son zamanlarda Amerikalı iş yöneticileri arasında yapılan ulusal bir anketin sonuçlarına göre, ülkenin yüreği olan iş dünyası can çekişiyor. Kendilerine soru sorulan iş adamlarının yarısı işlerini doyum getirmez diye nitelendirmişler, üçte biri gündelik işlerin kendi fiziksel ve zihinsel sağlıklarını etkilediğini söylemiş, yüzde on yedisi de şirket sahiplerinin koyduğu standardlara uyabilmek için zaman zaman kişisel ilkelerinden fedakârlık etmek zorunda kaldıklarını belirtmişler. O halde giderek artan bu iş baskılarından kurtulmak için ortalama bir Amerikan vatandaşının günde yaklaşık yedi buçuk saat te-

levizyon seyretmesine şaşmamak gerekir.

Başarıyı kovalayan iş dünyası ileri gelenlerimizin iş ahlâkı konusunda bu kadarını söylemek yeter. Başka anketlerin sonuçları ve bulguları da aynı derecede ilginç. Yüksek tansiyon milyonlarca Amerikalının sorunu olduğu, kalp hastalığı da bu ülkenin bir numaralı Azrail'i olduğu halde, kalp hastalığından korunmak için yüksek tansiyonu önlemek gerektiğini Amerikan halkının yalnızca yüzde biri biliyor.

Avukatlarıma bu ulusun durumu konusunda ne düşündüklerini sormak istedi canım. Ama onun yerine başka şey söyledim. "Ey, baylar, şimdi de sizinle çok yüksekterde uçan bir şeyden söz edelim," dedim. Susup o takım elbiselerine baktım. Hepsi donmuş, bekliyorlar, afyondan söz ederim diye korkuyorlardı. "Benim gelirimden," diye patladım birden. Kıkır kıkır güldüler. Ne yapacağı kestirilmez patronları, bu temiz traşlı altı üniversite yavrusunun içini rahatlatmıştı.

Resimli dergilerden birine bakarken Karen'in çıplak poz verdiği tam sayfalık reklam ilişti gözüme. Bir tür sağlık güvenliği ilacının reklamıydı. Karen kollarını göğsü üzerinde çaprazlamış, ellerini de bacaklarının arasında üstüste getirmişti.

Karen'e bu reklamın küçültücü bir havası olduğunu söyleyip yakındım. Kızın suratının yanında, "Antibakteryel" kelimesi okunuyordu. Boynunun yanına "Antipruritik", göğüslerinin yanına "Anti-enflamatuar", göbeğine yakın yere de "Antifungal" diye yazılmıştı. Karen çok kızdı, mesleğinin mankenlik etmek olduğunu, reklamcıların zevkine karışamayacağını söyledi. Ben kendisine, hep beni antifeminist diye suçladığını, oysa bu reklamda her iki seksin de taşıyabildiği mikropların yalnızca kadınlarda bulunduğunun ima edildiğini, ama onun buna niçin hiç itiraz etmediğini anlattım. Bu olay bana Karen'in ne kadar gururlu ve kararlı olduğunu göstermeye yaradı. Benim gelirimi paylaşmayı kabul ederse çalışmak zorunda olmayacağını bildiği halde, yine de çalışıyor, çalışmakta direniyor. Acıdır ama, Karen'in bağımsızlığı, benim ona veremeyeceğim tek armağan.

Belki de Karen'in işinde çok yorulduğundan yakınmasına anlayış göstermeyişim, bağımsızlığında böylesine direndiği için. Kendini iyi hissetmediğini söylediği zaman fazla ilgi göstermeyişim de belki ondan. Nice kere, ben bankada servetimle ilgili işleri toparlarken,

çevremde kulak misafiri olabilecek insanlar varken, bana telefon edip akşamki randevumuzu iptal etmiştir. Böyle durumlarda, ne kadar güvendiğimi ona açıkça ifade edebilme fırsatı bulamamışımdır. İki keresinde, ben onunla iki günlük bir tatil geçirmeyi beklerken telefon etmiş, tatili birkaç saat kala iptal etmiştir. Bu tür davranışların onun huyu olduğunu biliyorsam bile, yine de başka insanları veya başka olayları benden önemli saydığını hissediyorum. Birlikte bulunmamız o kadar mı yorucu bir şey...ancak ikimiz de iyice dinlenmişsek mi dayanabileceğiz birlikte bulunmaya? Her buluşmamızdan sonra özel hayatlarımıza çekilip nekahate girmemiz gerektiğini mi varsaymak zorundayız? Dün telefon edip bir randevuyu daha iptal ettiğinde ben yine tepki göstermedim. Karen'in bu reddeden tavırları içimde acılar yaratıyor. İçgüdüsel olarak, patlamak yerine, geri çekiliyorum, çünkü daha sonra olabilecek bir şeyin fırsatını engellemek istemiyorum.

"Ailemle birlikte Adirondacks'da tatildeydim, Bay Whalen. Derken annenizin doktoru, Doktor Frederick beni telefonla aradı. Tatilimi yarıda kesip derhal İspanya'ya, Bayan Whalen'in yanına gidip gidemeyeceğimi sordu. Anladığıma göre anneniz onu gece yattan telsizle aramış, doktor da sesinin tonundan, krizin yaklaşmakta olduğunu sezmiş. Annenize bakan hemşire olarak, böyle bir acil durumda onun yanında olacak ehliyete sahibim. Derhal uçağa atlayıp Madrid'e gittim..Oradan aile şirketiniz beni helikopterle aldırdı, yata götürdü. Yat o sırada Formentera Adası yakınlarında demirlemişti,

"Annenizin durumu kötüydü. Sayıklıyordu, ateşliydi, yüzü kıpkırmızıydı. Herhalde ilaç etkisindeydi. Anladığıma göre ben gelmeden hemen önce yattaki konuklardan biri, orta yaşlı, Amerikalı bir galeri sahibi, yeni yetme bir tayfayı kamarasına davet etmiş, orada çocuğa güçlü bir uyuşturucu vermiş. Çocuk uyuşturucunun etkisindeyken adam ona tekrar tekrar cinsel saldırıda bulunmuş. Sonra çocuğu başka bir kamaraya götürüp bırakmış, Öteki tayfalar onu orada, uyuşturucu etkisiyle hayaller görüp sayıklar durumda, kanlar içinde bulmuşlar. Hepsi çocuğun tarafını tutmuş. Anneniz ve o konuk hemen büyük bir tazminat ödemezse polise bildireceklerini söyleyip tehdit etmişler. Kaptan da uluslararası bir skandalın patlamasından korkarak tayfalardan yana çıkmış. Anneniz tehdit edildiği izlenimi altında biraz paranoikleşmiş, kontrolu zor bir duruma gelmiş. Benim geldiğime çok kızdı, helikopterin beni geri götürmesini istedi. Ben

reddedince tayfalara beni bir kamaraya kapatmalarını emretti. Ben İspanyol kaptana Doktor Frederick'in talimatını ve yanımda getirdiğim ilaçları gösterdim. Ama kaptan benimle işbirliğine yanaşmadı. Konukların da çoğu, annenizin ne kadar hasta olduğunu gördükleri halde ondan yana oldular. Sonunda anneniz isteriye kapıldı, kamarasına kapanıp kapıyı kilitledi. Orada kendini yerden yere attığını duyuyorduk. Benim duruma el koymama ancak o zaman izin verildi. Annenizi kamaradan çıkmaya razı etmek için çok uğraştım, kabul etmedi.

"Sonunda kapının zorla açılması konusunda kaptanın iznini aldım. İçeriye girdiğimizde anneniz bize saç fırçasıyla, cin ve votka şişeleriyle saldırdı. İlaç şişelerini, kitapları, hatta kolyeleriyle iğnelerini bile kafamıza fırlattı. Kaptan'la bana haykırarak hakaret ediyor, mermer bir zarf açacağıyla bizi tehdit ediyor, iğne yapmak için yanına sokulmama için vermiyordu.

"Bayan Whalen'in bu şiddet dolu patlamalarına gerçi alışkındım ama yavaş yavaş yardıma ihtiyacım olacağını düşünmeye başlıyordum. Derken anneniz yumuşadı. Rengi solgun, vücudunu ikide bir düşmekten çürükler içinde, titremeye, kusmaya başladı. Hasta bir çocuk gibi yardım istedi. Elimde enjektörle yanına yaklaştığımda artık karşı koymadı. Kaptan onun bu durumuna kaygılanarak telsizle aile şirketinizden yardım istedi, helikopter çabucak bizi almak üzere döndü. Annenizin bazı eşyalarını bavula koydum. Aralarında sizi babanızın yanında, ayakta gösteren bir resim de vardı. Madrid'e uçtuk. Bizi Pittsburgh'a götürmek üzere bir jet kiralanmıştı. Özel bir cankurtaran bizi alandan alıp hastaneye yetiştirdi, bir gün sonra da ben Adirondacks'a, ailemin yanına dönüp tatilime devam ettim. Çok yorulmuştum."

"Başka iri cihazları kullanmaktan hiç de farklı değil, Bay Whalen. Hele de sizin gibi genç ve varlıklı biri için planör çok eğlenceli olabilir... ya da bugün dedikleri gibi, iyi tedavi sayılabilir. Planörler kocaman, fiberglas birer varil sayılır. Üzerinde okuması kolay bir takım âlet ve göstergeler vardır. Hangi levyelerin kanatlara, hangilerinin vitese, hangilerinin römorku bırakmaya, hangilerinin iniş paraşütüne komuta ettiğini çabucak öğrenmek mümkündür. Sonra, bir altimetresi, bir pusulası, bir oksijen ayarı vardır. Göründüğü kadar karmaşık değildir.

"Öndeki uçak ilk defa sizi çekip havaya kaldırdığında, kendinizi uçmayı pek beceremeyen ağır bir kuş gibi hissedersiniz. Yerden bir iki metre havalandınız mı, kanatların uçları yay gibi kıvrılır, gövdeyi havaya kaldırıverir. Sonunda ön uçağa sizi bağlayan ipi bırakır, iniş takımlarınızı kaparsınız. Artık tek duyduğunuz rüzgârın sesidir, tek gördüğünüz çevrenizdeki top top, pamuk gibi bulutlardır.

"Yükselir, alçalırsınız, siz bulutlara doğru koştukça bulutlar çevrenizde kıvrılır. Planörün hızı saatte yüz kırk mile çıkınca gövdesi titremeye başlar... ama siz titremezsiniz. Burnu havaya kaldırdınız mı her şey yine sakinleşir. İşin en iyi yanı, güvenlik duygusuyla, ufacık bir şeyin sizi mahvedeceğinin bilinci arasındaki o kusursuz karışımdır."

Bir sporu uygulamak demek, sıradan bir tecrübeyi kişisel bir olay haline getirmek demektir. Bunu bildiğim için bir zamanlar uluslararası Doğu Afrika Kum-Yat yarışlarına para koydum. Bir düzine yatın bir tek sapandan fırlayan taşlar gibi aynı anda fırlayışını seyrettim. İnecik teknelerin upuzun direkleri, parlak yelkenleri vardı. Elyafsız lastikten yapılma üç teker üzerinde ilerliyorlardı. Ön tekerin ipi yarışçının iki dizi arasındaydı. Yatlar Uganda plajının sıkı kumları üzerinde hızla ilerlerlerken yelkenlerinin çırpıntısı yakındaki çalılarda saklanmış kuşları, maymunları harekete geçiriyordu. Kumsalın karşı ucunda peşpeşe, sıcakta eriyen renkli noktalar gibi vardılar, sonra döndüler, şimdi rüzgâra karşı ilerliyorlardı. Yan yatıyordu tekneler. Bir teker kumlar üzerinde kayarken öteki havadaydı. Yelkenlerin ipi çekilmiş, gerilmişti. Önce çapraz ilerlediler, ormanın kenarına doğru koşturdular, maymunların korku çığlıkları atmasına, ormanın içlerine doğru kaçmasına, kuşların havalanmasına yol açtılar. Sonra yatlar yavaşça okyanusa doğru döndü. Sağ tekerleri çalıların dolaşık kökleri üzerinde sekiyordu. Derken o tekerler kumlara değdi, maymunlar da tekrar eski yerlerine dönüp seyretmeyi sürdürdüler.

Finiş'ten hemen önce, benim para yatırdığım yarışçı kontrolunu kaybetti. Yatı devrildi, bir tekeri çıktı, tekne ormana kaydı, bir ağaç gövdesine dolanmış yılana çarptı. Parçalanan pilot kabininin ince kaburgaları adamın göğsüne saplandı, kanlar kumlara, sarı yelkene aktı. Yılan kumlarda kayarak ilerledi, enkazın çevresinden dolandı, sonunda kırık direğe sarıldı kaldı.

Yarıştan sonra, kara yoluyla Zanzibar'a gidecek olan bir Avrupalı yarışçı beni de yanına almayı önerdi. Adamın eskimiş safari cipine binip Darüsselam'a doğru yola çıktık. Ama ortalık kararırken yoldan ayrıldık, orman yollarından okyanusa doğrulduk. Karanlık hızla bastırırken farlarımızın ışığı balta girmemiş ormanın iri kedilerinin gözlerini parıldatıyordu. Kumsalın kumları henüz soğumadan oraya varıp durduk, battaniyelerimizi arabanın yanına serdik.

Yatmadan önce yarışçı parlak karpit lambasını yaktı, küçük bir plastik torba açtı, içinden bir şişe izopropil alkol çıkardı. Ardından ikinci bir ince cam şişe, ufacık bir şırınga, biraz da pamuk çıkardı torbadan. Kolunu dezenfekte edip şişeden beyaz bir sıvıyı şırıngaya çekişini seyrettim. İğneyi deri altına yavaşça batırdı, ilacı dikkatle verdi. Sonra bana, her iki gözündeki optik sinirleri mahvetmekte olan bir virüse karşı aşı yaptığını anlattı. Virüs onu kör edebilirdi. Bu ilaç virüsü engelliyordu. Piyasada göze zarar vermeksizin virüsü öldürecek etkin bir ilaç bulunmadığından, doktorlar ona kendi virüsünden yapılan bu aşıyı kullanmasını önermişlerdi.

Aşıyı tanınmış bir New York hastanesinin laboratuarı hazırlamıştı. Böyle denenmemiş bir aşıyı kullanmakta tehlike olup olmadığını sorduğumda, rahat bir sesle karşılık verdi. Eğer vücudu bu virüse karşı savunmasını geliştirmezse, aynı virüs başka organlarına da geçebilir, apansız, doktorsuz ve tedavisiz bir yerde ortaya çıkarsa onu öldürebilirdi. Kendisi her hafta ilacın dozunu artırıyor, vücudunun o virüsle başa çıkabileceğini, gözlerinin kurtulacağını umuyordu.

"Şimdiye kadar bu iğneden kaç tane yaptın kendine," diye sordum.

Gözleri kolundaki artan kızarıklıktaydı. "On bir," dedi. "Bu sefer de dozu epey artırdım."

Adamın balta girmemiş ormanda, uygarlığa kilometrelerce uzakta hastalanıvermesi ihtimali ödümü koparmıştı. "Bir hastaneye, en azından bir doktora yakın yerlerde kalman gerekmez mi sence?" diye sordum.

"Evet öyle," dedi, kolundaki saate baktı. Şişeyi torbaya koyark-

en, "Onbeş dakika doldu, kendimi iyi hissediyorum," diye mırıldandı. "Herhalde bu hafta bir şey olmam. Hem aşıyı o kadar da merak etme. Belki uyurken bizi yılan sokar. Bak, o gerçekten öldürücü olur işte. İnsanın çenesi kilitlenir, gözleri kırpılmaz olur, ciğerleri oksijen çekemez hale gelir." Uzanıp lambayı söndürdü. Bir süre uzanıp ormanın seslerini dinledim, yatın direğine dolanmış yılanı düşündüm.

Ertesi sabah cipimizle orman yolunda ilerlerken yarışçı bana köylerinden hayli uzaklaşmış yerli çocukları gösterdi. "Buralarda çocuklar sık sık kaçırılır," dedi. "Kiralanmış safari taşıtlarında çocuk hırsızları kol gezer. Ana yoldan ayrılır, tek başına bir kız veya erkek çocuk ararlar. Bazen çocuğa hemen buldukları yerde tecavüz eder, hatta belki öldürür, cesedi de vahşi hayvanlar yesin diye ormanda bırakırlar."

"Nereden biliyorsun bütün bunları?" diye sordum.

Güldü. "Çocukları severim de ondan," dedi.

"Hatırlayacaksınız, Bay Whalen, bu tahvillerin size gelmesi, mütevelli heyetin Tinplate S. F. I.'deki hisselerinizi satmaya karar vermesiyle olmuştu. Şimdi bunların hepsini veya bir kısmını satmak ister misiniz? Karşılığında karma hisselerden alabilirsiniz. Tahviller ucuza gider ama alacağınız hisseler daha iyi bir yatırım olur. S. F. I.'ler üç nokta ikiden piyasaya sürülebilir. Yüz dolarlık S. F. I. karşılığında yetmiş beş dolarlık hisse alabilirsiniz. O hisseler son zamana kadar altmıştan, yılın başlarında elli üçten gidiyordu. Tabii alıcının bunu kabul etmesi, S. F. I tahvillerinin piyasadaki gücüne inanmasına bağlı. Belki bilirsiniz, şirketin hisseleri son zamanlarda değer kazandı. Yani karma hisse sahiplerinin kâr riski var. Tahviller satılırsa S. F. I.'nin bilançosu çok daha iyi gözükür, borçları azalır, parası çoğalmış olur. Ama buna karşılık mevcut hisselerin sayısı da artmış. üç katına çıkmış olur. O zaman hisselerin çekiciliği azalır. Mesele işin avantajlarıyla dezavantajlarını dengelemek..."

"Neden söz ettiğinizi hiç anlamıyorum," dedi Whalen. "Cevabımı ne zaman vermem gerekiyor?"

«Durumunuzun avantajı, kararınızı biran önce vermeniz konusunda hiçbir baskı olmayışı. Ama çoğunluk hisseleri sizde olduğuna göre, tutumunuzun belirlenmesi şart..."

"Anlıyorum," dedi Whalen. "Bir araştırayım."

"Elbette, elbette. Mali departmanımızla hukuk departmanımız size seve seve yardımcı olurlar. Dışardan yardım istemekte de serbestsiniz tabii. Büromu arayıp bir haber bırakın."

"Bilmek istediğim bir şey var."

"Buyurun?"

"Şu anda şirketin ikinci en büyük hissedarı kim?"

"Water Howmet, efendim. Babanızın yakın bir dostuydu. Halen şirket yönetim kurulu başkanı. Howmet'lerle tanışmak ister miydiniz?"

"Tanıyorum onları zaten. Benim isim annem ve isim babam olurlar."

Uyuşturucudan arındırıldığım zamanları hatırladığımda, çevremi, çevremdekileri insanları hatırlıyorum da, kendi zihinsel durumumu hatırlayamıyorum. Acı mı duyuyordum? Pipomu yeniden yakıp içmek mi istiyordum? Saatlerim, günlerim, ne düşündüğümü, ne hissettiğimi farketmeden mi geçiyordu? Acılarımı ve duygularımı hatırlayamadığıma göre, bu çektiklerimden bana neler kaldığını nasıl bilebilirim? Ya bana tek verdiği, olayların anılarıysa? Eğer elimde tek kalan buysa, o zaman geçmişimi hatırlamaktansa yeniden uydurmayı yeğlerim.

Ama ya kendimi artık acı duymayacak hale getirmişsem? Ne zaman yüksek bir binanın penceresine yaklaşsam, âni bir refleks hareketiyle tos vurup camı parçalamak geliyor içimden. Olayı ağır çekim halinde gözümde canlandırıyorum; kanım binlerce parçalanmış cam zerreciğinde yansıyor. Tüm zerrecikler yere doğru dökülüyor. Aşağıdaki insanların çığlıklarını duyuyorum. Arabalar fren yapıyor, yağan camlar kargaşa yaratıyor. Tek canlandıramadığım, kendi duyacağımdır.

Bir sağlık dergisinde, doktorun bana yeni yazdığı bir ilacın ilanını gördüm. Omurgamda sık sık iritasyon olduğu için yazmışlı doktor onu bana. İlandaki uyarıya göre ilaç çok güçlü olduğundan in-

sanın dikkat yeteneğini sekteleyebiliyor, alkole tepkiyi artırıyor, hatta intihara yol açabiliyordu. Bu yüzden, güvenilir sonuçlar alınıncaya kadar bu ilacı almak zorunda bulunan hastaların yakın doktor denetiminde olması önerilmekteydi.

Bir an için, doktorum bir hatâ yaptı sandım. Görünüşe göre ilaç öyle kuvvetli bir şeydi ki, ancak ciddi hasta olanlar almalıydı. Ama sonra liste halindeki hastalık belirtilerini okudum. Üretici firma, doktorlara ilacı bu durumlarda düşünmelerini önermekteydi. Hasta sık sık dudağını kemiriyorsa, deniliyordu. Yüzünde gergin bir ifade varsa. Avuçları terliyse, tırnaklarını yemişse, sabah çok erken uyanmaktan yakınıyorsa, heyecanlıysa, tedirginse, sinirliyse, sabahları işine başlamayı bir türlü istemiyorsa, mide sinirleri sorun yaratıyorsa, çoğu şeye karşı ilgisizse, genellikle yorgun ve isteksizse.

Hepsi bu kadar mıydı? Evet. Ama çoğu normal insanlar da bu belirtilerin bir kısmını hemen her gün gösterirlerdi. Hatta üzerlerinde fazla baskı olmayan günlerde bile. Üstelik bu belirtiler, dikkatin sınırlanmasıyla veya diğer istenmeyen yan etkilerle karşılaştırıldığında önemsiz gibi gözüküyordu. Örneğin babam heyecanlı bir insandı, sabahları erken uyanmaktan da sık sık yakınırdı. Eğer ona böyle bir ilaç tekrar tekrar verilmiş olsa, dikkati sekteleninee acaba sanayi dünyasının devlerinden biri haline gelebilir miydi?

Yüzyıllar önce bazı ülkelerde krallar ve yöneticiler, önemli hükümet görevlerine yerli vatandaşları değil de, kuşku çekici yabancıları, o dine sonradan geçmiş kimseleri, siyasal ihaneti sabit olanları, başka yerden kaçıp oraya göçmüşleri, seferlerde çocuk yaştayken esir alınıp toplumda bir yabancı olarak büyüyenleri, kısacası uyumsuzları geçirirlermiş. Bu politikanın dayandığı inanç, tarihî olayların sık sık onayladığı bir inançmış. Böyle bir insan daha önceki ilişkilerinden kaçtığı, onlara ihanet ettiği için, artık oraya geri dönemeyeceğine göre, büyük ihtimalle güvenilir ve sadık bir vatandaş olur, başarıya ulaşmaya çalışır, yeni ülkesine ve dininc, oranın yerlisi gibi ihanet etmez, diye düşünülürmüş.

Afyondan kurtulmuş, yabancı diyarlara gidip vakit öldürmek konusunda isteksiz biri olarak, ben de kendimi o sivri insanlara benzetiyorum. Ülkeme döndükten sonra güdülerim güçlendi çünkü. Burası benim hem yuvam, hem de sonu gelmez sürgün diyarım.

Kendimden duyduğum kuşkular nedeniyle sık sık, hiç orijinal bir

şey yapamayacağımı, bağımsızlığımın, bana kalan mirasın, Karen'le olan ilişkimin hep bende olmayan bir yaratıcılık gerektirdiğini hissediyorum. Amerika'ya dönmeden önce hep olup bitenleri yaşamaya, kendim bir olay yaratmamaya razı durumdaydım. Yalnızlığımı kabullenmiştim. Ama artık durum değişti. Galiba bana gereken, kendimin farkına varmamı değil, başkalarının farkına varma yeteneğini yükseltecek bir ilaç.

Psikanalize gitmeyi düşündüğüm sıralarda bir gün Karen beni uyardı. Bu işin kırılıp da yanlış kaynamış bir kemiğin tedavisine benzediğini söyledi. Düzeltmek için genellikle o kemiği yeni baştan kırmak gerekiyordu. Ama kemik cerrahisine benzemeyen yanı, psikanalizde anestezi olmaması, iyileşme süresinin belirsizliği, iyileşmenin kesin olmayışı, üstelik de bir süre için davranışınızın topallaşması, en azından size ve sizi tanıyanlara öyle gözükmesi gibi şeylerdi.

Karen bana, grup tedavisine bir tek hafta sonu bile gitsem, diğer insanların, yani hayatın başka yollarındaki kadın ve erkeklerin kendileri hakkında, benim hakkımda, yaşadığımız dünya hakkında neler düşündükleri konusunda fikir sahibi olmama katkıda bulunacağını söyledi.

Beni seven herkesi biraz saf bulan, böyle kolayca kandıkları için onları küçümseyen bir huyum vardır. Bu yüzden Karen'in önerisine uydum.

Karen'in ruh hekimi bir arkadaşı bana bir grup önerdi. Hafta sonunda, Success Gölü'nde biraraya gelecek bir grup. Cuma akşamı erken saatte birinin sayfiye evinde toplandık. On beş kişiydik. Birbirine uyacak insanlar değildik. Upuzun bir yemek masasının çevresine, dik arkalı sandalyelere sıralandık. Başlangıçta kendimi ötekilerden üstün gördüm. Benim yurt dışında geçirdiğim tecrübelere kimsenin sahip olamayacağını düşündüm. Bu süpermarket psikologları nereden bilebilirlerdi benim neler yaşadığımı?

Hafta sonu süresince yaptığımız tartışmalar sırasında gruptaki bir iki kişi benim imajımdan çekingenlik duyduklarını itiraf ettiler. Kuzey New York'dan gelme bir adam, bağımsızlığıma ve servetime imrendiğini söyledi. Bir başka adam, benim kadar parası olsa çok korkacağını belirtti. Bir kız benimle çıkmak istemeyeceğini ifade etti. New York Üniversitesinde tarih dersleri veren bir kadın başlangıçta

yumuşak ve utangaç görünürken sonradan grubun en kavgacı kişisi olduğunu belli etti. Beni çarpık bir hayat sürmekle suçladı. Pozisyonum durmadan beni insanları hizmetkâr olarak kullanmaya zorlarken, nasıl insanlara güvenmeyi umduğumu bilmek istedi.

Üniversiteyi yeni bitirmiş bir kız yıkıldı, ağlamaya başladı. Erkek arkadaşı siyahtı, şizofrenikti, kızın gerçeğiyle kendi gerçeği arasında parça parça olan bir tipti. Kız zaman zaman o delikanlının gizli fısıltılarını dinlemek, onun karanlık dünyasına girmek zorunda kalıyordu. Hatta bazen adamın hayallerine bile sızıyor, öyle bir zamanda birisinin kendisine baktığını hissederse, kendini beyaz bir zenci gibi gördüklerine inanıyordu.

Gruptaki siyahlardan biri kendini boğulmuş gibi hissettiğini çünkü, duygularını ifade edemediğini söyledi. Eğitim yetersizliğinden ötürü kendi sorunlarını düşünmekten bile aciz olduğunu anlattı. Kendi kendine, "Bende anlam yok, bende anlam yok," diye mırıldanıp duruyordu. Kendisinde anlam olduğuna, sözlerini anlayabildiğimize onu inandırmaya çalıştık. O zaman da "Siz nereden bileceksiniz? Siz benim hayatımı yaşamadınız ki!" dedi. "Eğer benim hikâyem sizce anlam taşıyorsa, o zaman o hikâye yalan demektir, çünkü öyle bir anlam taşımaması gerekir. Bu hikâye bir siyah erkeğin hikâyesi, sizin hikâyeniz değil!" Duyduğu acı beni heyecanlandırdı. Kendini bizim aramızda tuzağa düşmüş gibi hissetmesi dokundu bana. Ama acımakla birlikte yine de ondan ve gruptan uzak durdum. İnsanlar beni bildiklerini ifade ettiler mi, artık serbest hareket edemem ben. Bunun farkındayım.

Gruptan biri, bu hafta sonunun masrafıyla koca bir kenar mahallenin çocukları bütün bir yaz boyu tatil yapabilirdi, dedi. Siyah bir erkek hemen ona katıldı. Uzun boylu, sarışın bir kız birden patladı. Para konusunun kendisini hiç ilgilendirmediğini, siyah, kırmızı, sarı ve beyaz çocukların da ilgilendirmediğini söyledi. Ben burada haksızlığa uğrayanların sorunlarını çözmeye gelmedim, dedi. Siyah adamı, beyazlara sırf siyah değiller diye saldırmakla suçladı, öfkesinin esas kaynağını kabullenmiyorsunuz, dedi. Kızın bu patlaması bana kişisel bir tehdit gibi geldi. Daha önce o kız beni desteklemiş, ben de sıcak bir duyguyla karşılık vermiştim ama şimdi kendimi ihanete uğramış gibi hissediyordum. Daha sonra kıza bunu söylediğimde, "Sizi paranız diğer insanlardan ayırdığı için, herhalde her an ihanet bekliyorsunuz,"

dedi. "Herkesten ve özellikle kadınlardan, çünkü onları anlayamıyorsunuz." Ona, kendisinin anlayıştan söz etmesinin beni şaşırttığını söyledim. Anlayışın gelişmesi yıllar sürer ve ancak insanlar birbirlerine açılmakta kendilerini özgür hissettikleri zaman gerçekleşir çünkü. Bunlar olmadan önce anlayıştan söz etmek, alay etmek demektir, dedim.

Grup önyargı konusunu tartışırken herkes ciddileşti, herkes özür diler gibi bir havaya girdi. Sonunda ben, "Bakın, hepimiz önyargı konusunda kaygılıyız ve olmamız da gerekir," dedim. "Ama bu grupta ne de olsa yalnızca üç siyah var. Oysa önyargı kurbanı olanların sayısı daha fazla. Onların sorunlarını hiç tartıştığımız yok." Tüm dikkatler bir anda benim üzerimde toplandı. Ne demek istiyordum ben? Servetimi yönetmekte olan kimseler bana karşı önyargılı mıydılar? Bir şey isteyip de reddedildiğim olmuş muydu? Derken biri, neden tüm sözlerin bana yönelik olduğunu sordu. Kadınlardan biri de, o güzel konuşuyor, uzak diyarlara gitmiş ve de zengin, dedi. İmtiyazlı durumumdan ötürü beni dışarı ittikleri kesindi. Sonra beni analiz etmeye başladılar. Birisi benim besbelli çok güçlü olduğumu söyledi. Bir başkası duygulu olduğumun da aynı şekilde belirgin olduğuna değindi. Bir üçüncüsü beni erkeksi, ama yumuşak bulduğuna işaret etti. Siyah adam ise kendisini korkuttuğumu söyledi. Ama bunun nedenini bilmiyordu. Onlara zırvalığı kesmelerini söyledim. Etiketlerden vazgeçelim, gerçek duygulara inelim, dedim.

Buluşmanın sonunda bir kız benim alaycılığımdan yakındı. Ben bunun yalnızca savunma mizahı olduğunu söyledim. Başkalarını düşman etmek ya da korkutmak isteğinden çok, kendi içimdeki acıları saklamak için alaycı davrandığımı söyledim. Yaşamak görece bir şeydir, dedim. Nepal'de ne zaman bir dağa tırmansam, ya çıkarken ya da inerken ölmeyi beklemişimdir, şimdi bile ne zaman arabama binip yola koyulsam, gideceğim yere varamayacağımı varsayarım, dedim.

Gruba katılmak önemli oldu benim için. En azından, hiç kimsenin tümüyle tutarlı duygular içinde olmadığını öğrendim. Tartışmalara gelince, sanırım beni düşman tavırlı olmayan, ama anlayışlı da olmayan biri olarak tanımlamak mümkün. Yani kendim hakkındaki yargım tümüyle görece. Düşmanca tutumum da, anlayışım da, kiminle birlikte olduğuma göre değişiyor. Ya rekabete giriyorum ya da acıyorum.

Ya kimseye lâyık değilim ya da kimsa bana lâyık değil. Grupla geçirdiğim bu tecrübeden sonra artık düşünmekten vazgeçmek, dışarı çıkmak, harekete geçmek istiyorum. Ama bu enerjinin de bu yere kapanmış olmaya karşı geçici bir tepki olmasından korkuyorum. O insanlarla toplandıkça, herkesin ne kadar dürüstlükten uzak olduğunu daha iyi anladım. Hayatlarımızın bir kaos olduğunu biliyoruz, ama her şeyin düzenli olmasında, mantığa uymasında direniyoruz.

Daha buraya geleli iki gün oldu. Birbirimizi hiç tanımıyorduk. Otoparka Fury'lerimizi, Tempest'lerimizi, Escort'larımızı, Swinger'lerimizi, Barracuda'larımızı, Demon'larımızı yanyana parkettik. Bu arabaların bize getirdiği felâketleri gözönüne alırsak adları arasında Kirleten'ler, Çarpışan'lar, Ziyan Eden'ler, Yok Eden'ler, Otopsi-Kupe'ler, Parçalayanlar, Mahvedenler olmalıydı. Evet, iki gün önce henüz yabancıydık. Ama iki gün geçtiğinde hâlâ yabancıyız. Her birimiz kendi bireysel yaşamına geri dönmeye can atıyor. Kucaklaşmalarımız, gözyaşlarımız, bağırmalarımız, öfkelerimiz hep kof ve yapmacık. Grup toplantısında beni en çok sıkan da bu ânî yakınlık kavramı oldu. Grup sanki dirençleri kırıyormuş, insanların içinde birbirini tam anlamıyla tanıma duygusu uyandırıyormuş gibi gözükmekteydi. Oysa hiçbir şey olduğu yoktu. Kendimizi de, ötekileri de, bir kokteyl partide tanıyabileceğimizden fazla tanımıyorduk.

Şu halimize bak, diye düşündüm. Bir avuç yetişkin çocuk, boş bir odaya kapanmış, birbirimizle bir takım saf oyunlar oynuyoruz. Kimse kimseyi anlamıyor. Karanlık mağaralarda dolaşıyoruz. Ellerimizde minicik mumlar var. Orada büyük bir aydınlık arıyoruz. Ama ya ben geçmişim nedeniyle daha sınırlı, kafası daha karışık durumdaysam, bu yönden ötekilerden farklıysam? Ya da... belki herhangi bir nedenle ötekilerden daha karmaşık bir yapım, daha derin gözlerim varsa? Hangisi olursa olsun, hayatta ne beklediğimin cevabını bulmama hiç kimse yardım edemez, hele de kendi hayatlarını gelecek eki-iyi planlanmış bir oyunun şeması gibi görenler ve bunun suçlu ığunu duyanlar, kendi kısırlıklarının ve dolgu maddelerinin koleksiyoncusu haline gelmiş olanlar hiç yardımcı olamaz.

Sonunda bu iş beni tatmin etmedi. Bilmediğim bir şey öğrenmiş olmadığım kanısındaydım. Döndüğümde bunu Karen'e de söyledim. Beni bu seanslardan somut bir şeyler beklemekle, yani mantıksız davranmakla suçladı. Oysa benim tek beklediğim dürüstlüktü.

Geçen gün Broadway sinemalarından birinin dev ekranında bir film seyrettim. Filmde birçok insanların suratına ateş edildi. Böyle bir sahnede bir kadının ağzından köpüklü kanlar fışkırdı. Bir başka sahnede bir adam bir kadını kırbaçladı, sonra ağzını yaraya yapıştırdı. ayrıldığında dudaklarında kan vardı. Bunun kırmızı boya olduğunu bildiğim halde irkildim. Oturup filmi sonuna kadar seyretmek için kendimi zorladım ama başaramadım. Benim çok acı tecrübelerim oldu. Ama ya geçmiş acılarım yalnızca kırmızı boyaya gösterdiğim abartmalı tepkiyse?

Richard, Yale Üniversitesi'nde benim psikoloji hocamdı. Ülkeye döndüğümü Karen'den duymuş. Dün onunla buluştuk. Richard toplumumuzda akıl hastalarına uygulanan davranışı insanlığın ölçüsü olarak ele alıyordu. Charles Dickens'in *Amerika Notları*'ndan bir sayfa açtı, yazarın yüz yıl önce Amerika akıl hastanelerine ilişkin söylemiş olduklarını okudu.

> *Akıl hastaları için açılan devlet hastanesi hayranlık uyandıracak biçimde yönetiliyor... Her sofrada, şiddete eğilimli hastaların kalkıp diğerlerinin gırtlağını kesmesini önleyen tek şey, manevi etkiler. Ama bu etkinin sonucu salt kesinlik düzeyine indirgenmiş, tedavi yöntemi olması bir yana, sınırlama yöntemi olarak bile, cehaletin, önyargının ve zalimliğin getirdiği deli ceketlerinden, kelepçelerden, zincirlerden yüz kere daha etkin olduğu kanıtlanmış.*

Dickens'in zamanında Amerika'da delilerin tedavisi, Samuel Tuke adlı İngiliz bir yardımsever ve reformcunun yöntemiyle yapılıyordu. Tamuel Tuke'un hastanesinde deliler normal davranış kurallarını ihlal etmedikçe, kendilerini kontrol etmeyi başardıkça, odalarında serbestçe yaşarlardı. Hiç cezalandırılmaz, hiç azarlanmazlardı. Bu durumda her hasta yalnızca isteyerek veya istemeyerek göstereceği delilik belirtilerinin tehdidiyle karşı karşıyaydı. Bir delinin amaçlarının, düşüncelerinin, duygularının hiç kimsenin umurunda olmadığını anladığı anda, artık sürekli öz-kontrol uygulayabileceği, bunun da onu iyileştireceği varsayılmaktaydı.

Ama bir deliyc iyi davranmakla o deli kolayca normal bir insana dönüştürülebilse, o zaman kendi aklından kuşku duyan her normal insan da aynı kolaylıkla deli olmaz mı? İşte bu düşünüş temel olarak alınınca, o sonu gelmeyecek psikoterapi çağı başladı ve kendine vatan olarak da Amerika'yı seçti.

Geçenlerde Richard süpermarkete gittiğinde meyvelerle sebzelerin tam yanına böcek ilaçlarının, böcek kovucuların, diğer ev ve bahçe zehirlerinin konmuş olduğunu görmüş. Yaşlı bir Yahudi olan patrona yaklaşmış, birinin yiyecekler üzerine zehir sıkabileceğini söylemiş. Müdür buna çok şaşırmış.

"İnsan neden meyveleri zehirlemek istesin ki?" demiş Doğu Avrupa aksanlı sesiyle. "Ne hasta bir zihniniz var ki böyle bir şeyi düşünebiliyorsunuz!"

Adam uzaklaşmaya niyetlenirken Richard onu yakalayıp köşeye kıstırmış. "O halde kimse neden Yahudileri öldürmek istesin?" diye sormuş adama. "Halkınızın milyonlarcası gaz odalarında can verdi, şimdi de bunları öyle unutmuşsunuz ki, bir delinin meyveleri zehirlemek isteyebileceğini bile düşünemiyorsunuz, öyle mi?"

Richard da Yahudi'ydi. Ukrayna Naziler tarafından işgal edildiğinde sağ kalmayı başarmış, bu ülkeye ondan sonra gelmişti. Nazilerin düzenlediği açık hava idamları gösterisinde ailesinin her ferdini kaybedişini hatırlıyordu. O gün Yahudilerle birlikte deliler, bulaşıcı hastalığı olanlar, sakatlar da idam edilmişti. Bunların hepsi ırksal açıdan kirli sayılıyorlardı.

Toplama kamplarıyla gaz odaları devreye girinceye kadar Naziler hep böyle açık hava gösterileri düzenler, yörenin insanlarıyla askerî birlikler de dikkatli bir izleyici kitlesi oluştururlardı.

Farklı olduklarına rastgele karar verilmiş kimselerin yasa ve düzen adına böyle inandırıcı biçimde cezalandırılması kollektif belleğimizde hep vardır. Uyumsuzluğun en küçük bir îmâsı bile nedense hâlâ hepimizde kaygı ve korku doğurur.

Richard'ın anlattığına göre çok önemli bir bilimsel deneyde, akıl sağlığı son derece yerinde olan birkaç kadın ve erkek, akıl hastanesine sokulmuş, orada doktorlar bu insanların deli olduğunu söylemişler. Aynı deneyin bir başka olayında da birkaç akıl hastası hastaneye yatmak üzere başvurmuş, doktorlar onları akıl yönünden sağlıklı bul-

muştu. Her beş Amerikalıdan ikisinin şu ya da bu zamanda ruh hastası olarak teşhis edilip hastaneye yatırılmış olması boşuna mı? Bu ülkede hastane yataklarının yarısı ruh hastaları tarafından işgal ediliyor.

Bireysel, toplumsal ve siyasal davranışımızdaki bu nisbeten yeni gelişmeler üzerine, pek çok ruh hekimi, geleneksel akıllı-deli sınıflandırmasının artık yeterli olmadığını ileri sürüyor. bu ruh hekimlerine göre yeni bir sınıfın da devreye katılması gerekiyor. Ne akıllı, ne deli, yalnızca ruh sağlığı tamam olmayanların sınıfı. Çevresel koşullar akıllıyla deli arasındaki farkları bulanıklaştırdığı zaman bunu kullanmak ve akıllılıkla delilik konusundaki varsayımları, takınılan tavırları değiştirmek gerektiği savunuluyor.

Sağlık-bakım her ne kadar Amerika'nın üçüncü en büyük sanayisiyse de, akıl hastalarımızın milyonlarcası ulusal sağlık ve bakım yardımlarının dışında bırakılmıştır. Bu insanlar hayatlarını göze görünmeden, sürekli uyuşturularak, televizyon karşısına oturtulup kapıları kilitlenerek geçirirler. Richard bana bir akıl hastanesini anlattı. Orada üç bin hastaya on üç ruh hekimi bakıyormuş. Yani ikiyüz kırk hastaya bir doktor. Çok sayıda akıl hastamız tedavi edilmeden, hatta bakılmadan kalırken, varlıklı orta sınıfın sayısız kadın ve erkeği de, iki yüz elli psikoterapi okulundan mezun grup'lar tarafından ruh hastası diye tedavi edilmekte, bu grup'lar bizim ulusal kaygılarımızı birer aberasyon olarak görmekteler. Psikanaliz bu yolla nevrozu tedavi etmek için rüyaları, hayalleri, çocukluk anılarını kullanıyor, davranış tedavisi fobileri geçirmeye uğraşıyor, biliş-tedavi kişinin dünya görüşünü mantık yürüterek değiştirme peşinde koşuyor, dinamik psikoterapi hastanın bilinç dışı karmaşalarını kısa kaygı-patlama seanslarıyla gidermeyi amaçlıyor, grup tedavi seminerleri psişik rahatsızlığı öz-kontrol yolu olarak zorla uyguluyor, entegre tedavi dikkatini anlık tecrübelere çeviriyor,hipnoterapi insanı trans haline sokarak kendini tanıma dönemini başlatmak istiyor, farmakoterapi de o güçlü psikotropik ilaçlarını kullanarak iç dürtülerimizin sarkacını istikrara kavuşturmak için çabalıyor. Sayısız başka tedaviler hastanın hayal gücünü canlandırmaya, bilinçaltını serbest bırakmaya, vücut hareketlerini kontrol etme yoluyla enerjisini artırmaya yönelmiş. Bir kısmıda soluma yöntemlerini, bilgisayarları, hattâ televizyon dizilerini bir sakinleştirme, sınırlama yolu olarak, âsi Amerikan psikolojisine bir tedavi olarak görüyor.

Richard'a göre çoğu zaman tedavinin kendisi bir zihinsel ra-

hatsızlık yaratmaktaymış, kaygı doğurmakta, uyumsuzluğa yol açmaktaymış ve bunu da hastalara zihinsel, duygusal ve sosyal deli ceketleri giydirerek yapmaktaymış. Sonuç olarak, normal hayatın olayları ne zaman bu insanları gerçek kimliklerini ortaya koymaya itse, Samuel Tuke'un uysal delileri gibi bu kadın ve erkekler de iç veya dış uyumsuzluklarından korkuyorlar, kendi kimliklerine uygun davranmayı istemiyor, başaramıyorlar, kendi ruhsal benzersizliklerinin sevincini duyamıyorlar. Richard'ın ne demek istediğini anlıyorum. Bir zamanlar ben de uysal deliydim.

Karen'e ben yokken hayatının nasıl geçtiğini sordum.

"Bir yığın hafta sonu hatırlıyorum, hepsi de birbirine benziyor," dedi. "Akşam yemeklerinde, her kimle çıkmışsam, adam önce kendi tabağına yemek alıyor, üstelik kesinlikle çok yüksek sesle konuşuyordu. Sonra yatında şampanya içmeye çağırıyordu beni. Ben tatlı tatlı gülümsüyor, 'Olur ama sizinle yatacak değilim,' diyordum. O baştan çıkarma sahnelerinden nefret ederim. Doğu Hampton'da buzlu nanelı çay içtim, meyveli dondurma yedim, esrar içtim. Sonunda bir yaz Sean'a rastladım. Yakışıklıydı itoğlu. Dişleri öyle beyazdı ki, sanki içinden ışık çıkıyordu. Ne zaman gülümsese, insanlar güneş gözlüklerini takıyorlardı. Başka her yanı da kusursuz, aynı derecede güzeldi. O yatak odası Moby Dick'inc kapıldım. Yakışıklılık beni etkiler. Yakışıklı insanlar benim gözümde hayatı, sağlığı, aşkı simgelerler. Bana kimsenin cesaret edemeyeceği şeyleri yapan hınzır ihtiyarların tecavüzleri yalnızca erotik hayallerimde yer alır.

"Bana verdiği resmin arkasına, 'Sean, yaş 27, makyajsız, doğal olarak kusursuz güç tanrısı,' diye yazmıştı. Bu doğal olarak kusursuz güç tanrısı, Batı Virginia'da bir gecekonduda büyümüş. Onsekiz yaşına gelene kadar evlerinin tuvaleti bahçedeymiş. Ondokuz yaşında evden ayrılmış, babasının buna pek kalbi kırılmış. Yirmi iki yaşına geldiğinde, elli bir yaşında bir hemşireyle serüveni olmuş. Sağlıklı veya sağlıksız seks konusunda bu kadının bilmediği yokmuş. Hem nimfomanyak, hem her türlüsünden hoşlanan biri. Başka yerlerdeki açıklarını yatakta kapatmaya çalışıyormuş. Ama sonunda aklı başına gelmiş, kendisiyle evlenmek isteyen varlıklı bir adamın teklifini kabul etmeye karar vermiş. O zaman Sean da sevişebileceği, birlikte yaşayabileceği kimseyi kaybedivermiş. Bir tek hoşlandığı ablası

varmış ama o da evliymiş. Onların yanına taşınmış. Bir hafta geçince enişte onu evden atmış. Sean'ın dediğine göre enişte ona asılmış ama kendisi ablasına ihanet etmek istememiş. Aslında işin doğrusu, Sean sıradan bir heteroseksüel olamayacak kadar güzel. Belli ki enişteyi razı edip kendine bedava bir ev ve yemek bulmak istemiş, adam da yanaşmamış. O zaman Sean yine yalnız kalmış. Yakışıklılığıyla para kazanmaya mecbur olmuş. Ama sağ kalmasını penisine borçlu olduğu kanısında.

"Bir keresinde bana, 'Kabul etmen gerekir, belki pek zeki değilim ama, Mississippi'nin bu yanında benden iyi sevişen de yoktur,' dedi. 'Penisim ortalamanın üzerinde, yatağı girdik mi kendim de ortalamanın üzerindeyim.'"

Karen bundan sonra bana esas söylemek istediği şeye geçti. "Yalnız görünüşü değil, yaklaşımı da iyi geldi bana. Bir erkek beni, her istediğini yapacağına inandırabilirse hep teslim olurum. Demek bana çekingen davranan erkeklerden hoşlanmıyorum. Beni yavaşlatıyorlar, ben de onları yavaşlattım diye kendimi suçluyorum. Sen dönmeden hemen önce, süper-özgür bir adamla çıktım. Erkeklerin kadınlardaki kişiliği dikkate almadıklarını, onları oyuncak saydığını söyleyip yakındı durdu. Sonunda dayanamaz hale geldim. Ona dedim ki, 'Hoşuna gitmiyorsam, yapabileceğim bir şey yok. Gitmiyorsun de, tamam. Ama gidiyorsam, o zaman böyle kafa şişirme beni yatağa at.'" Karen durakladı. "Sen ilk gittiğinde, Jonathan, acaba başkalarıyla yatsam mı, acaba bunu yapabilir miyim diye epey düşündüm. Kolay incinebilecek tip olduğumu biliyordum. Bu yüzden tedbirli ve mantıklı davranmaya çalıştım. Kadınların sevgisiz sekse kurban gittiğini hep duyuyordum. Birkaç serüvenden sonra, seksten büsbütün uzak durmaya çalıştım, çünkü beni tüketiyordu. Bu işi fazla mı aşırıya kaçırıyorum, diye kaygılanıyordum. Bir reklamda mutsuz bir kadın resmi vardı. Altında da, 'Bir doğum kontrol tedbirinden yararlanamayan kadın ötekini deneyemez mi?" diye yazıyordu. O kadına da benzemek istemiyordum. Yılda kaç erkek beğeniyordum ben? On mu? On beş mi? Yirmi mi? Belki sonunda üç dört tanesini seçebilirdim. Bin erkeği beğenince kendime, ondan hoşlanıyorum, onu istiyorum, diyorum. Hayalimde onunla yatmayı, teninin temasını canlandırıyorum. Onun soluğunu solumak hoşuma gidiyor. Bu dürüst bir istek. Ne başlangıcında yapmacık var, ne sonunda pişmanlık. Buna ne engel olabilir?"

Karen tekrar konuştuğunda sesi pesten ve boğuktu. "Birbirimizi yeniden tanımamız iyi ve sağlam bir şeye varabilir, Jonathan. Ama bence henüz benim için çok erken. Sen dönmeden hemen önce çok yoğun bir ilişkiyi yeni bitirmiştim. Aramızdaki durum gelişebilir. Ama gelişmezse, en azından birbirimizi kandırmamış oluruz. Baştan beri, iyi olduğu sürece birlikte olacağız diye söz verdik birbirimize. Park etmiş arabalarda ağız seksi yapan, moda diye grup seksine heveslenen, yabancılarla düşüp kalkan kız arkadaşlarımdan bıktım. Seks modalarından usandım artık."

Durakladı. "Ya esrar, ya içki içiyorum, çok sık sarhoş oluyorum. Yalnız çekingenliğimi sildiği için, partilerde daha serbest, daha espirili olabildiği için değil, beni cinsel açıdan açtığı için. Hoşlandığım adama pas vermemi sağladığı için. Adam da bana karşı daha cesur davranıyor. Üstelik işler ters giderse suçlayacağım kendimden başka bir şey daha oluyor.

"Geçen ay ilk defa olarak iyi planlanmış üçlümü yaşadım, Haftalar öncesinden rezervasyon yaptık. Bin dokuz yüz otuzların kılıklarını giydik. O giysileri kiralamıştık. Çıkıp kentin en güzel lokantasına gittik. Janet şeftali rengi saten pantolonu ve bluzuyla bir harikaydı. Ben yere kadar dore bir elbise giymiştim. Robert beyaz frak giymiş, beyaz kravat takmıştı. Harika bir yemek ısmarladık, içki söylemedik. Ne şarap, ne de şampanya. Sonra çaktırmadan haplarımızı yuttuk. Kahveleri içtikten sonra, iyice sarhoş durumda, sendeleyerek salondan çıkarken bize şaşkın garsonlar yardımcı oldu. Nasıl böyle kafayı bulduğumuzu anlayamıyorlardı. Robert'in evine gittük, sapık, ama acısız, eğlence dolu bir gece geçirdik. Sabah olduğunda Janet dosdoğru psikoloğuna koştu. Benim bir Alman fotoğrafçıyla çekinim vardı. Robert de seyahat acentasındaki işine gitti. Vicdan denilen o rahatsızlık verici frenden kurtulduğum zaman ne kadar iyi vakit geçirdiğime şaşıyordum. Ama şimdi düşünüyorum da, o güzel yemeğin tadını çıkaralım diye hapları yemekten sonra yutmak zorunda kaldık. Neyse şakayı bırak, seks benim için tepelerde dolaşmak gibi bir şey. Bir tepenin doruğuna vardığın anda, ileride bir başka tepe görüyorsun. En yükseği odur diyorsun, oraya varınca bir başkasını görüyorsun. Durmadan tırmanıyorsun, sonuncusunun hangisi olduğunu da hiç bilemiyorsun.

"Ben sık sık bir kâbus görürüm. Bir erkek sesi beni çağırır, ben olduğum yerde donarım, 'Bu haksızlık, benden yararlanıyorsun,'

derim. İçimden bağırmak gelir, ama sonra, boşversene derim kendi kendime. Romantik ve sinik biriyim ben. İhtiyacım var, istiyorum, o halde neden olmasın? Ama yine de bazen doruğa varamadığım zamanlar oluyor. Nedeni duygusal, biliyorum. Ama çaresini bulamıyorum. Bazen seks çok iyi oluyor. Çok yoğun bir zevk getiriyor.' Ama en yüksek tepeye asla varamayacağım." Karen kalktı, odanın içinde dolaştı. Konuşuyor, anlatıyor, ben orada yokmuşum gibi davranıyordu.

"Bir erkek bana, 'Birlikte yattığım en ateşli kadınsın,' diyor. Ben gerginleşiyorum, bu adam ne dediğini bilmiyor, diye düşünüyorum. Daha sonra, adam sarhoşluktan kurtulup aynı şeyi tekrar söyleyince, artık o kadar kormuyorum. 'Senin vücudun seks için yaratılmış, sen de onu kullanmayı biliyorsun. Çoğu kadınlar uzanıp yatar, kıvranmakla yetinir. Sık sık sevişmediğine inanasım gelmiyor. Söylesene, sana sahip olur olmaz boşalan erkekle karşılaştın mı hiç? Ben soğuk bir sesle, elbette, diyorum. Adam 'Hiç şaşmadım,' diye karşılık veriyor.

"Mutfakta içkileri hazırlıyorum, bir yandan da ona öbür kadınlar konusunda takılıyorum. O bana, 'İyisini görünce anlarım, sen de yamansın,' diyor. 'Böyle bir vücutla, hiçbir zaman bir büroda günde sekiz saat çalışmak zorunda kalmazsın.'

"Sevişikten sonra bir başka erkek bana, "Allah kahretsin, saklamak istemiyorum, hiçbir zaman bu kadar iyi olmadı bana" diyor. 'Seninleyken âlem yapıyormuşum gibi oluyor. Söylememden güçenmiyorsun ya?' 'Güçenmek mi?' diyorum. 'Hoşuma gidiyor. Bayılıyorum. Soğukluktan kime ne yarar gelmiş ki?'

Karen bana düşünceli gözlerle baktı, sonra devam etti. "Gerçek denilen şeye karşı konulamaz. Bunu sana söylemekle hatâ etmiyorum, değil mi, Jonathan? Kendi kendime, hatâ değil, diyorum. Doğrusu bu, diyorum. Ben seni yeterince sevmesem bile, senin beni sevmemene dayanamam. Senin sevgin olmazsa, üzerinde hiçbir gücüm kalmaz. Sevmediğim bir erkekle yatmayı kabul edebilirim, ama beni sevmeyenle asla. Beni hafife almalarından ödüm kopar."

Aynı gece, daha sonra, ona Türkiye'den yolladığım mektuptan söz etti. "Bana bir Türk erkeğini heyecanlandıran şeyin kadını doyurmak olduğunu, kadının vücudunu ve zihnini yönlendirmek, arzusunu uyandırmak olduğunu yazmıştın. Çünkü Türk erkekleri sevdikleri kadının karşısında kendilerini kaybetmiyorlar. Bu yüzden de, dünyanın en iyi

sevişen erkekleri diye tanımıyorlar. Neden yazdın bana bunları?"

"Âşıkların mezhebi bütün diğer mezheplerden farklıdır. Âşıkların sırf kendilerine özgü bir dini ve inancı vardır," demiş Hintli düşünür Celaleddin Rumi. (*)

Buna rağmen. Karen bana hayatının önemli bir parçası olacağımı, ama bunun bensiz yapamayacağı anlamına gelmediğini söylediği zaman, içimden gelen şey ona karşılık vermemek. Kendisini birçok erkeklerin tanımasına izin vermekle, hiçbirimizi bıktırıp kaçırmamayı sağlayacak. Karen'deki dikkati üzerine çekmek isteme tutkusu öyle güçlü ki, bir tek erkek o kadar açlığı doyuramaz. Görünüşe göre Karen galiba kendisini mahvedebilecek erkekleri seçiyor. Kendini tehdit altında hissetmezse canı sıkılıyor, uzaklaşıyor. Kendini hem avcı, hem de av durumunda görünce heyecan duyuyor.

Karen'e göre kendisinin yaşlı erkeklerle çarpık seks konusundaki hayalleri onun için ne kadar korkunçsa, benimle evlenmesi, çocuğumu doğurması, bana öğleden sonra çay servisi yapması hayalleri de benim için o kadar korkunç. Bundan pek emin görünüyor. Bana sık sık, kendim hakkımdaki görüş ve duygularımın onunkiler kadar duyarlı olduğunu söylemişliği var. Birlikte çıktığımız her seferden sonra, ikimiz de birbirimizi bir daha göremeyeceğimizden emin oluyoruz, diyor. Karen'le birlikteyken soğukkanlılığımı korumaya çalışıyorum. Ama benden ne zaman bir şey saklamaya çalışsa... ki bu da sık sık oluyor... elimde olmadan onu soru yağmuruna tutuyorum, itirazlarımı seslendiriyorum, surat asıyorum, umutsuzluğa düşüyorum. Tıpkı onun gibi ben de mesafe koymaya, çatışmadan uzak kalmaya çalışıyorum. Tâ ki bir kriz başgösterinceye kadar. Örneğin onun bir başka erkekle ilişkisi açıkça ortaya çıkıncaya kadar. O zaman kendi bağlılığımın gerçeğini seslendirmek zorunda kalıyorum. Aradaki zamanlarda ikimiz de kendi yolumuza gidiyoruz, her an bir faulle kaybetme tehlikesiyle yüzyüze yaşıyoruz. Tolstoy'un o karanlık sözü durmadan aklıma geliyor. "İnsanoğlu depremlere de, salgınlara da, hastalık korkusuna da, ruhun tüm acılarına da dayanır; ama ona kuşaklar boyunca en büyük acıyı veren ve vermeye de devam edecek olan işkence, yatak odasının işkencesidir."

(*) Çevirmenin notu: Bu coğrafya hatası orijinal metinden gelmekte olduğundan çevirmeninizin yapabileceği bir şey yoktur; özür diler.

Yabancı ülkelerde, adımın her kapıyı açamayacağı yerlerde yaşayınca, kendimi yeni baştan, yeni bir gözle görüp değerlendirmek zorunda kaldım. Örneğin gülümsemekten kaçınışımın, eğri büğrü, rengi kaçmış dişlerimi göstermemek için olduğunu farkettim. Son zamanlarda bu olguyu bir kere daha hatırlamak zorunda kaldım. Düzgün dudaklarını ve kusursuz dişlerini mesleğinde bir imza gibi kullanan Karen yüzüme baktı, gözlerim çok güzel olduğu için insanlara daha uzun uzun bakmamı, daha az gülümsememi önerdi.

Şirketin tıbbî araştırmalar bölümü kanalıyla ülkenin en iyi çene cerrahlarından birini buldum. Ona dişlerimin düzeltilmesini, üzerlerinin doğal gözüken, kusursuz bir maddeyle kaplanmasını istediğimi söyledim. Dişçi dişlerimi inceledi, röntgen çekti, ağzıma tekrar baktı, sonunda dişlerimde hiçbir kusur göremediğini söyledi. Ama bu dişlerin biçimi ve rengi beni rahatsız ettiğine göre, gerekeni yapacağını belirtti. Ardından bana neler yapılacağını, bu pahalı ortodonti işlemlerinin kaça patlayacağını söyledi, iki ayda biteceğini açıkladı.

"Daha çabuk bitirmenin bir yolu var mı?" diye sordum.

"Eh, var. Daha sık gelirsiniz, laboratuar işini de biraz hızlandırırız."

"Beklemek istemiyorum," dedim.

"Ne zaman bitmeli?"

"Bir günde olur mu?"

Şaka ettiğimi sanıp kibarca güldü.

"Ciddiyim," dedim. "Hızlı iş istiyorum. Kaç para tutacaksa, önceden öderim."

Doktor hâlâ emin değildi. Hesaplara başladı. "Bir keresinde bir yıldız adayının dişini üç günde kapladım, ilk filmini çevirmeye gitti," diye mırıldanarak hesaplarının sonucunu gözden geçirdi. "Herhalde sizinkini bir günde de yapabilirim." Durakladı. Hâlâ hesap yapıyordu. "Bütün diğer hasta randevularını iptal ederim, laboratuarı da hazırola geçiririm. Ama bakın, sizi uyarıyorum..." Gözlerinde yaramaz bir gülümseme belirdi. "Sizinle işim bittiği zaman bir hayli fakirleşmiş olacaksınız."

"Siz de bir hayli zenginleşmiş olacaksınız," dedim. "Ne zaman başlıyoruz?" telefona uzanıyordu. "Yirmi dört saatte buradan

çıkaracağız sizi."

Ameliyat sırasında, yarı yarıya anestezi etkisindeyken bazen doktorla güzel hemşirenin yüzüme bakmakta olduğunu görüyordum. İkisi üzerime öyle bir eğiliyorlardı ki, sanki ben bir kazaydım da, onlar da kaldırımdaki meraklılardı.

Bir ara korkudan içim buz kesildi. "Ya anesteziye karşı beklenmedik bir tepki gösterir de şimdi ölürsem?" diye düşündüm. "Dişçi yine de kaplar mı dişlerimi?" Gazete manşetleri bile gözümün önüne geliyordu: ÖLÜMÜN DİŞLERİ SANAYİ VELİAHTINI ISIRDI. AMERİKAN ŞEYHİ GURURDAN ÖLDÜ. "DİŞE DİŞ" İLKESİ GENÇ MİLYONERE ÖLÜM GETİRDİ.

Babam fazla çalışmaktan ölmüştü. Meslek hayatının doruk noktasına vardığında, kalbi artık bu yarışa dayanamayıp stop etti. Benim yarış yeteneğim ise sınırlı. Rekabetin en başta gelen simgesi savaşken, ben savaşa bile gidememiş biriyim. Çünkü savaşa gitmek, ölüm ihtimalimi mantıksız sayılacak kadar artıracaktı. Babamın ölümü, kaderin ona işini bitirmesi için verdiği zaman kredisinin temdit etmemesi gibi gözüküyordu. Benimki de herhalde o krediyi baştan vermemek gibi gözükecekti. Horace Sumner Whalen'e tüm borçlular yas tutmuştu doğal olarak. Ama eğer ben Jonathan James Whalen, şu anda, dişçi koltuğunda ölürsem, kimsenin bu kayba ağlayacağı yoktu.

Dişimi oyarken doktor hemşireye, "Şimdi ona bir iğne daha yapacağım," diyordu. Ağzım uyuşmuş durumda olduğu halde birkaç kelime gevelemeyi başardım. "Benden 'o' diye söz etmeyin, Doktor. Daha ölmedim."

Laboratuardaki teknisyenler kaplamalarım üzerinde çalışırken, ameliyat odasının bitişiğindeki odada istirahat ettim. Kafam sersem, dudaklarım çatlak, diş etlerim acı içindeyken uyukladım. Gözümün önünde hep o yeşil gözlü hemşire vardı. Kaplamalarım takılır takılmaz ona pas vermeyi, lüks gece kulüplerinden birine götürüp baştan çıkarmaya çalışmayı, otelime getirip onunla yatmayı düşünüyordum. Amacım da o çarpık dişli zavallı milyonerin hayalini kızın belleğinden silmekti.

Ertesi sabah öğlene kadar uyudum. Uyandığımda, dişçinin vücudumda işlediği bir cürüme suç ortağıymışım gibi hissettim ken-

dimi. Hemen banyoya koşup aynada kendime baktım. Düzgün porselen dişlerim sanki hep öylcymişler gibi görünüyordu. Ama bu dişlerin, görünüşümü ne kadar çok değiştirdiğini düşünmeye başladım. On dokuzuncu yüzyılda insanlar bembeyaz, çürüksüz dişlerin hem ahlâkî, hem de fiziksel sağlığa işaret ettiğine inanırlardı. Bugün neydi böyle dişlerin anlamı?

Daha neler, diye düşündüm. Barbara geldi aklıma. Barbara hasyelerimin sarkık olduğunu, fazla aşağı sallandığını söylerdi. Yani şimdi onları düzeltmek için bir kere daha mı bıçak altına yatacaktım?

Karen'e telefon ettim. Bereket versin akşama boştu, benimle yemeğe çıkabilecekti. Akşam olunca arabayı onu almaya yolladım. Karen lokantaya girdiğinde, ben iyi ışıklandırılmış bir masada onu bekliyordum. Yanında metrdotelle bana doğru yürürken diğer masalarda oturan kadın ve erkekler dönüp ona baktılar. Karen uğruna ne yaparsam yapayım, onun parıltısına asla ulaşamayacağımı bir kere daha anladım.

Karen oturdu. Ben onun en sevdiği içkiyi ısmarlarken gözlerini üzerimde hissettim. "Değişik görünüyorsun, Jonathan" dedi. Gülümsedim. Karen bir çığlık attı. "Dişlerin! Ne yaptın dişlerine?" Kaplama yaptırdığımı söyleyince, "İnanılır şey değil," dedi. "Şimdi artık gülümseyince Sean'a benziyorsun. Sana Sean'ı anlatmıştım, değil mi?"

Otelin gece görevlisi yazdığım çeki bozdururken elime şık bir kartvizit tutuşturdu. Üzerinde, "2001 Aşk Odisesi: Seçkin orta sayfa mankenleri size arkadaş," diye yazıyordu. Gece geç saatte 2001'e telefon ettim. Kısa bir tanıtma konuşması yapıp en çok tercih ettiğim aşk arkadaşını tarif ettim. Mama bana, aradığım kızın yola çıktığını söyledi, ayrıca para konusunun tabu olduğunu da ekledi. Standard ödemenin dışında, kıza belki Dr. Garipaşk adlı Mama için fazladan bir şey ödemek isteyebileceğimi söyledi. Mama'nın adı insana sapık seksi, garip kılıkları, rol değiştirme eğilimlerini ilham ediyordu.

Az sonra hiç tanımadığım bir kadınla sevişecektim. Telekız olsa bile. Onu bana yine tanımadığım biri seçmişti. Benim soyut tarifim üzerine. Bunu düşünmek beni her şeyden çok heyecanlandırıyordu. Kızın yaşını, güzelliğini, becerilerini düşünmekten daha çok.

Özel alkışçı kızım tam saatinde çıkageldi. Yirmi yaşlarında, körpe ve güzel, gerçekten erkek dergilerinin orta sayfalarındaki re-

simlere yakışacak bir kızdı. Ona her istediğimi yapabileceğimi düşünmek beni bir anda heyecanlandırdı.

"Ne kadarı sana kalıyor?"

"Yarısı, bir de bahşiş."

"Şu, bu gece için öyleyse," deyip birkaç büyük kağıt paradan oluşan desteyi masanın üzerine koydum. "Şu da senin bahşişin."

"Bahşişi hep önden mi verirsin?" diye sorarken verdiğim paranın çokluğuna sevindiğini saklamadı. Gece ücretinin iki katı kadardı.

"Öyle yaparım. İnsiyatifi artırır," diye karşılık verdim.

"O halde iyi hizmette ne kalıyor?"

"Bir bahşiş daha. Bir ödül," deyip eteğini kaldırdım.

Yatakta iddialı bir sevgili gibi davrandı. Öpüyor, öpülmek istiyor, kendisini sevmeye zorluyordu beni. Tertemiz, kusursuz, diri vücuduna her gömülüşümde, diğer erkeklerin sperminin, terinin, tükürüğünün nasıl onun her gözeneğini doldurduğunu düşünüşüm dikkatimin dağılmasına yol açtı.

Sevişmemiz bittiğinde, ürpertilerinin, iniltilerinin, orgazmlarının bir *show* olup olmadığını sordum.

"Yatakta iyi olup olmadığına neden bu kadar kaygılanıyorsun?" diye sordu. "Bir telekızın orgazmları seni neden ilgilendiriyor?"

Pasif bir vücutla sevişemeyeceğimi, memeleri ve vajinası olan anonim bir et parçasının beni sevmesine dayanamayacağımı söyledim.

"Anonim mi?" diye bağırdı. "Sen anonimin anlamını ne bileceksin? Ben bir zamanlar mankendim, dostum. İşten atılmamak için kokuşmuş elbise tacirlerine ağız seksi uygulamak nasıl bir şeydir, bilir misin? Keşke açık açık, sana haftada beş yüz dolar vereceğiz, istediğimiz zaman bizimle sevişeceksin, bunun yanısıra da seni yıldız yapacağız, deseler. Ama derler mi? Onlar senin kendini yıldız gibi hissetmeni istiyorlar ki, habire seni küçük düşürmenin zevkini çıkarabilsinler. Sana bir şey söyleyeyim mi... bu kentte kadınlara iki vajina lâzım. Biri iş için, biri de zevk için."

Karen'i düşünmeye başladım. O da mı ilk işine girerken böyle yapmak zorunda kalmıştı? Benim sessizliğim, alkışçımın daha da fazla konuşmasına yol açtı. Bana dertlerini anlatmaya koyuldu. İlk ağız

seksi zorlamasından başlayarak.

"Los Angeles'den bir televizyon yapımcı yardımcısı telefon açtı. Beni görmeye New York'a geleceğini söyledi. Resimde beni kusursuz bulduğunu, gözüyle görmek istediğini anlattı. 'Belki bu mesleğin en iyisi sensindir, seni işe almak isterim,' dedi. 'Ama ya bizim patron için fazla tutucuysan?' Daha sonra tekrar aradı, kendisinin seyahati ayarlayamadığını, ama patronu Maury'nin, yani yapımcının o akşam New York'a geleceğini, benim telefon edip onunla bir akşam içkisi içmemi söyledi. 'O güzel dudaklarını kullanıp bu işi bir gecede bağlayabilirsin,' dedi. O kadar işte. Televizyondaki işi kapmak için tek yapacağım, yapımcıyla ağız seksiydi.

"Yapımcıyı gördüm. Seviştik. Ağız seksi de çıktı aradan. Ama düzgün seks değildi istediği. Dediğini yapmaya yanaşmayınca beni dışarı atıverdi. Televizyon işini alamadım. Daha sonra yardımcısını gördüğümde, haksızlığa uğramış kız kesildim. "Maury'nin istediği seks değil," diye bağırdım. "Zincirler, deriler istiyor o. Ben öyle değilim." Yardımcı gülümseyip duruyordu. Söylediğine göre Maury herkese, benim ağız seksimin en iyisi olduğunu söyleyip duruyormuş. "Ne ziyan!" diyordu yardımcı. "Hem bunları yap, hem de işi alama!" Sonra kendi de bu işin tadına bakmaya karar verdi. 'Ya ben, bebek? Ben düzgün seksten yanayım. Sana yardımım da dokunabilir,' dedi. 'Üstelik ucunda bağ da, zincir de yok.' Önce ona elimi sürmek istemedim. Ay halindeydim, yıkanmamıştım. Göğsümü öptüğü zaman bile tedirgin oluyordum. Ama sonra onunla sevişmeyi gerçekten istedim. Belki de beni yıkanmadan kabul etti diye. Başlangıçta hazır olamadı. İki seçeneğim vardı. Ya ona yardım edecektim... televizyon işini de hâlâ alabilirdim... ya da yardım etmeyecektim. O zaman işsizlik yardımı alıp berbat bir odada, televizyonum bile olmadan yaşamak vardı. Ben kararımı verip ağız seksine başladığım anda o da hazır oluverdi. Sonra fiziksel değil de, cinsel aşk konusunda nutuk attı bana. Dediğine göre fiziksel aşk, acil servis bölümü gibiymiş. Rahatsızlıktan kurtulmak, o kadar. Ama cinsel aşk lüks bir hastaneymiş. Orada insanın bütün duyuları bayram edermiş. Beni evirip çevirip seyrederken, 'Duyularımız yüzümüzde olduğuna göre, insan cinsel sekse, bakmakla başlamalı,' dedi. 'Seksin esası göz şehvetidir.' Bunları ben ben onu sevdikten sonra söylüyordu üstelik.

"Ondan sonra hep aynı gitti. Her zaman bu kadar açıkca olmasa bile yani. Önce seks konusuna yalnızca imada bulunuluyordu. 'Elbiseni çıkar da seni bütün olarak görebileyim,' diye başlayan bir giriş. 'Çıplaklar plajında karşılaşmışız farzet. Kaygılanma, tatlım, ben kendimi kontrol etmesini bilirim. Sana dokunacak değilim. Yalnızca gözlerimle yiyeceğim. Sen hiç bir şey yapma. Doğal halinde dur, yeter.' Bunun arkasından, 'Öyle güzelsin ki! İpek tenini, ipek saçlarını, uzun bacaklarını, yuvarlak kalçalarını çok beğeniyorum. Beni heyecanlandırıyorsun, bebek. Elini kıpırdatsan işim tamam. Sen de çok cinsel bir yaratıksın. Eminim çabuk heyecanlanıyorsundur. Haydi, fırına bir bakalım! Ya da adam talimat vermeye kalkar, 'Dilinin dokusu ve kıpırdatış biçimin önemli. Bazı kızlar hiç doğru dürüst becceremez. Biraz daha. Daha dedim, bebek, bir daha söyletme beni.'

"Başlangıçta bir erkek, üzerimde, altımda, önümde, arkamda, kanepede, yatakta, halıda, sandalyede, kenefte debelenirken tek düşünebildiğim, acaba iyi başarıyor muyum, sorusuydu. Kendimi gülünç düşürmekten korkuyordum. Bu kentte herkes orospuluk ettiği için rekabet çok yoğun. Her erkeğin karşısında her dakika iyi orospu olmak kolay iş değil. Sonradan ağlar, o adamları sırf düşündüğüm için bile kendimden nefret ederdim. Ama yine de onlara duymaktan hoşlanacaklarını sandığım sözler söylerdim. Kendilerini gerçekten erkek hissetsinler diye. İşte o sözleri söylemek, moralimi onlarla sevişmekten daha çok bozardı. Ama adamların hepsi de öyle budalaydı ki, becerikli bir kadını becerikli olmayanından ayırabilecek durumda değildiler. Ben kendimi onlara sunuyordum. Ama... neden hep yanlışlıklar yapıyorlardı? Neden sömürüyorlardı beni? 'Potansiyelimi göremiyor musun?' diyordum onlara. 'Bende yıldız nitelikleri var, budala. Bir baksana bana! Gencim, şeftali gibi tazeyim, yumuşacığım, uçmaya hazırlanan bir kuş gibi neşeliyim. Sana kadife tenimi, dudaklarımı, dilimi, güzelliğimi sunuyorum. Sevişelim de tadını çıkaralım diyorum. Yalnız senin emirlerini uygulamak istemiyorum. Sırf senin dediğini yaparsam ikimiz için de iğrenç ve küçük düşürücü olacağını görebiliyor musun, ahmak?"

Karen aklımdan gitmiyordu. Ona neden vazgeçmediğini sordum.

"Vazgeçip ne yapacaktım? Büro işine mi girecektim? Doğru dürüst bir mektubu daktiloya çekmeyi bile beceremem. Moda mankeni olarak da tutunamayacağım ortadaydı. Yiyip içmeyi severim. Arasıra şişmanlıyorum. Hem zaten bugünlerde mankenler on üç

yaşındayken tutunursa tutunuyor. Özel hastabakıcı mı olacaktım? Hastalara hiç sabrım yoktur. Uzun süre yalnız kalmaktan da hoşlanmam. Avare olurum, sızlanırım, hiçbir şey yapmam. Benim hayatım, acı çekmemek, güzel görünmek ve sağlıklı olmaktır. Her yaptığımı, başkaları tepki göstersin diye yaparım. Şimdi tanınıyorum. Tanınmak istediğim gibi değil ama... erkekler beni farkediyor. Kim olduğumu bilmeseler de, güzel olduğum için beni televizyonda ya da bir dergide gördüklerini sanıyorlar. Arasıra böyle olmak hoşuma bile gidiyor. Parayı istiyorum, nereden geldiğine de aldırmıyorum. Sonunda belki de bir rodeo serserisiyle evlenirim. Belki bal börek sanır. Paradan, evlilikten söz ederken... sen böyle yaşayıp böyle bahşiş dağıttığına göre herhalde paran zengin geçmişi olan bir zevceye de yeter. Niye evlenmiyorsun benimle?"

Beni şafak sökerken uyandırdı, sözünü ettiğim ödülü düşünerek, beni çok seven karımmış gibi sevişti. Ona ek bahşişi de cömertçe verdim. Benimle bedavasına bile yatacağını söyledi, çıkıp gitti. Yorgundum. Kafamda bir tek düşünce vardı. Eğer bu orospuda hastalık varsa, ben hastalığı Karen'e bulaştırabilirdim.

Karen'e yurt dışındayken arasıra Amerikan, İngiliz, Alman ve Fransız dergilerinde resimlerini gördüğümü söyledim. Yarı çıplak poz vermeye razı olmasının beni şaşırttığını anlattım. Şimdi bile, erkekler onun çevresini sardığında, çoğunun onu çıplak da görmüş olduğunu düşünmek beni tedirgin ediyordu. Resimde görmüş olsalar bile.

Karen, "İhtiyarlayıp çirkinleşmekten korkmayan bir kadın gördün mü sen hiç?" diye sordu. "Güvenini kaybetmeyen kadın gördün mü? Modern tıp sayesinde ömürler uzuyor. Sözde gençlik dönemi de uzuyor ama, aslında tam tersi oluyor. Yaşlanmaktan korkuyoruz. Yaşlıları... hattâ orta yaşlıları bile çirkin, yetersiz, iğrenç buluyoruz. Olimpiyat atletlerinin, mankenlerin, yıldızların yaşlarına baksana.Çocuk hepsi.

"Öyle poz verip resim çektirmek elbette hoşuma gidiyor. Yasanın ve reklamcıların izin verdiği kadar çıplak. Niye olmasın? Güzelliğim ve vücudum benim yaşlanmaya karşı, doğa'nın o kaçınılmaz yasasına karşı savunmam sayılır. Güzellik benim mesleğim. Reklamcılık mesleğinin o namussuzları tarafından, ahlâkçı

çoğunluğa karşı korkuları, ihtiyarlığa karşı duydukları korkuya taş çıkaran o sersemler tarafından meslekî ölüme mahkûm edilmekten korkmadığımı da sanma.

"Hiç parmakların erik gibi oldu mu senin? Hani sıcak banyoda uzun süre kalıp da parmak uçların buruş buruş oldu mu? Günün birinde bütün vücudum öyle olacak. Senin bile paranla bana satın alamayacağın tek maldır gençlik. Bana henüz kaygılanacak bir şeyim olmadığı yolunda hergün güvence veren, bir o çıplak resimler, bir de reklamcılar zaten."

Çocukluğumda babamı arkadaşlarıma tanıştırırken, "Bu benim babam," derdim. "İş adamıdır. Çok zengindir. Her şeyi vardır." Ya babam ya da annem hemen bu böbürlenmemden ötürü beni azarlarlardı. Onların bu tepkisinden, babamı güçlü ve zengin görmenin iyi bir şey olmadığı sonucuna varmıştım. O güç ve zenginlik onu başkalarına ne kadar sevimli gösterirse göstersin, benim onu bu nedenlerle sevmem yanlıştı

Yurt dışında geçirdiğim yıllarda. Karen, Susan adında bir arkadaş edinmişti. Üniversitedeyken tanıdığı bu kız New York'daki bir reklam şirketinde çalışıyordu. Görünüşte bu Susan, Karen'in taban tabana zıttıydı. Sıradan, dikkati çekmeyen, namuslu, ne yapacağını önceden kestirmesi kolay bir insan. Karen'in meslek hayatı parlayıp geliri altı basamaklı sayılara ulaştığında, artık randevularına, masraflarına, seyahat hazırlıklarına bakacak bir sekreterle yemek pişirip evi temizleyecek bir hizmetçi tutmaya parası yeteceğini bu Susan'a söylemiş. Susan da her iki işe gönüllü olmuş. Karen kabul etmiş. Susan hemen işinden istifa etmiş, o gün bugündür de Karen'in hayatının bir demirbaşı.

Karen kent dışında olduğu için bugün Susan'ı öğle yemeğine götürdüm. Sofrada üniversite günlerini hatırladı durdu. Anlattıkları kendi karakterini güzel gösteren, Karen'in de kime güvenmesi gerektiğini bilen biri olduğunu ima eden şeylerdi. Susan'ın nasıl Karen'in baş desteği ve savunucusu haline geldiğini, nasıl Karen'i her şeye ve

herkese karşı koruduğunu açıklıyordu. Bu 'herkes' sözünc ben de dahildim. Bu nedenle Susan'dan korkmam gerekiyordu.

Karen'le Susan bir kız üniversitesine gitmişlerdi. Görünüşe göre oradan terbiyeli, görgülü, şık, hoşsohbet kızlar mezun oluyordu. Doktor, avukat ve iş adamları için kusursuz zevceler yani. Susan bana o yıllardaki erkek arkadaşlarının aslında onun bakire olmayışını kolayca kabul ettiklerini, ama yine de kafalarını Susan'ın eski âşıklarına taktıklarını, onları kıskanıp durduklarını söyledi.

Susan hemen hemen iki yıl boyunca Christopher diye bir çocukla çıkmıştı. Yakışıklı, çekici, parlak bir öğrenci. Lâf arasında Susan ona, daha önceki iki sevgilisinden söz etmiş, delikanlı da birinci sevgiliyi bir 'hata', ikincisini de bir 'deney' diye kabul etmişti. Susan'ın ilk defa olarak kendisiyle cinsel olgunluğa ulaştığına inandırmıştı kendini. Daha önceki ilişkilerindeki kusurunu şimdi göre-biliyor, durulup oturacak olgunluğa yeni yeni varıyordu. İkinci yıllarının sonuna doğru Susan ona gerçeği söylemişti. Daha önce çok sayıda sevgilisi olduğunu, bunlardan kiminin erkek, kiminin kadın olduğunu, hattâ bazılarıyla tek gecelik ilişki kurduğunu. Christopher onun bu itiraflarını duyunca şaşkına dönmüş, ona orospu demiş, bir daha onunla görüşmeyi de reddetmişti.

Susan'ın geçen yıl öğrendiğine göre, ortabatı bölgesindeki üniversitelerden birinde edebiyat asistanı olan Christopher, doktora tezi olarak ortaçağ tiyatrolarını seçmişti.

Bu arada Susan, ortaçağ tiyatrosu konusunda en büyük yetkilinin de bir New York üniversitesinde hoca olduğunu duymuştu. O üniversitenin mezunlarındanmış gibi gözükûp bir maymuncuk bulmuş, bir gece o profesörün çalışma odasına girmişti. Profesör tüm çalışma notlarını kartotekslere işleyip açık çekme-celerde saklıyordu. Susan kendisini ilgilendiren kartların fotoğraflarını çekip onları tekrar çekmecelere yerleştirmişti.

Eve dönünce o bilgileri rastgele kâğıtlara daktilo etmiş, yine daktilolu bir zarfa koyup bir mektup eşliğinde Christopher'e postalamıştı. Christopher'in bunları, adını unuttuğu bir eski arkadaşından geliyor sanacağını düşünüyordu.

Sevgili Chris,

Üniversitedeki öğrencilik yıllarımızda senin ortaçağ tiyatrosuna hep ilgi duyduğunu hatırlıyorum. Eğer hâlâ ilgi alanın içindeyse, geçen hafta akciğer kanserinden ölen amcamın bıraktığı şu notları sana yollamak istedim. Kendisi reklam şirketi yöneticisiydi ama son yıllarında bu tür tiyatroya merak sarmıştı. Araştırmalarının boşa gitmeyeceğini bilmek herhalde onun da hoşuna giderdi, bu amatörce çalışmalarından birisinin yararlanacağını bilmek onu sevindirirdi sanıyorum. En iyi dileklerimle,

Jim

Christopher tezini üniversite kurulu önünde başarıyla savunmuş, sonra tez basılıp kütüphaneye konmuştu. Susan o tezden bir kopya edinerek kendi çaldığı malzemeyle karşılaştırdığında, tam umduğu gibi Christopher'in o malzemeyi de kendi çalışmasıymış gibi araya kattığını görmüştü.

Hemen New York'daki profesöre telefon açmış, kendisini öğrencilerden biri olarak tanıtmış, doktora yapan Christopher Bilmemne adlı birinin, derste sözü geçmiş bazı konuları hocadan çalarak tezine aldığına dikkat çekmişti. Profesör olayı araştırınca durum ortaya çıkmış, Christopher'in üniversitesinden açıklama istemişti.

Christopher, profesörün malzemesini nasıl ele geçirdiğini tatmin edici biçimde açıklayamadığı gibi, o notları kendisine yollayan arkadaşının tam adını bilemeyince üniversiteden kovulmuş, akademik kariyeri apansız son bulmuştu.

Susan benim Karen'le olan ilişkimi de yorumlamaya kalktı, bu ilişkinin benim yokluğumdan sık sık yarar gördüğünü, yeni yetmelerin masturbasyonu gibi hayalle beslendiğini söyledi. Aramıza uzun mesafeler girince Karen beni düşünmek, hatırlamak, hayal etmek zorunda kalıyor, öyle zamanlarda beni 'Byronik' sevgilisi sayıyordu. Normal zamanlarda ise, Susan'ın dediğine göre Karen'le ben birbirimizi ancak optimal koşullarda görüyorduk. Yani ikimiz de iyiyken, keyifliyken, birarada olmayı isterken. Susan şunu demek istiyordu... kendisi Karen'le aynı evi paylaşan insan olarak, Karen'in esas kimliğinin fiziksel ve ruhsal küresi içine bir tek o sızabiliyordu.

Susan gerçekten de Karen'i iyi tanımıştı. Onun tavırlarını, konuşma biçimini almış, sonunda onu taklit ediyor gibi görünecek hale gelmişti. Başlangıçta giyinişi de Karen gibiydi. Saçlarını onun gibi tarıyor, onun ilgilendiği konulara ilgi gösteriyor, hattâ Karen'in birlikte çıktığı erkeklerin peşine düşüyordu. İkisi çok yakınlaşana kadar bu böyle devam etmişti. Sonunda Susan'ın öz-güveni iyice gelişmiş, o da kendi kişiliğine sahip olmuştu.

Karen bir keresinde benim de Susan ve kendisiyle birlikte yaşamamı önermişti. Bu ihtimal Karen için de, Susan için de bir tehlike sayılmazdı. Karen'in bunu söylerken üçlü cinsel ilişkiden söz etmediğini ben zaten biliyordum. Bu üçlü yaşam başarısızlığa uğrarsa ilk feda edilenin kim olacağını sordum ona. Karen'in aklından böyle bir ihtimal geçmemişti görünüşe göre. Kendisinin Susan'a bağımlılığını kabul etmeye yanaşmıyordu. Zaten o ilişkide bağımlılık aramama bile kızıyordu. Ama o ikisinin paylaşıp da, benim Karen'le yalnızken paylaşamadığım şey neydi? Karen'in tecrübelerinin yalnızca alıcısı mıydı Susan? Yoksa o tecrübeleri yoğuruyor, biçimlendiriyor muydu? Karen gerçi, Susan iyi bir arkadaştır, bağışlayıcıdır, sabırlıdır diyor, ama bu beni inandırmaya yetmiyor. Bu tür arkadaşlar genellikle gelir ve gider. Başkalarıyla tanışır, evlenir, kendi ailelerini kurarlar. Ama Susan şu ara kimseyle çıkmıyor. Karen onun hayatı. Ben Karen'e parasal güvenlik sağlayabilirim ama benden istediği o değil. Zaten o nasıl benden yararlanmak istemiyorsa, ben de onun hizmetkârı olmak istemiyorum. Bazen onu korumak geliyor içimden. Rahat olmasını elbetteki her zaman istiyorum. Ama eğer ilişkimiz gelişirse, Susan'la benim aramda bir seçim yapmak zorunda kalacak. İkimizin temsil ettiği değişik simgeler arasında da.

Karen'in duygusal öncelikler listesinde kendi sıramı bilemiyorum. İşiyle, keyif seyahatleriyle, sosyal yaşamıyla, Susan'a ilgili listelerde de yerimi bilemiyorum. Geçen hafta Karen, sosyete sayfalarındaki imajını koruyabilmek için Buenos Aires'e uçtu, oralı birkaç hara sahibiyle resimler çektürdi. Benim kafamdaki Karen imajını korumak için de o kadar uzaklara uçar mıydı?

Seçimler yaklaşırken, New York'lu bir Senatörle karısına birisi benim kente döndüğümü hatırlattı herhalde. Senatör Howmet'le eşine. Annemle babam, oldum bittim Cumhuriyetçi Parti'den yanaydılar. Biraz dürtüklemekle ben de o partiye girebilir, o partiyi destekleyebilirdim.

Senatörün Oyster Bay'deki evinde verdiği 4 Temmuz garden partisine davet edildiğimde kabul ettim. Partiye Başkan Yardımcısı, vali, başka federal ve eyalet ileri gelenleri de geleceklerdi.

Senatörün davetiyesinde yalnız benim adım olduğundan Karen bozuldu. Kendisi ismen çağrılmadığı için benimle gelmeyeceğini söyledi. Yalnız gitmek zorunda kaldım.

Garden partide pek kibar bir topluluk vardı. Yemeğiyle, içkisiyle, dansıyla, arasıra içinden gelip küçük gösteriler yapan sinema, tiyatro ve televizyon yıldızlarıyla, pek hoş bir parti. Senatörü yeniden seçtirme komitesi üyelerinin iyi hazırlanmış siyasal konuşmalarından bir kokteyl dinledik, mali destekçilerinden bazıları da ek birkaç söz gevelediler.

Helen Howmet yalnız gelişime pek sevindi, hemen büyükannem rolünü ciddiyetle, sanki bu görevi ona gerçekten Tanrı vermişçesine üstlendi, beni oradaki her zengin ve bekâr kıza tanıştırdı. Bu kızların hepsi ilerde kapitalist girişimin temiz yüzlü bir veliahtına uygun eş olacak nitelikteydi. Ama hiçbirinde Karen'in güzelliği, Karen'in havası yoktu. Hiçbiri zerre kadar ilgimi çekmedi.

Helen Howmet bu arabuluculuk çabalarından yorulup sonunda beni yalnız bıraktı. Kalabalığın arasına karıştığımda tanıdık bir yüz gördüm. Keith Cushman. Ailesi Cushman adlı büyük mağazanın sahipleriydi. Keith de benim gibi Yale'den atılmış, askerlikten kaçmış bir gençti. Amerikan Rüyası'ndan sürgün. Onunla ilk olarak İstanbul'daki bir öğrenci otelinde karşılaşmıştık. O sıralar deniz biyolojisi dalında kariyer yapma hevesindeydi. Denizanaları konusunda öğrendiği bir gerçeğin onu nasıl çocuklar gibi heyecanlandırdığını hâlâ hatırlıyorum. Denizanası denilen yaratık, cinsel döllenme sonucunda bir polip doğuruyor. Bu polip cinsel olmayan yöntemlerle, tomurcuk açar gibi üreyip, ama yavruları cinsel olarak çoğalacak denizanaları oluyor. Sonra döngü tekrar başlıyor ve her denizanası, büyükannesiyle büyükbabasına benzer biçimde gelişiyor.

Keith'in hayranlığını çeken ikinci bir canlı da deniz molusk'uydu. Döllenme sırasında erkek molusk sekiz kolundan cinsel olanıyla dişi molusk'un solunumunu tıkıyordu. Dişi molusk soluk alabilmek için mücadele ederken bu kolu koparıyor, alıp gidiyordu. Organ dişinin içindeyken, kolu kopan erkek hayvan kaçıyor, zamanla kaybolan kolun yerine bir yenisini geliştiriyordu. Dişi de sonra kopuk

kolu kendi içinden çıkarmayı başarıyor, o kol ayrıca kendi hayatını yaşamaya başlıyordu. Deniz yılanı olarak. Bambaşka ve bağımsız bir tür olarak.

Keith'e Amsterdam'da da rastlamıştım. O sıralarda da başka bir konuda, başka bir amaçla araştırma yapıyor, aslında kendi var oluşuna bir etiket arıyordu. Semantik konusunda bir Marxist devrim başlatmak niyetindeydi. Kullanılan dilin artık içten doğan mesajları ifade etme yeteneğini kaybettiğini, bu nedenle etkili ve anlamlı bir devrim silahı olarak kullanılamayacağını düşünüyordu.

Ağır bir sarılığa yakalanan Keith, Amerika'ya benden erken dönmüştü. Şimdi sağlığına kavuşmuş bulunuyordu. Görünüşe göre bana rasladığı için sevinmişti. Elinde içkisi, yine her zamanki ruhsuz, yarıyassı sesiyle konuşuyor, ben dünyanın dört bir yanında aylâklık ederken kendisinin City Koleji mezunu, Deborah adlı bir kızla evlendiğini anlatıyordu. Ama iki yıllık evliliklerinin artık sona erdiğini, boşandıklarını söylüyordu.

Onunla nasıl tanıştığını sordum. Kızı televizyondaki "Kör Randevu" eğlence programında gördüğünü söyledi. Paravanlar arkasına saklanmış üç bekâr erkeğe sorular sorarak içlerinden hangisiyle çıkacağına karar verme durumunda olan bir genç kız.

Daha Deborah ekranda göründüğü anda Keith onun hayallerindeki kadın olduğunu anlamıştı. Anlattığına göre seyahatlarında pek çok kerhaneye girip çıkmış, hangi tür kadının hayallerini etkilediğini çok iyi öğrenmişti. Ayrıca pek çok kızla gezmiş de olduğundan, hangi kızın kendisine cinsel ifade özgürlüğü tanıyacağını da anlayabiliyordu. Programda Deborah çok güzel gözükmüştü. Her bekâra yönelttiği sorular zekice ve espriliydi. Onların sorularına verdiği cevaplar da aynı şekilde ilginç ve hoştu. Sonunda Kuzey Dakota'lı, dağınık görünüşlü bir inşaat mühendisi olan Hugh'u seçişi bile Keith'in takdirini kazanmıştı. Ama o yabancının Deborah gibi kusursuz bir yaratıkla bir hafta geçirebileceğini çok kıskanıyordu.

Programın sonunda sunucu, Deborah'la kavalyesinin kazandığı ödülü açıkladı. Altos de Chavon'da bir haftalık bedava bir tatil. Rüya gibi bir tatil. Altos de Chavon, bir dağın tepesine kurulmuş yeni bir tatil beldesiydi. Dağın bir yanı Chavon Nehri'ne, bir yanı da Karaip Denizi'ne bakıyordu. Altos de Chavon'un resimleri ekranda gösterilirken Keith birden, kendisinin de Deborah'ya ancak Hugh ka-

dar yabancı olduğunu, daha yabancı olmadığını düşündü. Hugh'un ona tek üstünlüğü, deminki kısa soru cevap süreliydi. Keith, bunu farkedince, Deborah'nın peşine düşmeye karar vermişti. Tele-aşk işte!

Deborah ile kavalyesi Altos de Chavon'da kendilerine ayrılan süite yerleşirlerken Keith de bitişik süite yerleşiyordu. Chavon Nehri'ne bakan terasta yeni çiftin kokteyl içmekte olduğunu gördüğü zaman rahat adımlarla onlara yaklaşmış, kendini gurbette bir Amerikalı olarak tanıtmıştı. Ödüllü çift onun bu dostluğundan hiç rahatsız olmadıkları gibi, Deborah tersine sevinmişe benziyordu. Görünüşe göre Hugh'un sohbet alanında pek bir yeteneği yoktu. Keith ise sosyal yaşamın eski kurtlarından olarak, Kuzey Dakotalının hayatını daha kolaylaştıracak değildi elbette. Hemen birkaç Amerikalı konuğu çevrelerine doldurmuştu Keith. Bunların hepsi başarılı yazarlar, filmciler, artistlerdi. Altos de Chavon'a ora hükümetinin bir daveti üzerine gelmişlerdi. Sohbet önce içki içerek sürdü, sonra kurulan yemek sofrasında devam etti, ardından birlikte kanolara binilip bir Karaip kumsalına, mehtap pikniğine gidildi. Keith bununla da kalmadı. Deborah'ya, Hugh'a ve diğer Amerikalı hemşehrilere cömertlik gösterilerine kalkıp, yakın adalara balık seferleri düzenledi, yalı otellerinde partiler verdi, müzelere, Santo Domingo'nun tarihi yerlerine götürdü hepsini.

Hafta çabucak geçti. Deborah ile Hugh'un dam-kavalye oyunu da sona erdi. Ayrılık günü geldiğinde Deborah, Keith'e üzgün üzgün, bu kadar hoş bir dostu geride bırakmanın kendisine hüzün verdiğini, New York'da da görüşmeyi umduğunu söyledi. Onun bu belirgin ilgisi Keith'in gözünden kaçmadı. Hugh bavulları havaalanı aracına yüklerken Keith de Deborah'ya onu kaybetmek istemediğini söyledi. Kalmasını istiyordu. Yalnız Altos de Chavon'da değil, kendi hayatında kalmasını.

Çok geçmeden Keith'le Deborah evlenmişlerdi. Düğün sosyete sayfalarında bol yer ayrılan olaylardandı. Yeni evli çift, Beşinci caddede bir çatı katına yerleştiler. O daireyi Keith'in annesiyle babası düğün hediyesi olarak vermişti onlara. Eve girdiklerinde Keith gelinine bir açık çek verdi. Onunla ev için veya kendisi için her istediğini alabilecekti.

Keith'in anlattığına göre, o sıra ben de dahil çoğu dostları yurt dışında olduğundan, daha çok Deborah'ın arkadaşlarıyla idare ediyor-

lardı. Sık sık konuklar davet ediyorlardı evlerine. Çok geçmeden Keith, annesiyle babasının tanıştırdıklarından çok daha ilginç kimselerle yeni dostluklar kurduğunu farketmişti.

"Niye boşandınız?" diye sordum.

"Benim fikrim değildi," derken Keith'in sesinde hınç vardı. "Oldu bittiye geldi." Merakımı farkedip devam etti. "Deborah ile ikimiz yalnızca esrar içiyorduk ama dostlarımızdan bazıları uyarıcılardan, sakinleştiricilerden hoşlanıyordu. Kokain, LSD... ne istersen. Biz de konuksever ev sahipleri olarak bunların hepsinden bulunduruyorduk. Bir gece başım çok ağrıyordu. Deborah'dan bana bir ağrı kesici bir uyku hapı vermesini istedim, yutunca da kendimden geçtim. İki üniformalı polisin sesiyle uyandım. Adamlar Deborah'ın anlatuklarını dinleyip not alıyorlardı. Deborah gecelikle dolaşmaktaydı. Masanın üzerinde benim .45'lik tabancam, onun yanında da konukseverlik malzememiz durmaktaydı. "Ne oldu?" diye sordum. Eve hırsız girdi sanmıştım.

Polislerden biri parmağıyla masayı göstererek, 'Keyifleneyim derken kendinden geçtin ve karını vurmaya kalktın,' dedi. Gözleri duvarlardaki dört kurşun deliği üzerinde gezindi. Ben uykuya dalarken o delikler orada yoktu. Öteki polis, 'Savunmasız bir genç hanıma karşı bu ne şiddet böyle?' dedi. 'Kontrolunu iyice kaybetmişsin, Keith.' Deborah yumuşacık, kaygı dolu, masum bir sesle, 'Bereket versin beni ıskaladın, sonra da tekrar sızdın,' diye katkıda bulundu. 'Ama hayatımı artık tehlikeye atmamaya karar verdim. Senin hayatını da, Keith." Yüzüme şakacı bir sitemle bakıyordu. "Bu yüzden de polisi aradım.'

"Olup bitenleri birdenbire anladım. Deborah'nın en çok istediği şeylerden biri anne olmaktı. Benim kusurlu genlerim nedeniyle, doğacak çocuğumuzun sakat olacağını öğrendiği anda beni boşamaya karar vermişti. Onu sevdiğimi, boşanmak istemeyeceğimi bildiğinden, böyle bir tuzak kurmuştu. Evdeki hasardan yararlandı. O tabancanın ruhsatı yoktu. Masamın gözlerinde polisin bulduğu esrar, kokain ve diğer ıvır zıvır da ayrı. Deborah boşanmak üzere mahkemeye başvurdu. Kolaylıkla da boşandı. Nafaka olarak her istediğini aldı. İyi para." Keith bir an düşündü. "Neitzche demiş ki, kadınların her sorunu, aynı çözümle halledilebilecek bir bilmecedir: gebelik. Her neyse, Deborah'yı bir kenara bırakalım. Senden ne haber. Jonathan? Karen denilen

o biyonik dilbere hâlâ aşık mısın?

Karen'e göre o kısa süreli, çabuk yok olan, biri biterken bir yenisi başlayan ilişkileri, aslında onun kendi özgürlüğünün bir kanıtı, sıradan varoluşa karşı kazandığı özel zaferi sayılıyor. Annesiyle babasının kendisinden beklediği şeyi, günün birinde evlenip anne olmayı bir türlü kabul etmiyor.

İstediğim Karen olduğuna göre, benim varlığımın sırrını da o elinde tutuyor. Bu yüzden bana göre de benim onunla ilişkim, kendimi tanımanın dağınık tecrübeye karşı bir zaferi. Karen canlı bir sanat eseri olarak hayatını göz teması boyunda sürelerin bileşimi halinde yaşıyor. Reklam sanayiinin durmadan hayranlık toplayan, iyi para kazanan bir ürünü o. Yeni keşfettiği bağımsızlığına da çok seviniyor. Böyle olunca biz ikimiz... yani Bağımsızlık Düşesiyle Özgürler Dükü... birbirimize durmadan özgürlük ve bağımsızlık aşkımızı anlatıp duruyoruz. Birbirimizden bile bağımsız olduğumuzu.

Anthony bir zamanlar babamın uşağıydı. Geçenlerde onu öğle yemeğine davet ettim. Yemek sırasında Anthony, babamın kendisini neden kovduğunu anlattı. Anthony'nin görevleri arasında, her sabah babamın traş suyunu hazırlamak, haftada bir kere de traş makinesindeki traş bıçağını değiştirmek vardı. Babam Amerikan çeliğine olan güvenini kanıtlamak aşkıyla, yedi gün boyunca aynı Amerikan traş bıçağıyla traş olmayı ilke haline getirmişti. Derken günün birinde Anthony, annemin yakındığını, son günlerde babamın traşının pek iyi gözükmediğini söylediğini duymuş, O günden sonra, babama bir şey söylemeksizin, makinedeki traş bıçağını gün aşırı değiştirmeye başlamış.

Bir sabah babam ona dönmüş, "Dünkü bıçağın üzerinde, uca yakın yerde bir çizik vardı," demiş. "Ama hâlâ keskindi bıçak. Haftanın sonuna kadar idare ederdi. Ne oldu ona?"

Anthony, "O bıçağı değiştirdim, Bay Whalen," diye cevap vermiş.

Babam, "Neden?" diye sormuş.

"Yenisini istersiniz diye düşündüm," demiş Anthony.

Babam hemen, "İstemiyorum," diye karşılık vermiş. "O eskiyi getir bana."

Anthony babamın delici bakışları altında, bıçağı çoktan attığını, zaten bir süreden beri bıçakları gün aşırı değiştirmekte olduğunu itiraf etmiş. Sözlerini bitirdiğinde babam sakin bir sesle, "Eğer yerli çeliğimizle ilgili düşünceni böyleyse, artık benim yanımda çalışman gerekmez, Anthony," demiş. "Sekreterim çekini hazırlar. Eşyalarını topladığın zaman araba seni istasyona kadar göttürsün." Ondan sonra da, yıllardır kendisine bir köpek sadakatiyle hizmet eden adama tek kelime söylemeksizin dönüp traşına devam etmiş.

Anthony bana babamdan öğrendiği bir takım değerli gerçekleri de anlattı. Eski günlerde, babamın traş olurken önünle çene çaldığı zamanlarda söylediklerini. Birgün babam, General Motors şirketinin Corvette Sting Ray arabasını üretmeye başladığını duymuş. Fazla satması beklenmeyen, çok pahalı, fiberglas bir spor araba. Hemen kendi şirketinin yönetim kurulunu toplantıya çağırmış. Onlara her yirmi dört saatte trafiğe on bin yeni sürücüyle bir o kadar yeni araba katıldığını, Amerikan tüketicisinin kazandığı her dört dolardan bir doları otomobile harcadığını, ülkenin çeliğinin yüzde yirmisini de otomotiv sanayiinin tükettiğini söylemiş. Amerikan arabalarının hepsi günün birinde fiberglastan yapılmaya başlarsa, ekonomimizin belkemiği olan çelik sanayiimizin durumu ne olur? diye sormuş. Yeni Sting Ray'in piyasası ne kadar küçük olursa olsun, kendi şirketinin bundan böyle General Motors'a çeliği tercihli koşullarla satmayacağını açıklamış. Çok geçmeden babam, tanıdığı Chrysler yöneticilerinden birinin karısını, Japon yapımı küçük bir arabayı kullanırken görmüş, kocasına telefon açıp buna neden izin verdiğini sormuş. Adamın bu soruya canı sıkılmış. Karısının özgür bir vatandaş olduğunu, canı hangi arabayı isterse onu kullanabileceğini söylemiş. Babam bunun üzerine Chrysler'le iş yapmayı da kesivermiş. Bu durumda tercihli koşullarla mal sattığı bir tek Ford'la Studebaker kalmış elinde. Ama birkaç yıl sonra Studebaker de Avanti adlı beş kişilik, fiberglas bir halk arabası üreteceğini açıklayınca babamın tepesi iyice atmış. Yoldaki malını bile geri çekmiş, Studebaker'in çelik sanayiine ihanetini pahalıya ödeyeceğini söylemiş. Gerçekten de çok geçmeden Studebaker büyük mali zorluklarla karşılaşmış, iflâsın eşiğine gelmiş ve ABD'de otomobil üretmeye son vermiş.

Anthony bana, "Ne yapacağına karar verdin mi sen, Jonathan?" diye sordu. "İş hayatına mı girecceksin? Henüz gençsin... doğrusu hayatını hiçbir şey yapmadan ziyan edersen yazık olur... ya da yanlış şeyleri yaparak ziyan edersen..."

Anthony'ye göre şimdiki hayatım da, tıpkı asker kaçaklığı ve uyuşturucu dönemim gibi, sorumluluktan kaçmaktı görünüşe göre. Hemen konuyu değiştirdim, seyahatlarımdan söz ettim, sürgün hayatım sırasında neler neler öğrendiğimi anlattım. Anthony, bu kadar büyük özgürlüğe sahip olmakla şanslı olduğumu söyledi... parayı ima ediyordu. Her zaman ihtiyaç duyduğum o iç-özgürlüğü parayla satın alınamaz dediğim zaman ilgi göstermedi. Bana babama çok benzediğimi söyledi, bu sefer ben çok kızdım. Yalan... demek geldi içimden. Kendisinin de bir siyah olarak, Amerikan hizmetkârlarının tipik bir örneği olarak, bunu bilmesi gerektiğini söylemek geldi. Ama kendimi tuttum. Onun yerine, birlikte olduğum kadınları anlatmaya başladım, ona kendi seks hayatıyla ilgili sinsi sorular sordum, hikâyelerim giderek daha gerçekçi bir tona bürünmeye başladı. Anthony başlangıçta güldü, ama anlattıklarım gittikçe çiğ ve şiddet dolu hale gelince rahatsız oldu. Bu tür serüvenlerin düşüncesi bile yoruyordu onu. Sandalyesinde arkaya yaslandı. Neden bilmem, ben sözü sürdürüp duruyordum. Kendi hayat tecrübesinin benimkine ulaşamayacağını iyice anlasın diye.

Kaldığım otelin çatı dairelerinden birinin bayan müşterisi polise telefon etmiş, balkonundan gördüğü bir olayı haber vermişti. Adamın biri Doğu Nehri kıyı yolunda, akşam trafiği arasında karşıdan karşıya geçmeye çalışırken bir araba gelip çarpmış, sonra da durmayıp kaçmıştı. Polisin olay yerine varması otuz dakika sürdü. Vardıklarında cesedi yamyassı olmuş buldular. Üzerinden sayısız araba geçmişti. Bir teki bile yavaşlamamış, durmamıştı.

Otomobiller ister çelikten, ister fiberglastan yapılsın, trafikte ölenlerin sayısının iki yüz yıldır ülkemizin girdiği tüm savaşlarda verdiği toplam ölülerden fazla olduğu acaba babamın hiç aklına geldi mi, diye düşündüm. Elli üç Amerikan kentinde otoyolların tüm arazinin üçte birini kapladığını, Chicago, Detroit ve Minneapolis yörelerinde arazinin yarısının trafiğe ve park yerlerine ayrıldığını hiç düşünmüş müydü? Babam kesin düşünceleri olan bir iş adamı ve sanayici olarak, herhalde araba kazalarının yol açtığı toplumsal kayıpların, yani can ve mal kaybının, diğer tüm şiddet suçlarına oranla on kat fazla olduğunu biliyor olmalıydı. Eğer farkında olduğu halde bu katliama değinmemişse... demek ki kâr şehveti gözünü bürümüş, onu yozlaştırmış olmalıydı.

Ne kadar değersizsen hayata o kadar az anlam verirsin, ne kadar çok şeye sahipsen hayatı kendine o kadar yabancılaştırırsın, o kadar çok yabancı tecrübe biriktirirsin. Ekonomi politik uzmanları senden hayat ve insanlık olarak ne alabilirlerse, onu para ve servet biçiminde biriktirirler. Yapamadığın her şeyi paran yapar senin için. Yer de, içer de, dans da eder, tiyatroya da gider, sanata, öğrenmeye, tarihsel meraklara da yönelir, siyasal güç de elde eder, seyahat da eder. Senin için bütün bunları yapabilir paran. Her şeyi satın alabilir. Gerçek servet, gerçek yetenektir o. Ama bütün bunlara rağmen, yalnızca kendisini yaratmayı sever. Kendisini satın alır. Çünkü başka her şey onun hizmetkârıdır. Oysa efendi elimdeyken, uşak da elimde demektir. O zaman uşağa ihtiyacım yoktur. Bu yüzden tüm ihtiraslar ve tüm faaliyetler açgözlülük içinde kaybolur gider.

Bunları Karl Marx söylüyor.

Yoksa ben ruhsal bir durgunluğa mı vardım? Hayata yabancılaştım mı? Bunca parama rağmen benim de mi sabah akşam metrolara binip inen kalabalıklar gibi çalışmam gerekiyor? Yoksa sanayi liderleriyle rekabete mi girmeliyim? Güçlerini ve servetlerini hâlâ artırma peşinde olan sanayi liderleriyle?

Neden yapayım bunu? Servetimin yatırımı yapılmış, gelirinin de yine yatırımı yapılmış. Simsarlarım sağlamış bunu. O servet kendi başına o kadar hızlı artıyor ki, benim yapabileceğim hiçbir şey o hıza gözle görünür bir katkıda bulunamaz.

Hem zaten, yasal olarak bana kalmış bir servetin zevkini çıkarmak beni neden rahatsız etsin? O servet yüzbinlerce insanın yoğun çabalarıyla birikmiş, şimdi de o paranın sayesinde başka binlerce insan iş buluyor, verimli oluyor. Ben milyoner gelirine sahipken neden yoksul hayatı süreyim?

Bir yeteneğim olsa, o yetenek toplumda bana yazar, besteci, ressam ya da heykeltraş olarak bir yer kazandırırdı. Ama yetenek, para ile

satın alamayacağım şeylerden biri. Bu durumda tek yolum, kendimi ve başkalarını tanımama olanak verecek, kimseye de zararı dokunmayacak, içten gelen, doğal bir faaliyet alanı bulmak.

Eh, ben de buldum.

"İnsanın insanla en çabuk, en doğal, en gerekli ilişkisi, kadınla erkeğin ilişkisi. Bu nedenle bu ilişki, insanoğlunun ne kadar doğa'ya benzediğini, doğa'nın da ne kadar insanlaştığını bize duyusal biçimde, gözlem-lenebilecek boyuta indirerek belirtiyor."

Ben de yazabilirdim bunu. Ama yazmadım. Karl Marx yazmış.

Karen Amsterdam'a bayılıyor, oradaki mankenlik görevlerini de çok seviyor. Oranın çok uygar bir kent olduğunu, uyum sağlamak için fazla bir şey yapması gerekmediğini, hemen hemen herkesin İngilizce bildiğini, kimsenin kimseye aldırmadığını, bir erkekle mi, bir kadınla mı, yoksa ikisiyle birden mi yattığına kimsenin karışmadığını söylüyor. Gerçek anlamda, yürekten Protestan olan Hollandalılar, seksi ya bir evlilik görevi ya da bir turist eğlencesi olarak yerine oturtmuşlar, onu hayatın pek çok yüzünden biri olarak görmüşler, böyle yapmakla da seksin tehdit edici bir tutku olma gücünü elinden etkin biçimde almışlar.

Karen'in Susan'a tepkisi de aşağı yukarı aynı. Susan yakın biri, fazla şey beklemeyen biri, rahat biri, ve Karen'le birlikteyken doğal hareket eden, içinden geldiği gibi davranan biri. Birbirlerinin ihtiyacına cevap veriyorlar. O ihtiyaçlar zor şeyler de olsa, zor zamanlarda da gelse. Ama bana öyle geliyor ki Karen, Susan'la birlikteyken bile pek çok şeyi açıklamıyor. Zaman zaman aralarında bir aşk ilişkisi oluyorsa bile Karen yine de cinsel açıdan muammalı biri olmayı, bağlanmamayı sürdürüyor.

Karen'in reklamlarda ve moda fotoğraflarında aldığı seksi pozlara rağmen, bana yazdığı mektuplarda öyle tutku sayılacak bir cinsellik yok. Arasıra yazdığı şiirlerde bile yok. Kadınlarla, erkeklerle çiftlerle onca tecrübesine, içten gelen, genellikle uyuşturucunun kışkırttığı yatak sefalarına rağmen, bana öyle geliyor ki benimle

olduğu zaman cinsel açıdan hâlâ dilsiz, türlü dürtülerini seslendirmekte hâlâ çekingen. Ona samimi mektuplar yazmasını, bunları üçüncü şahıs gibi yazmasını önerdim. Tıpkı mankenliğinde de olduğu gibi. Orada da başka kimselerı simgelemesi istendiği için. Öyle yaparsa arzu ve düşüncelerini, ne kadar acaip ve suçlu istekler olursa olsun, yarattığı kahramana atfen seslendirebilir. Bu özgürlük hikâye ve roman yazanların yüzyıllardan beri yararlandığı bir özgürlük. Oysa bu Karen'in hiç aklına gelmemişti.

Eski mütevellilerimden ikisiyle öğle yemeği yedikten sonra otelime dönüp defterimde adresi, telefonu bulunan bazı arkadaşlarıma telefon etmeye koyuldum, ama hiçbirini bulamadım. Ben yokken herkes taşınmıştı anlaşılan. Neyse, daha iyi. Karen telefonda saatlerce çene çalmaktan hoşlanır ama ben nefret ederim. Telefonda konuşmak da gerçek yakınlığın başka bir ikamesi. Bir insanla birlikte olmak yerine onun resmine bakmak gibi bir şey. Karen'i aradığımda kimse telefonu açmadı. Birkaç içki içip tekrar aradım. Bu sefer cevap verdi. Sesi sarhoş gibi geliyordu. Geri planda Susan'ın sesini de duyuyordum. Karen kıkır kıkır gülüyor, gevezelik ediyordu. Bir uyku ilacı alıp uyukladım, geceyarısı uyandım, biriyle birlikte olmak istedim... kim olursa olsun. Otelin kat görevlisini bir içkiye davet etmek geldi aklıma. Sonra 2001'i arayıp bir kız istemek geldi. Ama uyku mahmuru ve keyifsizken bunların ikisini de başarabileceğimden emin değildim. Bütün bunlar olurken içimden meraklı bir ses, "Ya bu delilikse?" deyip duruyordu. Bundan sonra ne olacak? Ya durumumu tek bilen benсem, başka herkes benim sağlıklı ve normal olduğumu varsayıyorsa? Ya düşündüğüm her şey hastalığım nedeniyle çarpılıyorsa? Ben akıl hastasıysam, kendime nasıl yardımcı olabilirim? Tekrar ilaç alıp uyudum, rüyamda annemi gördüm. Yalnızdı. Krizlerinden birini geçiriyordu. Odanın bir köşesinden öbür köşesine gidiyor, hemşireden sakladığı ilaçlarını arıyordu. Başucu masasının örtüsü altına, yatağın içine, perdelerin arasına, kitapların, dergilerin altına bakıyordu. Hemşire gelmeden annem birkaç hap yutmayı başarmıştı. Sonra hemşireye aşağıdan bir kitap almak istediğini söyledi, kütüphaneye indi, yandaki bardan birkaç yudum viskiyi mideye indirdi. Tekrar yukarıya koştu, televizyonu açıp yatağına girdi. İlaçlar ve alkol acısını hafifletirken hemşirenin dikkatli bakışları altında uykuya daldı.

Babamın cenazesinde hiç ölüm havası yoktu. Konuşmalar

yapılmış, dizi dizi çiçekler gelmiş, sayısız arabalar kuyruk oluşturmuş, fotoğrafçılar, televizyon kameraları, yağmur altında siyah şemsiyelerini açıp bekleşen kalabalık, mezarlığın tam üzerinde uçup duran helikopterle sahne tamamlanmıştı. Hepsi o kadar. Babamın cesedini hiç görmedim. Onu telâfi etmek için annemin ölümünü hayal etmeye çalışıyordum.

Canım sıkkın olduğu zaman duygularıma kuşku sızar, umutsuzluk aklımı paslandırmaya başlar. Depresyonlarımın seks gibi, uyku gibi, yiyecek gibi doğal dürtülere benzemeyen yanı, kendimi manen, ruhen ve felsefe olarak kuşkuya ve umutsuzluğa karşı güçlendirmeyişim. Dün öğleden sonra pekâlâ başka bir şey yapabilirdim... ama zihnimi uyuşturmak için depresyona girmeye karar verdim, yani yine iyi bildiğim süreci yaşadım. Böyle bilinen olayları yaşamak, sanki depresyon beni değil de ben depresyonu kontrol ediyormuşum gibi bir duygu veriyor. Depresyon o zaman önceden bilinen bir şey haline geliyor. Getirdiği duygu da, ne kadar acı verirse versin, hesaplanmış ve beklenen bir şey oluyor.

Karen'le ikimiz Broadway'deki Manhattan Transfer Tiyatrosu'na gidip Theodore Dreiser'in *Para Babası* adlı eserinin tiyatroya uygulanmış halini seyrettik. Antrakt'ta seyircilerin pek çoğu Karen'i tanıdı. Kadını erkeği, genci yaşlısı, smokinden blucin ve iş gömleğine kadar her türlü kılıktaki insanlar yaklaşıp onu "kendisi olabildiği için" kutladılar, blucin reklamında çok güzel göründüğünü söylediler, ya da, "Televizyonda sizi gördüm, öyle değil mi?" diye sordular. "Siz ünlü birisiniz, değil mi?" "En güzel Amerikalı kız sizsiniz." Bu iyi niyetli insanlar sanki Karen bir tiyatro ya da sinema artistiymiş gibi, güzelliğini kendi çabaları veya yeteneğiyle geliştirmiş gibi davranıyorlardı.

Erkekler tabii yine en hevesli hayranlarıydı. Gözlerinin içine baştan çıkarıcı bakışlarla bakıyor, peşpeşe gelip iltifatlar ediyor, mırıldanarak büyük büyük sözler geveliyorlardı. "Televizyondakinden bile daha güzelsiniz." "Siz bir erkeğin gerçekleşen rüyasısınız." "Sizi gördükten sonra sevgilimden nefret edeceğim." "Gerçek olamayacak kadar güzelsiniz." "Sizin için birini öldürmeye hazırım... kim olsun?" Karen bu iltifatları zarafetle, kalıp cümlelerle kabul eder, teşekkür ederken ben giderek tedirginleştiğimi ve kıskanmaya başladığımı hissettim. Bu Amerikan zamparaları bilmiyorlar mıydı

ki Karen eğer onların dediği kadar müthiş biriyse elbette bu zamana kadar kendi istediği bir erkeği de seçmiştir? Hattâ birkaç erkeği? Ya ben? Kim sanıyorlardı bunlar beni? Onun yanıbaşında, eli kucağımda, ne diye oturuyordum acaba?

Programda okuduğuma göre Theodore Dreiser'ler *Kendim Hakkında Bir Kitap* adlı eserinde, New York'a zengin ve ünlü olmak için geldiğini kabul etmiş. New York her şeyin yuvası, demiş. Servetlerin, sanatın, sosyal ve ticari hayatın. En etkileyici yanı da zengin erkekleri, demiş. Evleri, fabrikaları, kulüpleri, işyerleri, ticaret ve eğlence kuruluşlarıyla. Eleştirmenlere ve bilimadamlarına göre *Para Babası*'nın kahramanı Frank Copperwood'un karakteri, Charles Yerkes'in, Amerikan tramvay kralının hayatından alınmaymış. Yerkes, Dreiser'in çağdaşı olan, kibar, yakışıklı, bilgili, güzel konuşan bir resim koleksiyoncusu, aynı zamanda da zamanın en parlak ve güzel kadınlarının sevgilisi olmuş biri. *Dreiser* de bu türlü bir şöhreti olmasını, rahata ve kişisel özgürlüğe kavuşmayı çok istediğinden, Yerkes'in kişiliğini çekici bulmuş. Tıpkı Yerkes gibi, Dreiser de cinsel açıdan bir serüvenci. Orta yaşın üzerindeyken on yedi yaşında bir kızla ilişkisi olmuş. Ayrıca Dreiser, Yerkes'in de, kendisinin de sosyal mucitler olduklarını, başkalarının izleyeceği yolları çizdiklerini farketmiş. Yerkes maliye ve sanayi dalında, Dreiser de romanlarında.

Charles Yerkes, *Mutluluk İlkeleri*'nde zengin olmakla ilgili birkaç söz söylemiş. Bunlar arasında, "Para mutluluğu satın alamaz; lüksü satın alır," "İnsanları mutsuz eden ve yanlışlıklar yapmalarına sebep olan şey, kazanılamayacak bir servete duyulan aşktır. Hepimiz milyoner olamayız," gibi sözler var. Ama milyoner doğanlara verilebilecek bir öğüdü Charles Yerkes bile bulamamış.

Dreiser'in hayatını ve paraya, güce düşkünlüğünü okurken, üç romanına birden kahraman olarak seçtiği Charles Yerkes'i düşündüm. Acaba, dedim kendi kendime, bu Theodore Dreiser gelip benim dul anamla evlenseydi, milyoner üvey oğlu Jonathan James Whalen'in portresini gerçek, inandırıcı ve dramatik biçimde çizebilir miydi?

Daha sonra Karen'le ikimiz Babbitt'de yeni açılan Arap süperkulübünde yedik. Orada da smokin giymiş, ecnebi davranışlı, buram buram para kokan tipler Karen'e aynı yaklaşımlarda bulundular, biz yanlarından geçerken gülümsediler, iltifatlar mırıldandılar. Biz ma-

samıza oturduktan sonra bile hâlâ Karen'e bakıp duruyorlardı.

Bir tanesi iyice inatçıydı. Olağanüstü şişmandı. Yanaklarından, çenesinden kat kat yağlar sallanıyor, boynunda kıvrım kıvrım oluyor, pelerin gibi omuzlarına kollarına dökülüyordu. Dört ya da beş çiftin doğum günü kutladığı bir masanın baş tarafında oturmaktaydı. Ama bu obur bizim Karen'i gördüğü anda, tabağındaki yemekten nasıl gözünü alamıyorsa, Karen'den de alamaz oldu. Bakışlarını Karen'den ancak ağzına bir lokma et, patates, salata, peynir veya doğum günü pastası atmak için ayırıyordu. Bunların hepsini de doymak bilmek bir iştahla yutuyordu.

Metrdoteli çağırdım, oburu belli etmeden işaret ettim, lokantadaki en nefis çikolatalı pastayı ona götürmesini, benim hesabıma geçirmesini istedim. Garson birkaç dakika sonra pastayı götürdü, benden bir armağan olduğunu da anlattı. Benim masa şakalarıma pek alışkın olan Karen bundan bir hayli hoşlanmıştı.

Obur ise bayılmıştı bu işe. Masasındakiler dönüp bana, tanımadıkları cömert adama bakarlarken obur, elini sallayarak teşekkür etti, dostlarıyla Karen'in bakışları altında, yeni gelen pastayı keyifle yemeye koyuldu.

Son lokmayı bitirince koca gövdesini sandalyeden kaldırdı, bizim masaya yöneldi. Gözlerini Karen'e dikip benimle konuştu. "Siz ve güzel bayan çok nezaket gösterdiniz," dedi. "Çok hem de." Sonra Karen'e döndü. Koca gövdesi Karen'i görmemi neredeyse engelleyecekti. "O pastayı yediğim gibi bu güzel bayanı da zevkle yiyebilirim!"

Omuzuna pat pat dokundum. Tatlı tatlı gülerek, "O pastayı neden yolladığımı hâlâ sormadınız," dedim.

Obur bana döndü. Şaşırmıştı. "Neden yolladınız?"

"Bir çılgınlığa kapıldım," dedim. "İnsanın hem pasta sahibi olup hem o pastayı yiyemeyeceğini düşündüm." Aynı sevimli gülümsemeyle ekledim. "Ayrıca o lokmalardan bir tanesinin fazla gelip sizi öldürmesi ihtimali de vardı. Benim ve güzel bayanımın bakışları üzerinizdeyken!"

Çocukluğumda babam beni Pittsburgh dışında, kırlarda gezdirirdi. O debriyaja basarken ben de yanına oturup vitesi değiştirirdim.

Birgün öğleden sonra böyle gezerken, başlarına avcı kasketi, sırtlarına deri ceket giymiş, elleri tüfekli iki kişinin yanından geçtik. Kurşun seslerini duyunca babam arabayı durdurdu, az sonra da avcılar ölür bir geyiği sürükleyerek ortaya çıktılar. Ben gerçi en akıllı avcıdan bile kaçabilecek gibi yaradılmış bir hayvanın öldürülebilmesinden etkilenmiştim ama babam dehşete düşmüştü bu manzara karşısında. "İnsanoğlunun kendinden çok zayıf durumdakileri sırf zevk için öldürecek düzeye inmesi onları Nazileştiriyor, sonunda aşağı bulduklarını insanların hayatına olan saygılarını bile kaybedecek duruma getirebiliyor," dedi.

Ne zaman ay halinde olan bir kadınla sevişsem, o kanın görünümünün, o doğal vajinal kokunun beni cinsel olarak daha aktif hale getirdiğini, hemen hemen saldırganlaştırdığını söyledim Karen'e. Bunun atavistik bir güdü olabileceğine değindim.

Bir keresinde mantarî hastalığı olan bir kızla yatmıştım. Kendini ilaçla veya ilaçlı lavajlarla tedavi etmeye yanaşmıyor, bunların vücudundaki doğal işlevleri değiştireceğine inanıyordu. İkimiz de çıplaktık. Birbirimizi öpüyor, okşuyorduk. Ama kızın o kötü kokusu heyecanlanmamı engelliyordu. Kız benim başarısızlığıma kaygılanmaya başladı. Ben de, başağrısı veya benzer bahaneler ileri sürecegim yerde ona gerçeği söyledim, ya kalkıp lavaj yapmasını, ya da kokulu bir fitil falan kullanmasını önerdim. Kız o zaman beni duygusuzlukla suçladı, kendisine ihanet muamelesi çektiğimi ileri sürdü. Daha fazla tartışmakta yarar yoktu. Birbirimize düşman olarak ayrıldık.

Karen, "Ay halime bayılırım," diye açıklamada bulundu. "Kanın sürekli çekilmesi duygusu kendimi doğa'nın vericisi gibi hissetmemi sağlıyor. Doğum kontrol haplarından nefret ederim, çünkü kanamamı azaltıyorlar. Ben Vatikan ruleti uygulamaktan yanayım. Yani takvim yöntemiyle kontrol.

"Hiçbir sağlıklı yaratık, o sentetik maddelerin kokusunu tercih etmemeli. Frambuazlı, yaseminli, portakallı, şampanyalı lavajlar, vücudun doğal salgılarına düşman." Bakış açısını bir düşünmek için durakladı, sonra devam etti. "Bizi hap alalım diye, rahim içi cihaz takalım diye, lavaj yapalım, tüylerimizi alalım, manikür, pedikür yapalım diye zorlayıp istemedikleri kokuları ortadan kaldırıyorlar.

Belki vajinalarımıza girebildikleri gibi, beynimize de girmeyi başarırlar. Ama biyolojimizi hiçbir zaman anlayamazlar." Bu 'onlar' diye söz ettiklerinin kimler olduğunu açıklamadı. Ama erkek olarak, kadını kadın yapan şeyin ne olduğunu asla anlayamayacağımı bana hatırlatmayı başardı.

Karen'e birkaç erkek dergisindeki ücretli seks ilanlarını gösterdim. Çoğunda çıplak veya yarı çıplak, genç bir kadının resmi, yanında da telefon numaraları vardı. İlan metninde şöyle sözler okunuyordu: "Sandra, iki rol arasındaki boş zamanında sizi de oyununa katabilir." "Norma'da klas var. Onun temas klasını tadın." "Bu işi yapıyor diye babası Georgina'dan nefret ediyor, siz ise çok seveceksiniz." "Rona, sahibinin oyuncağı. Vur bana, kırbaçla beni, bağla beni." "On sekiz yaşındayım. Uzun boylu, uzun gırtlaklı, iri göğüslü, iri kalçalı, güzel bacaklıyım. Bana gelin. Sevgiler, Bettina." "Yolanda... meleksi güzellik, hayvansı şehvet. Kirletmekten boşlanacağınız bir saflık." "Birlikte *çıktığınız* kız arkadaşınıza para mı harcıyorsunuz? Bana harcayın. Birlikte *gördüğünüz* kıza." "Ben Tara... beni moda dergilerinde gördünüz. Bir de beni sevmeyi düşünün. Her modaya göre."

Karen bu et satışı ilanlarını görünce, "Bir erkek için istediğini bulup almak o kadar daha kolay ki," dedi. "Bu kadınlardan herhangi birine telefon edebilir, ona hanımefendi muamelesi eder, hayalindeki neyse onu yaptırır, hiç de suçluluk duymayabilirsin. Orospularla yatmak yüzyıllardan beri erkeklerin hakkı. Ama ben bir gecelik jigolo tutmaya kalksam, hapisten kaçmış birini eve alan esrarkeş gibi hissederim kendimi."

Anılarına daldı. On altı yaşındayken, başka çocuklarla oynarken, vücudunu kaydırağa sürterek, ya da bahçedeki hamağın sert dokusuna bastırarak cinsel doyum aramıştı. Masturbasyonları başlangıçtan beri içgüdüseldi. Ona nasıl doyum sağlayacağını öğreten olmamıştı. Cinsel ihtiyaçları artınca, bu süreyi uzatmakta kafasında kendisini başkalarıyla sevişir gösteren hayaller yaratabileceğini keşfetmişti. O zaman gerilimi sona erdirebiliyor, rahatlayıp sakinleşiyordu.

"Genç kızlığımda seninle sevişirken, bir şeyi çoktan farketmiştim, Jonathan. Sen hızlı ve sert hareket edince, ben bir tek kere doyuma varıyordum. Senin kadar hızlı. Soluk soluğa. Ama derinden gelen bir şey. Kendi kendimeyken, ya da öpmeye, okşamaya eğilimli bi-

riyle birlikteyken, doyumlarım saatler sürebiliyor, ama kontrolumu hiç kaybetmiyordum." Sustu, yine devam etti. "Ben zevki başkalarını memnun etmekten almaya şartlanmışım. Bir erkek bana, ne yapmasını istediğimi sorarsa, aklım karışır, hiçbir şey söyleyemem. Bunca yıldan sonra, hâlâ bir erkeği kendi zevkim için kullanabilecek duruma gelemedim. Bir erkeği memnun etmek için orgazm numarası yaparım, bu korkaklığımdan ötürü kendimden iğrenirim, ama buna yol açtığı için ondan da nefret ederim."

Helen Howmet'den bir mektup aldım: "Sevgili Jonathan, eğer görmedinse ekteki yazı seni ilgilendirebilir. Sevgiler, Helen."

Yazı Manhattan'da çıkan, sosyete dedikoduları yazan bir dergiden kesilmişti. Rawleigh Gaz ve Petrol Şirketi'nin sahibi Cyrus Rawleigh ile, en çok kazanan mankenlerden Karen'in arasıra birlikte uzak yerlere seyahat ettiklerini, şık tatil beldelerine olduğu kadar, ıssız, köşede kalmış adalara da gittiklerini yazıyordu. Resimlerde Cyrus Rawlegh ile Karen, St. Tropez'de dansederken, Rawleigh'in yatında, Bahamalar'da güneşlenirken, adamın San Antonio'daki çiftlik evinde şezlonglara uzanmışken gösteriliyordu.

Dedikodu gazetelerinin artistlerle mankenleri zengin kızlar, iş yöneticisi kadınlar arasına katıp ülkedeki başta gelen bekâr kadınlar listesi vermeye meraklı oldukları çağımızda, Karen her zaman bu tür sıralamalarda başlarda yer alırdı. Bu dergiye göre, Karen'e adının neden hep milyonerlerle birlikte anıldığı sorulduğu zaman, sözde Karen şöyle cevap vermişti: "Belki milyonerler bağımsız kalma kararımı vermeme, mesleğime sarılmama, bencil davranacak kadar akılcı kalmama yardımcı oldukları için." Ben bugüne kadar bu tür lâfları duyduğumda ihtiyatlı davranmayı öğrenmişimdir. Ama Karen'le Rawleigh'in resmine baktığım zaman Karen'in pozu beni telâşa düşürdü. Âşık bir kadının pozuydu bu poz.

Karen'e telefon açtım, Susan çıktı. Karen'i telefona çağırmadan önce beni uyardı. Mankenimizin Alaska ve Brezilya'daki çekimlerden yeni döndüğünü, çok yorgun olduğunu, boğazının da ağrıdığını söyledi.

Karen telefona geldiğinde dostça konuşmaya başladı. Beni görmeyi çok istediğini söyledi. Birlikte biraz vakit geçirmemizi istedi. Sesimdeki duyguları örtmeye çalışarak, bunu benim de çok iste-

diğimi, kendisini Cyrus Rawleigh kadar rahat ettirebileceğimi umduğumu söyledim. Bir an sessiz kaldı, sonra ters bir sesle, Cyrus'un eski ve güvendiği bir arkadaşı olduğunu söyledi. Onun yanında gerçekten rahat ettiğini, çünkü Cyrus'un gözünde tüm dünyanın Karen olduğunu, yalnızca dünyaya giden köprülerden biri olmakla kalmadığını belirtti. Biraz durakladıktan sonra haftaya falan Cyrus'la birlikte Kanada Laurentian'ına gitmeyi planladıklarını, o yükseltide belki anjininin de geçeceğini söyledi. Yaklaşan işlerinden hafif bir hava içinde söz etti. Çevirmekte olduğu filmden, Maryland'da satın almayı planladığı haradan, vergilerini azaltmak için düşündüğü yollardan dem vurdu. Sonra da, Cyrus'a bir daha değinmeksizin, yakında arayacağını söyleyip telefonu kapattı.

İlk tepkim kıskanmak oldu. Ama sonra düşüncelerim karmaşıktı. Neye itiraz ediyordum ben? Karen'in bir başkasına âşık olmasından mı korkuyordum? Ama âşık olmak onun hakkıydı. Bana o adamdan hiç söz etmemesine mi bozuluyordum? Niye anlatacaktı ki? Ben onun sırdaş-sevgilisi miydim? Neydi bu kızdan istediğim benim? Her hafta bana aklından geçenleri yazmasını mı? Seks hayatındaki her olayın çetelesi mi?

Sakinleşmem gerektiğini düşünerek televizyonu açtım. Bir kanaldan ötekine geçerken Karen'in şampanyalı reklamını bir saat içinde iki kere gördüm. Gülümsemesi, kalçaları ekranda ıslak ıslak parlarken Cyrus Rawleigh'i düşündüm. Karen'in gülümsemesinin ve kalçalarının tek sahibi olduğunu mu sanıyordu acaba?

Karen'in reklamından sonra, *Para Babası*'ndan hatırladığım genç bir artist'le, Louise Hunter'la röportaj yapıldı, iki aydır süren artistler grevi konusundaki görüşleri soruldu. İnceçik, kusursuz bir güzeldi: Louise Hunter. Grevin kendi gelirini de, yine artist olan kocasının gelirini de nasıl tehdit ettiğini anlatırken, birden ne yapmak gerektiğine karar verdim. Şirketteki sekreterlerden birini aradım, Bayan Hunter'i benimle yemek yemesi için davet etmesini söyledim. Bir rol konusunda görüşmek üzere.

Sekreter yemeği ertesi akşama ayarladı. American Mercury'ye, ülkenin en pahalı lokantasına gidecektik.

Metrdotel Louise Hunter'i benim oturduğum masaya getirirken, kadının beni görünce şaşırdığını farkettim. "Hakkınızdaki söylenenleri duyunca, sizi bir sahne oyununa para yatırmak isteyen

yaşlı bir şirket sahibi sanmıştım, Bay Whalen. Ya da bir artiste para yatırmak isteyen... herhangi bir özel nedenle." Meslekî yeteneğe sahip birinin rahatlığı ve zerafetiyle konuşuyordu.

"Haklıymışsınız, Bayan Hunter. Çok özel bir oyuna para yatırmak istiyorum, sizin de o oyunun yıldızı olmanızı istiyorum." Yumuşak, inceçik elini tuttum.

"İltifat sayarım, devam edin," diye nezaketle gülümsedi. İçkileri ısmarlayıp birbirimize utangaç utangaç baktık.

"Oyun bir erkeğin hikâyesi," dedim. "Genç bir Amerikalı zengin. Metresi çok ünlü bir manken. Pek çok varlıklı ve güçlü erkeğin hayranlığını çeken biri. Genç adamın sevgisine tam anlamıyla karşılık vermiyor.

"Günlerden bir gün genç adam, ve güzel bir tiyatro oyuncusu bayanı kendisiyle üç günlüğüne bir Londra gezisine gelmek üzere tutuyor. Bu süre içinde kadının tek görevi, birbirlerine âşıkmışlar da buraya dünyadan kaçmak için gelmişler gibi gözükmek. Hem dünyadan, hem de kendi kıskanç kocasıyla zengin gencin metresinden. Zengin gençle artist bayan Londra'da gezip, dansedip eğlenirken peşlerinde düzinelerce fotoğrafçı ve dedikodu yazarı onları izliyor. Hepsini genç zengin tutmuş. Aralarındaki ilişkinin hikâyesi tüm Amerika sosyete gazetelerinde patlayınca, metres o gencin tek sevgilisi olmadığını anlayıp kıskanıyor. Böylece de mutlu sona ulaşıyoruz, çünkü zaten gezinin amacı onu kıskandırmak."

"İlginç," dedi Louise Hunter. "Bu tiyatro mu olacak yoksa sinema mı?"

"Hiçbiri," diye karşılık verdim.

Metrdotel, şarap garsonu ve diğerleri çevremizdeydi. Kadının giderek artan merakını hissediyordum.

"Ne olacak o halde?" diye sordu.

Sakin sakin, "Bir olay," dedim. "Gerçek hayat psikodrama'sı. Parası benden. Genç zengin rolünde ben, artist bayan rolünde siz olacaksınız."

"Biliyor musunuz, budalalık edip sizi ciddi sanmıştım," derken kadın cnikonu hayal kırıklığına uğramış gibiydi.

"Ben bir kadına âşığım. Bir moda mankeninc... o bana yeterince sa-

hip çıkmıyor," dedim. "Sizin onu kıskandırmanız benim için son derecececiddi..."

"Ama benim için ciddi değil," diye sözümü kesti. "Pek güzel bir rol değil." Tavrı soğuk ve meydan okur bir havaya bürünmüştü.

"Belki haklısınız," dedim. "Ama konusu aşk. Yeats'in dediği gibi, *'Aşk kendi şatosunu / kubura kurmuştur / çünkü kiralanamayan şey / ne gerçektir ne özgün.'* Her neyse, eğer ilgilenirseniz, Londra'da geçireceğiniz üç gün için sanıyorum *Para Babası*'ndan üç ayda kazandığınız kadar para alacaksınız."

"Ama neden ben?" diye patladı. "Ortalıkta sayısız profesyonel arkadaş var."

"Siz tanınmış birisiniz bugünlerde. Sosyete sayfaları size önem verir. İnsanın yalnızca zengin olması yetmiyor."

Öne eğilip yüzüme kaygıyla baktı. "Ama büttin bu yayınlardan sonra herkes ikimizin arasında gerçekten bir şey olduğunu sanır. O zaman ne olacak? Frank ne olacak... kocam?"

"Ona benimle Londra'ya bir reklam işi için gëldiğinizi söyleyin. Metres rolünde. Rol olarak... gerçek değil! İkiniz de artistsiniz, reklam sizin hayatınızın esası. Bu gezi de toplumun dikkatini tizerinize çekecek. Buna neden itiraz etsin? Doğru değil mi?"

Louise Hunter gözlerini indirdi, bu sözlerimi düşündü. "Londra'da görmek istediğim bir iki oyun yok değil," dedi.

"Onları birlikte görürüz," deyip garsona işaret ettim, biraz daha şampanya istedim.

Enerjimizi ziyan etmemek ve Londra yolculuğumuzu daha rahat hale getirmek için uçakta altı koltuk ayırttım. Her sırada üçer tane yanyana. Bunları uçuş sırasında yatak diye kullanabilecektik. Bu hileyi annemden öğrenmiştim. Annem yanına Fransız aşçımızın hazırladığı bir sepet yiyecek de alırdı. Uçak kalabalıktı. Diğer yolcular, özel beşiklerimizde dinlenen Louise'le bana hınçla bakıyorlardı. Hostesler de öyle. Bir ara bir bayan yolcu bana, "Sizin gibi güzel insanlara bu özelliği veren nedir?" diye sordu alaycı bir sesle.

"Raslantı adaletsizliği," dedim. "Kız arkadaşımın güzelliği kalıtımsal. Benim de mirasım güzelliğim oluyor."

Anlaşma yaptığım halkla ilişkiler şirketi, İngiliz ve Amerikan basınına yem olarak benim değil, Louise Hunter'in sunulmasını önermişti. Onun kanalıyla toplumun dikkatinin benim üzerimde odaklaşacağı konusunda güvence vermişlerdi.

Heathrow Havaalanı'na indiğimizde Louise'in resimleri çekildi, kendisiyle İngiliz televizyonu için röportaj yapıldı, birkaç dergi ve gazete de muhabir yolladılar. Otelde ayrı, ama birbirine bitişik suitler tutmuştuk. Gizlilik ilkesini yeğleyen Louise otelde basını kabul etmedi. Ama İngiliz foto muhabirleri o zamana kadar bizim geldiğimizi öğrenmiş olduklarından, kentteki ilk günümüzde hep arabamızı izlediler, biz de çeşitli yerlerde resimlerimizi çekmelerini görmezden geldik. Özellikle Baobab'da yemek yerken Louise'in resmini çekmekten çok hoşlandılar. Daha sonra gittiğimiz Cockpit adlı çok tutulan *disco*'da da. O gece Louise'in elbisesinin örttüğü yerler, açık bıraktığı yerlerden azdı.

Dansederken göğüsleri beni sarıyor, dudakları kulak mememe değiyor, kalçalarımız birbirine dokunuyordu. Sevgilimmiş gibi dokunuyordum ona. Ama kadının tavrı, pazarlığımızdan fazla şeyler beklediğimi anlattı bana.

Londra psikodrama'sı boyunca elele tutuştuk, kucaklaştık, öpüştük, gözgöze bakıştık ve bunların hepsini foto muhabirlerinin hatırı için yaptık. Louise'in benimsediği o suç ortaklığı havası, gerçekten ona âşıkmışım gibi davranmamı kolaylaştırıyordu.

Bana kocasının bu görev konusunda anlayışlı davrandığını, tutumunu değiştirmeyeceğini de sanmadığını söyledi.

Kaçamak gezimizle ilgili ilk yazı ve resimler biz New York'a döndükten üç gün sonra gazetelerde görülmeye başladı. Ardından haftalık dergiler daha uzun dedikodu yazılarına giriştiler. Ondan sonra da aylık dergilerin sayfalarına sızdık.

Bu yazıların çoğunda Louise'den, "Broadway'in *Para Babası* yıldızı" diye söz edilirken, ben, "bağımsız bir yatırımcı," "babasının şirketinde hisse sahibi," "Amerika'nın en büyük demir çelik servetinin mirasçısı," "Whalenburg Narcissus'u," "Son milyarderin Altın Yetimi," diye geçiyordum. Halkla ilişkiler uzmanlarının neden haberin sızmasını yeterli bulduklarını, yazı metnine karışmak istemediklerini şimdi anlıyordum. Amerikan basını, özgür ifade ortamıydı da

ondan.

Sonunda hevesle beklediğim şey oldu. Karen telefon edip Londra kaçamağımdan söz etti. "Kolay tiyatroculuğa hevesin olduğunu bilmiyordum," dedi. "Kolay artistlere de."

Neden söz ettiğini anlamamış gibi yaptım. "Ne tiyatrosu?"

"Herkesin dilinde. Hangi gazeteyi açsam, seni Louise Hunter'in içine düşerken gösteriyor."

Aldırmıyormuş gibi yaptım. "Louise'i severim. Arasıra görüşmekten de hoşlanırım. Tiyatroyu çok iyi bilir," dedim.

"Kendi reklamını yaptırmayı bildiği kesin." Karen'in sesinde profesyonel kıskançlık vardı.

"Yetenekli bir artist," dedim hemen. "Beğenilmeyi hak ediyor. Bunu kazanmak için az uğraşmadı."

"Harhalde uğraşmıştır. Evliliğini sürdürmeye uğraştığından daha çok."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum. "Onları son gördüğümde Frank'la Louise'in arası çok iyiyidi."

"Son gördüğünde öyle olabilir. Şimdi ayrı oturuyorlar. Frank dün boşanma davası açtı. Senden, 'Louise'in hayatındaki öbür erkek' diye söz ediyor. Avukatları her halde tüm resimlerinizi ele geçirmişlerdir. Bay *Para Babası*, Bayan Frank Hunter'i kucaklarken!"

Şaşırıp kalmıştım. "Bunu nereden duydun?" diye sordum.

"Bir kere, gazetelerde var. İkincisi, onları tanıyan dostlarım var." Karen durakladı. "Louise'in ajanı da çok kızgın. Tiyatro yapımcıları ona, bu tutumundan ötürü *Para Babası*'nın filminde Louise'e rol vermeyeceklerini söylemişler. Ha, aklıma gelmişken... seninle *Para Babası*'nı görmeye gittiğimizde Louise Hunter'le yattığını neden söylememiştin?"

"Niye?" diye sordum. "Hepimizin de Rawleigh'leri var. Kral Lear'deki Gloucester gibi, 'Dalgın olmak daha iyi,düşüncelerim dertlerimden ayrılsın,' denilebilir. Hem zaten, sen Rawleigh'in dünyası olabilirsin ama Louise benim dünyam değil. Yalnızca oyalanmaya giden köprülerden biri."

Karen ekşi bir sesle, kendi hayatını kendi yönetteceğini söyledi. Ama ne zaman hana kimliğini kanıtlamaya kalkışsa, Münzeviler Adasının son sağ kalan insanı gibi hissediyor kendini. Sanki kabilenin dilini bilen son üyesi oymuş, o da ölünce o dil onunla ölecekmiş gibi. Louise Hunter olayından ötürü hâlâ öfkeli olan Karen bu sefer bana çattı. "Çoğumuz için özgür olmak, sorumluluklarımızı atmakla mümkün. Ama sen, Jonathan... senin kimseye karşı sorumluluğun yok. Senin cep harçlığın bile, benim hayatımın tüm evrelerini satın alabilir. Mankenlik ajansını da, kozmetik şirketini de, fotoğraf stüdyosunu da, moda dergisini de. İstersen tiyatro sahnelersin, film çevirtirsin, televizyon dizisi yaparsın, gazete satın alırsın, dünyanın en ilginç insanlarını davet edip ağırlarsın. Dünyanın neresine istersen gidebilir, yerleşip orada yaşayabilirsin. Yeni bir kilise yaptırabilir, ihtilâl başlatabilir, misyoner ya da anarşist olabilirsin. Duyularına boyun eğebilir, yeni zevkler keşfedebilir, yaşlanmayı geciktirebilirsin. Ophelia'nın Hamlet'e yorumladığı şey sende var olabilir. 'Saraylının, askerin, bilimadamının gözü, dili, kılıcı'. Modanın fanusu, formun hamuru, gözleyenlerin tüm gözlemlediği. Çünkü tecrübelerini hızlandırmakla zamanın geçişini yavaşlatmış olursun. Oysa sen hayatını, sanki on yılın anlamı bir tek günmüş gibi yaşıyorsun. Onu bile Louise Hunter'lerle ziyan ediyorsun. Neden?"

Karen beşbelli kendisine verdiğim tüm günlüklerimi, notlarımı taramıştı. O anılarda içimi fazla mı açmışım, yoksa yeterince açmamışmıyım diye kuşkularım varsa, onları da bana yolladığı gümüş plakadaki yazılarla yok etti:

Tüm Yozlaşma

Bedava armağanlar, yani sağlığa ilişkin olanlar, insanoğlunun cennetten atılmasıyla elinden alınmıştı. Ona sağlık katamayan doğal armağanlar ise yozlaştı ve kirlendi. İnsanoğlunun anlayışı Tanrı'nın adaletinden öyle koptu, öyle uzaklaştı ki, artık yalnızca kötülüğü, eşitsizliği, yozlaşmayı anlıyor, kavrıyor veya hayal edebiliyor. Görünüşe göre yüreği öylesine zehirle dolmuş ki, yalnızca sapıklık üretebiliyor.

Yapımız yalnızca boş ve iyilikten uzak olmakla kalmıyor, aynı zamanda her tür kötülüğü üretmekte çok

doğurgan. Bu yüzden boş duramıyor. Mesele insanın her bölümünün, anlayışından iradesine kadar, ruhundan etine kadar, her tarafının kirlenmiş ve kötülükle dolmuş olmasında... ya da kısaca, insan artık yozdan başka bir şey değil.

Bu durumda biz bekledikçe, o etin kendi günahlarının suçluluğunu bulaştıracak yöntemler aradığını görüyoruz.

-John Calvin (Cenevre)

Gümüş plakaya iliştirdiği karta Karen şunları yazmıştı: "Kökleri şimdi dal olan Jonathan'a, Karen'den."

"Daha önce tanışmadık, Bay Whalen, ama babanızın ölümünden iki yıl kadar sonra annenizle tanışma mutluluğuna eriştim. Kendisiyle karşılaşmamızdan hemen önce, Bizans dönemine ait birkaç yazım çok satılan dergilerde çıkmıştı. Arkeolog olarak ün kazanmaya başlıyordum. İşim gereği bir Türk antika tüccarıyla tanışmıştım. Annenize eski sanat eserlerinden oluşmuş geniş bir koleksiyon satmış. O eserlerden bazılarını anneniz uzun süreden beri almak istiyormuş. Minnet borcunu ödemek için antikacıyı bir hafta kalmak üzere New York'taki evine davet etmiş. Adam bir gün beni, Bayan Whalen'le tanıştırmak üzere öğle yemeğine çağırdı, çok geçmeden de anneniz bir başka gün akşam yemeğine davet etti. Yemekten sonra bana yeni satın aldığı eserleri gururla gösterdi. Ertesi gün kendisine kitaplarımdan birkaç tane yolladım. Bazı sayfalarda ilgisini çekeceğin sandığım satırların altlarını çizmiştim.

"Onunla karşılaştığım anda, annenizin çok güzel olduğunu farkettim, Bay Whalen. Doğrusunu isterseniz, hayran oldum ona. Bayan Whalen sıradan bir kız olsa, yine öyle hayran olur muydum diye sorabilirsiniz. Ama tabii, o sıradan biri değildi. Katherine Whalen'di... Horace Whalen'in dul eşi. Sıradan bir kız, kendi sıradan ve olaysız yaşamından soyutlanamaz. Anneniz de kendi geçmişinden soyutlanamazdı. Çevresindeki Bizans şatafatından da... ev, gardrobu, mücevherleri, koleksiyonları...

"Böyle başladı işte. Onu haftada iki üç kere görür oldum. Tiyatrolara, sanat galerilerine, konferanslara gittik, her konudan konuştuk. St. John Chrysostom'dan da, Kırk Sebaste Martiri'nin ikonlarından da, annenizin Bizans mühürleri ve Koptik halıları koleksiyonundan da, benim kitap yazma projelerimden de, Horace Whalen'le

olan evliliğinden de, sizin nerelerde olduğunuzu bilmeyişinden de. Yalnızca annenizin kendini en iyi hissettiği günlerde buluşuyorduk. Ben onunla birlikte olmaktan ne kadar zevk alıyorsam, o da benimle birlikte olmaktan o kadar zevk alabilsin diye.

"Herhalde size söylesem daha iyi olur, Bay Whalen, uzun süre aramızda fiziksel bir yakınlık olmadı. Buluşmalarımızda, ister o beni davet etmiş olsun, ister ben onu, hesabı da mutlaka ben ödüyordum.

"Unutmayın ki ben zengin biri değilim, Bay Whalen. Babam sigorta komisyoncusuydu. Mal mülk bırakmadan öldü, Florida'da oturan anneme ben bakıyorum. Bayan Whalen'le tanıştığımda, çeşitli hisse senetlerine yatırılmış yetmiş beş bin dolarım, tasarruf hesabımda da on beş bin dolar kadar param vardı. Hayatımın en verimli on beş yılı boyunca, kitaplarımın telif haklarından ancak o kadar biriktirebilmiştim. Her zaman hesaplı yaşayan bir insandım. Ama Bayan Whalen'le çıktığımız zamalar, bir gecede harcadığım para, normal olarak benim bir ayda eğlenceye ayırdığım para kadar oluyordu. Sonunda hangisinin daha önemli olduğuna karar vermek zorunda kaldım. Maddi güvenliğim mi, yoksa asla tanımadığım ve tanıyamayacağım tipte bir kadının beraberliği mi. Annenizi seçtim.

"Sevgili olduğumuzda anneniz, olayı gizli tutmamızda direndi. Sizi incitecek, kendisine zarar verecek, dostlarının, aile şirketinizin hoşuna gitmeyecek dedikoduların başlamasını istemiyordu. Bildiğiniz gibi müteveffa eşinin anısına saygısı olan anneniz yeniden evlenmeyi de istemiyordu. İlişkimiz göze çarpmasın diye, annenizin tanındığı yerlere gittiğimiz zamanlar, daha yaşlı bayan arkadaşlarından birini de davet ediyordu.

"Ortak ilgilerimiz nedeniyle, daha önce ikimizin de görmediği yerlere seyahat etmeye karar verdik. Anneniz o sıra henüz hasta değildi. Seyahat etmeyi çok sever, iyi yemeklerden hoşlanırdı. Çok iyi bir arkadaştı.

"Anneniz yalnızca birinci sınıf biletlerle seyahat etmeye kendini zorunlu hissettiğinden, uçak ve otel ayarlamalarını kendisi üstlendi. Otellerde en büyük süitleri tutardı. Bir tane kendine, bir tane de... ilişkimizi gizlemek amacıyla, bana. Otel idareleri, ek hizmetkârlar isteyip istemediğini her zaman sorarlardı. O hizmetkârların parası da otel faturasına eklenir, aile bankanızın o ülkedeki şubesince ödenirdi.

"Anneniz parasına önem vermiyor değildi. Hisse senetleri borsasıyla çok ilgilenirdi. Örneğin bir keresinde, Venedik'te olduğumuz sırada, simsarlarından borsanın durumunun kötü olduğunu öğrendi. Büyük kanala bakan bir terasta öğle yemeğimizi yerken bana durgunluğun daha da arttığını, önceki gün servetinden altmış iki milyon doları, en azından kâğıt üstünde kaybetmiş olduğunu söyledi. Öğleden sonra bütün büyük Amerikan gazetelerini ısmarladı, otel müdürü getirip teslim ettiğinde anneniz espriler yaptı. Amerikan ekonomisinin bu berbat durumuna bakılırsa, Sovyetlerin *Pravda* gazetesi, Wall Street Journal'dan daha sağlıklı haber veriyor olmalı, dedi. Otel müdürü hemen *Pravda*'nın en son sayısını da getirmeyi önerdi.

"Anneniz Venedik'te *Pravda*'yı nereden bulabileceğini sorduğunda, adam kendisinin o gazeteye abone olduğunu, isterse yazıları tercüme de edebileceğini söyledi. Anneniz şaşırdı. Böyle bir gazeteye nasıl olup da abone olduğunu sordu. Adam komünist olduğunu kabullendi. Sovyetler Birliğini incelediğini, hattâ komünist partinin o yöredeki hücresinin sekreteri olduğunu anlattı. Bu otel yalnızca en seçkin müşterileri kabul eden, sevdiği bir otel olduğu için anneniz pek şaşırdı. Adama Amerika hakkında ne düşündüğünü sordu. Adam, 'Amerika savaş taciri bir ülke oldu, Madam,' dedi. 'İnsanlığın geleceği için hiç de iyi şeyler düşünmüyor.' Bayan Whalen, 'Böyle bir şeyi nasıl söylersiniz?' diye patladı. 'Kim verdi size böyler bir fikri?' Müdür terbiyeli terbiyeli eğildi. 'Başkaları arasında, sizin uzun süre çok yakından tanıdığınız bir bey de verdi,' dedi. Anneniz, 'İnanamıyorum. Kimmiş o?' diye sorunca, 'Bay Horace Sumner Whalen, Madam,' dedi adam. 'Bay Whalen bunu Sovyetler Birliğini ziyareti sırasında yaptığı konuşmada söylemiş. *Pravda* o konuşmanın tam metnini yayınladı. Oysa Amerikan gazeteleri görünüşe göre ancak içinden parçalar almakla yetindiler.'

"Her neyse, konumuza dönersek, yaptığımız seyahatler sırasında masraflar banka tarafından ödendiği için anneniz üzerinde pek para taşımazdı. Nakit paraya ihtiyacı olduğu zaman otel ona kredi açar, sonra faturaya eklerdi. Bahşişleri ben üstlenmiştim. Ancak o sorumluluğa çıkışabileceğimi düşünüyordum. Hediye falan vermek gerektiği zaman da ben karşılıyordum. Sonunda, her zaman hazır durumda olabilmek için, içinde bir dolarlık, beş dolarlık, on ve yirmi dolarlık banknotlar bulunan bir evrak çantası taşımaya başladım. Lokanta, gece kulübü, taksi, garaj, vapur, tren, havaalanı, han, güzellik merkezi, klinik falan gibi yerler için.

"Hatırladığıma göre otel komilerine onar dolar, baş garsona on dolar, şarap garsonuna beş dolar,gemi kamarotlarına ve komiserine yirmi beşer dolar, otel konsiyerjlerine de beş dolar veriyordum. Her hizmetçiyle uşağa beşer dolar, gittiğimiz müze veya harabelerdeki rehberlere kırk elli dolar, otel müdürüne yüz dolar, tiyatro biletlerini falan temin eden resepsiyon görevlisine yirmi beş dolar ödüyordum. Tuttuğumuz terzi kırk dolar alıyordu. Otellerin telefon santralleri, sekreterleri, şoförleri, masörleri, güzellik uzmanları, kuaförleri yirmişer dolar alıyordu. Annenizin kimlerle görüştüğü, rahat seyahat etmeyi ne kadar sevdiği bilindiğinden, çoğu kimseler bize yardımcı oluyordu. İsviçreli yataklı vagon kondüktörlerinden İranlı katırcılara kadar. Hepsi de dolgun bahşişler bekliyorlardı. Bahşişi ben verdiğim halde, paranın Bayan Whalen'den çıktığına inanıyorlardı. Sizi temin ederim, hiçbiri de hayal kırıklığına uğramadı. Kusur sayılacak kadar cömert davrandım. İlişkimizin ikinci yılının sonuna doğru tasarruflarımdan geriye iki bin dolar kalmıştı, Theodosius'un vaftizi konulu kitabımı bitirebileceğe de benzemiyordum.

"Bahşiş vermenin benim için yarattığı sorunları annenize hiç açmadım. Nasıl açabilirdim? Parasal ilişkimizde benim üstlendiğim tek sorumluluk oydu. Olgun bir profesyonel kişi olarak, en azından o kadarını yapmam beklenirdi. Bakın, Katherine'i herkesten çok sevdim. Garson bahşişleri yüzünden param bitti dersem, artık parasal açıdan tümüyle ona bağımlı hale geleceğim anlamını taşırdı. Bu durum benim ona olan ihtiyacımı büyük ölçüde çarpıtırdı. Param yetmiyorsa, o benim sorunumdu. Yine de bu konuyu ona açmamakta kararlıydım.

"Kendisine bir mektup yazıp kitabımı çabucak bitirmek zorunda olduğumu, o bitene kadar görüşemeyeceğimizi söyledim. Anneniz bu mektubu, artık kendisini istemediğime yorumladı, bir hafta içinde de gitti."

Ailemin sözlü tarihçesine bir olay daha katılmıştı. Madison Caddesi'ndeki Presbiteryen kilisesinde (annemin en sevdiği kilise) bir âyine katılıp çıktığımda, zarif giyinmiş, yaşlı bir bey yanıma yaklaştı. "Acaba siz müteveffa Bayan Katherine Whalen'in oğlu Jonathan Whalen misiniz?" diye sordu. Konuşmasında ağır bir İngiliz aksanı vardı. Aradığı kişinin ben olduğumu söyleyince kendini Bay Vladimir Borys olarak tanıttı. New York'un doğu yakasında küçük bir

ısmarlama ayakkabı atölyesinini sahibiydi. Otelime doğru birlikte yürürken, annemle babamın ayakkabılarını on yılı aşkın bir süre boyunca eliyle yaptığını veya onardığını anlattı.

Bay Borys'e göre, babama her iki üç yılda bir, iki çift yeni pabuç yetiyordu ama annem her ay bir iki çift ısmarlıyordu.

"Bayan Whalen'in ayakları dertliydi," diyordu adam. "Birkaç kere ayaklarından olduğu amaliyetların da pek yararı olmadı. Benim yaptığım, ayağına tam uyan ayakkabılarla rahatlamaya çalışıyordu." Bay Borys biraz düşündü, sonra devam etti. "Ayakkabısının topuğunda o vericiyi bulduğum zaman çok üzülmüştüm. Yani... girdiği depresyona o vericinin istemeyerek katkıda bulunduğuna inandım."

Olayı biliyormuşum gibi davranıp bir şeyler öğrenmek istedim. "Nasıl buldunuz o vericiyi?"

Bay Borys kaygılı gibiydi. "Bayan Whalen yeni ısmarladığı ayakkabıların provası için uğramıştı. Ayağındaki ayakkabılardan birinin topuğunda hafif bir çarpıklık olduğu dikkatimi çekti. Hemen onarmayı teklif ettim. Topuğu çıkardığım zaman içinde minik bir madeni cisim buldum... kurnazca saklanmış bir minyatür verici. Tabii hemen annenize gösterdim. Birilerinin kendisini gözetlediğini anlayınca fena halde sarsıldı."

"Sonra ne oldu?" diye sordum.

"Bütün pabuçlarını kontrol edeyim diye beni çağırdı. Çoğunda verici vardı. Arasıra Bayan Whalen'in çantalarını da tamir ederdim. Onları da elden geçirdim. Ayakkabılar gibi çantaların da çoğunda verici vardı."

Bay Borys'le birlikte, otelimin köşesine varmıştık.

"Bayan Whalen sonradan bana anlattı," diye devam etti. Sanki ayrılmadan önce annemle ilgili son anıyı bana armağan etmek istiyormuş gibi bir hali vardı. "Tuttuğu elektronik uzmanı bu tür vericileri arabalarında, telefonlarında da bulup ayıklamış."

"Bu dinleme aygıtlarını kimin taktığını size anlattı mı? Ya da kendisini neden gözlediklerini?"

"Dükkânıma uğradığı gün annenizin pek hasta bir hali vardı. Kendinde değildi desem yeridir." Bay Borys ses tonunu değiştirdi.

"Bağışlayın ama sanırım içki almıştı. Gözetlemenin hâlâ sürdüğünü söyledi bana. Bu emri verenin de babanızın şirketinde, üst mevkilerde biri olduğunu öğrenmişti. Sizin de isim babanız olan biri."

"Neden izlendiğini biliyor muydu?"

"Anneniz bana, çok sevgi duyduğu bir erkekle görüştüğünü söyledi. Belki de âşıktı ona. Kendinden biraz genç biri. Tarih ve arkeoloji yazarı. Anlaşılan isim babanız bu adamın para peşinde olduğuna inanmış, bu yüzden annenizi gözden kaçırmamaya çalışıyormuş."

Pittsburgh'daki bir barda Whalen tezgâha yaklaşıp bir içki söyledi. Yakında durmakta olan iki erkek ona baktılar, sonra konuşmalarına devam ettiler. Konuşmalarından bazı kelimeler, plak makinesinin ve televizyonun gürültüsüne rağmen yine de Whalen'in kulağına kadar geliyordu. Barmen bir bardak çalkaladı, içki doldurdu, Whalen'in önüne itti.

Whalen geriye doğru eğilip barın ucuna baktı.

İlerde siyah bir kız dirseğini tezgâha dayamış, bacaklarını taburededen sallandırmış, gözlerini de Whalen'e dikmişti. Yalnızdı. Ava çıkmıştı besbelli. Kızın görünüşü ve davranışı Whalen'e çekici geldi. Bir içki daha söyleyip onun yanına yürüdü.

Elini tezgâha, kızın elinin yanına dayadı, "Şuraya sıkışırsam sizi rahatsız etmem herhalde," dedi.

"Etmezsiniz."

"Acaba benimle bir iki günlüğüne kent dışına gelir miydiniz diye düşünüyorum."

"Niye o?"

Whalen dosdoğru kızın gözlerine baktı. "Sizi beğendim. Sizin gibi bir kız, değme kadının yaptıramadıklarını yaptırabilir bana."

Kız sırıttı. "Hep böyle üstten mi çıkarsınız?"

"Kızın da açık konuşmasını istediğim zamanlar."

"Başka ne peşindesiniz?"

"Bir ev gezeceğim. Whalenburg'da. Batı Virginia. Pittsburgh'dan oraya yol çok güzel."

Kız dinlerken içkisini yudumladı. "Tanımadığım biriyle ne diye o kadar uzun yola gideyim? Bana ne avanta var bundan?"

"Para... hem evi görmek de isteyebilirsin. Güzel yer. Bol odalı, eski mobilyalarla döşeli, duvarlarda tablolar."

Bardağıyla oynuyordu. "Oradan bir şeyler mi çalacaksın?"

"Anılarımı," dedi Whalen. "Çocukken o evde oturmuştum. Yıllardır kapalı şimdi. Ama hâlâ bazı eşyalarım orada. Odaları yalnız dolaşmak içimden gelmiyor."

"Dur, şunu iyice anlayayım. Gecenin yarısında aklına bir perili evi gezmek geliyor. Bokburg'a yakın yerde. Öyle mi?" Güldü.

Whalen de gülümsedi. "Annem de o adı takmıştı o kente."

"Beni niye götürmek istiyorsun?" Kız onu kuşkuyla süzüyordu.

"Ömründe yapmadığın bir şey istemiyorum senden. Bilmediğin bir şey de istemiyorum. Canını yakacak bir şey de istemiyorum." Whalen durakladı. "Karşılığını da vereceğim. Daha iyi bir meşguliyetin mi var?"

"Hayır." Kız içkisini bitirdi. "Bizim ailede perili evler yok. Para da her zaman gerekli. Sen bu Whalenburg'un yolunu biliyor musun?"

«Tek bildiğim o," dedi Whalen. "Yürü, gidelim."

Bu ülkenin siyahları bana Afrika'da gördüğüm bir tür kuşu hatırlatıyor. Hava akımlarıyla inip çıkarak, hiçbir çaba harcamaksızın saatlerce dolaşıyorlar. Ama yere kondukları anda, kısacık bacakları üzerinde öne doğru kayıyor, sert inişi yumuşatmaya çalışıyorlar. Fren yapıp durmayı beceremediklerinden kumlara karınlarıyla, boyunlarıyla; gagalarıyla tutunmaya uğraşıyorlar, bu arada yollarına çıkan her şeye tosluyorlar. Bu kuşların bazen kanadı, bazen bacağı, bazen gagası, bazen de omurgası kırılmış olanlarına rastlıyor insan. Yaralı yaratık uçamayınca, sağa sola yalpalayarak yuvasını bulmaya çalışıyor. O sakat kuşlara bakarken sık sık, acaba havadaki akrabalarının özgürlüğüne imreniyorlar mıdır, yoksa yer artık onların tek yaşam alanları diye seviniyorlar mıdır, diye düşünmüşümdür.

Evin bütün duvarları, boyayla desen yapılmış olanları da, halı asılmış olanları da, hep solmuş, pastel renklere bürünmüştü. Halılarda ağır bir küf kokusu vardı. Parkeler cilalı değildi. Whalen toz örtülerini kaldırıp kanepe ve koltuklara baktı. Zarif ayakları, oymalı kolları hâlâ anılarındaydı. Sehpalar hâlâ onun hatırladığı yerlerde, pencere oyuklarının, aşk koltuklarının yakınında durmaktaydı. Yeniden kullanılmayı bekliyor, cilâlarıyla birlikte amaçlarını da kaybetmemekte kararlı görünüyorlardı.

Annesinin yatak odasında, musluğun altındaki gizli dolabı hemen buldu. Sağa sola saçılmış birkaç ilaç şişesi... bir kısmı eşantiyon. Aile doktorunun bu ilaçları ne kadar kolaylıkla verdiğini hatırlayan Whalen bir iki eşantiyon paketini eline aldı, prospektüsleri okudu. Endikasyonlar, kontrendikasyonlar... "Depresyon semptomlarını gidermek," diye yazıyordu prospektüslerde. "Psikotik davranış modlarını tersine çevirmek," "organik beyin hastalıklarında düşmanca davranışların kontrolü," «yalnızca sıkı denetim altındaki hastalara," "ciddi apati, ajitasyon ve psikomotor retardasyonların izalesi," "alkolle ilgili geçmişi olan hastalarda azami dikkat gereklidir," "aşırı doz, isteriye, stüpöre, komaya, şoka, solunum depresyonuna ve ölüme yol açabilir."

Kız annesinin odasındaki tavan ışığını söndürüp dolabın içindeki küçük ışığı yaktı. Dolabın kapısını açık bırakıp çorabını indirdi, sütyenini açtı, kapının tokmağına taktı, sonra külotunu çıkardı. Tek kelime söylemeden Whalen'e yürüdü, eğilip onun elini tuttu, kendi göğsüne götürdü, sonra aşağıya kaydırdı, teninc bastırdı. Başını arkaya atıp yatağa, onun yanına oturdu, bekledi.

Dolaptan gelen hafif ışıkta Whalen onun çıkık elmacık kemiklerini, çekik gözlerini, dolgun dudaklı ağzını, başının sert çizgileriyle tezat oluşturan yumuşak hatlı vücudunu seyretti.

Onu kendi avı olarak görüyordu. Beyaz avcının Afrika'dan getirdiği kız. Belki Mombasa'dan. Bu kızın Pittsburgh gecekondularındaki geçmişi Whalen için balta girmemiş ormandı. Kıza göre de Whalen tıpkı bu ev kadar ulaşılamayacak biriydi. Bu yüzden bu kızın yanında kendini rahat bırakıp her istediğini yapabilir, yalnız hayallerinde cesaret edebildiği şeyleri gerçekleştirebilirdi. Kendi arzularını kıza zorla

kabul ettirmekle, aynı zamanda kendini ona teslim etmiş olacaktı. Belki o zaman kızı kendi düşüncelerine çekebilirdi. Burada, geçmişinden kalma anıların arasında, belki bu siyah kızla birlikte o geçmişten kurtulabilirdi. Çünkü bu evde hayat varken bu kız asla kendi başına giremezdi buraya.

Avı tarafından azat edilmek üzere olan bir avcı. Eğilip kızın boynunu öptü, karnını öptü. Kendini kontrol edemeyecek kadar heyecanlanmıştı. Yılanların en heyecanlı anda bile kalplerinin atışını kontrol edebilme yeteneğine imreniyordu.

Yatağa yaklaşıp sessizce yanıbaşında durdu. Kız uyuyordu. Başını yastığa koymuş, dizlerinin hizasına kadar yükseltmişti. Whalen onun makyajının kalıntılarına, göz altlarındaki çatlamış boyalara, burnunun hemen dibindeki terlere baktı. Elini battaniyeye uzatırken kız belki numaradan uyuyormuş gibi yapıyordur, diye geçti aklından. Belki kendisinin ona dokunmasını bekliyordu. Hemen elini çekti.

Whalen içinde çeşitli mektuplar bulunan bir dosyayı açtı. Bazıları kendisine gelmiş mektuplardı. Birincisi babasının antetli iş kâğıdına yazılmıştı.

Sevgili Jonathan,

27 Temmuz'da yaz kampı idaresine bir mektup gönderdim, senin eve trenle döneceğini bildirip 53.61 dolar tutarında bir çek ekledim. Kamptakiler tren biletini alacak, sana da yemeklerin ve diğer ihtiyaçların için on beş dolar verecekler. Rahat edesin diye sana Pullman tipi yatar-koltuk alıyoruz. Öğle ve akşam yemeklerini oraya getirecekler. İneceğin yeri de kondüktör söyleyecek. Yol bahşişi olarak ona bir dolar verebilirsin. Garsona da o kadar. Programın aşağıdaki gibi; 18 Ağustos'ta, kamp sabah onda kapanıyor. Kamptakiler seni Plymouth'dan trene bindirecekler. Trenin adı Fort Pitt. 10.56'da kalkıyor, Pittsburgh'a akşam 7.45'de varıyor. Kondüktöre seni benim karşılayacağımı söyle. Kim olduğumu biliyordur, eminim. Kampta geri kalan günlerde sana iyi eğlenceler dilerim. Geriye dinlenmiş, capcanlı olarak dön. İyi seyahatler.

Sevgilerimle,
Baban

Bir başka mektubu elinc aldı. Aynı tip antetli kâğıda temiz biçimde daktilo edilmişti.

Sevgili oğlum,

Senden iki mektup aldım ve çok sevindim, çünkü bildiğin gibi seni çok özlüyorum, sekiz dokuz gün sonra tekrar kavuşmayı da dört gözle bekliyorum. Annenle her gün sık sık senden söz ediyoruz. Okulunla o daha yakın ilişkide olduğundan, ne kadar başarılı olduğunu biliyor... ki bu da zaten beklenen bir şey. Bulunduğun yerde havanın güzel olduğuna memnunum, çünkü burada çok kötü. Yağmur yağıyor, her şey tatsız. Herhalde her gün tenis oynuyor, yüzüyorsundur. Bu da sağlığına iyi. Başarılarını sürdür ve kendine iyi bak. Yakında kavuşmayı bekliyoruz.

Çok çok sevgiler
Baban

Mektubun sol alt köşesinde, önce yazılıp sonra silinmiş bir cümlenin izi vardı. Sekreter koymuştu o cümleyi oraya. "Dikte edildi, fakat okunmadı," diye.

Bir eski mektup daha çekti. Bu seferki Pittsburgh Belediye Başkanı'nın bürosundan, Jonathan James Whalen'e yazılmıştı.

Sevgili Jonathan,

Ne söylesem babanın kaybından duyduğum üzüntüyü hafifletemez ama düşüncelerimin seninle olduğunu bilmeni istiyorum. Biz fanilcr babalarımızı ancak dualarımızda hatırlayabilir, başka da fazla bir şey yapamayız.

En içten selamlarımla
John Lee Overholt
Belediye Başkanı

Bir sonraki mektup, Yale'deki dekandandı. Jonathan o adamı çok

iyi hatırlıyordu. Mektubu da. Yurt dışına gitmeden hemen önce gelmişti mektup.

Komitemiz ilkbahar sömestriyle ilgili sicilinizi inceledi. Bildiğiniz gibi, İngilizce'den, siyasal bilgilerden, tarihten, antropolojiden kaldınız. Not ortalamanızıda istenen asgari düzeye çıkaramadınız. Bugüne kadarki siciliniz akademik disipline ve başarıya yeteneğiniz olduğunu göstermediğinden, komitemiz üniversiteden çıkarılmanıza karar vermiştir. Ben de bir süre düşündükten sonra öneriyi benimsedim, kayıt bürosuna gelecek sömestr için kaydınızın yenilenmemesi talimatını verdim. Bu kararın gerekli oluşundan ötürü eseflerimi belirtir, size hayatta başarılar dilerim.

Aynı destenin içinde babasına yazılmış bir mektup buldu. Beyaz Saray antetli bir kâğıda elle yazılmış, Başkan tarafından imzalanmıştı.

Sevgili dostum,

Bu seçim kampanyasına başlar, taahhütlerimi ülkemin yararına kullanma yolunu seçerken beni en rahatlatan şeylerden biri, partimin kampanyalara gerekli fonlardan yoksun kalmayacağını bilmek oluyor. Bağışın için nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum... bu bağış partimizin tarihinde görülmüş en büyük bağış. Minnet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Hem bir dost olarak, hem de bir Cumhuriyetçi olarak, bu yaptığın harika bir şey.

Sana, Katherine'e ve Jonathan'a en iyi dileklerimle...

Başkanın mektubundan sonra, Yale Üniversitesi'nin fahri hukuk doktorluğu belgesi ortaya çıktı.

Sanayi lideri ve bir kentin kurucusu Horace Sumner Whalen, Meslek hayatınız Amerikan Rüyası'nın yaşayan bir örneği olmuştur. Batı Virginia'nın kaynaklarını başka yerlerin kay-

naklarıyla birleştirerek, basit bir nehir kıyısının tomurcuklanıp zengin bir sanayi kenti olmasını sağladınız ve o kente sizin adınız verildi. Ülkenizin sınai potansiyeline önemli katkılarda bulundunuz... o sınai potansiyel günümüzdeki bu tedirgin barış atmosferini sürdürebilmemiz için baş unsur, oldukça yüksek yaşam standardımız için de baş kaynaktır. Duyarlı devlet ve dünya olaylarının bilincinde bir kimse olarak, bugünün gerilimlerini anlamayı, ülkeniz vatandaşlarını yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı sürekli uyarmayı ilke edindiniz.

Sanayici, yardımsever, vatandaş ve uluslararası hukuk uzmanı olarak dikkate değer başarılarınızdan ötürü, Üniversitemiz Rektörünün bana verdiği yetkiye dayanarak, Yönetim Kurulu'nun onayıyla size Fahri Hukuk Doktorluğu ünvanını tüm hak ve imtiyazlarıyla birlikte tevdi ediyorum.

Whalen bir dosya dolusu gazete küpürünü eline alıp koca koca harflerle yazılmış New York ve Pittsburgh manşetlerini şöyle bir taradı. HORACE WHALEN BOĞULDU. SANAYİ İMPARATORU DENİZİN KURBANI. TOPLUM LİDERLERİ WHALEN'E YAS TUTUYOR. HORACE SUMNER WHALEN ÖLDÜ.

Bazı küpürlerde de babasının hayat hikâyesinden parçalar vardı. "Horace Sumner Whalen örnek sayılabilecek hayatı içinde bir tek değirmeni milyonlarca dolarlık bir imparatorluk haline getirdi. Bu imparatorluk başlangıçta Batı Virginia'da sonradan Whalenburg adını alan kasabada ortaya çıkmıştı. Whalen'in kurduğu ve sonra kendi adını verdiği yerde. Düşmanlarının "Amerikan iş hayatının yalnız kurdu", ya da "Whalenburgh Derebeyi" diye isim taktığı Whalen, kendine çok güçlü düşmanlar da edinmişti. Birleşik Amerika Başkanları, Kongre üyeleri, federal bürokrasi mensupları, sendikacılar ve ağır sanayi temsilcileri bunlar arasında sayılabilir. Minnesota'nın Mesabi madencilik bölgesinde, Calvinist bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelen Whalen ilk öğrenimini hiç bir zaman tamamlamamıştı. On üç yaşındayken o bölgedeki bir demir şirketinde odacı olarak ilk işine giren Whalen, hızla sorumluluk mevkilerine yükseldi, yirmi yaşına vardığında fabrika müdürü oldu. İki yıl sonra kendi şirketini kurdu ve o şirket hiçbir zaman zarar göstermedi." "Horace Whalen'in

ölümü, Amerikan Ağır Sanayi tarihinin son sayfalarını oluşturmakta, o sanayiin örnek liderlerinden en sonuncusunun hikâyesini anlatmaktadır. Andrew Carnegie, Henry Clay Frick, Charles Schwab, F.F. Jones, Henry Phipps, Jr. Ernest Tenet Weir ve Horace Whalen bu öykünün kahramanlarıdır. Zor bir işle uğraşan sert adamlardır bunlar. Bu ulusun sağlamlaşmasına da büyük katkılarda bulunmuşlardır." "Adanmış bir Hıristiyan temel akımcısı olan Horace Sumner Whalen yıllar önce her yeni güne aynı duayla başladığını söylemişti. İlham bulmak için Thoreau, Walt Whitman ve Robinson Jeffers'i okuyan, haftada en az bir kere Bach'ın Toccata ve Füg Fa Minör'ünü dinleyen Whalen bir keresinde şöyle demişti. 'Eğer Amerikan Anayasası'nın güç dağılımı ilkesini benimsiyorsam, bunu tüm insanlarda güç kullanma liyakatinin eşit olduğuna inandığım için değil, John Calvin'in *Kuruluşlar* adlı eserinde dediği gibi, insanoğlunun yozlaşmışlığını kabul ettiğim için, insanoğlunun kusurlu olması nedeniyle gücün çoğunluk elinde bulunmasını daha güvenli saydığım için benimsiyorum... eğer bir kişi kendi hakkından fazlasını ele geçirmeye kalkarsa, çoğunluğun müdahale edip bunu engellemesini, o kişinin ihtirasını sınırlamasını istediğim için benimsiyorum.'"

Jonathan, Amerikan Ağır Sanayi Enstitüsünün yıllık yemeğinin programını eline aldı. O yılın yemeği babası onuruna düzenlenmişti. Babası enstitünün eski başkanlarındandı. Program kapağının orta yerinde yaldız kabartmayla bir madalyon, madalyonun üzerinde de koşan bir boğa resmi görünüyordu. Enstitünün amblemiydi o boğa. Altında "Büyük ve Büyüyen bir Ülke" yazısı göze çarpmaktaydı. Horace Whalen'in açış konuşmasından bazı cümleler de içeren programa göre gecenin en ilginç olayı ABD'nin Güneydoğu Asya Silahlı Kuvvetler Başkomutanı General Thomas B. F. Gertner'in yaptığı konuşmaydı. Yemek listesi de yazılıydı programda. Jonathan babasının sofrada peçetesini açışını, yediği yemeği beğenişini, konuşmalardan sonra nazik nazik alkışlayışını gözünün önüne getirdi.

Diğer gazete yazılarının çizdiği portreye göre, Horace Whalen o gecenin baş konuşmacısını alkışlamaktan çok, oğlunun asker kaçağı olmasına eğilimli bir insandı. Daha o yemekten birkaç gün önce Horace Whalen televizyondaki "Ulusun Yüzü" adlı programa konuk olarak çıkmış, antimilitarist görüşün güçlü bir temsilcisi olarak tanıtılmış, kendisine ülkenin başta gelen gazetecileri sorular sormuştu. Whalen'in şöyle söylediği yazılıydı gazetelerde: "Her dolarımızın yarısı

ve enerji bütçemizin de yüzde sekseni askeri sektöre gidiyor. Halen elde bulunan atom kaynaklarımızla her Sovyet kentini elli kere havaya uçurabilecek durumda olduğumuz halde, her gün iki yeni atom bombası daha yapıyoruz, bunların herbirinin megatonajı da İkinci Dünya Savaşı'nda iki tarafın attığı toplam bombalardan fazla oluyor. bu kuşak bilimadamlarının ve mühendislerinin yarısı Savunma Bakanlığına çalışıyor, geleceğin silahları için hazırlanan yirmi bini aşkın tasarım üzerinde uğraşıyor. Kendini güdümleyen roketlerden katil uydulara, ölüm ışınlarına,tankları, uçakları, uyduları eritebilecek lazerlere kadar. Bu arada bir tek Amerikan hücum uçağının maliyeti, içme suyunu ülke çapında güvenli duruma getirme maliyetinin iki katına varıyor! Savaş ekonomisine o kadar alişmış ve kapılmış durumdayız ki, çoğu Amerikalılar bize tam istihdamı ancak bir savaşın veya savaşa dönük askerî harcamaların sağlayabileceğine inanıyorlar. Buna rağmen tarih bize gösteriyor ki savaş ekonomisi, getirse getirse hızla artan bir enflasyon getirir, sanayi ziyanı ve insan kaybında da dev oranlar getirir."

Bir başka albümde, saydam plastik kap içinde, annesiyle ilgili küpürler buldu Jonathan. "Bayan Katherine Furston Peck Whalen, Amerika'nın en zengin kadınlarından biri, dün gece öldü. Bayan Whalen zerafeti ve rahatlığıyla Amerikan sanayiinin başta gelen hanımlarındandı. Whalenburg'daki kırk odalı evin sahibesi olan Bayan Whalen, kocasının ölümünden sonra New York, Southampton ve Palm Springs'deki evlerini de kapatmadığı gibi, Akdeniz'de dolaşan çok sevdiği yatını da elden çıkarmadı. Ailenin zengin Bizans sanatı koleksiyonunu da derleyen Katherine Whalen, Whalenburg'da Bizans Araştırmaları Merkezi adlı bir enstitü kurdu. Whalenburg, Whalen Sanayi Şirketinin çelik tesislerinin bulunduğu yerdir. Dünyanın en şık giyinen on kadını arasında sık sık adı anılan Bayan Whalen'in milyonlarca dolar değerinde mücevherleri vardı. Horace Sumner Whalen'in ölümüyle Bayan Whalen'e yalnızca vergiden muaf belediye tahvili olarak çeyrek milyar dolarlık bir servet kaldığı biliniyor." "Bayan Whalen eşinin ölümünden sonra yıllardır yaslı bir hayat sürmekte, tek oğlu Jonathan'ın sağladığı avuntuya rağmen büyük üzüntü içinde yaşamaktaydı." "Bayan Whalen müteveffa eşinin talimatı üzerine tüm servetini oğlu Jonathan James Whalen'e bıraktı. "Horace ve Katherine Whalen'in tek oğlu olan Jonathan yurt dışında yaşamakta, eğitimini çeşitli seyahatlerle zenginleştirmektedir."

Jonathan, Üzerinde annesinin el yazısıyla "Yanlış Haberler" diye yazılmış bir kupür dosyası daha buldu. Burada Whalen'in ölümünü, Rhode Island'daki sayfiye evleri önünde yüzdükten sonra gelen bir kalp krizine yorumlayan aile beyanı irdeleniyordu. Yazıda Bayan Jean Roberts'den, "Whalen'in hayatındaki öbür kadın" diye söz edilmekteydi. Bayan Roberts, Whalen'in şirketlerinden birinde başkan yardımcısıydı. Gazetecilerin bildirdiğine göre, Bayan Whalen yalnızca Whalenburg, Southampton, New York ve Palm Springs'deki evlerde yaşarken, Horace Whalen sık sık Rhone Island'daki eve, iş amaçlarıyla gitmekteydi. Öğrenildiğine göre Bayan Roberts'in de Rhode Island'da bir evi vardı ve bu ev Horace Whalen'in şirketlerinden gelen büyük bir krediyle satın alınmıştı.

Horace Whalen'in ölümü konusundaki resmi aile açıklamasını reddeden yazılar, farklı sonuçlara varıyorlardı. Cankurtaran olay yerine geldiğinde Bayan Roberts'in bir gece elbisesi giymiş olduğu, Horace Whalen'in üzerinde yalnızca mayo bulunduğu, kendisinin Bayan Roberts'in evi önündeki kumsalda, ölü olarak kumlar üzerinde yatmakta olduğu söyleniyordu. Ekim ayı sonlarının, özellikle güneş battıktan sonra, pek yüzmeye elverişli olmadığı, Horace Whalen'in giysilerinin Bayan Roberts'in yatak odasında atılı durumda bulunduğu, otopside Horace Whalen'in kanında ve midesinde alkol gözlendiği anlatılıyordu. Diğer bazı yazılarda, Whalen'in geçirdiği kalp kriziyle Bayan Roberts'in cankurtaranı çağırması arasında epey uzun bir zaman geçtiğine işaret ediliyor, bu arada Bayan Roberts'in giyindiği, ölmekte olan sevgilisine bir mayo giydirdiği, ona destek olup kumsala kadar yürüttüğü, orada Whalen'in yere yıkılıp öldüğü ileri sürülüyordu. Eğer Bayan Roberts kriz başladığı anda cankurtarana telefon etmiş olsa, sağlık ekiplerinin Whalen'in hayatını kurtarabileceklerı iddia ediliyor, tek kaybın sosyal itibar olacağı söyleniyordu. Çünkü Whalen'in aylâk eğlencelere pabuç bırakmayan gururlu bir insan olarak şöhreti vardı.

Bu yazı başlangıçta Jonathan'ı fena sarstı. Duyduğu şok babasının hayatında Bayan Roberts diye biri olduğundan değildi. Fotoğraflarda kadın pek de çarpıcı olmayan, biraz tombul biri olarak çıkmıştı. Ama Jonathan'ı asıl şoka sürükleyen, kadının yaşıydı. Katherine Whalen'den on beş yaş büyüktü bu kadın.

Jonathan'ın hayalinde babasının ölümüyle ilgili sahneler belirdi.

Bayan Roberts'le sevişirken babası birden soluk alamaz oluyor, çırpınıyor, eliyle göğsüne sarılıyordu. Terleyerek, titreyerek kadının üzerinden kalkıyor, sonra tekrar yıkılıyordu. Bayan Roberts bir çığlık atıyor, panik içinde kendini adamın ağırlığı altından kurtarıyor, onu sırtüstü çeviriyor, kafasına şampanya döküyor, göğsüne buzlar koyuyor, ona ölmemesi için yalvarıyordu. Babası öksürüklü fısıltılarla kumsalı işaret ediyordu. Bayan Roberts hemen anlıyordu durumu. Ona bir mayo giydiriyor, ayağa kalkmasına yardım ediyordu. Ama babası kendi ağırlığını taşımaktan aciz durumda, derhal yere yıkılıyordu. Bayan Roberts onu çekip yatağa yatırmayı başarıyor, kendisi giyinene kadar beklemesi için yalvarıyor, çıplak yakalanmak istemediğini söylüyordu. Sonra onun kalkmasına yardım ediyor, kolunu kendi omzuna alıyor, yatak odasından çıkarıp salondan, camlı verandad n geçirip ahşap basamaklardan indiriyor, kumsala götürüyordu. Babası bu arada hışırtılı soluklar almaya çalışmakta, boğulur gibi sesler çıkarmaktaydı. Bayan Roberts'e yaslanarak, ayakl rını kumlarda sürüyerek, bin zorlukla ilerliyordu. İşte okyanusun kıyısına gelmişlerdi. Sis yüzlerini yalıyor, dalgalar ayak bileklerinde oynaşıyordu. Babası orada son kere yere yıkılıyordu. Jonathan dalga köpüklerinin onu yıkayışını seyretti.

Bir başka dosyada kullanılmamış Amerikan posta pulları vardı. Tam t baka halinde. Bu pullara babasının resmi basılmıştı. Posta Genel Müdürünün imzasını taşıyan bir mektup da vardı dosyada.

Sevgili Bayan Whalen:

Eşinizin Amerikan sanayi hayatındaki öncü rolünü anan bu ilk dizi pulu size sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Ailenizin diğer üyeleri, şirketinizin müdür ve memurları, diğer uygun göreceğiniz kişiler için de pullar gönderilecektir.

Jonathan annesinin kendisine bu anma pullarından söz ettiğini hatırlamıyordu. Üzerinde damgalanmış Whalen pulu olan bir mektup da gelmemişti kendisine. Acaba annem ulusun Horace Sumner Whalen'e minnetinin böyle ucuz bir pulla ifade edilmesinden alınmış mıydı, diye düşündü. Bugün aradan geçen yıllar böyle çift rakamlı enflasyon yüzdeleri getirince, bu pulla bir kartpostal bile yollanamaz olmuştu.

Anılar hiçbir heyecan yaratmıyordu. Jonathan yaz kampından evine dönüşünü hatırladı. Pittsburgh istasyonunda onu şirketin limuzin arabalarından biri bekliyordu. Binip şoförün yanına oturmuş, yoldaki tabelaları okumaya başlamıştı. Sevgili Şekerleri, Forge Boru Sanayii, Hilâl adası, Mehtap Yolu, Ay Turu Otoyolu. Bu tanıdık isimler amma da garip geliyordu kulağa. Şoför bu arada ona, 1812 savaşında kullanılan topların Peter Tarr fırınında yapıldığını gururla anlatmaktaydı. Komutan Oliver Hazard Perry kullanmıştı o topları o savaşta. Fırının çevresindeki kilometrelerce arazinin tek sahibi Horace Sumner Whalen'di. Günün birinde Jonathan Whalen'in olacaktı oraları.

Bir başka çekmecede, M. L. Mencken Kız Koleji'nin yıllığını buldu. Sayfaları çevirip annesinin resmini aradı. Annesi inececik genç bir kızdı. Fazla uzun saçları vardı.

Resmin yanındaki kısa yazıda Katherine Furston Peck'in teşekküre geçmiş bir öğrenci olduğu, Alpha Omega şiir yarışmasında birincilik ödülü kazandığı, Cum Laude, Öğrenci Konseyi ve Yıllık Komitesi üyesi olduğu yazılıydı. Öğrenciler onu başarıya en yatkın, en esprili ve en güzel kız olarak seçmişlerdi. Çeşitli sporlara katılıyordu. Bizans Tarihi Kulübü'nde üye, Münazara Kulübünde başkan yardımcısı, Anne-Babalar Günü komitesinde fahri başkan, ayrıca Yurd Dışı Seyahat Derneği'nin de temsilcisiydi. Yazının altına italik olarak arkadaşlarının onun hakkında ne dediği basılıydı: "Kitty'nin o harika espri yeteneği onu sınıfın en sevilen kızlarından biri haline getirmiştir. Delikanlıların tâ Pittsburgh'dan buraya, o parlak gülümsemenin altında neler olduğunu anlamaya gelmeleri boşuna değildir!" "Her zaman kusursuz giyinir, tavla oyununda da çok ustadır. Gitar çalıp şarkı söyleşiyini hiç unutmayacağız." "Atçılık ve tenis sporlarında harikadır. Fransızca ve Almancayı ana dili gibi akıcı konuşur." "Ailesinin üstü açık arabası nice eğlenceli gezilerimizin anılarıyla yüklüdür."

Yıllığın arasında, Katherine Peck tarafından yazılmış bir kompozisyon buldu Jonathan. Annesi şöyle yazmıştı gençliğinde; "Amerikan sanayii, serbest girişime yönelen özgür insanların rollerini sahneleyeceği bir podyum ararken insanlık tarihinde benzeri olmayan bir yapı

oluşturmuştur: Gökdelenler... o çelik-cam karışımı görkemli kuleler, *Homo Americanus*'un ruhunun ta kendisidir. Ama bu soylu yapıları dikcn insanoğlu hâlâ sebat etmekte, dur durak bilmeden, asla tatmin olmadan uğraşmakta, emeğinin meyvesini dermek, yaptıklarının tadını çıkarmak için zaman ayırmamaktadır. Bu dev yapılar Amerika'nın sanata en büyük katkısıdır, çelik sanayiimiz de Amerika'nın yorulmaz enerjisinin ulusal anıtıdır."

Jonathan yıllığın sayfalarını çevirmeyi sürdürdü. Son sayfalarda bir ilân gördü. İlanda babasının gençlik resmi de vardı. "Dolarlar, dolarlar, dolarlar: Sizlerin yeni mezunlar olarak zengin fonlara ihtiyacınız var. Nasıl düzenli yemek yiyorsanız, o kadar düzenli para biriktirin, yoksa mâlî açıdan besinsiz kalırsınız. Daha fazla beklemeyin. Whalen Ticaret ve Tasarruf Bankası'nda şimdiden çek hesabınızı, tasarruf hesabınızı açtırın." Jonathan içinden, acaba Katherine Peck daha Horace Whalen'le tanışmadan önce bu resimden mi etkilendi, diye düşündü. Belki de genç kızın Pittsburgh'daki Whalen gökdelenindc işe girmesinin nedeni bu fotoğraftı.

Jonhathan, *David Copperfield* adlı deri ciltli kitabı eline aldı, köşesi kıvrılmış bir sayfayı açtı. Birisi... belki de babası... birkaç satırın altını çizmişti. Steerforth'ların evini görünce David, "düşüncelere dalıyor, çocukluk anılarını daha sonraki hayalleriyle, yarı biçimlenmiş umutlarla, tam görüp anlayamadığı hayal kırıklıklarının gölgeleriyle beslcyerek bir hülya dcnciyimine gömülüyordu."

Uzanıp Robinson Jeffers'in bir şiir kitabını aldı, araya karton sokulmuş sayfayı açtı. "Parla, Çöken Cumhuriyet" adlı şiirde, aşağıdaki satırların altı çizilmişti:

Ama çocuklarım için
Koyulan, yoğuşan merkezlerden uzak durmalarını isterim
Yozlaşma asla mecburî değildir
Kentlerc anavarın ayağı dibindeyse
Dağlar bizimdir

Köşesi kıvrılmış bir sayfada, "Sevgili Judas" adlı şiirde de, Lazarus'un Meryem Ana'ya İsa hakkında söylediği şu sözlerin altı çizilmişti:

Oğlun insanoğlunun yapamayacağını yaptı
Kendi kaderini seçti ve yarattı.

Sayfanın dibine Horace Whalen birkaç satır karalamıştı: "Robinson Jeffers, aynı zamanda 'Babasına' adlı bir sone de yazmış, şu satırlarla başlıyor:

Ömrünüz boyunca İsa sizin efendiniz ve başınızdı,
Dünyayı terketti, ama siz yıkılmadınız
Sizi her tür elem ve kederin içinden
Sapasağlam, silahlı bir kişi olarak geçirdi...

Jeffers'in babası Calvinist'ti. Ahdi Atik literatürü profesörüydü, Pittsburgh'daki bir Batı (Presbyter) İlâhiyat Seminerinde ders verirdi."

Whalen merdivenlerde ayak sesleri duydu, Kapıya doğru baktığında uzun boylu bir asker, silahını çekmiş, içeri giriyordu. Whalen ayağa fırladı.

"Kıpırdama, ahbap. Eller yukarı," dedi asker. Bir yandan tabancasının namlusuyla da işaret ediyordu. Whalen ellerini kaldırdı. Asker dışardaki birine, "Öteki yarıyı da buldum, Şerif," diye seslendi.

Dışardan biri, "Geliyorum," diye cevap verdi.

Asker tabancanın yönünü çevirmeksizin, "Bir budalalığa kalkışma," dedi Whalen'e.

Whalen, "Kalkışmaya niyetim yok," diye cevap verdi.

Tıknaz bir şerif siyah kızı odaya soktu. Kızın elleri arkasına kelepçelenmişti. Tartaklanmış bir hali vardı. Whalen'i elleri havada

görünce gülümsemeyi başardı.

"Arayın üstünü," dedi Şerif. Asker tabancasını kınına soktu, Whalen'e doğru ilerledi. Whalen ellerini indirdi.

Asker avazı çıktığı kadar, "Sana kıpırdama dedim, sersem," diye haykırdı, yaklaşıp yumruğunu Whalen'in suratına patlattı. Whalen bu vuruştan sersemleyip sendeledi. Asker dizini onun sırtına çarpıp onu duvara itti, sonra çabucak ellerini arkaya çekip kelepçeyi vurdu. Uzandı, pantolon ceplerini dışarı çekti, uyuşturucu aradı.

Şerif, "Dışarı," diye emrederken tabancasını kapıya doğru çevirdi.

Dördü birlikte merdivenlerden indiler. Ön kapıda asker ışıkları kapadı. Dışarı çıktıklarında şerif Whalen'in arabasını işaret etti.

"Bu araba çalıntı mı?" diye sordu.

Whalen, "Onu kiraladım," diye karşılık verdi.

"İster çalıntı olsun, ister kiralık, anahtarını kontakta bırakmışsın. Bu yasaya aykırı."

"Arabam özel bir bahçenin içindeki toprak yolda. Bunun yasaya aykırı yanı yok."

"Bak, ukalâ, bana cevap verme," diye tersledi şerif. Sonra askere döndü. "Ben bu ikisini merkeze götürüyorum. Sen çalıntı arabayla peşimizden gel."

Şerif, Whalen'le kıza, kendi arabasının arka kanepesine geçmelerini söyledi, tıslayıp duran telsizin kulaklığını eline aldı. "İki soygun sanığıyla geliyorum.Erkek beyaz, kadın siyah." Sonra arabayı çalıştırıp bahçenin hayli uzaktaki kapısına doğruldu.

Whalen, "Tutuklu muyuz?" diye sordu.

Şerif, "Sen ne dersin?" dedi.

"Ama neden?"

"Pazar günü daha bitmedi. Pazarları muamele yapmadığımıza göre, bunun cevabını almak için yarına kadar beklemek zorundasın. O zamana kadar sen ve kız arkadaşın yeni restore edilmiş cezaevinde konuğumuz olacaksınız."

Whalenburg'un ortasından geçtiler. Sokaklar bomboş, lokanta-

lar, barlar hep kapalıydı. Whalen bu sokaklardan babasıyla geçtiği zamanları hatırladı. Babası, "Gururlu bir halka gururlu bir kent," demişti işçilerin ikişer katlı evlerini gösterirken.

Merkezin önüne vardıklarında asker de Whalen'in arabasıyla gelip onların arkasına parketti. Binaya girince yaklaşıp kelepçeleri çıkardı. Whalen şerife, "Sizinle bir dakika yalnız konuşabilir miyim?" dedi.

"Günah çıkaracağın papaz ben değilim. Burada konuş." Deminki askerle orada çalışan üç polis kıkır kıkır güldüler.

Whalen alçak sesle, "Söyleyeceklerim bir tek sizin bilmeniz gereken şeyler olabilir," dedi.

Şerif "Pekâlâ," diyerek razı oldu. "Ama bir oyuna kalkışmak yok, anladın mı?"

Yandaki küçük bir odaya girdiler. Şerif sabırsız bir sesle, "Neymiş diyeceğin bakalım," dedi.

"Whalenburg'dayız, değil mi?"

"Evet, öyle."

"Ehliyetimdeki adı okudunuz mu? Ben Jonathan Whalen'im."

Şerif dondu. Sonra, "Ülkede o soyadından çok var," dedi.

"Ama Whalenburg'da bir tane var. Babam Horace Sumner Whalen bu kentin kurucusu. Şimdi de büyük kısmının sahibi benim."

Şerif bir sigara almak için gömlek cebine uzandı. Tedirgin bir sesle, "Sen *bizim* Whalen misin?" diye sordu. "Yalan söylemediğini nereden bileceğim?"

"Ailemin portresi Belediye binasının orta holünde asılı. Ben Jonathan'ım. O resimde Katherine ve Horace Whalen'in arasında duruyorum. Şimdi yaşım büyüdü ama o kadar da değişmedim."

Şerif sigarasını söndürdü. Artık kuşkuları kaybolmuştu. Whalen'e ürkek, bakışlarla baktı. "Whalen'in oğluysan niye bana söylemedin?"

"Fırsat vermedin ki," dedi Whalen. "Bir tek bunu verdin." Kelepçeden şişmiş bileğini gösterdi.

Şerif odayı arşınlamaya başladı.

Whalen, "Buradan belediye başkanına telefon edeceğim," dedi. "Ona döndüğümü söyleyeceğim, nasıl karşılandığımı anlatacağım."

Şerif onun tam karşısında durdu. "Canınızın sıkıldığını biliyorum, Bay Whalen," dedi. "Hakkınız da var tabii. Olup bitenler için gerçekten üzgünüm. Ö... özür dilemeye hazırım."

"Özür mü? Ben gücenmiş değilim ki! Canım yanıyor," dedi Whalen. Elini çenesine götürmüştü.

"Sizi şirketin hastanesine götürelim."

"Ona gerek yok. Ama başka bir şey yapabilirsiniz."

Şerif canlanır gibi oldu. "Ne isterseniz, Bay Whalen. Sebep olduğumuz rahatsızlığı telâfi etmeyi gerçekten istiyorum."

"İyi. Adamınız bana ne yaptıysa, sizin de ona aynı şeyi yapmanızı istiyorum. Bana vurduğu yumruk kadar hızlı bir yumruk atmanızı istiyorum ona."

Şerifin yüzü buruştu. "Öyle bir şey yaparsam hakkımda dava açar."

"Ama yapmazsanız, o zaman da ben dava açarım. Önce belediye başkanını arayayım."

Şerif tek kelime söylemeden onu tekrar orta hole çıkardı. "Hey, Bob, bir dakika gelir misin lütfen?" diye seslenirken gözlerini utanmış gibi yere dikmişti.

Asker yaklaşıp onun önünde durdu. Şerif bir an kararsızlık geçirdi, sonra sağ yumruğunu askerin suratına savurdu. Asker geriye doğru sendeledi, alt dudağından kanlar akmaya başladı. Masada çalışan polis onu devrilmeden tutmak üzere koştu. Öteki polisler şaşkınlık içindeydi.

Şerif yumruğunu ovalıyordu. "İşte oldu. Sorun yok artık!" dedi. Kıza tatlı bir ifadeyle başını salladı, sonra Whalen'e döndü. "Kız arkadaşınızla birlikte çıkıp gitmekte serbestsiniz, Bay Whalen. Olay için üzgünüz!"

Bugün Walter Howmet'ten uzun bir mektup aldım. İsim babam olarak kendisini babamın yerinde görüyor ve ona danışmanı, öğüt istememi bekliyor. Öğütlerinin benim çıkarlarımdan çok şirketin çıkarlarına dönük olacağını düşündüm, ona şahsen mektup yazacağım ya da telefon edeceğim yerde, Genel Müdürlük Sekreteri Bayan Ber-

ger'i aradım. Howmet'in mektubunu da o kaleme almıştı. Kendisinden söyleyeceklerimi not etmesini istedim.

Bayan Berger kır saçlı, iyi giyimli, alçak sesli bir kız kurusuydu. Benim oteldeki dairemde kendini tedirgin hissediyordu. Benden öyle çok rahatsız oluyordu ki, gözlerini kâğıtlarından ayırdığında gözlerime bakmakta zorluk çekiyordu.

"Bay Howmet mektubunda birkaç öneride bulunmuş," dedim. "Yaşamak için otel suitinden daha daimi bir yer bulmamı istiyor. Belki partiler verebilecek kadar geniş bir ev. Kentte. Ya da eğer evlenirsem, aile kurmama yetecek bir sayfiye evi. Bana miras kalan evlerden bazılarını satmamı öneriyor, ama şirketle ilişkilerimi güçlendirmek açısından Whalenburgh'daki evi kendime saklamamı istiyor. Ayrıca annemin yatını, İsviçre, Fransa ve İtalya'daki evlerini satmamı öğütlüyor. Şirketi tanıyabilmek için ya Pittsburgh'daki, ya New York'daki merkezlerde biraz zaman geçireceğimi umuyor, belki de yeni baştan Yale Üniversitesi'ne kaydolmak isteyebileceğimi söylüyor."

"Evet, Bay Whalen. O önerileri biliyorum," dedi Bayan Berger.

"Güzel. Şimdi Bay Howmet'e isteklerimi bildirmenizi istiyorum. Birincisi, şirkette çalışmak istemiyorum. Tüm şirket faaliyetlerinden zaten kim olsa hiçbir anlam çıkaramaz, ben de neresinden başlarsam başlayayım, herhalde o bölümün acil işlerinden başka bir şey öğrenemem. Ayrıca, Bay Howmet'in ya bilmediği ya da unuttuğu bir nokta var. Yale Üniversitesi'nin akademik düzeyini tutturamadığım için o okuldan ayrılmam istenmişti."

Bayan Berger, "Sanırım Bay Howmet geçmiş hatâları telâfi etmek isteyeceğinizi varsaydı," dedi.

"Başkalarının benim başarısızlığım saydığı şeyleri telâfi etmek istemeyecek bir yaşa geldim. Ayrıca eğer servetimin sorumluluğunu taşıyan mütevelliler, ki aralarında Bay Howmet'in kendisi de var, gerçekten benim mali durumuma ilgi duyuyor olsalardı, o evleri, villaları, koleksiyonları, botları, bana miras kalan ve vergisi yüksek olan Tanrı bilir daha ne işe yaramaz şeyleri çoktan satarlardı. Ben bunların hepsini hemen, mali bakımdan kayıplara yol açsa bile, satmak niyetiindeydim. Manhattan'da, Doğu Nehri'ne bakan bir yerde oturacağım.

Küçük bir evde. Pencereleri, balkonları, nehri ve Birleşmiş Milletler binasını görsün istiyorum. Ama şimdi içinde oturanlar evi boşaltıp gerekli onarımlar, döşeyip dayamalar yapılıncaya kadar bu oteldeki süitimde kalacağım. Ha, bir şey daha var. Bay Howmet'e söyleyin, evimden rıhtıma bağlı tekneme binebilmek isterim".

"Tekneniz mi, Bay Whalen?" diye sordu Bayan Berger.

"Evet. Küçük bir tekne aldım. İki yataklı."

"Kentteki evinizin önünde rıhtım var mı?"

"Yok. Ama bina kıyıya yakın. Bir merdivenle kolayca tekneme binebilirim."

"Doğu nehrinde izinsiz yolcu alıp indirmek yasak değil mi?"

"Yasaksa vah vah. O zaman yasaya karşı gelmek zorunda kalacağım demektir. Tekne ilerdeki marinada kalacak, ben istedikçe kaptan evimin karşısındaki rıhtıma getirecek."

"Tekneye neden böyle hemen binmek istediğinizi sorabilir miyim?"

"Neden binemeyeyim? Manhattan denilen adanın çevresi nehirlerle, dünyanın en güzel okyanus plajlarıyla dolu. Ayrıca uzun araba gezileri yapmasını da seviyorum. Bu yüzden bir araba aldım, bir yeraltı garajı edindim. Bay Howmet yalnızca Amerikan malları satın alır. Arabamın Ford olduğunu duyunca sevinecektir."

"Bay Howmet hizmetkârlarınız için de kaygılanıyordu."

"Hizmetçiler, bir aşçı, bir korumacı. İki ya da üç kişinin de evde benimle birlikte kalmasını istiyorum."

Bayan Berger notlarını gözden geçirdi. "Bay Howmet sizin Executive Heliways şirketini satın almakta gösterdiğiniz ticari beceriye çok sevinmişti," deyip kendini gülümsemeye zorladı. "Siz satın aldığınızdan beri o şirketin hisse senetlerinde yüzde otuz artma olduğunu bilmeniz iyi olur."

"Ben Executive Heliways şirketini duygusal nedenlerle satın aldım, Bayan Berger. Amerika'ya döndüğümde iş ilişkisi kurduğum ilk yer onlardı. Hem helikopterle uçmayı da seviyorum."

Karen'in Susan'la birlikte olduğunu bildiğim zamanlar bazen

kendimi fazlalık gibi, önemsiz gibi hissederim. Ama bugün ikisini birden akşam yemeğine çıkardım. Şimdi, döndükten birkaç saat sonra, kendimi son derece sakin hissediyorum. Yemek çok moral bozucu geçtiği halde. Susan'la Karen bir saat boyunca gevezelik edip yemeklerini yediler, bense ağzımı açmadım. Yine de, haftalardır kaçındığım bir şeyle sonunda yüzyüze gelmişim gibi bir duygu var içimde.

Seksten konuştular. Sanki daha önce hiç o konudan konuşmamışlar gibi. Susan cinsel bilince sahip pek az insan tanıdığını söyledi. İnsanların çoğu, hevesli olsalar da, işaret arıyor olsalar da, sizin sözlerinizi dikkatle dinliyor, kendilerini iyi ifade ediyor olsalar da, genellikle çok bencil olduklarından, onlar konuşurken sizin nasıl ve nereye baktığınızı farkedemiyorlar, dedi. Sizin duruş pozunuzu, hareketlerinizin, dudaklarınızın, ellerinizin ifadelerini gözlemleyemiyorlar, oysa bunlar o kişiye cinsel açıdan ne tepki gösterdiğinizin işaretleridir, dedi.

Ben duyayım diye Karen hakkında bir konferansa başladı Susan. Karen'in cinselliğinin kendisininkinden çok fazla olduğunu, Karen'in cinsel feed-back'i daha kolay aldığını anlattı. Çoğu kimseler cinsel hayaller kurarlarsa, genellikle ilgili kişi ortalıkta olmadığı zaman, ele geçemeyecek durumda olduğu zaman kurarlar, dedi. Oysa Karen'in bir erkek, kadın ve çiftle karşılaştığında, otomatik olarak kendini onlarla yatakta hayal ettiğini söyledi. İnsanları Karen'e çeken şeyin, Karen'in koyduğu mesafe olduğunu, bu mesafenin o insanlarda merak uyandırdığını, o soğuk dış görünümün altını tanımak istediklerini anlattı.

"Karen çok iyi lezbiyen olur," dedi Susan. "Çünkü erkeklerin cinselliği onu yalnızca ilgilendiriyor, gerçek anlamda çekmiyor. Ayrıca kendine kusursuz bir kadın olarak tapmakla dişiliğe hayranlık duymaya başlıyor. Bir kadını kusursuz yapan niteliklere. Erkeğin sevgisini kabul etmeye istekli olsa da, Karen herhalde ancak bir kadının sevgisine karşılık verebilir."

Bu konferans boyunca Karen sanki bizimle birlikte değilmiş gibi davrandı. Ya da ... Susan'ın sesi onun kendi görüşlerini yansıtıyormuş gibi.

Susan sonradan aklına gelmişçesine, Karen'in birçok ilişkilerini anlaşılmaz bulduğunu söyledi. Bu ilişkilerde ya ruhsal ya da cinsel enerjinin eksik olduğuna değindi. Sözlerine devam ederek, Karen'in ken-

di kadar serüvenci ve karmaşık bir sevgili bulamamasının çok yazık olduğuna işaret etti... o insan ister erkek, ister kadın olsun. Yani Karen kendi kendini keşfetmesini sağlayacak bir ilişki bulamadı, henüz, dedi.

Susan, Karen'in önceden kestirilmez erotisizmini serüvencilik olarak görüyor. Bunu karmaşa, bir cinsel tutku sayıyor. Aslında Karen yalnızca içgüdüleriyle hareket eden bir insan.

Karen'in huyundan korkmakla birlikte aslında ona imreniyorum. Hiçbir zaman kayıtsız değil, içine kapanmaz, ruhsal durumunu değiştirmeye her zaman hazırdır. Öyle çok patlamalarına, ardından gelen surat asmalarına tanık oldum ki, bir daha olmayacak diye yemin ettiğinde ona inanamıyorum. Benim tutukluğumu eliştirir, uyuşturucu kullanmış olmaktan ötürü öyle programlandığımı söyler ve bunu ciddi bir yüzle söyler. Kendisinin de hayatında sıradan olaylara ne kadar tutkun olduğunu anlamaz. Güneşten yeterince yanamamışsa kendine güvenmediğinin farkında değil mi? Seks sırasında, ister benimle ister başkalarıyla olsun (herhalde), heyecanını artırmak, orgazmlarını güçlendirmek için *Onsense* adlı yasa dışı üretilmiş bir amil-aklil-bütil nitrat karışımını koklayıp durduğunu, sevgilisine aldırmadan, arada bir uzanıp onu kokladığını bilmiyor mu? Cinsel alanda kolay eğlence ararken giderek daha çok sayıda üçlük dörtlük gruplara yöneldiğini kendi anlatır. Bunun da mı farkında değil? Sosyal toplantılarda birkaç tane buzlu votka içip dili dolanır hale gelmeden edemediğini göremiyor mu? Ya sigaraları birbirinden yakışı? Benim açımdan cinsel ilişkiler, kalıpların henüz girmediği, kontrolu ele almadığı tek alan. Nice geceleri birarada, konuşarak, sevişerek, birbirimize bakarak, kucak kucağa uyuyarak geçirdikten sonra, ona olan ihtiyacımı neyin yarattığını hâlâ bilmiyorum. Sevistiğim başka her kadında, cinsellik o kadının esrarına giden bir yol olmuştur. Ama Karen'in cinselliği onu benden saklıyor.

Onu en son gördüğümde bir virüs hastalığından ve antibiyotiğin yan etkilerinden yeni çıkmış, gücünü toplamaya çalışıyordu. Evinde çıplak dolaşıyor, sulanmış saksılara habire su veriyordu. Bir sigarayı öbüründen yakıyor, bir kaşık veya tabak kirletse yemen kalkıp yıkıyor, arasıra göz ucuyla bana bakıyordu. Kuru temizleyicinin *Oscar de la Renta* elbisesinin şalını kaybetmiş olduğunu yeni öğrendiğini anlattı. Sonra da, "O kadar uzun süreyi seksiz geçirdim ki, yeniden oynaşmaya can atıyorum," dedi.

İçime buz gibi bir soluk çektim. Bu yeniden oynaşma olayı benimle miydi? Yoksa başkalarıyla fingirdemesini bilmeye hakkım olduğunu mu düşünmüştü?

Çünkü onun açısından başkalarıyla seks gerçekten bir oyundu. Beni aldatmaktı. Başka sevgililere olan ihtiyacı böylece bana hatırlatılınca kendimi yenik hissettim. Her sevgilinin onu benden uzağa, bilmediğim yollara çekeceğini seziyormuşum gibi. Daha sonra Karen banyo yaptı, ama ben, onu sakinliğinden miskinleşmiş, onun ruhsal durumunu çözememiş olduğumdan, giyinik kaldım, köpükler içindeki ince vücuduna baktım. Ne zaman gözlerini kapasa, benden çok uzaklarda olduğunu, hayalinde şimdiden yeni sevgililerle yatmakta olduğunu hissediyordum.

Üç gündür yatakta, kıpırdayamadan, okuyamadan, düşünemeden yattım. Ateşim artık düştü ama gözlerim hâlâ yorgun, vücudum hâlâ ağrıyor. Otelin garsonları ve hizmetkârları sessizce girip çıkıyorlar, beni besliyor, ortalığı temizliyor, hastalara ailesi tarafından, ya da güvendiği hizmetkârları tarafından yapılan hizmetleri yapıyorlar.

Bu hastalıkları daha önce de çektim. Birincisi ülkeden ayrılacağım sırada, ikincisi Rangoon'da, annemin hafiyeleri beni bulduğunda. O zamanlar ilk belirtiler başlayınca paniğe kapılırdım. Ama şimdi onlara teslim olmayı kabul etmiyorum. Çarşamba günü en kötü günüm oldu. Doktorum hastaneden iki hemşireyi bana baksınlar diye yolladı. Ama asıl ihtiyaç duyduğum şefkatli bakımı, insanca ilgiyi bana sağlayamadı o hemşireler. Bütün gün salonda oturup kıkırdaşılar, televizyon seyrettiler, müzik dinlediler. Ben bu arada yatağımda âni ölümden duyduğum korkularla savaşıyordum. Yüreğim çarpıyor, nabzımı ise duyamıyordum. Bir ara tansiyonum düşer gibi oldu, soluk almak güçleşti. O zaman bile benliğimin bir kısmı işe karışmadı, bir bakıma kendi korkularımı ilgiyle seyrettim. Derken bir an sonra sakinleştim, doktora bile ihtiyaç duymaz oldum.

Benimle Whalenburg'a gelen siyah kızı düşündüm. Kim olduğumu anladığı anda benimle ilişkisini bitirivermişti. Sevişmemizdeki o yoğunluk hoşuma gitmişti aslında. Duyusallığın kaynağını arama, zihnin diktiği engelleri yıkma... O kızı yanımda tutmak isterdim. Hattâ yalvardım ona. Yurd dışı seyahate götüreceğimi söyledim. Onu zengin edeceğimi ima ettim. Dinlemedi. Kararını vermişti. Onun bakış açısına göre, ben belâ demektim. Onu ne kadar çok istiyor olursam olayım, sonunda sunduğu seksten bıkacağımı, onu

evine yollayacağımı, 'Git artık kara kuş, benim beyaz kafesimde sana yer yok,' diyeceğimi söylüyordu. Beyaz adam tarafından kullanılıp terkedilme korkusu, benim getirebileceğim herhangi bir yeni tecrübeye duyduğu meraktan daha güçlüydü. Neye mal olursa olsun.

Karen'i aramak istedim ama bıktkindim. Üstelik onun hastaya bakmaktan daha ilginç meşguliyetleri olacağını biliyordum.

Onu suratında doğal çamur maske uygulamış, vücuduna kendi idrarıyla ıslatılmış havlu sarmış durumda gördüğüm günü hiç unutmayacağım. Çoğu dermatologların ve güzellik uzmanlarının bildiği gibi idrar en ideal nemlendiricidir, dedi bana. Kuru, çatlak ciltlerin baş ilacıdır, dedi. Babil'den bu yana güzelliğe önem veren kadın ve erkekler bu yöntemi uygularlar, dedi. Zaten piyasanın tutulmuş nemlendiricilerin hepsinde üre var ama Karen bana doğal maddenin daha etkili olduğunu söyledi. Herhalde biliyor olması gerekir. Bu yöntemin yıllardır uygulandığını, onca güneşlenmeye, spot ışığına rağmen cildinin düzgün ve parlak olmasını da buna borçlu olduğunu anlattı.

Çocukken bazen babamı aylarca görmezdim. Whalenburg işçilerini sırayla ziyaret ettiğini, onların evinde yemek yediğini hayal ederdim. İnsanlara istihdam, para ve mutluluk getiren, beni göremiyorsa bile, başka çocuklara sevinç getiren bir babam olduğu için ne kadar şanslıyım, derdim kendi kendime. Babamın beni sevmediği, beni pek derin düşünmediği aklıma bile gelmezdi. Tek çocuk olduğumu, ama babamın Whalenburg'da tüten her ocağın sorumluluğunu taşıdığını bilirdim.

Bugün sağ olsa babam benim kim olduğumu bile bilmezdi. Boyum kaç, kilom kaç, çocukluğumda ne hastalıklar geçirmişim diye bir sorular listesi verseler, asla cevaplayamazdı. Hele zevklerimi, dostlarımı, kafamdan geçen düşünceleri hiç bilemeyeceği kesin. İşle ilgili olmayan seyahatlere çıkmayı bile istemeyen bu adam, benim yurt dışında geçirdiğim onca aylak yıla ne derdi acaba?

Nepal'deyken Tibetli mülteciler arasında yaşadım. Tibetliye göre ölmek, ya eskiden içinde yaşadığı bir vücuda ya da bir yenisine geçmek demek. Veya bedensiz, maddesiz bir hayatı sürdürmek demek.

Kişinin yeniden doğup doğmayacağını, hayatını nasıl geçirmiş olduğuna bağlıyorlar. Ruhu 'ölüm-yeniden doğum' çemberinden çıkarıp kurtarmak için gerekli törenleri yalnız lama'lar yapabiliyor. Ölümün ne olduğunu da tek bilen onlar.

Ölüm yaklaşırken uygulanan törenler, *Tibet Ölüm Kitabı*'nda şifrelenmiş. Oradaki anahatları dikkatle izleyen kişi, ölümünden sonra hâlâ lama'nın sesini duyabiliyor, onun öğütlerine göre hareket edebiliyor.

Tibetli dostlarımı dinlerken, lama'nın sesini daha önce, belki bir başka hayatta duymuşum gibi tedirgin edici bir duyguya kapıldım. Ülkemden ayrılmadan önce bana yaşam vakfının anlaşması gösterilmişti. Babamla mütevellîler arasında imzalanmış bu anlaşmaya göre babamın servetinin irice bir dilimi, dönüşü olmayacak şekilde, benim için kurulan vakfa devrediliyordu. Babamın sağlığında bu servetin anapara ve yatırım gelirlerinin nasıl yönetileceği ve - olacak şey değil ama- babamın ölümünden sonra neler yapılacağı hep yazılıydı anlaşmada. Babam vasiyetnamesini her canı istedikçe değiştirebilirdi ama yaşam vakfı senedim öyle değildi. Vazgeçmesi, dönmesi yoktu. Bir takım vergi avantajları da olduğundan, kurulduktan sonra sorumluluğunun bir mütevelli heyete devredilmesi yasa gereğiydi.

Bu nedenle, büyük ekonomik ve sosyal değişiklikleri içeren kısa hayatı içinde, Whalenburg lama'sı Horace Sumner Whalen de bir yaşam vakfı yaratmış oldu. Yani kendi özel Ölüler Kitabı'nı. Bunu bana, ecemi oğluna, ilerdeki hayatımda yardımcı olmak amacıyla yaptı.

"Sahibi olduğu çelik, cam, alüminyum, petrol ve araç gereç sanayilerinin yanısıra babanız arazi ve emlâk yatırımcısı olarak da çok parlak bir kimseydi Bay Whalen.

"Ölümünden kısa bir süre önce babanız siyahların, güney Amerikalıların, Yahudilerin, pek çok İslavların yaşadığı yoksul mahallelerden emlâk sahibi olmanın rizikolarını görmüştü. Bu insanların çoğu aylarca kiralarını ödemiyor ya da ödeyemiyorlardı. Yaşadıkları yıkık dökük yerler bir zaman sonra babanızın şirketlerine bir ekonomik yük oluşturmaya başlıyordu. Yasalara göre dört yıl boyunca vergisi ödenmeyen emlâkın tapusunu belediye devralıyor. bu nedenle, bir-

kaç yıllık sahiplikten sonra babanız, Walter Howmet'in değerli öğütleriyle, bazı bu tür binaların sahipliğini devretti. Yani oraları belediyenin almasına izin verdi. Şirketin kaybı rakam olarak büyüktü ama vergiden düşülebiliyordu. O ara şirketin hızla yükselen kârları düşünülünce, bu vergi düşüşü işe yaradı. Bu sefer belediye de bu kâr getirmeyen binalardan kurtulmak istedi. Açık artırmayla satmaya kalktığında az müşteri çıktı, binaların çoğu satılamadan kaldı. Sonunda belediye babanızın şirketine, o binaların yönetimi ve bakımı karşılığında bir hayli para teklif etmek zorunda kaldı. Şu anda orada oturan kiracılar kiralarını belediye işsizlik yardımından aldıkları paralarla ödüyorlar. İşte kamu fonlarını özel kâra dönüştürmenin kusursuz bir örneği!

"Babanız şirketin Bowery yöresindeki binalarının sorumluluğundan kaçınmanın bile bir yolunu buldu. Onları başka kuruluşlara icara veriyor, onlar da özel aracılara kiralıyorlardı. Özel kişiler genellikle pek de titizlik göstermeyen kimseler oluyorlar. Böyle olunca babanız binaları şahsen denetlemek zorunluğundan sıyrılıyordu. Basın kendisini "görünmeyen gecekondu lordları" arasında saydığından gerçekten büyük haksızlık etmişti. Öyle denilemezdi. Siz de onun mirasçısı olarak, o binalara karşı babanızdan fazla sorumlu sayılmazsınız."

Whalen arabasının üstünü açtı, camlarını indirdi. Sert bir rüzgâr esiyordu. Yüzünde, ellerinde, ensesinde sisin minik zerreciklerini hissetti. Araba kocaman, yelkensiz bir kum teknesi gibi sağa, sola sallanıyordu. Önündeki otoyol ve iki yandaki ağaçlar göz alabildiğince uzanmakta, sonra görünmez olmaktaydı. Whalen arabayı durdurdu. İndi, paltosuna daha sıkı sarındı, sık ormanlara doğru yürüdü.

Yukarda rüzgâr hâlâ ağaçların tepelerini öne arkaya savuruyordu. Ama aşağıda yerler kuru ve kumluydu. Yakındaki çayırda bir çekirge sanki çıngırak çaldı. Bu toprağa yakın ses Whalen'in içini ısıttı, bir an için huzur duymasını sağladı.

"Sizi ufacık çocukken hatırlıyorum, Bay Whalen. Babanızla birlikte şirketin siyah limuzin arabasıyla gelir, benzin alırdınız. Bu bizim çelik diyarında insanlar hep sizin babanız kadar vatanseverdir. Yabancı mallardan hiç hoşlanmazlar. Kendinize Amerikan yapımı

güzel bir araba aldığınız iyi olmuş, Bay Whalen. O Alman ya da Japon arabalarıyla gelenlerin işi zordur buralarda. Benzinci yanlışlıkla depoya bir iki kesme şeker düşürebilir. Detroit'in ikramı, diyebilirsiniz. O şık ecnebi arabalar şekeri yuttuktan biraz sonra fena halde hastalanırlar. Öksürür, tıksırır, puflarlar. Bir daha da kimse onaramaz onları. Hiçbir zaman!

"Yani demek istediğim, Bay Whalen, Detroit artık üstü açık bir araba yapmadığına göre, Ford'lardan bir tane alıp üstünü açtırmakla akıllılık etmişsiniz. O güzelim Amerikan kaputun altına on iki silindirli süperşarj bir Ferrari motoru saklamakla daha da akıllılık etmişsiniz. Hem de nasıl! Babanız ne gurur duyardı kimbilir böyle zeki bir oğlu olduğu için!"

Amerikan Kanser Derneği yararına verilen baloya Karen'le birlikte gittim. En yeni modanın defilesini izledik. Ünlü terzilerin modelleri insanın aklını başından alan mankenlerce teşhir ediliyordu. Bu arada Karen beni orta yaşlı bir adamla tanıştırdı. Eski bir tanıdığı olduğunu söyledi. Adam "özel yatırımlar" alanında çalıştığını anlattı, Karen'den beni çok dinlediğini ekledi. Önce bana büyük bir sır açıklıyormuş gibi, kokaini koklamak yerine tütün gibi içmenin ne kadar daha iyi olduğunu söyledi. *Free-base* diyorlardı kokainin o haline. Pizzaro'nun gününden bu yana Latin Amerikalıların en büyük zevki budur, dedi. *Free-base*, normal kokainden çok daha pahalıydı. Çünkü içinden bir tür tuz ayrıştırılıp çıkarılıyor, böylelikle ağırlığın beşte biri yok oluyordu. Ciğerler, kalbe yakın olduğundan, tütün gibi içilen kokain kana çabucak yayılıyor, etkisi birkaç saat sürüyor, normal kokaindençokdahayoğunoluyordu.

Bana *free-base*'i içerken etkisini nasıl artırabileceğimi anlatırken sözünü kestim. Kokain hakkında bilmediğim hemen hiçbir şey kalmadığını söyledim. Rangoon'daki doktorlarımın en iyi cins kokaini aldıklarını, ben parasını ödedikçe tedavimde onu kullandıklarını anlattım. Çünkü tıp dalında bilinen en iyi afyon dezentoksikanı kokain hâlâ. Ayrıca afyon ve kokainle ilgili tüm literatürü, Freud'dan başlayarak okuduğumu söyledim, Freud'un yıllarca depresyon, apati ve anksiete gibi sorunları olduğunu, kokainden en sevdiğim ilaç' diye söz ettiğini anlattım. Freud'un düşmanları, yazılarında kokaini böyle övmekle bu maddeyi alkol ve afyondan sonra insanlığın üçüncü büyük baş belâsı haline getirdiğini iddia etmekteydiler.

En son olarak, artık uyuşturucu kullanma konusuna hiçbir ilgi duymadığımı söyledim, bunun üzerine adam konuyu değiştirdi. Özel yatırımlardan söz etmeye başladı. Geri kalmış ülkelerde büyük çapta uyuşturucu ticareti. Buna haşhaş ekiminden, afyonu rafine edip bazmorfin yapmaya, eroin yapmaya kadar her şey giriyordu. Arap ülkeleri için petrol neyse, bu ülkeler için de bu mallar oydu. Petrolden sonra en büyük uluslararası kazançların bu tür yasa dışı maddelerden geldiğini anlattı, malların yalnız ABD içindeki satışlarının bile tüm çelik sanayiinin üç katı kadar para getirdiğini açıkladı. Bu yaygınlığına rağmen uyuşturucu işi son derece merkezileşmiş, güvenilir, düzenli yönetilen bir girişimdi. Üretimi, stoku, kaliteyi, ve satış fiyatlarını tıpkı yasal işlerdeki kadar kontrol etmek mümkündü. Bir düzine kadar büyük banka bu konuda kliring işi yapıyor, kirli parayı aklandırıyordu. Adam Altın Dörtgen denilen büyük üretici ülkelerde, Birmanya, Laos, Tayland ve Kızıl Çin'de ilişkileri olduğunu söylüyordu. Çin en büyük tarımcı ve taşıyıcı ülke olarak giriyordu araya. Bana sanki demir cevheri, tekstil ya da elektronik işini anlatan bir iş adamıymış gibi rahatlıkla, üç bin kilo kıyılmamış ham eroinin, yani bir Amerikan Sedan arabasının yarı ağırlığı kadar eroinin, bu tanıdıkları aracılığıyla kendisine yaklaşık sekiz milyon dolara maloldüğunu anlattı. Malı satın aldıktan birkaç hafta sonra, rüşvet yiyen diplomatların, mahalli yetkililerin, deniz ve hava kuvvetleri üs komutanlarının yardımlarıyla mallar New York, Miami veya Los Angeles'deki dağıtım ajanlarına ulaşıyor, değeri de üç yüz milyon doları aşmış oluyordu. Adam çağımızın enflasyon çağı olduğuna dikkati çekti. Bir Hollywood filmi çevirmek milyonlarca dolara patlıyor, başarısını da kimse garantileyemiyor, dedi. Sekiz milyon dolar da yılda bir kerelik bir operasyona yatırmak için epey paraydı ama en azından kârı garantiliydi. Hem de ne kâr! Sesinde davetkâr bir tonla, bu paranın benim kadar zengin biri için bile yabana atılacak şey olmadığını söyledi. Konuşurken, yaptığı kazançlı işten gurur duyduğunu hissediyordum. Klasik Amerikan girişimcisi olarak, on sekizinci yüzyılda doğu kıyılarımızda yaşayan, Çin'de haşhaş ekimini teşvik edip o sıralar 'kara pirinç' denilen bu maldan kâr etmeyi uman tüccarların kanı vardı onda. Amerikalılar bu konuda gerçekten de öyle gözüpek davranmışlardı ki, İngiltere'yle Fransa onlara bu ticarette biraz sınırlı gitmeleri gerektiğini, Çin'de gereksiz yere afyon iptilâsı yaymakta olduklarını söyleyip kınamışlardı.

Adam bana, sıradan ve dürüst Amerikan iş adamlarına acıdığını

söyledi. Dünyanın vergisini verdikten sonra avuçlarında bir gıdım kâr kalsın diye bir taraflarını yırtıyorlar, dedi. Kendisinin hem dolar, hem keyif açısından, bir yandan büyük iş anlaşmalarını gerçekleştirirken bir yandan da partilere giderek, güzel kadınlarla düşüp kalkarak, dünyayı dolaşarak çok daha fazla kazandığını anlatıyordu. Babamın ömrü boyunca kazandığından fazlasını. "Bugünkü gazetede okumuşsunuzdur," dedi. "Polisler terkedilmiş bir arabada yüz yirmi beş kilo eroin buldular diye gururdan çatlayacaklar. O malın kaldırım fiyatını kırk milyon dolar olarak tahmin ediyorlar. Tabii polisler hep abartır. Biz tedbirli konuşalım, on beş milyon eder diyelim. Bir düşünsenize! Bir Ford arabanın bagajında, bavul içinde on beş milyon dolar! Babanız böyle bir parayı kazanabilmek için madenler, fabrikalar, demiryolları, otoyollar, sanayi kentleri kurmak, yüzbinlerce işçi çalıştırmak zorunda kaldı. Sendikalarla kapıştı, kibirli politikacılara yağ çekti, yüksek mevkidekilere yarandı. Bana gereken ise yalnızca yabancı diplomatlarla kısa vadeli bir dostluk ve işbirliği. Biraz da bizim havacı çavuşlarla, Kıyı Koruma yetkilileriyle, iyi yerlere yerleştirilmiş bir iki açıkgöz narkotik dedektifiyle.

"Ama siz bu işi tümüyle kirli ve kötü bir iş olarak görüyorsunuz, bunu hissedebiliyorum, Bay Whalen." dedi adam. "Hatırlatmama izin verirseniz, siz kendiniz de, dolaylı olsa bile, yine ahlâk dışı konularda çalışıyorsunuz. Whalen fabrikalarının yakınlarından avlanan balıkların yenilemeyeceğini, çünkü nehir ve göllerde nikel birikimi olduğunu biliyor muydunuz? Aynı nikelin Whalen haddehanelerinde çalışan işçilerin karaciğerini mahvettiğini? Zehirlenme bu! O zavallı kadın ve erkekler genç yaşlarında yüksek tansiyondan, damar sertleşmesinden, artritten ölüyor. Doğru söylüyorum. O halde neden bu insancıllık zırvalığını bir kenara atıp iki dakika iş konuşmuyoruz açık açık?

"Hükümet bu ülkedeki halkın geçen yıl ithal petrole harcadığı paradan çoğunu uyuşturuculara harcadığını açıkladığı zaman ben afyon emen, esrar içen, kaşık, yaldız, iğne kullanarak kendilerini zehirleyen yüzbinlerce, hatta milyonlarca budala için sorumluluk hissetmiyorum. Siz kendiniz de bir zamanlar müptelâ oldunuz Bay Whalen. Biliyorsunuz ki o insanları bu işe ben zorlamıyorum. Kara pardesü giymiş bir adamın Amerikalı çocukları alıştırmak için onlara beleş mal dağıtması, reklamcıların pis palavrasından başka bir şey değil. Böyle bir adam hiçbir zaman var olmadı ve olmayacak. Elindeki her gram malı parayla satabilecekken ne diye beleş dağıtsın ki?"

Whalen sokağın köşesinde yeşil ışığı beklerken, koltuğunun altına kıvrık bir gazete sıkıştırmış tombul bir adam dalgın dalgın siyah şemsiyesinin ucunu yere vurup duruyordu. Onun yanıbaşında, kumaş manto ve çizme giymiş bir kadın alışveriş torbalarını yere koydu, çantasını arayıp bir eşarpla bir naylon başörtüsü buldu.

Işık yeşile dönünce üçü birlikte karşıya geçtiler, sırayla metroya indiler, jetonlarını alıp turnikeden geçtiler. Whalen kadına yakın yerdeydi. Kadın platformun kenarına yürüyüp bir çiklet makinesine para attı, çiklet düşmedi. Kadın bir para daha attı, yine çiklet gelmedi. O sırada kadının gözüne makinenin tepesindeki ayna ilişti. Parmak ucuna yükselip aynada yüzünün tamamını görmeye çalıştı. Gülümsedi, dağınık saçlarından bir iki tutamı arkaya aldı, dönüp duvar dibindeki kanepelerden birine yürüdü. Oturdu, alışveriş torbalarını yerleştirdi, gözlerini ovaladı. Tren gelirken bir hayli gürültü çıkardı. Platformdaki insanlar kıpır kıpır, ağırlıklarını bir ayaklarından öbürüne geçirerek bekleştiler. Tren sert bir hava akımı yaratarak durdu. Whalen en yakınındaki vagona girdi, oturabileceği bir yere yürüdü. Gazete taşıyan tombul adam da hemen onun peşinden bindi. Tren sarsılarak ileri atılırken Whalen arkasına yaslanıp çevresine bakındı. Diğer yolcular ufak tefek ayrıntılarla meşguldüler. Ya paltolarını ilikliyor, ya düğmelerini açıyor, ya saçlarını düzeltiyor, saatlerine bakıyor, paketlerini yerleştiriyor, şemsiyelerini yanlarına dayıyorlardı. Hepsinin genel havasında kısa vadeli bir amaç sezilmekteydi. Whalen içi burkularak, bu insanlarla aynı vagona binmekten başka hiçbir ortak yanı olmadığını farketti. Midesi buz gibiydi. Yüreği tedirgindi. Soluğunu tutup vücudunu trenin sarsıntısına göre ayarlarken sabırsızlık içinde durakları saydı, bir daha metroya binmemek üzere kendi kendine söz verdi.

Whalen otelin lobisinde hızla ilerledi. Elbiselerinden halıya, asansörün tabanına sular damlıyordu. Dairesine girince üstünü değiştirip kuru bir şeyler giydi ama hâlâ tir tir titriyordu. Bir kadeh konyak içti, sonra ne yapacağını bilemediğinden aşağıya inmeye karar verdi. Belki Karen'in bir zamanlar "damarları atan otel lobileri" dediği şeyi hissedebilirdi orada.

Vakit geç olmuştu. Lobi tenhaydı. Yalnızca veznedeki adam, dahili telefondan konuşan bir kadın, bir de gazete okuyan şişmanca adam vardı. Whalen tam bara gideceği sırada, aynı tombul adamı sokağın

köşesinde de, metroda da gördüğünü farketti. Tekrar baktığında adam gazeteyi yüzüne kaldırdı.

Whalen izlenip izlenmediğini anlamaya karar verdi. Rahat adımlarla lobiden çıktı. Kapıcı ona hemen bir taksi çağırdı, Whalen bindi, araba hareket ettiğinde dönüp baktı. Otelin yakınına park etmiş iki sedan hemen yola koyulup taksinin peşine düştüler. Whalen şoföre o blok çevresinde bir tur atmasını söyledi. Taksi köşeyi dönünce iki araba da peşinden döndü. Whalen şoföre ilk köşeden sağa, sonrakinden sola sapmasını söyledi. Sedanlar hâlâ arkasındaydı. Şoföre tekrar blok çevresinde tur atmasını söyleyince adam kuşkulandı. Whalen açıklama yaptı, arkadaşlarına kent trafiği arasında onlardan kurtulabileceğini söylediğini, bahse girdiklerini anlattı. Times Meydanı'nın ortasında durmasını istedi şoförden. Taksi durunca Whalen parayı verip indi, hızla bir gazete standının arkasına daldı. Yağmur hâlâ yağıyordu. İki sedan da kaldırıma yanaştı, herbirinden iki adam indi, dağılıp kalabalığa karıştılar. Bir tanesi gazete standının yanından geçerken Whalen adamın telsizinin parazitini duydu. Kendi de kalabalığa karıştı, ama çok ıslanınca kalabalık bir kafeteryaya girdi.

Pencereden uzak bir masaya oturup sokağa arkasını döndü, kendisini bu kadar dikkatle izletenin kim olabileceğini düşündü. Tombul adam, iki araba, telsizli dört kişi. Polis miydi peşindekiler? Geçmişteki uyuşturucu sicilinc rağmen, artık ilaç almadığını, bulundurmadığını biliyor olmaları gerekirdi. Uyuşturucu satanlar mıydı? Niçin? Onlara hiçbir borcu yoktu. Mafya mı? Gazetelerde zenginlerin kaçırılmasıyla ilgili yazılar okuduğunu hatırlıyordu. Ama bu düşünceyi de bir kenara bıraktı. Mafya gizli ve ustaca çalışmasını bilirdi. Eğer Whalen'i istiyorlarsa, şimdiye kadar on kere kaçırırlardı. O halde kimdi peşindekiler?

Kahve pek suluydu. İyi gelmedi. Karen'e telefon etmeyi düşündüyse de vazgeçti. Son günlerde ne zaman konuşsalar Karen pek dalgındı. Belki hayatında başka bir erkek olduğu için. Belki şu anda o adamla yataktaydı. Yağmur yağarken Times Meydanında, peşinde kendisini izleyen adamlar olduğunu bilip kapana kısılmak yeterince kötüydü. Bir de Karen'in kapanına kısıldığını düşünmenin ne gereği vardı?

Karen'in dediğine göre, ben görünüşte cinsel açıdan kendimi fren-

liyormuş gibi durduğum zaman, bu direnişim onu tahrik etmekle birlikte, bana soğuk davranmak zorunda kalıyormuş. Benim korkup ondan uzaklaşmam pahasına bile. Böyle davranmak onun kendini Victoria çağı kadınları gibi, pasif, cansız, seksi yalnız alıp kabullenmeye hazır biri gibi hissetmesine yol açıyormuş.

Ona seksle bile kişiliğimin her iki kısmını saklamaya çalıştığımı söyledim. Aldatan, mahveden, manevracı, kötü yetişkini de; kabul edilmeyi, sevilmeyi özleyen çocuğu da. Şimdi artık o çocuğu yetişkinin arkasına saklamaya çalışmış olduğumu biliyorum. Hayatta en büyük kaygım ihtiyaçlarımı itiraf etmemek, bir şey istememek, para peşine düşmemek olduğu halde, en büyük korkum her zaman çaresiz görünmek olmuştur. Çaresiz ve çocuksu görünürsem, annem ve babamla ölçülerek yargılanacağımı sezmişimdir. Bu yüzden sevişirken bile kendimi kontrol etmeye çalışırım, kendime aşırı mutluluk ve zevk hakkı tanımam. Son zamanlarda Karen, yurt dışındayken bir ara ihtiraslarımı kaybetmiş olabileceğimi söyledi. Acaba yurda dönerken onları yeniden bulduğuma da inanıyor mu?

Karen için seks ve öfke birbiriyle ayrılmaz bir bağlantı içinde. Onun kendi öfkeleri bile sık sık ihtiraslı sevişmelerde son buluyor, ihtiras boşalması az önceki öfkenin boyutlarıyla orantılı oluyor.

Bir keresinde annesiyle babasının bir kavgasını hatırlamıştı. Babası avazı çıktığı kadar bağırmış, "Pittsburgh'daki her orospu yatakta senden iyidir!" diye haykırmıştı. Annesi de, "Pittsburgh orospularıyla birlikteyken ereksiyon sağlayabildiğine sevindim," demişti. Karen'in sözlerinde gizli dersler saklıydı. Belli ki kendisiyle birlikteyken duyduğum çekingenliği, orospularla birlikteyken duymadığım kanısında.

Parası yetenler için New York âdetâ kusursuz bir eczanedir, her derdin devası günde yirmi dört saat bulunabilir, tüm insan hastalıkları iyi gelen şeyler el altındadır. Bir tek ıstırap hariç. Geceyarısı yakındaki bir kitapçıya telefon açtım, oradaki görevliden bana yirmi beş tane şiir kitabı seçip oteldeki odama getirmesini istedim. Kitaplar geldikten az sonra Karen aradı, kendini iyi hissetmediğini söyledi. Susan California'ya, hasta annesini görmeye gittiği için depresyona girdiği kanısındaydı. Karen'in bana ihtiyaç duyduğunu hissettim. Ama onu davet etmek, ya da görmeye gitmek yerine, isterse tanınmış Amerikan şairlerinden mısralar okuyarak avutabileceğimi, oyalayabileceğimi söyledim. Daha ben okumaya başlamadan telefonu kapattı.

Böylece ben serbest kalmış oldum. Odise 2001'den yeni bir yabancı sevgiliyle aşk yolculuğuna çıkmalıydım? Onun yerine kendi özel avıma çıkmaya karar verdim. Bir bekârlar barına gittim, yanımda duran kızla konuşmaya başladım. İncecik elbisesinden göğüsleri görünüyordu. Meme başları çok fazla uzundu. Bir sürahi *sangria* ısmarladım, bir masaya geçip sıkı fıkı oturduk. Kız kendine güvenen birine benziyordu. Benim hareketlerimi, pantolonumun oyuklarına sarılışını süzdüğünde, vücudumu değerlendirmekte olduğunu anladım. Kendimi arzu edilen bir nesne olarak gördüm. Onun kafasında oluşturduğum imajı düşündükçe onu daha çok arzuladım. Kendimi onun yerine koydum, acaba böyle yaptığımın farkında mı, diye geçirdim aklımdan. Sonunda ona, çok az tanıdığı bir erkekle birlikte olmayı düşünüp düşünmeyeceğini sordum. Yakın tanışıklığın ve birlikte geçirilmiş tecrübelerin kendisini en güçlü aşk iksiri gibi etkilediğini söyledi. Ama yine de, salonun karşısında duran bir adama bakıp onu yakın tanıyormuş gibi hissedebildiğini belirtti.

Ne iş yaptığımı sordu, Pittsburgh'lu yaşlı ve zengin bir çiftin sırtından geçindiğimi söyledim. Önce dehşete kapıldı. Beni çift seksli bir jigolo falan sandı. Ama yeni üstü açık arabamla onu gezdirmeyi teklif ettiğimde korkuları hemen yatıştı. Bu arabayı sapık mesleğimin geliriyle almış olsam bile, böyle bir gezintiyi kaçırmak istemiyordu. Arabanın üst tentesini indirdik, radyodan pop müziğini gürleterek, lastikleri gıcırdatarak, işyerleri semtinin boş sokaklarından geçtik, Wall Street gökdelenlerini seyrettik. Dönüşte marinaya uğradım. Teknemin kaptanı (onu bardan telefonla aramıştım) beni bekliyordu. Uyku gözünden akıyor, ama adam yine de gülümsüyordu. Teknenin motorunu çalıştırmış, bütün ışıklarını yakmıştı. Bindik. Kaptan tekneyi nehirden aşağı götürürken kızla arka güvertede birer içki içtik. Artık parayı nereden kazandığıma aldırmaz olmuştu. Tekne Manhattan fonu önünde bir hayal gibi ilerledi, Battery'yi geçti.

Hudson'un ağzında iki geminin arasından geçtik. Tayfalar güverteden aşağıya, bizim üçlümüze baktılar. Bir erkek, bir kadın, bir de üniformalı kaptan. Lüks bir mini-Titanik'den onlara bakan üç insan.

Kaptana özgürlük anıtının orada demirlemesini söyledim. O köprüde televizyon seyrederken kızla ben, çırılçıplak, kamaradaki yatağa uzandık, sallantının bizi birbirimizin kollarına atmasına izin verdik. Bir ara onun üzerinde yatmış, saçlarını okşarken, az sonra

Kızılderililerini yönetici olarak eğitmeliydi," dedim. *"Corporate Scientific* dergisine göre Peru Kızılderilileri hiç ülser olmazlarmış."

"Neden?"

"Çünkü onlar afyon ve kokain tüketmekte ün salmışlar, içlerinde hırsları yok, rekabete yanaşmıyorlar, ileriyi planlamıyorlar. Gerilim, kaygı olmayınca, yalnızca şimdiki zamanı yaşıyorlar... bu yüzden de ülser olmuyorlar."

"Biliyor musun Jonathan, bu ülkede de milyonlarca tembel siyah ve İspanyol asıllı bu senin dediğin tutum içinde! İyi ki hepsine işsizlik maaşı bağlanmış da bu özgürlüklerinin tadını çıkarabiliyorlar. Hem çalışmaktan, hem de ülserden kurtuluyorlar."

Whalen dikiz aynasında kendisini izleyen arabayı gördü, içindeki adamları tanıdı. Otoyolda başka kimse olmadığını anlayınca gaza yüklendi, arabası ileri fırladı. Lisedeyken Karen'le ve ortak arkadaşlarıyla yaptıkları gezintileri hatırlatan bir manevrayla direksiyonu sola kırdı. Araba bir yana eğilirken el frenini çekti, arka tekerleri kilitledi. Otomobil sanki dev bir inç kaldırıyormuş gibi sola döndü, kaydı. Jonathan bir anda direksiyonu sağa kırdı, el frenini bıraktı, gaza tekrar yüklendi. Arabanın burnu sallandı, sonra istikrar buldu. Şimdi ters yönde ilerliyordu. Peşindeki arabanın yanından geçti, dikiz aynasında arabanın birden durduğunu gördü. Lastiklerinin gıcırdadığını duyuyordu. Whalen bir mil kadar çok hızlı ilerledi, bir çıkışa daldı, bir mil daha zorladı arabayı. Peşindekileri ektiğini anlayınca yavaşladı, bir kaldırımın kenarına park edip kontağı kapattı. Uzakta bir polis sirenini hayal meyal duyuyordu.

Whalen duvardaki modern tablolara baka baka odada ilerledi. Pencereye varınca durdu. Manhattan aşağıda mimar maketi gibi görünüyordu.

"Babamın odasında pencereyi açabiliyordum."

"Ha, evet," dedi Peter Macauley. "O güzelim eski tip pencereler! Bizimkiler hepten çakılı. Yüz altıncı katta rüzgâr şakaya gelmez." Pencereye biraz daha yaklaşıp Whalen'in yanında durdu. "Babanın odası o caanım Coinage Binası'nın yirminci katındaydı, değil mi?"

"Yirmi beş," dedi Whalen.

Macauley kendi masasının başına dönerken Whalen'in o masadaki ekranlara, düğmelere, mandallara, yanıp sönen ışıklara bakmakta olduğunu gördü. "Yeni monte edildi bunlar," derken eliyle masayı şefkatle okşadı. "Elle zımparalanmış cevizden. Her şey sistematize. Şu gördüğün kısa devreli televizyon. Videofona takılı. Telefonda konuşurken konuştuğum insanı görebiliyorum. Yani... bu şirkette çalışanları. Hattâ istediğim kareyi dondurup fotoğrafını alabiliyorum. Kendimin de." Güldü. Parmağını hafif sağa kaydırdı. "Bu da konferans telefonu. Ağızlığını elle tutmak gerekmiyor, numarayı da elektronik tuş sistemiyle arıyorsun. Bunun da ekranı var. Bina içinde herhangi bir konferansa katılan herkesi ekranda büyütebiliyorum. Masamdan kalkmadan. Çok yararlı. Şu en sağdaki, on iki basamaklı hafıza kalkülatörü. Şirketin merkezî veri bankasına bağlı. Son yirmi beş yıldır yaptığımız işlerle ilgili her rakam bir saniye sürmeden karşımda. Şu alttaki, ağır teçhizat sayılan her makinemizin çalışma süresini ve yıpranma oranını gösteriyor. Kardeş şirketlerinkileri de. Baban olsaydı ne kadar hoşlanırdı, değil mi, Jonathan?" Jonathan başını sallayınca Macauley devam etti."Kırk beş saniye içinde bu telekopya makinesi, telefon, radyo veya iletişim uydusu kanalıyla her dökümanı veya fotoğrafı dünyanın herhangi bir yerine yollayabiliyor. Şu yukardaki benim özel makinem. Hisselerimizin, kardeş şirket hisselerinin fiyatlarını veriyor. Orta yerdeki enterkom, yanında diktafonlar, çağırma sistemleri, veri derleme alt-sistemi."

Whalen, "İnsanın çelişkili fikir ve duygularını düzene sokanını neden yapmıyorlar?" diye sordu.

"Eh, hemen hemen yapmışlar!" diye bağırdı Macauley. "Şu mandala basınca en son model poligraf harekete geçiyor. Ona 'yalnızca gerçek' makinesi diye isim taktık. Kardeş şirketlerden biri geliştirdi bunu. Başka pek çok teknolojik buluş gibi bu da askerî araştırmalardan gelişti. Tutukluların ve casusların sorguya çekilmesi işlemlerinden. Bu poligraf elektronik bir analizle, bilinç dışı ve istek dışı gerilimin ses tellerini çalıştıran kaslar üzerindeki etkisini analiz ediyor. O kaslar kişinin sesinde bir mikro-titreşim oluşturduğu için, ne zaman doğru, ne zaman yalan söylediği anlaşılıyor. Ayrıca sistemde dinleme aygıtı olup olmadığı, bir yere ses kayıt makinesi saklanmış olup olmadığı konusunda da beni uyarıyor."

"Bu ahlâk dışı bir şey değil mi?"

"Ahlâk dışı olan yalan söylemek ve kandırmaktır, Jonathan. Onu bulup ortaya çıkarmak değil.

"Baban bu şirketi yönettiği dönemlerde, randıman artırıcı her yeniliği çok isterdi. Bugün bu şirket koskoca bir bileşik şirket oldu. Dünyanın en büyüklerinden biri. Yetmişi aşkın ulusal ve uluslararası kardeş şirketimiz var. Hemen hemen aynı sayıda ülkeye dağılmış durumda. Gelirimiz her yıl İsveç'in, İspanya'nın gayrisafi milli hasılalarından yüksek. Öteki gelişmemiş ülkeleri hiç saymıyorum. Buradaki ve yurt dışındaki işgücümüz her renkte bir buçuk milyon kadın ve erkeği kapsıyor, bunlar düzinelerce farklı diller konuşuyorlar. Babanın bir zamanlar baş uğraşı olan metaller bugün işlerimiz arasında dokuzuncu sırayı ancak alıyor. Yatırımlarıyla dünyanın en az on beş en büyük şirketinin kontrolunu elinde tutan çok büyük bir kuruluş olduğumuzu söylemekten mutluluk duyuyorum. Biz ve kontrol ettiğimiz şirketler, hava-uzay, ecza, bilgisayar, besin, kömür, otel zincirleri, gaz türbinleri, büyük tankerler, denizlerde petrol sondajları, televizyon, semikondüktör, sigorta, emlak, yayın ve diğer sanayilerde faal. Prostaglandin'lerden prefabrike evlere kadar her dalda." Whalen'in sessizliğinden güven bulan Macauley devam etti. "Politikalarımız da değişti babanın gününden bu yana. Hisselerimizin yabancı uyruklulara satılmasına karşıydı kendisi. Ama biz değişik bir yol seçtik. Batı Almanlar ve Arap yatırımcılar, yani Emirliklerden, Kuveyt'ten yatırımcılar, hisselerimizin yüzde dördünden fazlasına sahip. Ama ABD Hisse Senetleri Komisyonu ancak yüzde beşten fazlası bir kişinin elinde olursa ortak adı bildirmeyi şart koşuyor. Böylelikle biz de yabancı yatırımcılarımızın kimliklerini saklayabildiğimiz gibi, ellerindeki o korkunç servetin boyutlarını ve türünü de hem devlete, hem kamuoyuna açıklamayabiliyoruz. Şunu da ekleyeyim, yabancı ortaklarımızın hepsi, bizim şirketimizin yaptığı bazı ürünler olmasa Amerikalı astronotların asla aya inemeyeceğini biliyor ve bundan gurur duyuyorlar." Sırıtarak Whalen'e baktı.

Whalen, "Amerikan şirketler dünyasının esas sahibi milyonlarca küçük yatırımcıdır diyen efsane böylece suya düşüyor," dedi. "O efsaneyi bir zamanlar babam da Whalenburg'daki işçileri arasında yaymaya uğraşırdı."

"Eh, bu koca imparatorlukta en büyük hisseye sahip özel kişi sensin ve o efsanenin yalan olduğunun da canlı kanıtısın, Jonathan. İç Finansman ve Bankacılık Alt Komitesine göre, bir şirketin hisselerinin

yüzde beşiyle onu arasındaki miktarına sahip olmak, o şirketin 'fiili kontrolunu' elinde tutmak anlamına geliyormuş. Yüzde bir-iki gibi bir oran, o ortağa büyük etkenlik sağlıyormuş. Bu rakamların ışığında, kendi hisse payına bak bir."

"Bakıyorum," dedi Whalen. "Ve hayranlık duyuyorum."

"Ayakta durmasana, Jonathan," dedi Macauley. "Söyle bakalım, nedir seni buralara kadar getiren sebep?"

Whalen oturdu, Macauley'e baktı. Adam masasına dayanmış, ona bakıyordu.

Whalen sakin bir sesle konuştu. "Nereye gitsem, günde yirmi dört saat, birkaç kişi izliyor beni. Ellerinde son model telsizler var, kocaman sedan arabalar kullanıyorlar."

Macauley'in yüz ifadesi değişmedi. "Bunu nereden biliyorsun?" diye sordu.

"Gördüm onları. İki kere ekmeyi başardım. Ama hep geri geliyorlar. Herhalde aşağıda beni bekliyorlardır."

"Bana niye anlatıyorsun?"

"Çünkü benim başıma gelen şey şu ya da bu şekilde bu şirketi etkiler." Durakladı. "Biraz dolambaçlı biçimde belki sizin pozisyonunuzu da etkiler, Bay Macauley."

"Pete de bana Jonathan. Pete de."

"Peki, Pete. Neden izlendiğim hakkında bir fikrin var mı?"

Macauley ona baktı. "Seninle açık konuşacağım, Jonathan. Amerika'ya döndüğünden beri izleniyorsun. Daha doğrusu, korunuyorsun demek gerekir. Çünkü Walter Howmet, yani yönetim kurulu başkanı bunu gerekli gördü."

"Hisselerin birazının benim olması, Bay Howmet'e herhangi bir nedenle beni izletme hakkını veriyor mu?"

"Sen ailenin bu şirketteki zengin hisselerinin mirasçısısın..."

"Korunma istemedim," diye onun sözünü kesti Whalen.

"Walter Howmet aynı zamanda senin mütevellin ve isim baban."

"Bay Howmet'in mütevelliliği sona erdi. Benim de ne ismim, ne

de babam. Neden bana sorulmadı? Neden söylenmedi?"

"Güzel bir soru. Bunun sorumluluğunu ben üstlenecegim. Bilirsen korkarsın diye çekindik. Ülkeye dönmeden önce senin hakkında fazla şey bilmiyorduk. Walter de, diğer mütevelliler de, senin davranışlarının biraz.... nasıl diyeyim... önceden kestirilmez olduğu kanısındaydılar. Galibe yurt dışındayken ölmene ramak kalmış."

"Babam boğuldu... sevişmekten. Annem intihar etti. Ölümün Whalen ailesinde bir yatırımı var. Yoksa tersi mi geçerli?"

"Acı konuşma, Jonathan. O kadar uzun süre yurt dışında kaldın ki, New York'u da, Pittsburgh'u da yabancı bulacaksın diye düşündük. Whalenburg'da başına gelenlere baksana. Sana kalan mirasın kaç para olduğu asla açıklanmamış olmakla birlikte, yine de birilerinin peşine düşme tehlikesi var. Kişisel güvenliğinden korkmakta haklıyız. Unutma ki şirket bu korumanın giderlerini üstlenmiş bulunuyor ve üstlenmeye de devam edecek."

"Şirketin parasını ziyan ediyorsunuz," dedi Whalen. "Şu konuşmamı da kayda mı alıyorsun? Kız arkadaşlarımı videokasete mi çekiyorsun? Bana 'Yalnızca Gerçek' makinesi mi uyguluyorsun?"

Macauley yüksek sesle güldü. "Bugünlerde senin kız arkadaşlarında serüvenlerini New York gazeteleri bile yazıyor... Zevkini de tebrik ederim. Her neyse Jonathan... senin iyiliğini istiyoruz, mesele bu."

Macauley arkasındaki dolabı açtı, altın kapaklı şürahiler göründü. "Bir içki?" diye sordu. Whalen başını iki yana salladı. Macauley kendine biraz viski aldı. "Sana bir şey olursa... ki korunmazsan olur... böyle bir olay hepimizi etkiler. Bu şirket böyle rizikolardan hoşlanmaz." İçkisini yudumladı. "Savaşların, terörizmin, şiddetin hepsi başka ülkelere özgü değil." Parmağıyla pencerenin dışını gösterdi. "Şurada, burnumuzun dibinde, ufacık bir para karşılığı adam öldürmeye hazır, bekleyenler var. Nice kadın sana şantaj yapıp skandal yaratabilir, Kim olduğun düşünülürse... mükemmel bir avsın, Jonathan."

"Artık korunma istemiyorum. Haklarımı ihlâl edenlere karşı kendimi korumak için kendim fedai tutabilirim."

Macauley gerginleşti. "Nasıl istersen, Jonathan. Ama ben, ya da bu şirket, yardımcı olabilirsek, lütfen haber ver."

"Teşekkür ederim, veririm." Whalen ayağa kalktı.

Macauley onu kapıya kadar geçirdi. "Howmet'ler seni görmeye can atıyor, Jonathan," dedi el sıkışırken. "Aradılar mı seni?"

"Evet. Onlarla yarın görüşüyorum."

Dış odada onu bir kadın karşıladı. Genç ve güzeldi. Beli oturan bir elbise giymiş, bosbelli ilhamını 2001 Aşk Odisesi'nden almıştı. Whalen'in yüzüne, televizyon artistlerine bakar gibi hayranlıkla baktı. "Bay Whalen? Adım Claudia Parker. Bay Macauley'in sekreteriyim," diye soludu. "Size yardımcı olmak üzere görevlendirildim. Önce büroları dolaşıp bilgi almak ister miydiniz?"

"Bizler gibi sevip tanıyanlara annenin zamansız ölümü büyük bir şok oldu. Gerçi Walter de, ben de, onun en yakın arkadaşları arasında sayılacak kadar talihli değildik... yakın arkadaşı da pek fazla değildi, biliyorsun... ama onu her zaman hatırlayacağız." Bayan Howmet durakladı. "Gözlerindeki o pırıltı, o alçak sesli gülüşü, o kibarlığı. Annen öyle derinliği, içtenliği olan bir insandı ki, Jonathan! Onun yanındayken hayatın güzel şeylerinden zevk almayı öğrenirdim." Bayan Howmet çayını yudumladı, zili çalıp bir hizmetçi çağırdı. "Ama gel biz yaşayanlardan söz edelim. Sen hâlâ o güzel mankenle misin?" Whalen'e doğru eğilmişti.

Whalen fincanına çay alırken, "Karen," dedi. "Evet onunlayım. Zaman zaman yani."

Bayan Howmet onun cevabını duymamış gibiydi. "Walter'le ben sık sık dergilerde onun resimlerini görüyoruz. Çok güzel bir kız... ama Jonathan, Karen'in mesleği seni biraz rahatsız etmiyor mu? Gün geçmiyor ki bir mankenin uyuşturucudan öldüğünü okumayalım. Ya bir suça adları karışıyor, ya zengin bir sevgiliye şantaj yapıyorlar. Daha dün televizyonda bir tanesinin kıskanç menajeri tarafından vurularak öldürüldüğü anlatılıyordu. Sonra da adam kendini vurmuş. Bir de... öbür arkadaşın vardı hani... seninle Londra'ya kaçan. O artistti, değil mi? Mankenlik, artistlik... çok istikrarsız meslekler!"

"Bayan Howmet..."

"Helen," diye sırıttı. "Kucağımda büyüdün sen benim. Helen de, yeter."

"Helen, artistler ve moda mankenleri de şirket müdürlerinden

daha istikrarsız durumda değil. Şirket müdürlerinin de çoğunun fazla içtiğini, anksiete, uykusuzluk, tansiyon, hemoroid, ülser ve cinsel iktidarsızlık çektiğini bilirsin."

Bayan Howmet tedirginliğini saklamaya çalışarak ona ifadesiz gözlerle baktı. Sonra genç adamın yüz hatlarını inceleyerek yalvardı. "Ama umarım Karen'le evlenmeyi planlamıyorsundur. En azından şimdilik."

"Planlarımdan söz etmek istemiyorum," dedi Whalen. Sonra birdenbire, "Hiç Bowery'ye gittin mi?" diye sordu.

"Bowery mi? Nerede o?"

"New York'un aşağı kesiminde. Wall Street'ten fazla uzak sayılmaz."

"Hayır, Jonathan. Banliyöde oturmanın bazı avantajları var. Bugünlerde kente pek seyrek iniyorum."

"Orada binlerce kişi, yıkık dökük binalarda yaşıyor. Bowery gayrimenkullerinin çoğunun sahibi olan şirketimiz onlara yardım edebilir diye geldi aklıma. Belki oturabilecekleri iyi evler verebiliriz ya da hastane veya rehabilitasyon merkezi yapabiliriz."

Bir hizmetçi taze demlenmiş çay getirdi. Bayan Howmet dikkatle Whalen'i dinliyordu.

"Devam et, Jonathan."

Whalen devam etti. "Ne de olsa, o serseriler, o uyuşturucu müptelâları bizim hayatımızın bir parçası. Bowery'yi insanoğlunun yaşayabileceği bir yer haline getirir veya en azından yarı yola kadar getiririz."

"Ama Jonathan, şirket canı istedikçe başka insanların hayatına karışamaz," dedi Bayan Howmet. "Amacı hiçbir zaman başkalarını yapmak istemedikleri bir şeye zorlamak olmamıştır."

"Bowery serserileri ne yapacaklarını bilmiyorlar," dedi Whalen. "Açlıktan geberiyorlar. Hepsi hasta. Yaraları iyileşmez olmuş artık. Ortaçağda olsa, onlara kalacakları bir yer verilirdi. Bugün ise gece gündüz sokaklarda çürüyor, çöpe atılmış konserve artıklarını yiyor, otomobillere eziliyor, ya da kabadayılardan dayak yiye yiye ölüyorlar."

Bayan Howmet, "Onlara kendin yardım etmeyi düşündün mü?"

diye sordu.

"Düşündüm. Ama o da bir kerelik bir sadaka olur. Oysa şu anda, biz burada oturup konuşurken, şirketin yardım vakfı milyonlar harcayıp Amerikan Ruh Derneği'ne destek oluyor. Alt tarafı onlar da insanın ruhu olduğunu bilimsel olarak kanıtlayacağız diyen bir grup psişik Svengali. Ruhun vücuttan çıkarken resmini ya da filmini çekeceklermiş. Odanın içinde, ölmekte olan bir insandan."

Bayan Howmet tekrar öne doğru eğildi, Whalen'in eline yavaşça dokundu. "Seni yıllardır görmedim, Jonathan. Ama her zaman Walter'le kendimin sahip olamadığımız oğul olarak seni düşündüm. Bu yüzden açık konuşmaya hakkım var sanırım. Çok seyahat ettin. Acılı geçmişin nedeniyle de kolayca etki altında kalıyorsun. Babanın kurduğu şirket şimdi çok sayıda hisse sahibine ait. Hepsi de ömrü boyunca çalışıp didinmiş dürüst insanlar. İnsanlığın çektiği acıların hepimiz farkındayız. Şirketin de, babanın da politikası her zaman için, kendine yardım etmek isteyenlere yardım etmek olmuştur. Fotoğraf veya film gibi, inkâr edilemez bir belgeyle ölümsüz ruhun varlığını kanıtlamak, tüm insanlık için çok hayati önem taşıyabilir. Bir tomar umutsuz serseriye para vermek ise kimsenin işine yaramaz. O serserilerin kendine bile yaramaz. Para olsa da olmasa da, onlar yine o hasta iştahlarını doyurmak isteyecek, içecek, uyuşturucu çekecek, çalacaklar nasılsa."

"Ama o serserilerin çoğu çalışmak, yararlı olmak istiyor," dedi Whalen. "Bowery'de ne zaman trafik ışığı kırmızı yanıp bir araba dursa, hemen gelip ön camı, yan aynayı siliyorlar. Eğer Walter'le ikimiz yönetim kurulunu ikna edebilirsek... madem ki şirket Bowery'deki gayri menkullerin bu kadar çoğuna sahip, demek ki oraya karşı bir sorumluluğu var dersek..."

"Müzikli operetlerdeki kahramanlar gibi konuşuyorsun, Jonathan. Baban ne derdi bütün bunlara?" Kadının sesi ciddileşti. "Bu konuyu Walter'e açma bile. Ona göre işsizlik sigortası bu ülkenin baş belâsı olmuş. Federal bütçemizin çoğu aylâklara, asalaklara, evlenmeden çocuk doğurmuş analara dağıtılıyor diye..."

"Walter yanılıyor," diye onun sözünü kesti Jonathan. "Bütçenin yüzde kırkı orduya gidiyor. İşsizlik yardımına giden yalnızca yüzde ikisi. O yardımı alanların yarısı çocuk, dörtte biri de çok yaşlı. Beşte biri anneler. Arada körler ve sakatlar da var."

Bayan Howmet ona kararlı bakışlarla baktı. "Eğer o serserilere yardım etmek gerekseydi, şirket bunu çoktan yapmaz mıydı sence? Ama onlara arka çıkmak, kötülüğü, günahkârlığı ödüllendirmek olur. Ahlâki çöküşü, yozlaşmayı desteklemek olur. Doğru bir şey değil, Jonathan. Hiç doğru bir şey değil!"

Whalen ayağa kalktı, Helen Howmet elini onun koluna dayayıp onu odada dolaştırdı. Sesi fısıltı düzeyinde çıkıyordu artık. "Walter seninle, kendi bağlı olduğu Mason locasına girmen konusunda konuşacak. Baban da o locadandı. Bilmen gereken her şeyi Walter sana söyleyecek. Benim tek diyeceğim, katılmak senin için çok önemli. Hem loca için, hem senin için, hem de hepimiz için." Susup gülümsedi. "Ha, evet, küçük bir nokta var. Bence saçlarını doğru dürüst kestirip üstüne iyi uyan elbiseler edinmen gerek. Ne de olsa, yerleşmiş, ev bark sahibi birisin artık." Durup dışardan gelen sesleri dinledi. "Walter geliyor galiba. Seninle konuşmayı dört gözle bekliyor."

Provadan sonra terzim müşterisi olan sinema ve televizyon yıldızlarını anlatmaya başladı. Yanında çalışanlar evlerine gitmişlerdi. Dükkânda ikimiz yalnızdık. Yeni kumaş örnekleri çıkardı, sonra da erkek-erkeğe bir porno film seyredelim diye önerdi. Kabul ettim. Nedense film başaşağı oynuyordu. Geri saramıyorum, bozulur diya korkuyorum dedi adam. Oturup başaşağı filmi seyrettik. Derken bana teklifte bulundu, reddettim. Bir kere, adamın sahtekârın biri olduğunu biliyordum. Herhalde kendi işini kendi görecek, sonra müşterilerine benim yatakta ne kadar harika olduğumu anlatacaktı. Ama reddedişim sırf ondan değildi. Homoların yapmacığı, güzelliğe, davranışa abartılmış bir önem vermeleri beni her zaman rahatsız etmiştir. Sevgi ihtiyaçları da küçülmüş, ilkel bir seks düzeyinde kalmıştır. Eksikliği tiyatromsu bir havayla saklanmaya çalışılır. Başka randevum olduğuna dair bir şeyler geveledim, gitmem gerektiğini söyledim. Terzi tartışmadı. Ölçülerimi alıp not etti, kentin başta gelen bazı iş adamlarıyla yattığını anlattı, şakalar yaptı, dedikodu etti.

"Sizinle tanıştığıma çok memnunum, Bay Whalen. Çünkü aileniz hakkında çok şey duydum. Başvuru formumdan görebileceğiniz gibi, on beş yıl boyunca profesyonel korumacı olarak çalıştım. Yirmi iki yaşımda Hollywood'daki dublör şirketinden ayrıldığımdan beri.

İş adamlarına, film yıldızlarına, televizyonculara, politikacılara, burada sürgün hayatı süren yabancı liderlere koruyuculuk yaptım. Başvuru formunda yazılı olmayan şey, pek çok müşterilerimin hayatını kurtarmış olduğum ve bana yazılı teşekkürler yazmış olduklarıdır. Ama doğrusunu söylemek gerekirse iki olayda başarısızlığa uğradım. Bir müşterimle Londra'da bir oyunun galasına gitmiştik. Siyah kravat, resmi kıyafetle. Kalabalık arasında elbisesinin üzerinden ince bir enjektörle öldürücü bir kimyasal madde zerkettiler. Çabucak. Yere yıkılıp debelenmeye başladı. Birkaç saat sonra öldüğünde, ben de dahil herkes kalp krizi geçirdiğine inanmıştık. Otopsi ölümün gerçek nedenini açıkladı. Ama iğneyi yapanın kim olduğunu hâlâ bilmiyoruz.

Öbür müşterim de... bir gün Houston'daki bürosundan arabasına doğru yürüyorduk. Araba binanın önüne, kaldırımın kenarına park edilmişti. Birden düşüp öldüğünü gördüm. Göğsünden kanlar fışkırıyordu. Karşı kaldırımdaki binaların pencerelerinden, biri teleskopik tüfekle ateş etti sandım, polise ipucunu orada aramalarını söyledim. Bir şey bulamadılar. O zaman onları yanlış yöne mi koşturdum, diye kuşkulandım. Katil iyi nişancıydı, ona kuşku yok. Ama şimdi düşünüyorum da, belki de yakın menzilden ateş etti bize. Neredeydi diyeceksiniz... Onu da çözdüm. Binadan çıkarken önce ben çıktım, çevreyi kontrol ettim, kimseyi göremeyince ona işaret ettim, çıktı. Birlikte arabaya doğru koşarken yarı yolda düştü. Tek açıklama, katilin oradaki arabalardan birinin bagajından ateş etmesi. Namlunun sığacağı bir delikten ateş etmiş olmalı. Susturucuyla.

"Bay Whalen, bu meslekte kimseye güvenemezsiniz. Kendinize bile. Size başımdan geçen bir olayı anlatayım. Son zamanlarda bir ara boştaydım. Hesap verecek kendimden başka kimsem yoktu. Bir gün öğleden sonra çok güzel bir kız ilişti gözüme. Tiffany kuyumcusundan Carnegie Hall'a kadar izledim onu. Nezaketle kendimi tanıttım, çok yalnız olduğumu, kimsenin beni istemediğini söyledim. Ona bir içki, bir akşam yemeği, bir tiyatro teklif ettim. Ya içinden birini seçin, ya da üçü birden, dedim. Kabul etti. Yirmi yaşlarındaydı. İranlıymış. Burada dil eğitimi görüyormuş. İyi bir akşam geçirdik. Kız ateş parçasıydı. Seyretmesi de, dinlemesi de bir zevkti. Söylüyorum size, Bay Whalen, ona kolaylıkla âşık olabilirdim.

"Ertesi akşam yemeğe benim evime geldi. Yemekten sonra onu Long Island'da kiraladığım plaj evine götürmek niyetindeydim. Hafta sonunu geçirebilirdik orada. Yemeğin ortasındayken eski

Bayan Howmet ona kararlı bakışlarla baktı. "Eğer o serserilere yardım etmek gerekseydi, şirket bunu çoktan yapmaz mıydı sence? Ama onlara arka çıkmak, kötülüğü, günahkârlığı ödüllendirmek olur. Ahlâki çöküşü, yozlaşmayı desteklemek olur. Doğru bir şey değil, Jonathan. Hiç doğru bir şey değil!"

Whalen ayağa kalktı, Helen Howmet elini onun koluna dayayıp onu odada dolaştırdı. Sesi fısıltı düzeyinde çıkıyordu artık. "Walter seninle, kendi bağlı olduğu Mason locasına girmen konusunda konuşacak. Baban da o locadandı. Bilmen gereken her şeyi Walter sana söyleyecek. Benim tek diyeceğim, katılmak senin için çok önemli. Hem loca için, hem senin için, hem de hepimiz için." Susup gülümsedi. "Ha, evet, küçük bir nokta var. Bence saçlarını doğru dürüst kestirip üstüne iyi uyan elbiseler edinmen gerek. Ne de olsa, yerleşmiş, ev bark sahibi birisin artık." Durup dışardan gelen sesleri dinledi. "Walter geliyor galiba. Seninle konuşmayı dört gözle bekliyor."

Provadan sonra terzim müşterisi olan sinema ve televizyon yıldızlarını anlatmaya başladı. Yanında çalışanlar evlerine gitmişlerdi. Dükkânda ikimiz yalnızdık. Yeni kumaş örnekleri çıkardı, sonra da erkek-erkeğe bir porno film seyredelim diye önerdi. Kabul ettim. Nedense film başaşağı oynuyordu. Geri saramıyorum, bozulur diya korkuyorum dedi adam. Oturup başaşağı filmi seyrettik. Derken bana teklifte bulundu, reddettim. Bir kere, adamın sahtekârın biri olduğunu biliyordum. Herhalde kendi işini kendi görecek, sonra müşterilerine benim yatakta ne kadar harika olduğumu anlatacaktı. Ama reddedişim sırf ondan değildi. Homoların yapmacığı, güzelliğe, davranışa abartılmış bir önem vermeleri beni her zaman rahatsız etmiştir. Sevgi ihtiyaçları da küçülmüş, ilkel bir seks düzeyinde kalmıştır. Eksikliği tiyatromsu bir havayla saklanmaya çalışılır. Başka randevum olduğuna dair bir şeyler geveledim, gitmem gerektiğini söyledim. Terzi tartışmadı. Ölçülerimi alıp not etti, kentin başta gelen bazı iş adamlarıyla yattığını anlattı, şakalar yaptı, dedikodu etti.

"Sizinle tanışığıma çok memnunum, Bay Whalen. Çünkü aileniz hakkında çok şey duydum. Başvuru formumdan görebileceğiniz gibi, on beş yıl boyunca profesyonel korumacı olarak çalıştım. Yirmi iki yaşımda Hollywood'daki dublör şirketinden ayrıldığımdan beri.

İş adamlarına, film yıldızlarına, televizyoncılara, politikacılara, burada sürgün hayatı süren yabancı liderlere koruyuculuk yaptım. Başvuru formunda yazılı olmayan şey, pek çok müşterilerimin hayatını kurtarmış olduğum ve bana yazılı teşekkürler yazmış olduklarıdır. Ama doğrusunu söylemek gerekirse iki olayda başarısızlığa uğradım. Bir müşterimle Londra'da bir oyunun galasına gitmiştik. Siyah kravat, resmi kıyafetle. Kalabalık arasında elbisesinin üzerinden ince bir enjektörle öldürücü bir kimyasal madde zerkettiler. Çabucak. Yere yıkılıp debelenmeye başladı. Birkaç saat sonra öldüğünde, ben de dahil herkes kalp krizi geçirdiğine inanmıştık. Otopsi ölümün gerçek nedenini açıkladı. Ama iğneyi yapanın kim olduğunu hâlâ bilmiyoruz.

Öbür müşterim de... bir gün Houston'daki bürosundan arabasına doğru yürüyorduk. Araba binanın önüne, kaldırımın kenarına park edilmişti. Birden düşüp öldüğünü gördüm. Göğsünden kanlar fışkırıyordu. Karşı kaldırımdaki binaların pencerelerinden, biri teleskopik tüfekle ateş etti sandım, polise ipucunu orada aramalarını söyledim. Bir şey bulamadılar. O zaman onları yanlış yöne mi koşturdum, diye kuşkulandım. Katil iyi nişancıydı, ona kuşku yok. Ama şimdi düşünüyorum da, belki de yakın menzilden ateş etti bize. Neredeydi diyeceksiniz... Onu da çözdüm. Binadan çıkarken önce ben çıktım, çevreyi kontrol ettim, kimseyi göremeyince ona işaret ettim, çıktı. Birlikte arabaya doğru koşarken yarı yolda düştü. Tek açıklama, katilin oradaki arabalardan birinin bagajından ateş etmesi. Namlunun sığacağı bir delikten ateş etmiş olmalı. Susturucuyla.

"Bay Whalen, bu meslekte kimseye güvenemezsiniz. Kendinize bile. Size başımdan geçen bir olayı anlatayım. Son zamanlarda bir ara boştaydım. Hesap verecek kendimden başka kimsem yoktu. Bir gün öğleden sonra çok güzel bir kız ilişti gözüme. Tiffany kuyumcusundan Carnegie Hall'a kadar izledim onu. Nezaketle kendimi tanıttım, çok yalnız olduğumu, kimsenin beni istemediğini söyledim. Ona bir içki, bir akşam yemeği, bir tiyatro teklif ettim. Ya içinden birini seçin, ya da üçü birden, dedim. Kabul etti. Yirmi yaşlarındaydı. İranlıymış. Burada dil eğitimi görüyormuş. İyi bir akşam geçirdik. Kız ateş parçasıydı. Seyretmesi de, dinlemesi de bir zevkti. Söylüyorum size, Bay Whalen, ona kolaylıkla âşık olabilirdim.

"Ertesi akşam yemeğe benim evime geldi. Yemekten sonra onu Long Island'da kiraladığım plaj evine götürmek niyetindeydim. Hafta sonunu geçirebilirdik orada. Yemeğin ortasındayken eski

müşterilerimden biri telefon etti, bitmemiş bir işle ilgili olarak benimle konuşmak istediğini söyledi. Kızdan izin istedim, orada beni beklemesini rica ettim. İster kitap oku, ister televizyon seyret, ne istersen yap, dedim.

"İki saat sonra telâşla eve döndüğümde kız gitmişti. Bana tatsız bir not yazıp bırakmıştı. Bir başka kadınla hızlı bir kaçamak uğruna onu ektiğimi söylüyordu. Canım sıkıldı. Arabama atlayıp yine de plajdaki eve gittim. Onu bir daha aramamakta kararlıydım.

"Ama kızdan hoşlanmıştım. Fikrimi değiştirdim. Aramızda hiçbir şey olmamış gibi telefon ettim ona. Dostça davrandı. Olayı unutmuş gibi yaptı. Benimle bir kere daha yemeğe çıkmayı kabul etti.

"Vaktinde geldi. Çok güzel görünüyordu. Bu sefer onu ağırlama sürem uzasın diye, lüks lokantaların birinden eve yemek ısmarlamıştım. Sofrada birkaç kadeh o iyi şaraptan içtikten sonra kız kıkırdamaya başladı. Ona bakarken ben de heyecanlandım. Yemek bitince ayağa kalktı. Üzerinde sımsıkı bir elbise vardı. Daha fazla dayanamadım. Elimi kalçasına koydum. Bir anda ayıldı. Bir tokat attı, beni itti. Fazla hızlı itti doğrusu. Geri çekildim, bir şey söylemedim. Köşedeki Şehvet Rehberi'ni kaptım. O rehberde kadın ve erkek mankenlerin, gece kulübü kavalyeleri ve damlarının, masöz ve masörlerin, sıradan fahişelerin çeşitli pozlarda resimleri ve telefon numaraları vardır. Müşterilerimden biri birlikte çıkacağı bir kız veya erkek istediği zaman hep o rehbere başvururum. Ben de o geziye müşteriyle birlikte gitmek zorunda olduğuma göre, genellikle daha önceden kontrol ettiğim birini ararım rehberden. Rehberi bizim kraliçenin suratına fırlatıp, sonra onu ensesinden yakalayıp burnunu o fahişelerin resimlerine eğdim. "Kendini bu kaldırım sıçıntılarından iyi sanmana sebep ne?" diye sordum. Ona daha da sert çıkacak, belki tokat bile atacaktım. Ama dediğim gibi hoşlanmıyordum ondan. Bu yüzden hiçbir şey yapmadım.

"Albüme sakin sakin bakıp kenara koyduktan sonra kalktı, banyoya gitti. Ben televizyonu açtım, çıktığında özür dilemeye hazır, bekledim. ama içerde çok uzun kaldı, Banyonun kapısına gidip içeriyi dinledim. Ses yoktu. Ona seslendim, cevap gelmedi. Kapıyı zorladım ama kilitlemişti içerden. Aç diye emrettiğim zaman da ses gelmedi. Yine seslendim, cevap yok. Kilidi tornavidayla açıp girdiğimde bizim Acem kedisi çırılçıplak yerde yatıyordu. Kolları banyonun içine sarkıtılmış durumdaydı. Banyo onun kanıyla kırmızıya boyanmış

sıcak suyla doluydu. Benim ustura da yerde, kızın yanında yatıyordu.

"Onu banyonun kenarından çekip yere yatırdım. Damarlarından hâlâ kan boşalıyor, beyaz tenini boyuyordu.

"Paniğe kapıldım."

"Bronx hastanesinde asistan olan bir doktor kızla çıkardım. Onu aradım. İnşallah hâlâ o hastanededir diye dualar ediyordum. Oradaydı. 'Norma,' dedim. 'Evimde çıplak bir kız var. Bileklerini kesti, çok kan kaybetti. Ne yapayım?' Norma bana, 'Soluk alıp veriyor mu?' diye sordu. 'Evet.' 'Bileklerini sıkıca sarıp kanamayı durdur, kızı bir battaniyeye sar, hemen bana getir,' dedi. 'Ya bu arada ölürse?' diye sordum. 'O zaman kız senin,' dedi. 'Buraya getirme. Burası morg değil, hastane.'

"Kızı giydirirken vücudu kucağımda hasta çocuk gibi cansızdı. Kendi kendime, ölürse ne yapacağım, diye soruyordum. Cankurtaran mı çağıracaktım? O zaman polis ve basın da gelirdi. Ne diyecektim onlara? Güzel bir akşam yemeğinden sonra kız arkadaşım kalkıp banyoya gitti, zevk olsun diye kendini öldürdü, mü diyecektim? İnanılır şey mi? Yasa hemen beni cinayetle suçlardı. Cesedi bagaja koyup nehre atmaya cesaret edebilir miydim? Yoksa onu lokma lokma doğrayıp parçalarını yakmak mı en iyisiydi? Mikrodalga fırında. O fırınlar kendi kendini temizliyor sonunda. Bu tür kadın anatomisi derslerine hiç ihtiyacım yoktu.

"Kızı arabama taşıdım. Garaj bekçisi göz kırptı, sarhoşlarla düşüp kalktığıma dair bir espri yaptı. Kente giderken yol boyu hep dua ettim. Hastanede Norma, yanında Kore'li bir asistanla bekliyordu. Yasalardaki intihar girişimleriyle ilgili maddeleri hiç bilmiyor diye seçmişti onu. Kız hâlâ sağdı. Asistan bilekleri dikti, ona kan verdi, Norma da işin gizli kalmasını sağladı. Bir iki günde Acem sevgilim taburcu oldu. Ona neden bileklerini kestiğini sorduğum zaman, beni cezalandırmak için yaptığını söyledi.

"Şimdi, Bay Whalen, günün birinde sevgiliniz sizi bu türlü cezalandırmak isterse ne yaparsınız? Öyle bir şeye kalkıştığı zaman inşallah ben yanınızda olurum. Çünkü ben korumacı olarak, her durumda yardım edebilecek insanlar tanırım. Kendime gelince... sigaralarınızı yakmak, saçınızı kesmek bile komaz bana.

"Tabii sizi iyi korumak için her an yanınızda olmam gerek. Yanınızda çalışmaya başladım mı, sizinle ve hayatınızla ilgili her

şeyi bileceğim. Bu nedenle de, sizi satmaya en elverişli durumdaki insan olacağım. bunu size söyleyişimin nedeni yalnız hizmetlerime iyi para veresiniz diye değil, er geç sizin de aklınıza geleceği için."

Annem Karen'le birkaç kere karşılaşmıştı. İlk görüşmelerinde annemin tek sözü, "Ne güzel kız! Bakmak insana zevk veriyor!" oldu. Bir başka seferinde Karen'in parfümünü kokladı, sonra bana, "Kız arkadaşına söyle de kokarcalarla rekabet etmeye kalkışmasın," dedi. O parfüm Karen'e benim hediyemdi.

Bir keresinde Karen'le annem uzun uzun konuştuktan sonra, anneme Karen'in neler söylediğini sordum. "Söylemek mi?" dedi annem. "Herhalde sen de kabul edersin ki insan Karen'ln ne dediğini dinlemez, Jonathan. Yalnızca onu seyreder."Yale'in bahçesinde, Karen'i bana yaslanmış pozda gösteren fotoğrafı anneme gösterdiğim zaman annem dikkatle baktı, sonunda benim yakışıklı göründüğümü, ama bahçe çalılarının budanma zamanının geldiğini söyledi.

Londra psikodrama'sıyla ilgili beklenmedik bir ek: Bir partide, tuvalete gitmek üzere kalabalığın arasından geçerken kolumda bir kadının elini hissettim. Döndüğümde Louise Hunter'le burun buruna geldim. Yine hatırladığım kadar güzeldi ama nedense... pek o kadar ışık saçmıyordu.

"O seyahatimiz kız arkadaşını kıskandırdı mı, hiç söylemedin," dedi. Gülümsemesinde açık bir davet vardı.

"Seni rahatsız etmek istemedim." Söyleyecek şey bulamıyordum. "Duydum ki... dediler ki sen ve Frank..."

"Ya, evet, boşandık," dedi. "Frank seninle Londra'ya gidişimi zina kanıtı olarak kullandı."

"Ama siz ikiniz o Londra gezisini yola çıkmadan önce konuşmuştunuz," dedim. "Frank gerçeği biliyor demiştin bana."

"Frank gerçeğin peşinde değildi." Genç kadın kaşlarını çattı. "o boşanma peşindeydi. Ayrıca seninle hakkımızdaki onca dedikodu yapımcıların da hoşuna gitmedi. *Para Babası*'nın filminde rolü bana vermediler."

"Üzgünüm, Louise," dedim, yine kelime bulamadım. "Keşke yardım edebilsem."

Çantasından bir sigara çekti, ben ateşi uzatırken eli benimkine dokundu. "Edebilirsin, Jonathan. İşsizim. Aklına gelebilecek her rolü oynamaya hazırım. Hayatta olsun, sahnede olsun."

"Psikodrama bitti," dedim. "Numaralar da bitti."

"Benim için de. İşte o yüzden de, Londra'da benimle yatmana izin vermediğime pişmanım. Kız arkadaşını yine kıskandırmaya ne dersin?" Koluma girdi. "Ama bu sefer sahicikten."

Anfi sessizleşti, ışıklar hafifletildi, hep erkeklerden oluşan seyirciler hareketsiz oturup gözlerini mermer sahnede yürüyen çelimsiz ihtiyara diktiler. Kimse kıpırdamadı. Whalen dönüşü olmayan bir akışa yakalandığının farkındaydı.

Locanın sekreteri basamakların birinde tökezledi, ama hemen kendini topladı, dengesini yeniden kazandı. Bir soluk aldı, titrek sesiyle duyurusunu yaptı: "Tüm erkek demekleri, üyelerinin birarada olmanın gücüyle sağlayabilecekleri amaçları kendine hedef olarak seçer. Aşağıdaki noktaları bu Loca'nın hedefleri olarak ilân ediyoruz: Erkekçe karakter ve başarının yüce ideallerini desteklemek, entelektüel çabalarla karakterimizi daha iyileştirmek ve kalıcı bir dostluk ve sadakatle birleşmek.

"Ama bu çabalarımız arasında, birey in kendi değerleriyle birlikte herşeyden önce geldiğini unutmamalıyız. Şerefli bir ihtiras, dürüst bir konuşma, temiz düşünceler ve dürüst eylem, en önemli şeylerdir.

"Jonathan James Whalen, sen amaçları şimdi açıklanmış olan bu Loca'ya katılıyorsun. Biraderlerimiz seni güvenimize layık bulduğu için buradasın. İmtiyazlarımızı paylaşmaya davet ediyoruz seni. Tüm girişimlerinde dostluğumuzu ve sadık yardımlarımızı sunuyoruz sana. Biraderliğin amaçlarına katıldığına inanıyor, onları benimsemeye hazır olduğunu biliyoruz. Eğer yanıldıksa, eğer amaçlarımızı senin yüce ideallerinle çelişkili buluyorsan, bunu burada, şu anda ifade etmek senin görevindir."

Spot ışığı sahneden ayrıldı, gelip Whalen'i buldu. Bütün seyirciler ona döndüler. Onların bakışları altında tuzağa kısılmış gibi, kas-

katı ve sessiz dururken, Barbara'nın Rangoon'daki cenaze töreninde papazın söyledikleri geldi aklına: "Tüm canlılar arasında yalnız insanoğlu kendi varlığını tehdit etme gücüne sahiptir, ona evet veya hayır deme hakkını, kayıtsız bir dünyanın sınırlarına boyun eğme veya o sınırları aşma hakkını elinde tutar."

Whalen bir şey söylemeyince sekreter devam etti. "Jonathan James Whalen, şimdi ayağa kalk, yüzünü Biraderlere dön, amaçlarımıza bağlılığını ifade et."

Odadaki ışıklar yükseldi. Whalen kalktı, kendi sesinin, ezberlediği cümleyi söylediğini duydu. "Bu Loca'nın anayasasına, geleneklerine ve yönetmeliklerine uyacağıma, amaçlarını elimden gelen her şekilde destekleyeceğime söz verdiğimi, burada olan ve olmayan tüm Biraderlerime ilân ederim. Tanrı şahidim olsun."

Çok geçmeden Whalen kendi yasasını da yazma zamanı geldiğinden emin oldu. O zamana kadar,doğumunda kendisine verilen yere uyma gereğini duymuştu. Birdenbire, o yerin ona ait olduğunu anladı. Şimdiye kadar başkalarının bilgisine ve yargılarına güvenmek zorundayken, birdenbire kendi bilgilerinin olgunluğunu hissetti, kim olduğunu anladı, ne yapması gerektiğine karar verdi.

Sevgili Walter, sevgili Helen,

İsim annem ve babam olarak, geçmişimin anılarına en yakın insanlar olarak, annemle babamın bıraktığı boşluğu doldurup mânevi rehberliğinizi bana sunmakla büyük cömertlik gösterdiniz. Hayatımdaki rolünüze şükranımı ifade etmek amacıyla sizi bir yurt dışı gezisine konuğum olarak davet etmek istiyorum. Böyle bir gezi bana belki de ilk defa olarak kendimi keşfetme olanağı tanıyacak.

Rahat bir tatil gezisi olacak. Üçümüzü Doğu Afrika'ya götürecek bir jet kiraladım. Orası bir zamanlar beni pek etkilemiş olan bir bölge. Hint Okyanusu'na bakan bir villa tuttum.

Yılın bu mevsiminde orada iklim pek yumuşak. Size hangi tarih uygunsa o zaman yola çıkarız. Kabul edeceğinizi umarım.

Sevgiler

Jonathan

Kahvaltı okyanusa bakan terasta servis yapıldı. Whalen dürbünü Walter Howmet'e uzattı. "İşte şu da baobab," dedi, bahçedeki en ulu ağacı gösterdi. "Baobab aslında 'bin yaşında' demek. Afrika'da bircc kişiler bu ağacın hayatın kökü olduğuna, ilk insanın doğuşunu gördüğüne inanır. Yerliler baobab'a şeytan ağacı derler. Şeytanın bir zamanlar bu ağacın dallarına takıldığını, sonra cezalandırmak için onu başaşağı ettiğini söylerler. Yerlilere göre, şimdi dallar olan kısım aslında köklerdir. Bir daha baobab yetişmesin diye şeytan tüm genç fideleri imha etmiştir. Yerliler bu yüzden dünyada yalnızca yetişkin baobab ağaçlarının kaldığını söylerler."

Whalen okyanusa döndü. "Şu kayalığa bakın," dedi. "Kilometrelerce uzanıyor. Sığ yerleri köpek balıklarından koruyan doğal bir set. O kayalık mağaralarla dolu. Her mağara bir akvaryum. Doğa'nın en egzotik yaratıkları orada."

Howmet, "Bizi tâ Afrikalara getirmen çok düşünceli bir hareket, Jonathan," dedi, yumurtasının kabuğuna bıçağıyla yavaşça vurdu. "Helen'le ben bu yaşta dünyada böyle bir geziye kalkış nazdık. Bu doğa cennetini göremeden ölürdük. Öyle değil mi, Helen? '

Bayan Howmet heyecanlanmıştı. "İnanamıyorum! Daha dün Woodbury'deydik. Connecticut'da! Bak şimdi neredeyiz!" Dürbünü kocasından aldı, karşılarındaki sığ sulara baktı.

Whalen, "Buraya daha önce de geldim," dedi. "Aga Han'ın kum yatını Bahati plajında yanşırken seyrettim. Kum yelkenciliğini burada öğrendim."

Kahvaltıdan sonra Whalen hizmetçilere, o gün sı, suları inceleyeceğini söyledi, konuklarıyla birlikte öğle yemeğini ilerdeki kayalığın kumsallarından birinde yiyeceklerini bildirdi Lastik botu hazırlamalarını, kendi skuba takımını koymalarını, sandviçleri, içecekleri, meyveleri bota yerleştirmelerini emretti.

Gel-git tablosunu inceledi, suların ne zaman kayaları aşıp sığ kısma dolacağına baktı, odasının balkonundan Howmet'lerin bahçeden çıkıp kumsala indiklerini gördü. Hemen aşağıya inip onlara yetişti. Tam lastik bota binmek üzereydiler. Siyah uşakla Walter botu tuttular, Whalen de Helen'in binmesine yardım etti. Sonra Whalen'le Walter de bindiler, Whalen minik motoru çalıştırdı. Hizmetkâr ha-

latı atınca bot duru sularda ilerlemeye başladı. Howmet'ler botun pleksiglas tabanından aşağıdaki deniz yatağına bakıyor, balık gördükçe keyifle bağırıyorlardı. Whalen botu çaprazlama, kayalara doğru götürdü. On dakika sonra, arkalarında gök, kumsal ve orman birleşiverdi, ufukta kaldı.

Howmet film kamerasını omuzlayıp karısına çevridi. Helen hasır şapkasını ona salladı, sulara doğru eğildi.

Whalen, "Annem bana bir keresinde, babamın birlikte çalıştığı insanları kurular ve ıslaklar diye ikiye ayırdığını söylemişti," dedi. "Yalnızca ıslaklara güvenirmiş. terleyen insanlara. Çünkü ter onları ele vermeden kendisine yalan söyleyemeyeceklerine inanırmış. Ama yine de, sen babamın en yakın iş arkadaşıydın, Walter. Oysa bu sıcakta bile hiç terlemiyor gibisin. Sana güvenirdi, onu biliyorum tabii. Annem de güvenirdi sana."

Karadan hayli uzaklaşmışlardı artık. Kayalığın öbür yanına dalgaların vurduğunu duyuyorlardı. Whalen küçük bir kumsal seçti. Botu kumlara çekti, konuklarının inmesine yardım etti. Walter'le ikisi yiyecekleri, eşyaları bottan indirdiler, kumlara bir battaniye serdiler. Bu arada Helen de kumsalın kenarına vurmuş renkli deniz yıldızlarının filmini çekti.

"Ne tatlı bir ada burası! Okyanusun ortasında bir cennet. Kıyıya millerce uzakta. Öbür kumsallara da uzak. Her şeye uzak!" Bayan Howmet kendinden geçiyordu âdetâ. "Bir tek bu minik deniz yıldızları var. Kumlar da yeni yıkanmış gibi," diye hayranlığını belirtti.

Whalen skuba takımlarını topladı. Dürbünüyle okyanusu tarayıp bir tekne falan var mı diye baktı, uzaklarda kalan ana kıyıda yerlilerin olup olmadığını araştırdı. Dünya bomboştu.

"Herhalde okyanus bu adanın üzerinden aşıyordur zaman zaman," dedi. "Hele de fırtına çıkınca." Dalgın bir sesle konuşuyordu. Kulağı kayalığın arkasında kabaran dalgaların sesindeydi.

Helen, kocası Whalen'e oksijen tüpünü takmasına yardım ederken film çekti. Her şey hazır olunca Whalen suya doğru yürüdü, mercan yatağına daldı, dip kumları üzerinde yüzdü, oradaki balıkları ürküttü. Merçanlar arasında mavi bir balık gördü. Hayvan kendini

korumak için şişindi, Whalen onu kıstırıp yakaladı, avucuna aldı. Kumsala çıkıp Howmet'leri şaşırttı. İkisi battaniyenin üzerinde sırtüstü uzanmış, ayak bileklerini çaprazlamışlardı. Solgun yüzlerini şapkaları güneşten yarı yarıya saklıyordu. Helen balığın filmini çekti, kocası da onun film çekişinin fotoğraflarını çekti.

Whalen, "Ben yine gidiyorum," dedi. "Biraz da deniz yılanlarını kovalamak istiyorum."

Walter gülümsedi, Helen el salladı. Sonra ikisi tekrar uzandılar, şapkalarını suratlarına çekip güneşte uyumaya hazırlandılar. Whalen lastik botun yanından geçerken balığı tekrar denize fırlattı, sonra botun halatını da çözüp attı. Suya daldı, halatı alttan yakalayıp çekti, botun kumsaldan suya kaymasını sağladı. Bir kere kumlardan kurtulunca bot rüzgârın ve kabaran suların itmesiyle amaçsızca uzaklaşıp gidecekti. Whalen kıyıdaki eve doğru uzun yüzüşüne başladı.

Dönüp Howmet'lere baktığında, onları iki minik noktacık gibi gördü. Kumun ortasında. Whalen birden kendini tüm geçmişinden kopmuş hissetti. Howmet'ler görünmez olunca, kendine bakabilecek durumda hissetti kendini sonunda. Yükselecek, yüze çıkacak, kendi kumsalına demir atabilecekti artık.

Bir deniz yılanı gördü. Whalen'i izliyor, saldırmak üzere poz alıyordu. Gözünü hayvandan ayırmadan su altından yüzmeyi sürdürdü, sonunda yılan kendine başka bir hedef seçti. Whalen suyun yüzüne çıkıp geriye baktı. Kabaran sular kayalığın üzerinden aşarken o kumsal da dalgaların altında kayboldu.

Whalen Ukunda Plajı'na çıktı. Orman hareketsiz, gökyüzü bulutsuz, deniz sakindi. Dünya düzenindeydi artık.

Villaya vardığında hizmetkârları çağırdı, hızlı motoru hazırlayıp kaybolan konukları aramalarını emretti. Kendisi skubayla dalarken Howmet'lerin botla gezintiye çıktıklarını sanıyordu görünüşe göre Whalen. Şimdi onların oralarda tek başına kalmasından tedirginlik duymaya başlamıştı. Ne de olsa, sular yükselmeye başlıyordu.

Helen ve Walter Howmet'in cesetleri hiçbir zaman bulunamadı. Whalen ise, uzun süre kalıp da birdenbire gizli bir kaynaktan beslen-

miş gibi vücuduna enerji dolduğunu hissetti. Ama sık sık, kendini yorgun hissettiği, yararsız hissettiği, bu duygulara teslim olduğu zamanlar da oluyordu. Sanki iletilebilecek düşünce ve duyguların ötesinde bir yerde yaşıyormuş gibi Öyle zamanlarla mücadele etti. Zihnini sarmakta, iradesini zayıflatmakta olduğunu hissettiği o zarı yırtmaya çalıştı. Ama çaresizdi. Kendini kontrol edemiyordu.

Kendi kendiyle yüzleşti. Karen'i aracı olarak bilir, onun kanalıyla kendini keşfedebilirse, o zaman özgür kalabilir,kendi hareketlerinin kurallarını kendi koyabilir, sonuçlarının değerini kendi saptayabilirdi. Ya da kendini Karen'siz görmeye çalışacak, ilkeleri dünya tarafından saptanmış bir adam olarak kalacaktı.

O sıra aklına Hintli Panchadasi'in 'öz' konusunda öğrettiği ders geldi: "Nasıl mı yakalarım onu? Yakalama. Artık yakalamak kalmadığı zaman geriye kalan şey, insanın özüdür."

Sevgili Jonathan,

Yalc'deki odanda birlikte Rilke'den bir yazı okuyup o yazıda kendimizi bulduğumuzu hatırlıyorum: "anlıyoruz ki aslında kendi rolümüzü tanımıyoruz. Bir ayna arıyoruz, boyaların hepsini silmek, yapay olan her şeyi çıkarmak, gerçek olmak istiyoruz. Ama bir yerde unuttuğumuz maske kırıntısı hâlâ üzerimize yapışmış oluyor. Kaşlarımızda bir nebze abartma kalıyor. Dudaklarımızın köşelerinin kıvrık olduğunu göremiyoruz. Öylece dolaşıyoruz, herkese maskara oluyoruz... yarım bir varlık. Ne gerçek insan, ne de aktör." Ama seninleyken ben maskara değilim, yarım bir varlık değilim. Duygularım kadar gerçeğim. Bütün sevdiğim insanlar arasında bana en yakın olansın.

Küçük bir kızken seni sevmenin sihir olduğunu sanırdım... insanın sevgisini özgür, mutlu, verimli ve doyumlu yapan bir sihir. Tüm arzularımı sana bağladım, çünkü sen benim zevkim, özgürlüğüm, neşemdin. Sana bağlanmak bana yeni bir ağırlık merkezi verdi... sevgimize güvenilir bir güç verdi. Şimdi ne yapmak istersem, nereye gitmek istersem, kiminle olmak istersem olabilecek kadar özgürüm ve sevgimizin beni her zaman sana geri getireceğini bilmenin güvenini duyuyorum. Seni kaybetmek, ilacı olmayan bir yara olurdu.

Karen

Karen bluzunun en üst düğmesini açtı, bir tek hareketle kollarını çaprazlayıp ince kumaşı kafasının üzerinden atıverdi. Eteğinin fermuarını açmak üzere kıpırdandığında göğüsleri sallandı. Hâlâ ona bakarak başparmaklarını siyah külotunun bel lâstiğine taktı, onu yavaşça aşağıya itti, ayak bileklerine düşmesini sağladı, adımını atıp tüm giysilerin içinden çıktı.

Başını eğdi, yere, halının üzerine uzandı, ellerini iki yana açtı. Baldırlarını gerip ayak parmaklarını tam karşıya çevirdi. Whalen duvara dayanmış aynaya göz attı, kendini onunla birleşirken gördü. Az sonra, Karen'in kuru, serin teni kendininkine değerken, hangisi onun eti, hangisi kendisinin, anlayamadı. Daha derine sokuldu. Karen'in yüzü ışık altında parladı, parmaklarını sevgilisinin sırtında kenetledi.

Aynadaki hayallerine bakarken hâlâ kendini ve Karen'i iki büklüm, birbirini kavramış durumda gördü. Son heyecan ânına ayna tanık oldu. Sonra başını çevirdi, çekildi, ayağa kalktı.

Karen'i kolundan çekti, sandalyeye oturttu. Bir eliyle onun omzunu tutup öbür avucunu yanağına indirdi. Karen büzüldü. Kendisi onu sımsıkı tutuyordu. Eli artık yumruk olmuştu. Ona bir daha vurdu. Karen olduğu yerde döndü, soludu, kendisi onun yüzükoyun yere kapanmasına izin verdi. Artık gözlerini göremiyordu.

Karen hareketsizdi. Onun bağırmasını, kendisine vurmaya çalışmasını bekledi ama Karen yapmadı. O da ona bakmadan odadan çıktı, çalışma odasına girdi, kapıyı arkasından kapadı.

İsviçre'deki klinikte, yatağında giyinik olarak yatıyor, tavana bakıyordu. Acı içindeydi. Ama neden acı çektiğini bilmiyordu. Tek istediği zihininin durmasıydı. En küçük işler bile, giyinmek, soyunmak, ışığı kapatmak, pencereyi açıp kapatmak bile iradesinin ve gücünün üzerinden devler gibi görünüyordu ona.

Gözleri kapalıyken, odanın pancurları örtülüyken bile yeni bir günün yaklaşmakta olduğunu seziyordu. Orada çalışanlardan çok daha erken uyanıyor, günün ilk sesini beklemeye başlıyordu... kliniğin koridorlarında bir ayak sesi, sokaktan geçen bir otobüsün motor uğultusu, Cenevre gölü üzerinde ilerleyen bir motor.

Kıyıya vurmuş bir taş gibi yatıyordu. Dalgalar onu yerinden oynatamıyor, üzerinden aşıyordu.. Göğsüne sürekli olarak büyük bir

ağırlık baskı yapıyormuş gibi hissetmekteydi.

Arada sırada bir değişikliği özlüyor, bu özlemin iyileşme başlangıcına işaret olduğunu biliyordu.. Ama özlem yoruyordu onu.. Derken tek istediği tahammül etmek oluyordu. Düşünceleri yeniden çok uzaklardaki, Rangoon'daki o hastaneye, Abraham Joshua Heschel'in sözlerine dönüyordu : "Kendi kalbimde ben en önemli andayım. Karşımdaki zorluk, varlığımın sessiz saygınlığını nasıl gerçekleştirebileceğim, nasıl somutlaştırabileceğimdir."

Bir gece Walen'in vücudu uyumayı reddetti. Genç adam ayağa kalktı, kliniken çıktı, gölün kıyısına doğru yürüdü. . Suyun üzerinde sislerden bir örtü yuvarlanıp duruyor , en yakın kıyılar dışında her şeyi gözden saklıyordu . Havaya nem kokusu yayılmıştı. O kokuyu içine çekti, dalgaların kıyıdaki taşlara vuruşunu dinledi, ensesinin karıncalandığını hissetti. Sis kalktı. Whalen karşıya doğru bakınca Cenevre'nin göz kırpan ışıklarını gördü .

KOSINSKI'YA DAİR

Jerzy Konsinski, yüzyılımızın sunabileceği tecrübelerin en güçlülerinden bazılarını kendisi yaşamış ve şimdi de yazılarında bunlardan yararlanmaktadır.

TİME

Jerzy Kosinski'nin romanlarındaki o şiddet dolu, alaycı, korkulu ve kişiden manen çok şey bekleyen dünyayı hakkıyla algılayabilmek için insanın önce bu yazarın hayatını hemen hemen romanlarındaki kadar olaylı kılan o ardı kesilmez acı ve sevinçleri, servet ve yoksullukları, suçlama ve bağışlanmaları sindirmesi gerekir.

Kendisi Polonya'da doğmuştu. Altı yaşına geldiğinde, bir zamanlar pek kalabalık ve itibarlı olan ailesinden geriye iki kişi kalmış, gerisi İkinci Dünya Savaşı'nın patırtısı içinde yitip gitmişlerdi. Yalnız kalan, Yahudi ya da Çingene olduğundan kuşkulanılan çocuk, köyünden kaçtı, Nazi işgalindeki Doğu Avrupa'da bir köyden bir köye geçerek yoluna devam etti. Çiftliklerde ırgat olarak çalışıyor, doğayla, hayvanların yaşamıyla tarımla ve sağ kalabilme sanatıyla ilgili pek çok şeyler öğreniyordu. Dokuz yaşındayken, düşman davranışlı bir köylü kalabalığıyla olan travmatik çatışma sonucu konuşma yeteneğini kaybetti, beş yılı aşkın bir süre hiç konuşamadı. Savaş bittiğinde hasta durumdaki annesi ve babasıyla yine bir araya geldi (babası ilkçağ dilleri üzerinde çalışan bir bilimadamıydı). Sakat çocukların gittiği bir okula yerleştirildi. Tatile gittiğinde bir kayak kazası sonucu sesine yeniden kavuştu, dirilen özgüveniyle işe koyulup bir yandan liseyi okurken bir yandan da çalıştı.

Devlet kontrolündeki Stalinist üniversitede çalışmalarını sürdürürken, resmi Marksist doktrini reddetmesi nedeniyle iki kere okuldan uzaklaştırma cezası aldı, pek çok kere de okuldan kovulma tehdidiyle karşılaştı. Sosyal psikoloji doktorasını yapma hazırlıkları içindeyken birden yükseldi, doçent oldu ve Bilim Akademisi'nden burs aldı. Bu kuruluş devletin en yüksek araştırma kuruluşuydu. Kendini devletin zorlama kollektivizminden kurtarmak istediği için kışlarını Tatra dağlarında kayak öğretmenliği yaparak geçiriyor, yaz boyunca da Baltık kıyısındaki bir tatil beldesinde sosyal danışmanlık yapıyordu. Bu arada gizliden gizliye kaçışını hazırlamaktaydı. Bürokratik mücadelelerin usta bir judocusu sayılabilecek olak Konsinski

kendini kurulu düzene karşı güçlendirdi. Ona resmi destekçiler gerekiyordu. Ailesini, dostlarını ve Akademi'deki kadroyu töhmet altında bırakmamak için kendisi oturup dört saygın kişi uydurdu... bunlar sözde Akademi üyesiydi ve o yetkiyle hareket ediyorlardı. Akademi'nin içinden biri olduğu, ödüller kazanmış bir fotoğrafçı olduğu için (Konsinski kendi başına çok sayıda fotoğraf sergisi açmış biriydi) devletin resmi matbaalarına girip çıkabiliyordu. Bu sayede, kendi yarattığı bu akademi üyelerine gerekli antetli kağıtları, mühürleri bastırıp hazırlatabildi. Yakalansa cezası uzun yıllar sürecek bir hapisti. İki yıl boyunca bu hayali akademi üyeleriyle resmi merciler arasında bir muhaberatı sürdürdü ve sonunda yine uydurma bir Amerikan vakfının davetlisi olarak ABD'yi ziyaret etmek üzere resmi bir pasaport kaparmayı başardı. ABD vizesini beklerken bir yandan da her an tutuklanmayı bekleyen Konsinski, cebinde yaldız kağıdına sarılı siyanid zehirini hazır taşıyordu. "Hangi yoldan olursa olsun," diyordu kendi kendine, "Beni isteğim dışında burada tutmalarına izin vermeyeceğim." Ama planı başarılı oldu. 20 Aralık 1957'de Kosinski New York'a vardığında birçok dili akıcı biçimde konuşabilen, ama İngilizcesi pek zayıf biriydi... Bu konuyu hala hayatının en yaratıcı başarılarından biri olarak kabul etmektedir "Ben geride ruhsal sürgünlüğün tuzağına kısılmış bir göçmen bıraktım," diyor Konsinski. "Amerika benim gerçek benliğime bir yuva olacaktı. Ben orada "kain-yazar "olmak istiyordum." Yaşı yirmi dörttü ve Amerika odisc'si başlamak üzereydi.

Kamyon şoförü olarak Amerika'nın her tarafında dolaşmaya koyuldu, ek iş olarak otopark bekçiliği, sinema projeksiyonculuğu, portre fotoğrafçılığı, siyah bir gece kulübü sahibinin yanında limuzin ve yarış arabası sürücülüğü yaptı. "Harlem'de bir beyaz olarak ve üniformalı bir şoför olarak çalışırken mesleğin bir ırk engelini daha yerle bir ettim," diye hatırlıyor. Bir yıl boyunca her fırsat bulduğunda İngilizce çalışarak sonunda o dili de bir Ford Vakfı bursu alacak kadar öğrendi. İki yıl sonra ilk belgesellerini, psikoloji dalında yazmış, gerçekleştirmişti. İkisinde hemen en çok satılan kitaplar listesine girdi, 18 dile çevrildi. Artık sağlam bir yazarlık kariyerine adımını atmış bulunuyordu.

Bundan kısa bir süre sonra, Pittsburgh'lu bir çelik zenginin dul eşi olan Mary Weir'le tanıştı. İki yıl birlikte çıktıktan sonra evlendiler.

Mary Weir'le geçirdiği on yıl içinde (bu süre karısının ölümüyle sona erdi) Konsinski ağır sanayi dünyasında, büyük iş adamları ve yüksek sosyete arasında rahat edebilecek duruma gelmişti. Mary ile ikisi çok sık seyahat ediyorlardı. Özel uçakları vardı, 17 kişi mürettebatlı yatları, Pittsburgh, New York, Hobe Sound, Southampton, Paris, Londra ve Floransa'da evleri vardı. Yaşadığı hayat, birçok romancının ancak romanları için yaratabildiği türden bir şeydi.

"Evliliğim sırasında aklımda hep Stendhal ile F. Scott Fitzgerald'ın, yani kafalarını zenginliğe takmış olup da kendilerinde para olmayan pazarların, bu hayatı denemeye hakları olduğu vardı. Önceleri bu yeni Amerika tecrübelerimle ilgili bir roman yazmayı düşündüm. Servetin boyutlarını, gücün ne demek olduğunu, beni kuşatan yüksek sosyeteyi anlatan bir şey. Çok yakın geçmişe kadar beni kuşatan dehşetlerden, yoksulluktan ve yoksunluktan uzak bir şey. Ama evliyken o dünyanın öylesine parçası olmuştum ki, içinden duygularımın çekirdeğini çekip alamazdım. Yazar olarak, romancılığın hayal gücüne ve düşünceye dayanması gerektiği kanısındaydım. Bu nedenle ilk romanını savaş sırasında Doğru Avrupa'da evsiz barksız kalmış bir çocuk hakkında yazmaya karar verdim. Bir zamanlar benim yaşadığım ve milyonlarca başka kişiyle paylaştığım serüvenlerdi bunlar. Ama Amerikalılar için yine de yabancı bir konuydu. Boyalı Kuş adlı bu romanım, Mary'ye ve yeni dünyama armağanımdı."

Daha sonraki romanları... *Adımlar, Bir Yerde, Şeytan Ağacı, Boşluk, Kör Randevu ve İhtiras Oyunu*... birbirine geçmiş bir hayali bağla bağlı olup, kendi hayatındaki bazı olaylardan ilham alınarak yazılmıştır. Kendisi bir zamanlar salaş sokakların Don Kişotu'yken sonradan milyarderlen dünyasının Kaptan Ahab'ı olma tecrübesinden çok yararlanmıştır. "Kosinski'de hemen hemen her rakip yazarı altedecek teknik virtüozluk vardır, " diyor Los Angeles Herald Examiner gazetesi. "Ama pek az yazarın da gerisinde onun engin tecrübeleri yatmaktadır." Belli başlı dillerin hemen hepsine tercüme edilen eserleri başlangıçta Kosinski'ye uluslararası bir yeraltı kültürü kahramanı statüsü kazandırmıştır. Ama onu sonradan resmi saygı da izlemiştir. *Boyalı Kuş*, Fransa'da en iyi yabancı kitap ödülü almış, *Adımlar*, yılın kitabı seçilmiştir. Kendisine Guggenheim üyeliği verilmiş, Amerikan Academy Edebiyat Ödülü ve Ulusal Sanat Enstitüsü ödülüyle İngiliz Sholom Humanitarian Freedom Ödülü verilmiş, daha da pek çok ödül sunulmuştur.

Kosinski o sıralar kuşkusuz hareket halindedir, Amerika'nın her yerinde, Avrupa'da ve Latin Amerika'da dolaşarak yazmaya devam etmektedir, ama ölümle o yakın ilişkisi de yakasını bırakmış değildir. Paris'den Beverly Hills 'de oturan bir arkadaşının evine gelirken (film yönetmeni Roman Polanski ile karısı Sharon Tate) Kosinski'nin bavulları yanlışlıkla New York uçağına yüklenmiş, bu nedenle Los Angeles aktarmasını kaçıran Kosinski istemeye istemeye o gece New York'da kalmıştır. İşte o gece Polanski'nin evinde Charles Manson-Helter-Skelter çetesinin beş kişiyi öldürmesi olayı yer almıştır. Bunların arasında Kosinski'nin bazı yakın dostları da vardır. Hatta bir tanesinin Avrupa'dan gelip ABD'ye yerleşmesi Konsinski'nin büyük parsal yardımları sayesinde gerçekleşmiştir.

Onu izleyen birkaç yıl boyunca Kosinski, Princeton Üniversitesi'nde ve Yale'de edebiyat dersleri vermiş, Amerikan Yazarlar Derneği'nin (P.E.N.)

başkanı seçildiğinde üniversite hayatından ayrılmıştır. İki dönem başkanlık yaptıktan sonra da çeşitli Amerikan İnsan Hakları kuruluşlarında faal olmayı sürdürmüştür.İnsanları cezaevlerinden kurtarmaya, onlara parasal yardım sağlamaya, birçok yazarın siyasal, dinsel nedenlerle baskı altında kalanların ve entelektüellerin yeni yerlere yerleşmesine olanak yaratmaya katkıda bulunabildiği için büyük gurur duymaktadır ve bu insanların da çoğu onun kendilerine yardıma koştuğunu minnetle kabullenmektedirler.

Amerika onu, "Çok kompleks bir sosyal sistemde insani kapasitenin bir sözcüsü" olarak kabul etmektedir. Kitle iletişim araçları ise sık sık Kosinski'den, egzistansiyel kovboy, kabusların Horatio Alger'i, kalemin sanatçısı, serüvencilikle sosyal reformculuğun karışımı bir kişi olarak söz etmektedirler. *Psychology Today*'de çıkan bir röportajda Kosinski şöyle demiştir :

"Benim sürdürmek zorunda olduğum hiçbir alışkanlığım yok... en sevdiğim yemekler listesi diye bir şeyim bile yok,... benim için başlıca amaç, diğer insanlara hayatın izin verdiği kadar yakın olmaktır. Bundan başka hiçbir şey beni pek heyecanlandırmaz... hiçbir şey de içinde bundan çok ilgi uyandırmaz."

Çok seyahat eden bir kişi olarak Kosinski genellikle sabahları sekizde kalkar. Öğleden sonra da dört saatlik bir uyku uyumak, zihinsel ve fiziksel hareketliliğini sürdürmesine yetmekte, bu sayede yatağına ancak şafak sökerken girmektedir. Bu programın yazılarına, fotoğrafçılığına, sevdiği sporlara zaman bıraktığını söylemektedir... o sporlar da kayak ve polo'dur. Usta bir binici olarak Polo'yu takımla da, teke tek de oynamaktadır.

Romancı ve senaryocu olarak, Bir Yerde adlı romanını beyaz perdeye uyarlamış, filmde Peter Sellers ile Shirley McLaine, Melvyn Douglas, Jack Warden rol almıştır. Bu senaryo Kosinski'nin Altın Küre'ye aday gösterilmesine yol açmış, ayrıca ona Yılın En İyi Senaryo Yazarı ödülünü de getirmiştir.

Kosinski'yle basın sık sık röportaj yapmakta, kendisi televizyonda da pek sık gözükmektedir. Bu yüzden tanınan bir simadır, kamuya açık yerlere özel olarak kabul edilir, bazan kılık değiştirip kendini saklamaya çalışır, bazan da ilgi duyduğu bir şirkette part-time iş alır.

Bir keresinde bir eleştirmen onun için, "Romanlarını o kadar seyrek yazıyor ki, sanki bir kelimesi ona bin dolara patlıyor, bir sözü yanlış kullanılırsa da hayatına patlıyor," demişti. Doğrusu fazla da yanılmış değildi. Konsinski'nin bir romanı yazması yaklaşık üç yıl sürmekte, bu süre içinde onu defalarca yeniden yazmakta, dizgiden sonra üçte birine yakınını tekrar değiştirmektedir. Kosinski şöyle demektedir: "Roman yazmak benim hayatımın eksenidir. Başka ne yapıyor olursam olayım, hep aklımda, bu olayı

acaba gelecek romanımda kullanabilir miyim, kullanmalı mıyım, sorusu vardır. Çocuğum, ailem, akrabam kurduğum bir işim olmadığına göre, kitaplarım benim tek manevi başarılarımdır."

Washington Post ise onun hakında şöyle söylemektedir: "Her çağın en iyi edebiyatından ders alan Kosinski kendi üslübunu ve tekniğini kendi geliştirmektedir... bunu hayatımızla ve içinde yaşadığımız dünyayla ilgili yeni yeni şeyleri ifade etme ihtiyacıyla uyum içinde yapabilmekte, ifade edilmeyeceği ifade edebilmektedir. Kendine de, okuruna da aynı yorum şansını tanıyan Kosinski, gerçeği ev ve dışarı hayatımızın en derin köşelerine doğru izlemekte, dış görünüşle iç gerçeğimizi ortaya koymaktadır. Yazarlık mesleğinin sınırlarını daha uzağa, daha görünmeze, daha dokunulmaza doğru itmekte, soğuğa ve karanlığa sürmektedir. Böyle yapmakla da, dayanılabilir olanın sınırlarını genişletmektedir.

En seçkin yazarlarımızdan biri tarafından etkileyici bir roman ... Komik ... Acımasız ... Bunaltıcı ... Sürükleyici...
NEWSWEEK

"Bu romanı ilk yazdığımda, konunun kendi son on yılımı yaşadığım çevreye çok yakın olması beni sınırlamıştı. Romanın ilk baskısındaki iğneleyici tonun nedeni bu olabilir."

Jerzy Kosinski, bu yüzyıldan kazanılması gereken en güçlü doğrudan deneyimleri yaşayarak kazanmıştır. -Ve bunu günümüzde de sürdürmektedir- TIME

ISBN 975-390-003-1